

План рада на наставном предмету
Назив предмета : Социологија

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
СНБ1.1	Обавезан	I	6	45+15

Циљеви предмета	Увођење у научно заснована знања о разноликим историјским посредовањима индивидуалног и друштвеног живота. Савладавањем основног социолошког појмовног апарата студенти стичу теоријска, али и практична сазнања која су у директној функцији њиховог будућег позива. Коначни циљ изучавања овог предмета је стицање свести о тоталитету људске заједнице, знање о тенденцијама или "законитостима" развитка унутар друштва, као и о начинима артикулације кључних друштвених институција кроз историју.
Исход изучавања	Исходи студијског курса из Социологије обухватају упознавање са теоријским контекстом разликовања метафизичких и специјалистичких знања, настанком науке и расколом у науци, као и основним карактеристикама друштвених наука; упознавање са предметом истраживања социологије и донетима социолошког знања; историјски преглед настанка модерног доба и идеја о друштву; проблеми социолошког метода (приступи изучавања друштва); социолошке теорије; широк спектар односа индивидуума и друштва (друштвене групе, установе, политика и њихов контекст).

Садржај и структура предмета	1) Метафизичка и специјалистичка знања 2) Античка слика света 3) Хришћанска слика света 4) Модерни ”погледи на свет” 5) Филозофије историје као протосоциологије 6) Друштво, држава и индивидуум 7) Модерна, модерност и модернизација 8) Економија-привреда-развој 9) Борба, сукоб и рат 10) Криза, ризик и глобализација 11) Социолошке теорије: родоначелници 12) Социолошке теорије: главни токови 13) Социолошке теорије: савремени правци 14) Друштвене групе 15) Друштвене стратификације 16) Институције 17) Идеје, вредности и идеологије 18) Моћ и власт
------------------------------	---

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Облици мишљења/деловања, проблеми научног сазнања	3
II	Античка, хришћанска и модерна слика света	3
III	Друштво, држава, грађанско и цивилно друштво	3
IV	Социолошко и филозофско поимање модерности	3
V	Индустријска револуција, капитализам и тржиште	3
VI	Облици, тенденције кризе и ”друштво ризика”	3
VII	Социолошко виђење модерних ратова и сукоба	3
VIII	Родоначелници социолошких теорија	3
IX	Социолошке теорије Диркема, Вебера и Маркса	3
X	Савремене социолошке теорије	3
XI	Друштвене групе, етничке и политичке заједнице	3
XII	Традиционални и модерни облици друштвених стратификација	3
XIII	Друштвене институције између интеграције и стабилизације	3

XIV	Савремене идеологије: појам, контекст и облици	3
XV	Социолошка концептуализација проблема моћи и власти	3

ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Упознавање са предметом и предиспитним обавезама	1
II	Практичне импликације научног сазнања и научног језика	1
III	Разликовање државе од других друштвених организација	1
IV	Разликовање различитих историјских облика привређивања	1
V	Преглед основних социолошких теорија	1
VI	Преглед и рекапитулација градива за колоквијум	1
VII	Појам и класификација друштвених група кроз примере	1
VIII	Колоквијум	1
IX	Друштвене неједнакости у теорији и свакодневници	1
X	Класификација етничких и политичких заједница	1
XI	Разликовање општег и посебног значења идеологије	1
XII	Модерне политичке идеологије у теорији и пракси	1
XIII	Научно дефинисање друштвених институција	1
XIV	Односи моћи и власти кроз историју човечанства	1
XV	Рекапитулација градива и преглед основних појмова	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе и колоквијуми
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: колоквијум до 30 поена и активност/присуство до 10 поена испит: до 60 поена;

Литература	Цветковић Н. Владимир, <i>Социологија: основни проблеми, појмови, приступи</i>, Универзитет у Београду – Факултет безбедности, Београд, 2015.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Професор: проф. др Цветковић Н. Владимир Имејл: vcvetkovic@fb.bg.ac.rs Професор: доц. др Петровић Дејан Имејл: dejan.petrovic@fb.bg.ac.rs

План рада на наставном предмету

Назив предмета : Основи безбедности

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
НБ.1.2.	ТМ	I	7	60 (45 +15)

Циљеви предмета	Стицање основних знања, развијање способности и вештина за самосталан критички приступ проблемима и питањима безбедности, угрожавања појединца, друштва, државе и међународне заједнице.
Исходи изучавања	Након што одслушају предвиђени програм за предмет <i>Основи безбедности</i> , студенти ће бити способни да прикажу <i>основно знање</i> (описивање, дефинисање, разумевање и критичку анализу општих и основних појмова) из области безбедности. Такође, као исход учења, очекује се <i>примена</i> стечених знања у свакодневној пракси суочавања са различитим безбедносним појавама и/или феноменима (облицима и носиоцима угрожавања, изазовима, ризицима и претњама), <i>вредновање</i> активности и понашања различитих субјеката у сложеним ситуацијама безбедносне праксе и развијена способност <i>синтезе</i> тј. стварања - као могућност повезивања корпуса знања о безбедности кроз различите нивое анализе безбедности од појединачног до глобалног. Коначно, студенти ће бити оспособљени да критички <i>сагледају</i> и <i>процењују</i> мере и активности субјеката међународне заједнице, државе, њених органа и служби, као и појединца на супротстављању различитим облицима, ризицима и претњама угрожавања и отклањању последица њиховог деловања.
Садржај и структура предмета	1) Увод у наставно-научну дисциплину Основи безбедности 2) Основна одређења безбедности, сродни појмови, категорије, функције и принципи 3) Вредности и интереси од значаја за безбедност 4) Референтни објекти и субјекти безбедности 5) Међународне организације и њихова улога у безбедности 6) Неки савремени безбедносни проблеми 7) Средства и начини за очување безбедности 8) Политике и стратегије у безбедности

--	--

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Увод у наставно-научну дисциплину <i>Основи безбедности I</i> ; суочавање са питањем и дилемом - Да ли је безбедност академска/научна дисциплина?; поддисциплине науке о безбедности; предмет изучавања Основа безбедности;	3
II	Увод у наставно-научну дисциплину <i>Основи безбедности II</i> ; безбедност кроз оквире других научних дисциплина; интердисциплинарни и мултидисциплинарни приступи у изучавању безбедносних појава; предмет, различите методе и технике изучавања безбедности;	3
III	Основна одређења и тумачења безбедности, функције и принципи	3
IV	Сродни појмови и категорије у безбедности	3
V	Вредности и интереси од значаја за безбедност	3
VI	Референтни објекти у безбедности	3
VII	Референтни субјекти у безбедности	3
VIII	Међународне организације од значаја за безбедност	3
IX	Неки савремени безбедносни проблеми I (глобални ниво)	3
X	Неки савремени безбедносни проблеми II (регионални ниво)	3
XI	Неки савремени безбедносни проблеми III (национални и локални ниво)	3
XII	Средства и начини за очување безбедности	3
XIII	Политике и стратегије у безбедности	3
XIV	Систем безбедности (право и систем безбедности, стратегија националне безбедности, субјекти система безбедности, послови, службе безбедности);	3
XV	Закључна разматрања, препоруке за припремање испита	3

ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Увод у наставно-научну дисциплину <i>Основи безбедности</i> , предмет и основне методе науке о безбедности, домаћи задатак1 – анализа задатих текстова и дискусија;	1
II	Практични примери истраживања неких безбедносних појава и феномена, на неколико примера из литературе прожебати начин примене мултидисциплинарног и	1

	интердисциплинарног приступа;	
III	На основу основних одређења безбедности, обележја, функција и принципа, развити дискусију о објективном и субјективном приступу, али и другим приступима у анализи безбедности; анализирати Појмовник безбедности;	1
IV	На основу одређења сродних појмова и категорија у безбедности, дискутовати о резултатима домаћег задатка (перцепција ризика или анализа вести и информација дневних издања електронских или штампаних медија и примена различитих критеријума класификације облика угрожавања, дискусија);	1
V	Рад по групама, према задатим смерницама о индивидуалним, групним, националним, европским и/или универзалним вредностима и интересима – евидентирање по значају, приоритету или неком другом критеријуму;	1
VI	Референтни објекти и субјекти безбедности, дискусија и суочавање традиционалних и савремених приступа; држава као референтни субјекат и објекат безбедности;	1
VII	Међународне организације од значаја за безбедност (приказати на примеру Републике Србије, улогу појединих МО у остваривању њене безбедности);	1
VIII	Неки савремени безбедносни проблеми (видео пројекција документарних емисија о проблемима идентитета, дискриминације и другим сличним проблемима са којима се млади суочавају у свакодневном животу);	1
IX	Неки савремени безбедносни проблеми I - глобални ниво (медији и медијски рат, различити видови манипулације који се препознају у медијском стратешком деловању, тероризам, транснационални организовани криминал, миграције, непријатељски рад страних обавештајних служби);	1
X	Неки савремени безбедносни проблеми II – регионални ниво (угрожавање животне средине, корупција...), указати на практичне смернице и упутства - како да грађани, институције и различити субјекти, реагују/поступају у случају уочених угрожавајућих појава;	1
XI	Неки савремени безбедносни проблеми III – национални и локални ниво (криминал, деструктивне секте, угрожавање животне средине,...) - дискусија	1
XII	Припрема за колоквијум	1
XIII	Колоквијум	1
XIV	Систем безбедности (субјекти система безбедности, класификација, основне надлежности, надзор и контрола над радом служби безбедности, политике и стратегије које се утврђују и спроводе у систему безбедности;	1
XV	Завршне препоруке и савети за полагање испита.	1

Облици извођења наставе	Предавање са дискусијом, интерактивни облик рада (вежбе и практичан рад), коришћење различитих медија или интернета за приказивање и обраду појединих безбедносних феномена, колоквијум (припрема, спровођење и оцењивање), индивидуално читање стручних текстова и шире литературе, групни рад..	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 30 поена (активност током наставе 10, колоквијум 20) испит: до 70 поена;	
Литература	обавезна	Светлана Станаревић, <i>Основи безбедности</i> , Факултет безбедности, Чигоја, 2018. Светлана Станаревић, <i>Основи безбедности</i> , Факултет безбедности, Друго издање, 2024 (у припреми)
	допунска	Стајић, Љубомир, <i>Основи система безбедности-са основама истраживања безбедносних појава</i> , шесто измењено и допуњено издање, Нови Сад, 2021. Стајић, Љубомир, Мијалковић, Саша, Станаревић, Светлана, <i>Безбедносна култура</i> , Правни факултет, Универзитет у Новом Саду, Београд, 2013. и друга литература, публикације или појединачни текстови, који се препоручују студентима, након сваке одслушане тематске јединице.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	др Светлана Станаревић, ванредни професор Е-mail: stanarevic@fb.bg.ac.rs Консултације: четвртак од 12:00 - 14:00 (кабинет наставника, 49, II sprat) др Иван Димитријевић, доцент Консултације: четвртак од 12:00 - 14:00 (кабинет наставника, 49, II sprat)	

ОРИЈЕНТАЦИОНА ИСПИТНА ПИТАЊА
(за студенте од генерације 2018 и даље)
Основи безбедности

1. Статус науке о безбедности (објаснити научне принципе и појмове интердисциплинарности, мултидисциплинарности и трансдисциплинарности)
2. Статус науке о безбедности (указати на значај дефиниције, методологије и објашњења)
3. Статус науке о безбедности (објашњење као елемент научне дисциплине – проблеми науке о безбедности)
4. Поддисциплине безбедности као науке (преиспитивање безбедности као науке стр.30-33)
5. Поддисциплине безбедности као науке (објаснити појмове контекста и корпуса знања)
6. Поддисциплине безбедности као науке (навести примере различитих поддисциплина безбедности у оквиру различитих курсева и модула)
7. Основи безбедности – предмет проучавања
8. Методе проучавања безбедности и небезбедности
9. Основи безбедности – језик безбедности
10. Безбедност кроз оквире других научних дисциплина (социолошки приступ)
11. Безбедност кроз оквире других научних дисциплина (политиколошки приступ)
12. Безбедност кроз оквире других научних дисциплина (правни приступ)
13. Безбедност кроз оквире других научних дисциплина (антрополошки приступ)
14. Безбедност кроз оквире других научних дисциплина (психолошки приступ)
15. Безбедност кроз оквире других научних дисциплина (са аспекта медицинских наука)
16. Безбедност кроз оквире других научних дисциплина (са аспекта економских наука)
17. Безбедност кроз оквире других научних дисциплина (остали приступи)
18. Позитивни и негативни аспекти научних ефеката и резултата (с освртом на безбедност – Прилог 1)
19. Безбедност - историјска перспектива

- Материјални докази (археолошки)
- У почетку имитација, развој вештина да се побегне од опасности
- Потом организација, заштита, откривање, детекција
- Специјализација (спољна И унутрашња безбедност, по настанку државе)
- Безбедност више као приватно, него јавно добро

20. Безбедност – етимолошка перспектива
21. Објаснити разлике између појмова безбедности и сигурности (проучити Прилог 5)
22. Различита одређења и могућности анализе концепта безбедности
23. Различита одређење и могућности анализе концепта безбедности (позитивна и негативна безбедност)
24. Различита одређења и могућности анализе концепта безбедности (објективна и субјективна безбедност)
25. Различита одређења и могућности анализе концепта безбедности (безбедност као процес или стање)
26. Различита одређења и могућности анализе концепта безбедности (безбедност као јавно и/или приватно добро)
27. Различита одређења и могућности анализе концепта безбедности (безбедност као материјално или симболичко добро)
28. Различита одређења и могућности анализе концепта безбедности (безбедност као инструмент и/или инструментализација безбедности)
29. Различита одређења и могућности анализе концепта безбедности (тврда и мека безбедност)
30. Припремити се за анализу дефиниција безбедности које су дате у Прилогу 4
31. Процес изградње категоријалног апарата безбедности
32. Изазов
33. Глобализација као изазов
34. Демографски развој као изазов
35. Индустријализација као изазов
36. Урбанизација као изазов
37. Радикализација као изазов
38. Претња
39. Ризик
40. „Субјективност“ ризика
41. Објаснити категорије извора, облика и носилаца угрожавања, према Љубомиру Стајићу
42. Рањивост
43. Способност

44. Отпорност
45. Функције безбедности (превенција)
46. Функције безбедности (одвраћање)
47. Функција безбедности (заштита)
48. Функција безбедности (детекција)
49. Функција безбедности (одговор/репресија)
50. Принципи (у) безбедности (Вестфалски споразум, Повеља УН)
51. Принцип законитости
52. Принцип одговорности
53. Принципи пропорционалности и правовремености
54. Принцип демократије
55. Објаснити појам вредности (основне особине)
56. Вредности (инструменталне и терминалне)
57. Подела вредности
58. Вредност људског живота
59. Потребе
60. Објаснити вредносни садржај у односима између држава
61. Европске и/или универзалне вредности
62. Европске и/или универзалне вредности (хуманистички поглед на свет и рационалност)
63. Европске и/или универзалне вредности (секуларност и владавина права)
64. Европске и/или универзалне вредности (демократија и људска права)
65. Вредности (ЕУ и НАТО)
66. Националне вредности
67. Национални интереси
68. Субјекти и објекти безбедности
69. Различита концептуална размишљања ко и како брине о безбедности
70. Држава и њене функције
71. Конститутивни елементи државе
72. Листа државних функција (према Светској банци)
73. Држава као субјект безбедности
74. Међународне организације као субјекти безбедности
75. ОУН (историјат и органи)
76. НАТО/ОДКБ
77. ОЕБС
78. Интерпол
79. Европол
80. Међународне хуманитарне организације
81. Остали субјекти и објекти безбедности

82. Савремени безбедносни проблеми (неке карактеристике)
83. Корупција као савремени безбедносни проблем
84. Корупција у сектору безбедности
85. Корупција и безбедност друштва (подела, појавни облици)
86. Институције за борбу против корупције
87. Тероризам (појам, основне карактеристике, узроци)
88. Тероризам (начини испољавања, видови, врсте тероризма)
89. Методе тероризма
90. Савремени модалитети супротстављања тероризму
91. Обавештајне службе (појам, настанак, развој, подела)
92. Обавештајне службе (врсте делатности којима се баве)
93. Обавештајне службе (организација и специфичности рада појединих органа ОС)
94. Снаге, средства и методе рада ОС
95. Начини супротстављања ОС
96. Које су савремене безбедносне претње на дневном реду?
97. Фактори који утичу на садржај дневног реда у безбедносним политикама
98. Средства и стратегије за очување безбедности
99. Средства и стратегије за очување безбедности (регулаторни инструменти)
100. Средства и стратегије за очување безбедности (средства или инструменти капацитета)
101. Стратегије у области безбедности
102. Циљеви постављања стратегије националне безбедности у јавни домен
103. Који су елементи припреме анализе неког стратешког документа
104. Савремени безбедносни проблеми Републике Србије према СНБ
105. Систем безбедности (елементи и правно уређивање система)
106. Субјекти система безбедности (подела према Љубомиру Стајићу)
107. Активности система безбедности
108. Безбедносне мере
109. Савет за националну безбедност
110. Канцеларија Савета за националну безбедност
111. Службе безбедности РС и надзор над радом служби
112. Појам и одређивање тајног податка
113. Приступ тајним подацима
114. Мере заштите тајних података

ИСПИТНА ПИТАЊА ЗА СТАРИЈЕ ГЕНЕРАЦИЈЕ

(слушали предавања код професора Стајића и полагају по његовом уџбенику)

Основи безбедности

1. Основи безбедности као наставно-научна дисциплина?
2. Однос Основа безбедности и других научних дисциплина?
3. Предмет изучавања Основа безбедности?
4. Основне методе науке о безбедности?
5. Различита схватања појма безбедности?
6. Савремено схватање појма безбедности?
7. Појам угрожавања и других сродних појмова?
8. Појмовно разграничење извора, облика и носилаца угрожавања?
9. Класификација извора угрожавања?
10. Супротност интереса као извор угрожавања?
11. Политика као извор угрожавања?
12. Култура и религија као извор угрожавања?
13. Појам безбедносне културе?
14. Идеологија као извор угрожавања?
15. Демографски развој као могући извор угрожавања?
16. Међународни статус као извор угрожавања?
17. Клима као могући извор угрожавања?
18. Територија као могући извор угрожавања?
19. Географски положај као могући извор угрожавања?
20. Техничко-технолошки извори угрожавања?
21. Облици угрожавања спољне безбедности?
22. Облици угрожавања унутрашње безбедности?
23. Циљеви и носиоци угрожавања безбедности наше земље?
24. Облици угрожавања безбедности наше земље?
25. Мере супротстављања и заштите од угрожавања безбедности?
26. Виталне вредности друштва?
27. Вредности и интереси од значаја за безбедност?
28. Историјски развој ОУН и њени органи?
29. Повеља ОУН и оружана агресија?
30. Настанак, документи, циљеви и органи ОЕБС-а?
31. НАТО - историјат и циљеви?
32. Нови стратешки концепт НАТО-а?
33. НАТО и спречавање ширења НХБ оружја?
34. НАТО и Партнерство за мир?
35. Интерпол - историјат настанка?
36. Карактеристике савремених безбедносних проблема данас?
37. Корупција као фактор угрожавања безбедности?
38. Различита схватања појма корупција?
39. Подела корупције?
40. Борба против корупције?
41. Институције за борбу против корупције?

42. Појмовно одређење секти?
43. Карактеристике деструктивних секти?
44. Методе деструктивних секти за врбовање и одржавање чланова у покорности?
45. Деструктивне секте као носиоци угрожавања јавне безбедности?
46. Деструктивне секте као носиоци угрожавања националне безбедности?
47. Појам, карактеристике и циљеви "медијског рата"?
48. Технике психолошких притисака преко медија у оквиру "медијског рата"?
49. Коришћење метода "гласина" у "медијском рату"?
50. Оружана агресија као облик угрожавања безбедности?
51. Појам, настанак и развој обавештајних служби?
52. Подела обавештајних служби?
53. Обавештајна делатност обавештајних служби?
54. Контраобавештајна делатност обавештајних служби?
55. Превратничка делатност обавештајних служби?
56. Руководи органи обавештајних служби?
57. Појам, намена и задаци извршних органа обавештајних служби?
58. Појам, намена и задаци агентуре обавештајних служби?
59. Појам, намена и задаци специјалних снага обавештајних служби?
60. Принципи рада обавештајних служби?
61. Снаге и средства обавештајних служби?
62. Форме и методе рада обавештајних служби/ методе прикупљања података?
63. Форме и методе рада обавештајних служби/ методе превратничког деловања?
64. Мере супротстављања обавештајним службама?
65. Појам тероризма?
66. Неразликовање терора и тероризма?
67. Неразликовање тероризма и гериле?
68. Основне карактеристике тероризма?
69. Методе тероризма?
70. Основни узроци/мотиви и ефекти тероризма?
71. Начини испољавања, видови и врсте тероризма?
72. Организациона структура терористичких организација?
73. Тероризам као међународна појава?
74. Савремени модалитети супротстављања тероризму?
75. Правно уређивање система безбедности?
76. Међународно-правне основе система безбедности?
77. Повеља ОУН као међународно-правна основа система безбедности?
78. Савремени безбедносни проблеми и претње Републици Србији?
79. Карактеристике Стратегије националне безбедности?
80. Управљање системом националне безбедности?
81. Носиоци и субјекти система безбедности?
82. Активности система безбедности?
83. Активности на организовању система безбедности?
84. Активности на деловању система безбедности?

85. Безбедносне мере?
86. Мере безбедности у време мира?
87. Мобилизација и мере приправности као безбедносне мере?
88. Мере проглашавања ратног стања, распуштања органа власти и мере за извршење обавеза из Повеље ОУН?
89. Ванредно стање као мера безбедности?
90. Ванредна ситуација као безбедносна мера?
91. Савет за националну безбедност Републике Србије?
92. Канцеларија Савета за националну безбедност и заштиту тајних података?
93. Биро за координацију Републике Србије?
94. Надзор над радом служби безбедности?
95. Безбедносно-информативна агенција?
96. Војно-безбедносна агенција?
97. Војно-обавештајна агенција?
98. Појам и одређивање тајног податка?
99. Приступ тајним подацима?
100. Мере заштите тајних података?

План рада на наставном предметуНазив предмета : **Правни основи безбедности**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ЕСПБ	Фонд часова
НБ. 1.3	Обавезни/Академско-општеобразовни	II	7	45+15

Циљеви предмета	Циљ предмета је стицање уводних и основних теоријских знања о праву, прописима који регулишу систем безбедности и улози права (посебно кривичног) у превенцији и сузбијању криминалитета и других облика угрожавања националне, приватне и личне безбедности.
Исход изучавања	Овладавање знањима потребним за даље студирање и опште академско образовање и упознавање са прописима у области превенције и сузбијања криминалитета, као и прописима који регулишу систем националне безбедности; развијање способности за самостално тумачење и анализу прописа из наведених области, и припрема за изучавање кривичноправних дисциплина (кривичног, кривичног процесног и кривичног извршног права, криминологије, криминалистике, виктимологије и пенологије, тероризма и организованог криминала).
Садржај и структура предмета	1) Појам и врсте друштвених норми 2) Појам и елементи правне норме, врсте правних норми и специфичности правних норми у кривичном праву 3) Појам правног акта, општи и појединачни правни акти, формални и материјални појам правног акта 4) Формални извори права (устав, закон, међународни уговор, општи акти нижи од закона, аутономно право, обичај, судски прецедент и судска пракса) и појединачни правни акти (управни акт, правни посао, судски акт) 5) Правно уређење основа система националне безбедности 6) Правни прописи у области уређења служби безбедности и обраде и заштите података 7) Правно уређење рада полиције и сектора за управљање ванредним ситуацијама; рад полиције на

	превенцији криминалитета 8) Правни прописи у области приватне безбедности и детективске делатности 9) Правни оквир превенције и сузбијања криминалитета; однос кривичноправних наука и наука безбедности. 10) Појам и улога материјалног, процесног и извршног кривичног законодавства у превенцији и сузбијању криминалитета и других облика угрожавања националне и приватне безбедности. 11) Извори и начела кривичног законодавства; однос кривичног права и других грана казненог права. 12) Надлежност и структура државних органа задужених за превенцију и сузбијање криминалитета и њихова улога у кривичном поступку; борба против тероризма, организованог криминалитета и корупције; превенција и сузбијање високотехнолошког и привредног криминалитета; примена посебних доказних радњи.
--	--

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Дефиниције права. Право и остале врсте друштвених норми (морал, обичај, традиција, техничке норме и стандарди). Појам кривичног права. Појам и врсте правних норми. Повезивање норми у правни поредак. Правна норма у кривичном праву	3
II	Општи појам правног акта, материјални и нормативни акти, општи и појединачни правни акти	3
III	Формални извори права – појам, стварање и врсте. Устав; закон; подзаконски прописи; уговори. Судски прецедент и судска пракса и појединачни правни акти (управни акт, правни посао и судски акт)	3
IV	Субјекти права (физичко и правно лице). Правни однос. Важење правних норми. Временско и просторно важење у кривичном праву.	3
V	Правно уређење система националне безбедности, стратегија националне безбедности, системски прописи у области националне безбедности; правни прописи у области организације и уређења служби безбедности; улога служби безбедности у превенцији и сузбијању криминалитета (примена посебних поступака и мера)	3
VI	Правна регулатива надлежности, организације рада и овлашћења полиције, модели организације и уређења полиције; улога полиције у превенцији и сузбијању криминалитета	3
VII	Најважнији прописи у области ванредних ситуација и управљања ризицима од елементарних и других непогода	3
VIII	Правни прописи у области заштите података и казненоправна заштита – тајни подаци, пословна тајна, подаци о личности, слободан приступ информацијама од јавног значаја	3
IX	Најважнији прописи у области приватне безбедности и детективске делатности	3
X	Правни оквир превенције и сузбијања криминалитета – најважнији прописи. Појам и врсте криминалитета. Кривичноправне науке. Однос кривичноправних наука и наука безбедности	3
XI	Кривично право и кривично законодавство. Материјално кривично право. Кривично процесно право. Кривично извршно право. Остале кривичне науке.	3
XII	Формални извори кривичног материјалног, процесног и извршног права.	3
XIII	Кривичноправна начела.	3

XIV	Надлежност, организација и структура државних органа у превенцији и сузбијању криминалитета. Судови и јавна тужилаштва у кривичном поступку. Полиција и службе безбедности у кривичном поступку. Посебне доказне радње.	3
XV	Кривичноправни оквир превенције и сузбијања организованог криминалитета, корупције, тероризма. Прописи у области борбе против високотехнолошког и привредног криминалитета	3

В Е Ж Б Е		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Друштвене норме у ширем смислу, друштвени прописи, разликовање правних од осталих друштвених норми, појам правне норме, елементи правне норме, главне поделе правних норми, специфичности правних норми у кривичном праву	1
II	Формални извори права; Правни акт, облик и садржина правног акта; примери правних аката	1
III	Устав; закон; подзаконски прописи; уговори; примена у правној пракси	1
IV	Физичко и правно лице; Управни акт, судски акт, правни посао	1
V	Најважнији прописи у области система националне безбедности, Закон о основама уређења служби безбедности, Стратегија националне безбедности, Закон о БИА, Закон о ВБА и ВОА	1
VI	Закон о полицији, модели уређења и организације полиције, полиција у превенцији и сузбијању криминалитета	1
VII	Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама; прописи у области ванредних ситуација и елементарних непогода	1
VIII	Колоквијум	1
IX	Закон о тајности података, прописи о заштити личних података и слободном приступу информацијама од јавног значаја; казненоправна (посебно кривичноправна) заштита података	1
X	Закон о приватном обезбеђењу, Закон о детективској делатности; улога у превенцији криминалитета	1
XI	Појам материјалног, процесног и извршног кривичног права; кривично законодавство – извори	1
XII	Начела материјалног, извршног и процесног кривичног права	1

XIII	Појам и врсте криминалитета и његових посебних облика; организованог криминалитета, корупције, високотехнолошког и привредног криминалитета	1
XIV	Надлежност и организација државних органа у превенцији и сузбијању криминалитета; Улога посебних одељења и служби у борби против криминалитета – правно уређење; Улога полиције и служби безбедности у кривичном поступку	1
XV	Примена посебних доказних радњи у кривичном поступку	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијуми, презентације, радионице, есеји, семинарски радови	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: до 50 поена (активност током наставе, презентације – до 10 поена, писмени колоквијум 1x40 поена) завршни испит: писмени испит, до 50 поена	
Литература	обавезна	Васић Р., Јовановић, М., Дајовић Г. (2023). <i>Увод у право</i>. Правни факултет Универзитета у Београду. (изабрани делови) Милосављевић Б. (2023). <i>Основи безбедносног права</i>. Службени гласник, Београд. (изабрани делови) Вуковић, И. (2022 и 2021). <i>Кривично право – општи део</i>. Београд: Правни факултет Универзитета у Београду. (изабрани делови) Бановић, Б., Бејатовић С, (2019). <i>Кривично процесно право – општи део</i>. Универзитет у Београду-Факултет безбедности. (изабрани делови) Бановић, Б. (2020). <i>Кривично процесно право – посебни део</i>. Универзитет у Београду-Факултет безбедности. (изабрани делови) Милошевић, М. (2022). <i>Кривично право</i>

		– посебни део: изабране инкриминације за студије наука безбедности. (изабрани делови) Закони и други прописи
	допунска	Илић, А. (2022). Коментар Закона о извршењу кривичних санкција. Службени гласник. Београд. (изабрани делови) Драгишић З. (2020). <i>Систем националне безбедности Републике Србије</i> . Универзитет у Београду-Факултет безбедности. (изабрани делови)
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Доц. др Јована Бановић Е-mail: jovana.banovic@fb.bg.ac.rs Консултације: уторак од 12 до 13.30 часова	

ИСПИТНА ПИТАЊА

ПРАВНИ ОСНОВИ БЕЗБЕДНОСТИ – шк. 2024/25. година

1. Појам и врсте друштвених норми (УП: 175-177)
2. Појам правне норме (УП: 177-187)
3. Структура правне норме – елементи правне норме (УП: 187-214)
4. Појам кривичног права (КП: 1-3)
5. Врсте правних норми и специфичности у кривичном праву (УП: 214-226)
6. Општи појам и елементи правног акта (УП: 237-243)
7. Најважније врсте појединачних правних аката – управни акт, правни посао и судски акт (УП: 243-248)
8. Формални извори права (УП: 249-254)
9. Устав у формалном и материјалном смислу (УП: 262-268)
10. Закон у формалном и материјалном смислу (УП: 254-262)
11. Уговори као извор права (УП: 268-271)
12. Временско и просторно важење правних норми (УП: 229-237)
13. Подзаконски прописи и други државни акти нижи од закона (УП: 272-274)
14. Обичај као извор права – обичајно право (УП: 278-280)
15. Судска пресуда као извор права - судски прецедент (УП: 277-278)
16. Судска пракса и пракса других органа (УП: 274-277)
17. Остали извори права – општи акти друштвених организација (аутономно право) и правна наука (УП: 280-281)
18. Субјект права (физичко и правно лице) (УП: 299-307)
19. Законске основе уређења служби безбедности (ОБП: 250-252)

20. Законска регулатива организације, надлежности и начина рада БИА, улога у превенцији и сузбијању криминалитета и примена посебних мера (ОБП: 252-256; 360-365; КП ПД: 61-64)
21. Законска регулатива организације, надлежности и начина рада Војнобезбедносне и Војнообавештајне агенције, улога у превенцији и сузбијању криминалитета и примена посебних поступака и мера (ОБП: 256-258; 365-372; КП ПД: 61-64)
22. Модели уређења и организације полиције (ОБП: 225-229)
23. Надлежност, структура и организација Министарства унутрашњих послова (ОБП: 235-244)
24. Овлашћења и обавезе полицијских службеника у превенцији и сузбијању криминалитета и примена полицијских мера и радњи (ОБП: 310-312; 332-355; 356-360)
25. Прописи у области смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама (ОБП: 260-267 + закон)
26. Прописи у области заштите тајности података и кривичноправна заштита (КП ПД: 201-207 + закони)
27. Законска регулатива заштите пословне тајне и казненоправна заштита (КП ПД: 126-133 + закон)
28. Правни оквир заштите података о личности и слободног приступа информацијама од јавног значаја и казненоправна заштита података (ОБП: 398-400 + закони; КП ПД: 64-66)
29. Појам и законско уређење приватног обезбеђења (ОБП: 288-292)
30. Законска регулатива детективске делатности (ОБП: 293-295)
31. Материјално кривично право – извори и начела (КП: 7-10; 16-20; 195 – параграф 480)
32. Кривично процесно право – извори и начела (КПП: 25-27; 43-69)
33. Кривично извршно право – извори и начела (КЗИКС: 38-39; 127-128)
34. Појам кривичноправних наука (КП: 3-7)
35. Однос кривичноправних наука и наука безбедности (КПП: 35-43; ОБП: 25-27; 133-135)
36. Надлежност и организација државних органа у борби против криминалитета (КПП: 93-94; 104-111; 125; 129-138)
37. Појам и врсте посебних доказних радњи (КПП: 331-346)
38. Улога полиције и служби безбедности у кривичном поступку (КПП ПД: 21-30; 41-42; КПП: 331-333)
39. Улога посебних одељења и служби у борби против организованог криминала, тероризма и корупције (КПП: 102-104; 130 + Закон)
40. Улога посебних одељења и служби у борби против високотехнолошког криминалитета (КПП: 102-104; 130 + Закон)
41. Улога посебних одељења и служби у борби против привредног криминалитета (Закон)

***Скраћенице** коришћене за означавање литературе и **године издања** према којима су навођени бројеви страница у заградама:

УП = Увод у право – Васић, Јовановић, Дајовић (2023)
ОБП = Основи безбедносног права – Милосављевић (2023)
КП = Кривично право Општи део – Вуковић (2021)
КП ПД = Кривично право – посебни део: изабране инкриминације за студије наука безбедности – Милошевић (2022)
КПП = Кривично процесно право Општи део – Бановић Б., Бејатовић (2019)
КПП ПД = Кривично процесно право Посебни део – Бановић Б. (2020)
КЗИКС = Коментар Закона о извршењу кривичних санкција – Илић (2022)

Правни прописи (делови закона):

- Кривични законик Републике Србије, „Сл. Гласник РС“, бр. 85/05, 88/05 , 107/05, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13, 108/14, 94/16, 35/19.
- Законик о кривичном поступку, „Сл. гласник РС“, бр. 72/11, 101/11, 121/12, 32/13, 45/13, 55/14, 35/19, 27/21 - УС и 62/21 - УС.
- Закон о организацији и надлежности државних органа за борбу против високотехнолошког криминала, „Сл. гласник РС“, бр. 61/05, 104/09, 10/23.
- Закон о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, тероризма и корупције, „Сл. гласник РС“, бр. 94/16, 87/18 - др. закон и 10/23.
- Закон о тајности података, „Сл. гласник РС“, бр. 104/09.
- Закон о заштити пословне тајне, „Сл.гласник РС“, бр. 53/21.
- Закон о заштити података о личности, „Сл. Гласник РС“, бр. 87/18.
- Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја, „Сл. гласник РС“, бр. 120/04, 54/07, 104/09, 36/10 и 105/21.
- Закон о основама уређења служби безбедности Републике Србије, „Сл. гласник РС“, бр. 116/07 и 72/12.
- Закон о безбедносно-информативној агенцији, „Сл. Гласник РС“, бр. 42/02, 111/09, 65/14 - УС, 66/14, 36/18.
- Закон о Војнобезбедносној и Војнообавештајној агенцији, „Сл. Гласник РС“, бр. 88/09, 55/12 - УС, 17/13.
- Закон о полицији, „Сл. гласник РС“, бр. 6/16, 24/18, 87/18.
- Закон о детективској делатности, „Сл. Гласник РС“, бр. 104/13, 87/18.
- Закон о приватном обезбеђењу, „Сл. гласник РС“, бр. 104/13, 42/15 и 87/18.
- Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама, „Сл. Гласник РС“, бр. 87/18.

Презентације са предавања и вежби (Moodle)

План рада на наставном предмету
Назив предмета : Основи еколошке безбедности

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
	Обавезни	I	7	45+15

Циљеви предмета	Стицање знања о основама еколошке безбедности при чему се еколошким проблемима додаје димензија безбедности и обрнуто, те се животна средина налази у опсегу безбедносних питања. Увођење студената у теоријске приступе концепту еколошке безбедности и систем еколошке безбедности. Крајњи циљ изучавања овог предмета јесте схватање еколошке безбедности као заштите животне средине и виталних интереса појединца, друштва и природе од негативних облика угрожавања који нарушавају стање „одрживе равнотеже“.
Исход изучавања	Оспособљеност студената за повезивање еколошких проблема и безбедности као и идентификовање и препознавање основних облика угрожавања еколошке безбедности. Упознавање са правним актима у овој области, еколошким криминалитетом и основним субјектима система еколошке безбедности. Разумевање корелације концепта одрживог развоја и еколошке безбедности, а затим и разумевање потребе за образовањем у области еколошке безбедности.
Садржај и структура предмета	Теоријска настава 1) Различити теоријски приступи и схватања еколошке безбедности (еколошка безбедност и људска безбедност, секуритизација животне средине); 2) Основни појмови еколошке безбедности: екологија (историјски развој еколошке мисли), безбедност (од националне ка еколошкој безбедности), животна средина; 3) Основне компоненте животне средине као објект угрожавања еколошке безбедности (хидросфера, атмосфера, педосфера и биодиверзитет); 4) Еколошка правда и еколошка неправда; 5) Правна регулатива из области еколошке безбедности, међународно-правни аспект заштите животне средине, правна регулатива заштите животне средине у Републици Србији; 6) Еколошки криминалитет и еколошка безбедност, појам, основне карактеристике и узроци; 7) Субјекти еколошке безбедности, конвенционални и неконвенционални; 8) Одрживи развој и еколошка безбедност; 9) образовање и еколошка безбедност.

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Упознавање студената са садржајем наставног предмета Основи еколошке безбедности, њиховим предиспитним и испитним обавезама, као и начином бодовања.	3
II	Основни појмови еколошке безбедности: екологија, безбедност (од националне ка еколошкој безбедности), животна средина.	3
III	Различити теоријски приступи и схватања еколошке безбедности (еколошка безбедност и људска безбедност, секуритизација животне средине).	3
IV	Основне компоненте животне средине као објект угрожавања еколошке безбедности; Еколошка правда и еколошка неправда.	3
V	Хидросфера и угрожавање хидросфере, значај воде, заштита воде.	3
VI	Атмосфера и угрожавање атмосфере (ефекат гасова стаклене баште; нарушавање озонског омотача; киселе кише и сушење шума), заштита ваздуха.	3
VII	Педосфера и угрожавање педосфере, значај и улога, дефорестација и дезертификација, заштита земљишта.	3
VIII	Биодиверзитет- појам, значај, угрожавање, заштита.	3
IX	Колоквијум I	3
X	Правна регулатива из области еколошке безбедности, међународно-правни аспект заштите животне средине, правна регулатива заштите животне средине у Републици Србији	3
XI	Еколошки криминалитет и еколошка безбедност, појам, основне карактеристике и узроци.	3
XII	Субјекти еколошке безбедности, конвенционални и неконвенционални.	3
XIII	Одрживи развој и еколошка безбедност, димензије одрживог развоја и индикатори одрживог развоја.	3
XIV	Образовање и еколошка безбедност	3
XV	Други колоквијум	3

ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Увођење у предмет Основи еколошке безбедности;	1
II	Историјски развој еколошке мисли	1
III	Дискусија о вези између животне средине и безбедности	1
IV	Еколошка (не) правда у Републици Србији – примери и дискусија	1
V	Мере заштите вода од загађења	1
VI	Мере заштите ваздуха од загађења	1
VII	NIMBY – синдром и депоније	1
VIII	НПРО и биодиверзитет, дискусија о главним узроцима нарушавања биодиверзитета	1
IX	Припрема за колоквијум	1
X	Нормативно правна регулатива – „Зелени пакет“	1

XI	Еколошки криминалитет у Републици Србији – примери и дискусија	1
XII	Активности и надлежности субјеката еколошке безбедности у Републици Србији	1
XIII	Одрживи развој у Републици Србији – могућности и изазови	1
XIV	Потреба за еколошким образовањем - дискусија	1
XV	Припрема за колоквијум	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, консултације	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 40 поена (активност током наставе до 10, колоквијуми до 2*15) испит: до 60 поена;	
Литература	обавезна	Љуштина, А. (2012). <i>Еколошка безбедност</i> . Београд: Криминалистичко-полицијска академија.
	допунска	Радовић, В. (2013). <i>Безбедност животне средине – еволуција и савремени приступи</i> . Сремска Каменица: Универзитет EDUCONS Факултет за примењену безбедност. Тодоровић, З. (2009). <i>Институције еколошке безбедности</i> . Београд: Задужбина Андрејевић Павловић, Н., Радовић, И. (2014) <i>Основи екологије</i> . Бања Лука: Природно математички факултет, Универзитета у Бањој Луци
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	др Милош Томић, доцент Е-mail: milos.tomic@fb.bg.ac.rs	

Испитна питања

1. Основни појмови еколошке безбедности: екологија, безбедност, животна средина
2. Дефинисање еколошке безбедности
3. Теоријски приступи и схватања еколошке безбедности – веза између безбедности и животне средине
4. Еколошка безбедност и људска безбедност
5. Секуритизација животне средине
6. Еколошки отисак
7. Еколошка правда и еколошка неправда
8. Еколошка правда у Републици Србији

9. Организације које се баве еколошком безбедношћу
10. Основне компоненте животне средине као објект угрожавања еколошке безбедности
11. Хидросфера – појам и значај
12. Основни облици угрожавања хидросфере
13. Заштита и очување хидросфере
14. Атмосфера – појам и значај
15. Основни облици угрожавања атмосфере
16. Ефекат гасова стаклене баште
17. Нарушавање озонског омотача
18. Киселе кише
19. Заштита и очување атмосфере
20. Педосфера – појам и значај
21. Основни облици угрожавања педосфере - дефорестација и дезертификација
22. Отпад и депоније
23. NIMBY - синдром
24. Заштита и очување педосфере
25. Биодиверзитет- појам и значај
26. Угрожавање биодиверзитета
27. Заштита и очување биодиверзитета - HIPPO
28. Међународно-правни аспект заштите животне средине
29. Правна регулатива заштите животне средине у Републици Србији
30. Еколошка безбедност и еколошки криминалитет
31. Основне карактеристике еколошког криминалитета
32. Еколошки криминалитет у Републици Србији
33. Субјекти еколошке безбедности
34. Конвенционални субјекти еколошке безбедности
35. Неконвенционални субјекти еколошке безбедности
36. Одрживи развој и еколошка безбедност
37. Димензије одрживог развоја
38. Индикатори одрживог развоја
39. Одрживи развој у Републици Србији
40. Образовање и еколошка безбедност

План рада на наставном предмету
Назив предмета : Психологија

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
20.O20006	Обавезан	II	5	45+15

Циљеви предмета	Омогућавање да студенти стекну основна знања из психологије, као и знања која су од значаја за науке безбедности, а ту спадају пре свега она која су везана за теме психолошког рата и психосоцијалне угрожености личности (стрес, кризе и траума).
Исход изучавања	Усвајање основних психолошки појмова, разумевање значаја психолошког угла гледања на проблеме у области јавног мњења, друштвених збивања, унутар организација, у ванредним ситуацијама, и начина на које се може прићи превенцији психичких криза.
Садржај и структура предмета	1) Психологија као наука 2) Когнитивни психички процеси 3) Емоционални психички процеси 4) Мотивациони психички процеси 5) Психологија личности 6) Психосоцијални развој личности 7) Психосоцијална угроженост личности 8) Агресивно понашање човека

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Предмет психологије, историја развоја психологије, дуализам у психологији као науци	3
II	Захтеви за научност теорије, хипотеза и теорија, научни појмови, варијабла, врсте метода, методе обраде података	3
III	Осет (вид, слух, хемијски осети, телесни осети)	3
IV	Опажање (законитости, опажање дубине, опажање покрета, илузије)	3
V	Учење (појам, хабиутација, класично условљавање, инструментално условљавање, учење по моделу, учење	3

	увиђањем)	
VI	Памћење и заборављање.	3
VII	Мишљење.	3
VIII	Емоционални психички процеси.	3
IX	Мотивациони психички процеси.	3
X	Психологија личности.	3
XI	Теорије личности.	3
XII	Психосоцијални развој личности	3
XIII	Психосоцијална угроженост личности (Стрес, трауме, кризе)	3
XIV	Психосоцијална угроженост личности (Психолошка помоћ угроженим личностима)	3
XV	Агресивно понашање човека.	3

ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Разумевање предмета психологије: унутрашња и спољашња реалност.	1
II	Зависна и независна варијабла у истраживањима.	1
III	Основни појмови дескриптивне статистике.	1
IV	Хипотеза о нормалној расподели мера у популацији.	1
V	Основни појмови мултиваријантне статистике.	1
VI	Први колоквијум.	1
VII	Режими поткрепљења.	1
VIII	Развој појмова.	1
IX	Невербално понашање.	1
X	Мотиви као покретачи људске делатности.	1
XI	Други колоквијум.	1
XII	Сазревање наспрам прилагођавања.	1
XIII	Стрес, трауме и кризе.	1
XIV	Офензивна и дефанзивна агресивност.	1
XV	Евалуација рада.	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијуми,	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 50 поена (активност током наставе 10, колоквијуми 2X20) испит: 50 поена;	
Литература	обавезна	Кордић, Б. & Бабић, Л. (2014). Увод у психологију. Београд: Центар за примењену

		психологију.
	допунска	Аткинсон & Хилгард (2007). Увод у психологију, 14. издање, (прев. М. Кризманић, В. Колесарић). Јастребарско: Наклада Слап.
Подаци о наставницима сарадницима на предмету	о и на	проф. др Борис Кордић Е-mail: borisjkordic@outlook.com Консултације: четвртак од 11,00 до 13,00

ИСПИТНА ПИТАЊА

1. Појам и предмет психологије
2. Схватања о предмету психологије
3. Гране психологије
4. Теорија, хипотеза и појам
5. Научни појмови у психологији
6. Врсте метода
7. Стратегије и технике истраживања
8. Експеримент
9. Неекспериментална истраживања
10. Мерне скале
11. Дескриптивна статистика
12. Хипотеза о нормалној расподели
13. Корелација
14. Осет као процесирање информација
15. Осет вида
16. Осет слуха
17. Хемијска чула
18. Телесни осети
19. Принципи организације опажаја
20. Опажање дубине и дистанце
21. Илузије
22. Појам учења
23. Хабитуација и сензитизација
24. Класично условљавање
25. Инструментално условљавање
26. Учење по моделу
27. Учење увиђањем
28. Информатички модел памћења
29. Дубина обраде информација у памћењу
30. Теорије заборављања
31. Поремећаји сећања
32. Мишљење и представе
33. Когнитивни развој
34. Мисаоне операције

35. Мишљење и језик
36. Теорије интелигенције
37. Мерење интелигенције
38. Индивидуалне разлике у интелигенцији
39. Природа и карактеристике емоција
40. Теорије емоција
41. Изражавање емоција
42. Појам и теорије мотивације
43. Биолошки мотиви
44. Психолошки мотиви
45. Појам личности
46. Психоаналитичке теорије личности
47. Теорије црта личности
48. Тестови личности
49. Модели развоја личности
50. Стрес
51. Трауме
52. Кризе
53. Психолошка помоћ угроженим личностима
54. Теорије агресивности
55. Облици агресивности
56. Агресивност и деструктивност
57. Виникотова теорија агресивности

План рада на наставном предметуНазив предмета : **Увод у менаџмент**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
НБ.1.7.	Обавезан	II	5	30+15

Циљеви предмета	Појмовно артикулисање и операционализација знања из основних области науке менаџмента. Нагласак је стављен на упознавање са применљивошћу менаџмент-принципа у различитим облицима пословних организација. Да студенти схвате одређење појма менаџмента и еволуцију теорије менаџмента; да упознају основне трендове у менаџменту 21. века; да разумеју све одреднице у вези са процесима менаџмента (планирање, организовање, вођење и контрола); да упознају процес менаџмента кроз проучавање студија случаја; да упознају значај процеса менаџмента у пословању предузећа и да активно узму учешће у унапређивању пословних процеса на свом Факултету и Универзитету у целини.
Исход изучавања	Након завршеног курса из предмета Увод у менаџмент, од студената се очекује да буду оспособљени да, разумевањем феномена савременог менаџмента, решавају практичне проблеме и задатке. Да проблеме са којима се буду сусретали у свом раду схвате као шансу и изазов за повећање ефективности и ефикасности а никако као проблеме које треба избегавати.
Садржај и структура предмета	<i>Теоријска настава</i> У овом делу наставе студенти се упознају са теоријско-методолошким основама и својствима менаџмента као научне области која се бави феноменима постигнућа организоване људске делатности. Посебно се изучавају менаџмент функције планирања, руковођења, контроле и управљања променама. Поред тога нагласак је и на разматрању различитих улога менаџера као и карактеристике и значај тимског рада за успешну примену теоријских начела менаџмента. <i>Практична настава</i> У практичном делу наставе студенти усвојена теоријска знања практично примењују у анализи различитих облика организација и установа.

ПРЕДАВАЊА

недеља	Тематска јединица	број часова
--------	-------------------	-------------

I	УВОД У ПРЕДМЕТ, УПОЗНАВАЊЕ СТУДЕНАТА СА ЦИЉЕВИМА, ИСХОДИМА, САДРЖАЈЕМ ПРЕДМЕТА, ЛИТЕРАТУРОМ, МЕТОДАМА ИЗВОЂЕЊА НАСТАВЕ И НАЧИНОМ ВРЕДНОВАЊА АКТИВНОСТИ И ФОРМИРАЊЕМ ОЦЕНЕ	3
II	МЕНАџМЕНТ И МЕНАѢЕРИ - Процес менаџмента и његова неопходност у организацији. Менаџерска средина. Типови менаџера. Нивои менаџмента. Функције и улоге менаџера.	3
III	ТЕОРИЈА МЕНАѢМЕНТА – Општи приступ. Рана менаџмент мисао и школе менаџмента.	3
IV	ПЛАНИРАЊЕ - Појам, сврха, дефинисање. Развој планских менаџмент система.	3
V	ОСНОВНИ ИНСТРУМЕНТИ И ТЕХНИКЕ ПЛАНИРАЊА. ПРОЦЕС ПЛАНИРАЊА	3
VI	ОДЛУЧИВАЊЕ - Појам и значај. Модели доношења одлука. Стили доношења одлука. Организовање. Организациона структура – организациони дизајн. Типови организационих структура.	3
VII	МЕНАѢМЕНТ ЉУДСКИХ РЕСУРСА - Појам, значај и циљеви менаџмента щудских ресурса. Процес менаџмента щудских ресурса.	3
VIII	КОЛОКВИЈУМ I	3
IX	КОМУНИЦИРАЊЕ - Процеси, типови, токови комуникације. Комуникационе мреже.	3
X	МОТИВАЦИЈА - Појам мотивације и мотива. Основни модели мотивације. Приступи мотивацији. Теорије мотивације. ГРУПЕ И ТИМОВИ	3
XI	ЛИДЕРСТВО И ЛИДЕРИ - Понашање и теорије о лидерству. Нови концепти лидерства.	3
XII	КОНТРОЛА - Контролисање као функција менаџмента. Процес и врсте контроле. Принципи ефикасности и ефикасности контроле.	3
XIII	КОРПОРАТИВНО УПРАВЉАЊЕ – Економски аспект корпоративног управљања. Системи корпоративног управљања. Органи корпоративног управљања. Механизми корпоративног управљања. Корпоративно управљање и инвестиције. Нормативно правни оквир корпоративног управљања.	3
XIV	УВОД У ФИНАНСИЈСКУ ФУНКЦИЈУ ПОСЛОВАЊА	3
XV	КОЛОКВИЈУМ II	3

ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	МЕНАѢМЕНТ - Појмовно одређење и дефинисање менаџмента. Организација и окружење. Стратегијски и оперативни менаџмент.	1

II	МЕНАџЕРИ – Појам менаџера. Посао менаџера. Типови менаџера. Вештине у менаџменту.	1
III	ЕВОЛУЦИЈА МЕНАѢМЕНТА - Школе менаѢмента: класична менаѢмент школа, бихевиористичка школа, квантитативна школа, интегративне менаѢмент школе.	1
IV	ОСНОВЕ ПЛАНИРАЊА - Процес планирања. Основни инструменти и технике планирања.	1
V	ОДЛУЧИВАЊЕ – Појам и значај. Услови у којима се доносе одлуке. Модели доношења одлука.	1
VI	ОРГАНИЗАЦИОНЕ СТРУКТУРЕ – Појам, суштина и значај организовања. Дизајнирање и модели организационе структуре. Делегирање и организовање.	1
VII	МЕНАѢМЕНТ ЉУДСКИХ РЕСУРСА – Планирање људских ресурса. Регрутовање и селекција људских ресурса. Развој запослених. Политика награђивања људских ресурса. Напредовање у каријери.	1
VIII	КОМУНИЦИРАЊЕ – Комуникациони процес. Типови комуникације. Организациона комуникација. Препреке у комуникацији и како их превазићи.	1
IX	МОТИВАЦИЈА – Теорије мотивације: класична теорија мотивације, теорија људских односа, теорија људских ресурса, садржајне теорије мотивације, процесне теорије мотивације, теорија појачавања.	1
X	ГРУПЕ И ТИМОВИ – Предности и недостаци тимова. Врсте тимова. Групе и продуктивност. Виртуелни рад и тимови.	1
XI	ЛИДЕРСТВО – Појам и дефинисање лидерства и лидера. Карактеристике лидерства. Лидерство и менаѢмент.	1
XII	ОСНОВЕ КОНТРОЛИСАЊА – Процес контроле. Врсте контроле. Принципи ефикасности и ефективности контроле.	1
XIII	УВОД У КОРПОРАТИВНО УПРАВЉАЊЕ – Економски аспект корпоративног управљања. Системи корпоративног управљања. Органи корпоративног управљања.	1
XIV	КОРПОРАТИВНО УПРАВЉАЊЕ – Механизми корпоративног управљања. Корпоративно управљање и инвестиције. Нормативно правни оквир корпоративног управљања.	1
XV	УВОД У ФИНАНСИЈСКУ ФУНКЦИЈУ ПОСЛОВАЊА – Појам, циљеви и задаци финансијске функције.	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијуми, семинарски радови, консултације
-------------------------	--

Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 60 поена (активност током наставе 10, колоквијуми 2x25) испит: 40 поена	
Литература	обавезна	Машић, Б, <u>Целетовић, М.</u> (2021). <i>Увод у менаџмент - принципи, процес, концепти</i>, друго допуњено и измењено издање, Београд: Иновациони центар Факултета безбедности/Академска књига. ИСБН 978-86-7466-909-9; COBBIS.SR-ID 54938633
	допунска	Машић, Б., Тот, В. (2012). <i>Принципи менаџмента</i>. Београд: Универзитет Едуконс. Williams, Ch. (2011). <i>Principi menadžmenta</i>. Beograd: Data status. Robbins, P. S., Coulter, M. (2005). <i>Menadžment</i>, 8. izdanje. Beograd: Data Status. Машић, Б., редактор (2010). <i>Менаџмент</i>. Београд: Универзитет Сингидунум. Ерић, Д. (2010). <i>Увод у менаџмент</i>. Београд: Чигоја штампа. Стонер, А. и други, (1997). <i>Менаџмент</i>. Београд: Желнид. Машић, Б., Лончаревић, Р. (2002). <i>Менаџмент: школе и нови приступи</i>. Бања Лука: Економски факултет. Wren, D.A., Voich, D. JR. (1994). <i>Menadžment - proces, struktura i ponašanje</i>. Beograd: Grmeč RAD – Privredni pregled. Cole, G.A. (1993). <i>Management: Theory and Practice</i>, 4th Ed. London: DP Publications. Drucker, P. F. (1973). <i>Management: Task, Responsibilities, practices</i>. London: Heinemann. Oldcorn, R. (1990). <i>Menadžment</i>. Sarajevo: Svjetlost. Drucher, P.F. (1991). <i>Inovacije i</i>

		<i>preduzetništvo: praksa i principi</i>. Beograd: Privredni pregled. McCormack, M.H. (1993). <i>Čemu vas ne uče u Harvardskoj školi biznisa</i>. Beograd: Grmec-Privredni pregled. Адизес, И. (1989). <i>Како ријешити кризу управљања</i>. Загреб: Глобус. Часописи: Management Today, The Harvard Business Review, Business Week, Fortune, Forbes, Директор, Пословна политика, Long Range Planning, Management, Стратегијски менаџмент.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	др Миленко Целетовић, редовни професор E-mail: milenkodz@telekom.rs Радовановић Ана, демонстратор aradovanovic099@gmail.com Консултације: понедељак од 10h до 12h	

ИСПИТНА ПИТАЊА

УВОД У МЕНАѢМЕНТ

1. Појмовно одређење и основни принципи менаѢмента? (13-19 стр.)
2. МенаѢмент као процес? (16-17 стр.)
3. Организација и окружење – појам и врсте? (19-21 стр.)
4. Стратегијски и оперативни менаѢмент? (22-25 стр.)
5. Друштвена одговорност и етика? (25-33 стр.)
6. Концепти друштвене одговорности? (27-29 стр.)
7. Појам и функције менаѢера? (34-35 стр.)
8. Типови (врсте) менаѢера? (36-41 стр.)
9. Вештине у менаѢменту? (41-44 стр.)
10. Предузетник, менаѢер, лидер? (44-45 стр.)
11. Снаге које уобличавају менаѢмент теорију? (48-50 стр.)
12. Рани менаѢмент? (56-57 стр.)
13. Школе менаѢмента? (60-93 стр.)
14. Класична школа менаѢмента? (60-76 стр.)
15. Фредерик Тејлор и научни менаѢмент? (61-64 стр.)
16. Анри Фајол и административни менаѢмент? (67-71 стр.)
17. Макс Вебер и бирократски менаѢмент? (73-74 стр.)
18. Бихевиористичка школа менаѢмента? (76-80 стр.)
19. Квантитативна школа менаѢмента? (80-81 стр.)
20. Интегративне менаѢмент школе? (81-93 стр.)
21. Системска школа? (81-84 стр.)
22. Ситуациона школа (приступ)? (84-85 стр.)
23. Планирање: појам и сврха? (99-100 стр.)
24. Развој планских менаѢмент система? (100-112 стр.)
25. Стратегијско планирање (103-105 стр.)
26. Контингентно (вишеваријантно) планирање? (107-108 стр.)
27. Основни инструменти и технике планирања? (112-135 стр.)
28. Метод сценарија? (122-126 стр.)
29. Технике за повећање креативности? (131-133 стр.)
30. Анализа и предвиђање организационог окружења? (136-145 стр.)
31. Визија и мисија организације? (146-147 стр.)
32. Појам, врсте и карактеристике циљева? (148-152 стр.)
33. Стратегије – појам и врсте? (153-157 стр.)
34. Планови – појам и врсте? (157-159 стр.)
35. Одлучивање – појам и услови у којима се доносе одлуке? (161-163 стр.)
36. Врсте проблема и одлука? (164-165 стр.)
37. Модели доношења одлука? (165-170 стр.)
38. Стили доношења одлука? (170-171 стр.)
39. Групе као средство за побољшање одлучивања? (172-174 стр.)
40. Појам, суштина и значај организовања? (177-178 стр.)
41. Четири камена темељца за дизајнирање организације? (178-180 стр.)

42. Модели организационе структуре? (181-187 стр.)
43. Делегирање и организовање? (188-190 стр.)
44. Појам и промена улоге менаџмента људских ресурса? (193-196 стр.)
45. Циљеви менаџмента људских ресурса? (196-198 стр.)
46. Процес менаџмента људских ресурса? (198-215 стр.)
47. Планирање људских ресурса? (199-201 стр.)
48. Регрутовање и селекција људских ресурса? (201-207 стр.)
49. Развој људских ресурса? (207-210 стр.)
50. Политика награђивања људских ресурса? (210-212 стр.)
51. Посебни изазови у управљању људским ресурсима у XXI веку? (213-215 стр.)
52. Комуникациони процес? (219-220 стр.)
53. Типови комуникације? (221-222 стр.)
54. Организациона комуникација? (224-227 стр.)
55. Препреке у комуникацији и како их превазићи? (228-230 стр.)
56. Појам мотивације и мотива? (233-235 стр.)
57. Основни модели мотивације? (235-237 стр.)
58. Приступи мотивацији? (237-238 стр.)
59. Теорије мотивације? (238-258 стр.)
60. Садржајне теорије мотивације? (241-249 стр.)
61. Процесне теорије мотивације? (249-256 стр.)
62. Групе и тимови? (261-265 стр.)
63. Предности и недостаци тимова? (266 стр.)
64. Врсте тимова? (266-267 стр.)
65. Групе и продуктивност? (267-269 стр.)
66. Виртуелни рад и тимови? (270-271 стр.)
67. Појам лидера и карактеристике лидерства? (274-277 стр.)
68. Лидерство и моћ? (277-278 стр.)
69. Лидерство и менаџмент? (279-281 стр.)
70. Контролисање као функција менаџмента? (285-286 стр.)
71. Процес контроле? (287-290 стр.)
72. Врсте контроле? (291-296 стр.)
73. Класификација контроле према моделу контроле? (293-295 стр.)
74. Принципи ефикасности и ефективности контроле? (297 стр.)
75. Појам и значај корпоративног управљања? (301-303 стр.)
76. Економски аспект корпоративног управљања? (303-305 стр.)
77. Системи корпоративног управљања? (305-308 стр.)
78. Органи корпоративног управљања? (308-312 стр.)
79. Механизми корпоративног управљања? (312-315 стр.)
80. Корпоративно управљање и инвестиције? (315-318 стр.)
81. Нормативно-правни оквир корпоративног управљања? (318-320 стр.)
82. Корпоративно управљање и друштвена одговорност? (320-322 стр.)
83. Појам, циљеви и задаци финансијске функције? (325-328 стр.)
84. Организовање финансијске функције и финансијски токови? (328-330 стр.)
85. Правила финансирања? (330-331 стр.)

- 86. Финансијска анализа? (331-332 стр.)
- 87. Савремени облици финансирања предузећа? (332-333 стр.)
- 88. Финансијско пословање предузећа и потреба за тржиштем капитала? (333-336 стр.)
- 89. Финансијски инструменти тржишта капитала? (336-338 стр.)
- 90. Финансијска стратегија и савремени облици реструктурирања? (339-340 стр.)

НАПОМЕНА:

План рада на наставном предметуНазив предмета : **Увод у студије безбедности**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
СНБ 1.8	Обавезни	II	5	30+15

Циљеви предмета	Циљ предмета је увођење студената у студије безбедности као научне дисциплине, кроз анализу кључних промена у промишљању безбедности (личне, националне, регионалне, глобалне). У склопу увођења у дисциплину студенти ће стећи основна знања о настанку и развоју студија безбедности, различитим тематским областима и диференцираним нивоима истраживања, основним теоријским приступима и безбедносним праксама.
Исход изучавања	Усвајање и овладавање комплексним теоријским оквиром студија безбедности, поређење и разликовање посебних теоријских приступа, усвајање кључних безбедносних појмова и њихово операционализовање, развијање критичког односа и утврђивање недостатака конкретних теоријских приступа у студијама безбедности.
Садржај и структура предмета	1) Појам безбедности 2) Развој студија безбедности 3) Традиционални приступи у студијама безбедности 4) Алтернативни приступи у студијама безбедности 5) Копенхашка школа студија безбедности 6) Војна безбедност 7) Политичка безбедност 8) Економска безбедност 9) Социјетална безбедност 10) Еколошка безбедност 11) Нивои анализе у студијама безбедности 12) Људска безбедност 13) Национална безбедност 14) Регионална безбедност 15) Глобална безбедност

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Појам безбедности (пореколо појма, концепт безбедности, изазови, ризици и претње, перцепција претњи, савремене безбедносне претње)	2+1
II	Развој студија безбедности (интелектуални темељи студија безбедности, стратешке студије, алтернативне струје, у периоду и након Хладног рата, покретачке снаге студија безбедности)	2+1
III	Традиционални приступи у студијама безбедности (реализам, либерализам)	2+1
IV	Алтернативни приступи у студијама безбедности (социјални конструктивизам, критичке теорије, феминистички приступи и постструктурализам)	2+1
V	Копенхашка школа студија безбедности (теорија секуритизације, секторски приступ и теорија регионалног безбедносног комплекса)	2+1
VI	Војна безбедност (војна безбедност у периоду и након Хладног рата, одређење рата и врсте ратова, међународно право оружаних сукоба, пролиферација, разоружање и контрола наоружања)	2+1
VII	Политичка безбедност (снаге државе, безбедносне претње у политичком сектору, тероризам)	2+1
VIII	Економска безбедност (одређење економске безбедности, претње у економском сектору)	2+1
IX	Социјетална безбедност (социјетални сектор и претње у социјеталном сектору безбедности)	2+1
X	Еколошка безбедност (еколошки сектор и претње, секуритизација животне средине)	2+1
XI	Нивои анализе у студијама безбедности (проблем акције и структуре и нивои анализе у студијама безбедности)	2+1
XII	Људска безбедност (историјат односа државе и људске безбедности, концепт и критика људске безбедности)	2+1
XIII	Национална безбедност (концепт националне безбедности, национални интерес и национални идентитет, моћ и снага, однос националне и међународне безбедности)	2+1
XIV	Регионална безбедност (регион и студије безбедности, регионалне безбедносне организације, европска безбедносна архитектура)	2+1
XV	Глобална безбедност (међународни систем, глобализација и међународна безбедност)	2+1

ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Појам безбедности (анализа и критика концепта)	1
II	Развој студија безбедности (покретачке снаге: часописи, институти, високошколске установе...)	1
III	Традиционални приступи у студијама безбедности (критика традиционалних теоријских приступа)	1
IV	Алтернативни приступи у студијама безбедности (критика алтернативних теоријских приступа)	1
V	Копенхашка школа студија безбедности (критика теоријских приступа који су развијани у оквиру Копенхашке школе)	1
VI	Војна безбедност (класификација ратова, ново оружје за 21. век)	1
VII	Политичка безбедност (најпознатији терористички напади у периоду и након Хладног рата)	1
VIII	Економска безбедност (претње и секуритизујући актери у економском сектору)	1
IX	Социјетална безбедност (претње и секуритизујући актери у социјеталном сектору)	1
X	Еколошка безбедност (претње и секуритизујући актери у еколошком сектору)	1
XI	Нивои анализе у студијама безбедности	1
XII	Људска безбедност (представљање различитих димензија људске безбедности)	1
XIII	Национална безбедност (Стратегија националне безбедности Републике Србије из 2009. године)	1
XIV	Регионална безбедност (регионалне безбедносне организације значајне за Републику Србију, Западни Балкан)	1
XV	Глобална безбедност (претње глобалној безбедности и провајдери, оружје за 21. век)	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијуми, семинарски радови	
Начин оцењивања на предмету	предиспите обавезе: 40 поена (колоквијум 30, активност током наставе 10,) испит: до 60 поена;	
Литература	обавезна	Ејдус, Ф. (2012). <i>Међународна безбедност: теорије, сектори и нивои</i> . Београд: Службени гласник. или Ејдус, Ф. (2017). <i>Међународна безбедност: теорије, сектори и нивои</i> . Београд: Факултет политичких наука.
	допунска	Вилијамс, П. (Ур.) (2011). <i>Увод у студије безбедности</i> . Београд: Факултет безбедности. Collins, A. (ur.) (2010). <i>Suvremene sigurnosne studije</i> . Zagreb: Politička kultura. Цветковић, В. (Ур.) (2010). <i>Ризик, моћ, заштита (Увођење у науку безбедности)</i> . Београд: Факултет безбедности.
Подаци о наставнику на предмету	проф. др Милан Липовац Е-mail: milanlipovac@gmail.com Консултације: уторак 11,30 до 13,00 часова	

УВОД У СТУДИЈЕ БЕЗБЕДНОСТИ - ИСПИТНА ПИТАЊА -

ПРВИ ДЕО (Теоријски приступи у студијама безбедности)

1. Историјско порекло појма безбедности
2. „Дефиниција“ и концепт безбедности
3. Појам и класификација изазова, ризика и претњи безбедности
4. Перцепција изазова, ризика и претњи
5. Савремени безбедносни изазови, ризици и претње
6. Интелектуални темељи студија безбедности
7. Стратешке студије током Хладног рата
8. Алтернативне струје у студијама безбедности за време Хладног рата
9. Студије безбедности након Хладног рата
10. Покретачке снаге студија безбедности
11. Класични реализам
12. Неореализам
13. Неокласични реализам
14. Социјални конструктивизам
15. Теорија либералног мира ТЛМ
16. Теорија демократског мира ТДМ
17. Неолиберални институционализам
18. Безбедносна заједница
19. Критичке теорије
20. Феминистички приступи
21. Постструктурализам
22. Постколонијалне студије безбедности
23. Дискурс и анализа дискурса
24. Настанак Копенхашке школе
25. Теорија секуритизације
26. Секторски приступ
27. Теорија регионалног безбедносног комплекса

ДРУГИ ДЕО (Сектори безбедности)

1. Хладни рат и војна безбедност
2. Завршетак Хладног рата и војна безбедност
3. Динамика сектора војне безбедности
4. Рат: историја и ”дефиниције”
5. Узроци рата
6. Врсте ратова
7. Међународно право оружаних сукоба
8. Пролиферација, разоружање и контрола оружја
9. Политички сектор безбедности
10. Снаге државе

11. Политичке претње
12. Намерне и структурне претње
13. Тероризам
14. Тематизација економских претњи у Стратегијама националне безбедности и институционалне промене.
15. Значења економске безбедности
16. Економски сектор безбедности
17. Економске претње по безбедности појединца
18. Економске претње по безбедности државе
19. Економске претње на нивоу међународног система
20. Увод у социјетални сектор безбедности
21. Сектор социјеталне безбедности
22. Претње социјеталној безбедности
23. Еколошка безбедност, секуритизација животне средине
24. Еколошки сектор безбедности
25. Еколошке претње безбедности

ТРЕЋИ ДЕО (Нивои анализе у студијама безбедности)

1. Концепт националне безбедности
2. Национална безбедност и национални интереси
3. Национална безбедност и национални идентитет
4. Национална безбедност и моћ
5. Национална безбедност, елементи силе у МО и снага државе
6. Национална и међународна безбедност
7. Регион и студије безбедности
8. Регионалне безбедносне организације
9. Европска безбедносна архитектура
10. Међународни систем и безбедност
11. Поларност и међународна безбедност
12. Глобализација и међународна безбедност
13. Различите школе мишљења о глобализацији
14. Хипотезе о утицају глобализације на националну и међународну безбедност
15. Историјат односа државне и људске безбедности
16. Концепт људске безбедности
17. Критика људске безбедности

ДОПУНСКА ПИТАЊА

1. Изазови, ризици и претње у Стратегији националне безбедности Републике Србије из 2009. године
2. Мелски (Мелијански) дијалог
3. Покрет Несврстаних
4. Међународна позиција СФРЈ током Хладног рата

5. Домаћи научни часописи у којима се објављују научни радови из области безбедности
6. Берлински зид
7. „Дуги телеграм Мистера ИКС“
8. Навести неколико примера када су истраживачки безбедности (научници, истраживачи, професори, односно они који су се безбедношћу бавили на теоријском нивоу), постали политички саветници или извршиоци/налогодавци конкретних безбедносних политика
9. 9/11
10. Представити један рад у домаћем научном часопису који се односи на Копенхашку школу студија безбедности
11. Поделе, односно класификације ратова (класификације које нису наведене у Ејдусовој књизи)
12. Ново оружје за 21. век
13. Демократска Република Кореја (Северна Кореја)
14. Навести три одређења тероризма страних аутора
15. Навести три одређења тероризма правних аката страних држава
16. Меморандум САНУ (1986)
17. Еколошке претње у Републици Србији
18. Одређење националне безбедности у Стратегији националне безбедности из 2009. године
19. Одређење националног интереса у Стратегији националне безбедности из 2009. године
20. Одређење националног идентитета у Стратегији националне безбедности из 2009. године
21. Западни Балкан
22. Претње глобалној безбедности
23. Провајдери глобалне безбедности

План рада на наставном предмету

Назив предмета : Теорије конфликта

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ЕСПБ	Фонд часова П+В
20.О20009	Обавезни / теоријско-методолошки (ТМ)	II	6	2+1

Циљеви предмета	Студенти треба да усвоје знања о појму конфликта, карактеристикама, врстама, фазама, функцијама, регулисању и начинима разрешавања конфликта у националним и међународним оквирима. Студенти ће се упознати са различитим теоријским одређењима друштвеног сукоба од античког до савременог периода, узроцима, елементима, динамиком и класификацијом друштвених конфликта. Студенти треба да развију способност критичког мишљења кроз дебате и дискусије о чиниоцима и узроцима сукобљавања у савременом свету, као и вештину анализе елемената структуре друштвених конфликта.
Исход изучавања	На крају учења студенти ће поседовати знања о различитим дисциплинарним приступима у изучавању феномена друштвених сукоба. Моћи ће да разумеју комплексан феномен друштвеног конфликта и да објасне његове узроке, карактеристике, врсте, фазе и функције. Студенти ће, такође, бити у стању да анализирају конкретне конфликтне ситуације, да идентификују елементе њихове структуре и коришћене стратегије, те да критички сагледавају аргументе учесника у конфликту - процењују њихове конкретне интересе и вредности.
Садржај и структура предмета	Теоријска настава Предмет Теорије конфликта претпоставља упознавање са појмом и природом конфликта, узроцима њиховог настанка, као и елементима, фазама, динамиком и исходима друштвених конфликта. Обрађују се и основни методи разрешавања унутардржавних и међудржавних конфликта. Практична настава У практичном делу наставе студенти имају прилику да стечена теоријска знања продубљују у правцу истраживања актуелних сукоба у савременом друштву и

	постконфликтних ситуација у нашем региону.
--	--

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Појмовно одређење друштвеног конфликта	2
II	Античка мисао о друштвеним сукобима; средњовековна мисао о друштвеним конфликтима	2
III	Предисторија научне мисли о друштвеним конфликтима: природно-правна и утопијска тумачења друштвених конфликта;	2
IV	Геополитичка и малтузијанска тумачења друштвених конфликта	2
V	Друштвени конфликти као предмет научног проучавања: Психолошке теорије о пореклу конфликта - Инстинктне теорије агресије; Теорија фрустрације; Теорија учења; Теорија представе	2
VI	Друштвени конфликти као предмет научног проучавања: Социо-психолошке теорије конфликта; социолошко проучавање друштвеног сукоба - Марксистичка теорија конфликта; Грађанска теорија конфликта	2
VII	Савремени теоријски приступи изучавању друштвених конфликта: Теорија игара; Конфликтни функционализам; Дијалектичка теорија конфликта	2
VIII	Савремени теоријски приступи изучавању друштвених конфликта: Теорија структурације; Однос између сукоба и консензуса	2
IX	Савремени теоријски приступи изучавању друштвених конфликта: Конфликтна теорија размене; Теорија сукоба цивилизација	2
X	Општа теоријска разматрања о узроцима друштвених конфликта: концепт интереса и вредности; непосредни узроци друштвених конфликта; посредни узроци ширих друштвених конфликта: структурни фактори, политички фактори, економски фактори, културно-перцептуални фактори	2
XI	Елементи структуре друштвених конфликта; фазе и стратегије друштвених конфликта; динамика и исходи друштвених конфликта	2
XII	Типологија друштвених конфликта: класификација конфликта на основу носилаца сукоба; класификација	2

	конфликата према интензитету и последицама	
XIII	Разрешавање друштвених конфликта: истраживање мира и разрешавање конфликта; начини разрешавања конфликта	2
XIV	Савремене макрополитичке стратегије и модели регулисања етничких сукоба у земљама у транзицији	2
XV	Обележја друштвених конфликта у информационом добу	2

В Е Ж Б Е		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Појмовно одређење друштвеног конфликта	1
II	Античка мисао о друштвеним сукобима; средњовековна мисао о друштвеним конфликтима	1
III	Модерна мисао о друштвеним конфликтима: Природно-правна и утопијска тумачења друштвених конфликта; геополитичка тумачења друштвених конфликта	1
IV	Малтузијанска тумачења друштвених конфликта; Психолошке теорије о пореклу конфликта: Инстинктне теорије агресије	1
V	Теорија фрустрације; Теорија учења	1
VI	Теорија представе; Социо-психолошке теорије конфликта	1
VII	Социолошко проучавање друштвеног сукоба: Марксистичка теорија конфликта; Грађанска теорија конфликта	1
VIII	Савремени теоријски приступи изучавању друштвених конфликта: Теорија игара; Конфликтни функционализам; Дијалектичка теорија конфликта	1
IX	Теорија структурације; Однос између сукоба и консензуса	1
X	Конфликтна теорија размене; Теорија сукоба цивилизација	1
XI	Колоквијум	1
XII	Класни сукоби; верски конфликти, расни сукоби	1
XIII	Национални сукоби; политички сукоби	1
XIV	Рат, тероризам и национално ослободилачки покрети	1
XV	Сајбер ратовање	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијум, семинарски рад, консултације	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: до 40 поена (активност током наставе или семинарски рад 10, колоквијум 30); испит: до 60 поена.	
Литература	обавезна	Милашиновић, Р., Милашиновић, С. и Путник, Н. (2012). <i>Теорије конфликта</i> . Београд: Факултет безбедности.
	допунска	
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Проф. др Ненад Путник E-mail: nputnik@fb.bg.ac.rs Консултације: понедељак од 11,30 до 13 часова	

ИСПИТНА ПИТАЊА

1. Појмовно одређење друштвених конфликта (9-18 стр.)
2. Различита теоријска разматрања друштвених конфликта у историјским димензијама (21-110 стр.)
3. Античка мисао о друштвеним сукобима (22-26 стр.)
4. Платонов однос према конфликтима и променама (23-24 стр.)
5. Аристотелов концепт узрока и повода побуна, класних конфликта и друштвених преврата (24-26 стр.)
6. Средњовековна мисао о друштвеним конфликтима (27-33 стр.)
7. Модерна мисао о друштвеним конфликтима (33-83 стр.)
8. Природно-правна и утопијска тумачења друштвених конфликта (34-37 стр.)
9. Геополитичка тумачења друштвених конфликта (37-42 стр.)
10. Малтузијанска тумачења друштвених конфликта (42-44 стр.)
11. Психолошке теорије о пореклу конфликта (45-58 стр.)
12. Психолошке теорије конфликта - инстинктне теорије агресије (46-51 стр.)
13. Психолошке теорије конфликта – теорија фрустрације (51-55 стр.)
14. Психолошке теорије конфликта – теорија учења (55-57 стр.)

15. Психолошке теорије конфликта – теорија представе (57-58 стр.)
16. Социо-психолошке теорије конфликта (58-66 стр.)
17. Социолошко проучавање друштвеног сукоба (67-83 стр.)
18. Социолошке теорије конфликта – марксистичка теорија конфликта (67-72 стр.)
19. Социолошке теорије конфликта – грађанска теорија конфликта (73-83 стр.)
20. Савремени теоријски приступи у изучавању теоријских конфликта (83-110 стр.)
21. Теорија игара (88-93 стр.)
22. Конфликтни функционализам (93-96 стр.)
23. Дијалектичка теорија конфликта (96-102 стр.)
24. Теорија структурације (102-104 стр.)
25. Однос између сукоба и консензуса (104-105 стр.)
26. Конфликтна теорија размене (105-106 стр.)
27. Теорија сукоба цивилизација (106-110 стр.)
28. Општа теоријска разматрања о узроцима друштвених конфликта (115-144 стр.)
29. Концепт интереса и вредности (115-128 стр.)
30. Вредносни системи (121-123 стр.)
31. Правне вредности (123-128 стр.)
32. Непосредни узроци друштвених конфликта (128-132 стр.)
33. Посредни узроци ширих друштвених конфликта (132-144 стр.)
34. Структурни фактори као узроци друштвених конфликта (133-137 стр.)
35. Политички фактори као узроци друштвених конфликта (138-141 стр.)
36. Економски фактори као узроци друштвених конфликта (141-142 стр.)
37. Културно-перцептуални фактори као узроци друштвених конфликта (143-144 стр.)
38. Елементи, фазе, динамика и исходи друштвених конфликта (149-165 стр.)
39. Елементи структуре друштвених конфликта (149-152 стр.)
40. Фазе друштвених конфликта (152-155 стр.)
41. Стратегије друштвених конфликта (155-157 стр.)
42. Динамика друштвених конфликта – интезитет и ескалација (157-161 стр.)
43. Исходи друштвених конфликта (161-165 стр.)
44. Типологија друштвених конфликта (167-209 стр.)
45. Критеријуми класификације друштвених конфликта (167-170 стр.)
46. Класификација конфликта на основу носилаца сукоба (170-204 стр.)
47. Класни конфликти (171-175 стр.)
48. Верски конфликти (175-180 стр.)
49. Расни конфликти (180-185 стр.)

50. Национални конфликти (185-193 стр.)
51. Политички конфликти (193-204 стр.)
52. Политички конфликти у плуралистичким демократским друштвима (198-201 стр.)
53. Политички конфликти у монистичким ауторитарним режимима (201-204 стр.)
54. Класификација конфликата према интензитета и последицама (204-209 стр.)
55. Социјални протести (204-205 стр.)
56. Револуција (205-208 стр.)
57. Ратни конфликти (208-209 стр.)
58. Разрешавање друштвених конфликата (213-248 стр.)
59. Истраживање мира и разрешавање (регулисање) конфликата (213-216 стр.)
60. Изградња мира, институционализација и разрешавање конфликата (216-219 стр.)
61. Начини разрешавања конфликата (220-229 стр.)
62. Начини разрешавања унутардржавних конфликата (222-223 стр.)
63. Начини разрешавања међудржавних конфликата (223-229 стр.)
64. Савремене макрополитичке стратегије и модели регулисања етничких сукоба у земљама у транзицији (229-234 стр.)
65. Безбедносна култура као фактор превенције друштвених конфликата (234-241 стр.)
66. Фактори безбедносне културе (241-248 стр.)
67. Обележја друштвених конфликата у информационом добу (253-268 стр.)
68. Примат техничко-технолошког фактора у оружаним сукобима на размеђу векова (255-257 стр.)
69. Нови облик савремених друштвених конфликата- кибер ратовање (258-264 стр.)
70. Хијерархија савремених друштвених конфликата (265-268 стр.)

НАПОМЕНА: Првих 27 испитних питања полаже се преко колоквијума.

План рада на наставном предметуНазив предмета : **Информатика**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
20.O20010	Обавезни предмет	II	5	30+15

Циљ предмета	Студенти се упознају са основним елементима као и концептима реализације и примене рачунарских система различите комплексности. Поред историјског развоја рачунара, студенти се упознају са савременим информационим системима, базама података, мрежама и Интернетом, као и пословном интелигенцијом. Такође, студентима ће бити представљене основне безбедносне претње у рачунарским системима као и могућност заштите од истих.
Исход предмета	Студенти ће моћи да опишу уобичајене технике и концепте у пословним информационим системима. Поред тога, студенти ће разумети начин функционисања савремених информационих система, база података, мрежа, као и могућности интелигентне обраде података. Уз то студенти ће моћи да идентификују основне безбедносне претње у рачунарским системима као и могућност заштите.
Садржај и структура предмета	1) Увод 2) Утицај технологије на друштво 3) Историјски развој рачунарских система 4) Подаци и информације 5) Бројни системи 6) Оперативни системи 7) Алгоритми и програмски језици 8) Софтверско инжењерство 9) Базе података 10) Велики подаци и интелигентна обрада података 11) Вештачка интелигенција 12) Рачунарске мреже и интернет 13) Сајбер безбедност

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Уводно предавање	2
II	Утицај технологије на друштво	2
III	Историјат развоја рачунарских система. Подела савремених рачунара.	2
IV	Подаци и информације. Управљање знањем	2
V	Бројни системи	2
VI	Софтвер, карактеристике и основна подела. Оперативни системи.	2
VII	Оперативни системи	2
VIII	Алгоритми и програмски језици	2
IX	Софтверско инжењерство	2
X	Базе података	2
XI	Велики подаци и интелигентна обрада података	2
XII	Вештачка интелигенција	2
XIII	Рачунарске мреже	2
XIV	Интернет: историјат, протоколи, стандарди, домени, сервиси. Пословање преко Интернета,	2
XV	Сајбер безбедност	2

ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Примери технологије на друштво .	1
II	Примери технологије на друштво	1
III	Конверзија из декадног у бинарни бројни систем и обрнуто	1
IV	Оперативни системи	1
V	Програми за обраду текста: MS Word	1
VI	MS Word – напредне опције	1
VII	MS Word – напредне опције	1
VIII	Креирање ефикасне презентације	1
IX	Базе података	1
X	Интернет	1
XI	Социјални и семантички web	1
XII	Претраживање научних информација	1
XIII	Програми за управљање референцама	1
XIV	Сајбер безбедност	1
XV	Колоквијум	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијум	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе до 30: колоквијум Писмени испит: до 70	
Литература	обавезна	Одабрана поглавља: • Evans, A., Martin K., Poatsy, M.A (2019) Technology in Action, 16th, Pearson. • Brookshear, G., Brylow, D.(Author) (2019) Computer Science: An Overview, 13th, Pearson • Ана Ковачевић: Практикум из Информатике, ФБ 2015
	допунска	Sedgewick, R, Wayne,K. (2016) Computer Science: An Interdisciplinary Approach, Addison-Wesley Professional
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	ванр. проф. др Ана Ковачевић е-маил: ana.kovacevic@fb.bg.ac.rs	

План рада на наставном предметуНазив предмета : **Енглески језик I**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
СНБ1.10/1.И.СА	Обавезни	I и II	6	60 + 30

Циљеви предмета	Студенти ће проширити постојећи и усвојити нови активни и пасивни вокабулар и морфолошке и синтаксичке структуре из језика струке и развијати вештине усмене и писмене рецепције и продукције текстова на стандардном енглеском језику. Студенти ће стећи вештине читања и разумевања писаних текстова на стандардном енглеском језику о темама из области наука безбедности, укључујући и академске текстове. Развиће основе вештина потребних за савладавање појмовно и језички сложених текстова из стручне и научне литературе. Оспособиће се за слушање односно усмено разумевање појмовно и језички сложеног говора, усмених излагања и интеракције на стандардном енглеском језику о низу познатих и непознатих тема из струке наука безбедности, укључујући и академски дискурс. Студенти ће стећи знања потребна за усмена излагања, учествовање у усменој интеракцији и писмено изражавање на енглеском језику који укључују одређене теме и идеје везане за струку наука безбедности.
Исход изучавања	Савладавањем материје из предмета, студенти ће моћи да разумеју и користе најфреквентније лексеме и релевантне језичке структуре из научних области које су предмет проучавања у оквиру основних студија. Развиће основе вештине читања стручних и научних текстова из струке наука безбедности, у коју спада и брзо читање текстова ради проналажења релевантних детаља и информација и процена важности (делова) текстова за одређену тему или задатак, а затим и детаљно читање текстова ради разумевања следа догађаја, важних идеја, тачки гледишта и ставова писца, узрока и последица, проблема и њихових решења. Умеће да прате суштину дужих излагања и идентификују главне елементе аргументације на познате теме из струке на стандардном енглеском језику. Развиће основне вештине усменог излагања и учествовања у усменој интеракцији на енглеском језику која укључује одређене теме и идеје везане за струку наука безбедности, укључујући и размену информација, изражавање и подупирање сопствених мишљења и ставова и оцењивање и коментарисање туђих идеја и ставова током дебата или дискусија. Студенти ће моћи да у писаном облику на енглеском језику изразе једноставне идеје, мишљења и процене информација из других извора о темама из наука безбедности.

Садржај и структура предмета	<i>Теоријска настава</i>
	Рад на разумевању и анализи текстуалних и аудио-визуелних материјала и лексичких и граматичких садржаја из струке наука безбедности кроз коришћење низа метода. Материја је подељена на теме из наука безбедности које се обрађују у оквиру основних студија, а у оквиру сваке засебне теме се обрађује лексички и граматички садржај и развијају рецептивне и продуктивне вештине.
	<i>Практична настава</i>
	Оспособљавање студената за активну и практичну употребу знања стечених у току теоријске наставе.

ПРЕДАВАЊА и ВЕЖБЕ – ПРВИ СЕМЕСТАР		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Уводни час – упознавање са предметом	2 + 1
II	Обрада 1. теме и вокабулара у вези са темом	2 + 1
III	Обрада 1. теме и вокабулара у вези са темом	2 + 1
IV	Обрада 1. теме и вокабулара у вези са темом	2 + 1
V	Обрада 1. теме и вокабулара у вези са темом Утврђивање градива	2 + 1
VI	Обрада 2. теме и вокабулара у вези са темом	2 + 1
VII	Обрада 2. теме и вокабулара у вези са темом	2 + 1
VIII	Обрада 2. теме и вокабулара у вези са темом	2 + 1
IX	Обрада 2. теме и вокабулара у вези са темом Утврђивање градива	2 + 1
X	Обрада 3. теме и вокабулара у вези са темом	2 + 1
XI	Обрада 3. теме и вокабулара у вези са темом	2 + 1
XII	Обрада 3. теме и вокабулара у вези са темом	2 + 1
XIII	Обрада 3. теме и вокабулара у вези са темом Утврђивање градива	2 + 1
XIV	Утврђивање градива	2 + 1
XV	Утврђивање градива	2 + 1

ПРЕДАВАЊА и ВЕЖБЕ – ДРУГИ СЕМЕСТАР		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Обрада 4. теме и вокабулара у вези са темом	2 + 1
II	Обрада 4. теме и вокабулара у вези са темом	2 + 1
III	Обрада 4. теме и вокабулара у вези са темом Утврђивање градива и припрема за колоквијум	2 + 1

IV	Колоквијум	2 + 1
V	Обрада 5. теме и вокабулара у вези са темом	2 + 1
VI	Обрада 5. теме и вокабулара у вези са темом	2 + 1
VII	Обрада 5. теме и вокабулара у вези са темом	2 + 1
VIII	Обрада 5. теме и вокабулара у вези са темом Утврђивање градива	2 + 1
IX	Обрада 6. теме и вокабулара у вези са темом	2 + 1
X	Обрада 6. теме и вокабулара у вези са темом	2 + 1
XI	Обрада 6. теме и вокабулара у вези са темом	2 + 1
XII	Обрада 6. теме и вокабулара у вези са темом	2 + 1
XIII	Обрада 6. теме и вокабулара у вези са темом Утврђивање градива	2 + 1
XIV	Утврђивање градива и припрема за испит	2 + 1
XV	Утврђивање градива и припрема за испит	2 + 1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијум.	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 40 поена (активност током наставе 10, колоквијум 30) испит: 60 поена	
Литература	обавезна	<i>Oxford Advanced Learner's Dictionary</i> , OUP, Oxford, 2004; M. Swan, <i>Practical English Usage: International Student's Edition</i> , OUP, Oxford, 2007;
	допунска	Jelena Bošnjak, <i>English For Security Studies: A Workbook for First-year Students</i> , Čigoja štampa, Beograd, 2023. Јелена Ђорђевић, <i>Handouts – граматички и лексички примери</i> ; Јелена Бошњак, <i>Handouts – граматички и лексички примери</i> ; J. Thomson, A. V. Martinet, <i>A Practical English Grammar</i> , OUP Oxford, 2003; R. Carther, M. McCarthy, <i>Cambridge Grammar of English</i> , OUP, Oxford, 2006; <i>Oxford English-Serbian Student's Dictionary</i> , OUP, Oxford, 2006; <i>Oxford Learner's Thesaurus: A dictionary of synonyms</i> , OUP, Oxford, 2008;

		<i>Oxford Collocations Dictionary: for students of English</i> , OUP, Oxford, 2002; Hlebec B, <i>Standardni srpsko-engleski rečnik: sa engleskom i srpskom gramatikom</i> , Zavod za udžbenike, Beograd, 2006.
Подаци о наставницима на предмету	Јелена Ђорђевић Е-mail: jelenapdjordjevic@gmail.com Консултације: понедељак од 11:45 до 13:15 Јелена Бошњак Е-mail: jbosnjakfb@gmail.com Консултације: понедељак од 13:00 до 14:30	

СТРУКТУРА КОЛОКВИЈУМА И ИСПИТА

КОЛОКВИЈУМ

Обухвата вештине, вокабулар и граматичке јединице обрађене до колоквијума и носи 30 поена.

ИСПИТ

Испит обухвата вештине, вокабулар и граматичке јединице из оба семестра. Испит се полаже писмено и носи 60 поена. За успешно полагање испита потребно је 50%, односно 30 од 60 поена. Пошто је предмет двосеместралан, студенти стичу право да први пут полажу испит у јунском испитном року.

План рада на наставном предмету у школској 2022/23. годиниНазив предмета: **Системи безбедности**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
НБ.2.12.	Обавезни	III	6	45+15

Циљеви предмета	Циљ предмета је проширење и продубљење стечених знања из области безбедности са акцентом на системском мишљењу, упознавању са динамиком, структуром и начином функционисања система националне безбедности Републике Србије и других земаља, упознавању са кључним разликама између система националне безбедности тоталитарних/слабих и демократских држава, као и са системима безбедности на наднационалном нивоу. Имајући у виду динамичну природу безбедности у савременим условима, предмет треба да оспособи студенте за самостално учовање кључних карактеристика модерних система националне безбедности и за препознавање промена у њиховој структури, као и интеракција са ближим и даљим окружењем. Такође, кроз развијање способности за примену системско-структуралног приступа у анализи безбедносних потреба и интереса појединаца, колектива, државе и међународне заједнице, студенти се припремају за управљање организационим системима, мерама, пословима и активностима задовољења ових потреба и интереса.
Исход изучавања	Кроз усвајање градива, студенти стичу следећа знања и способности: повезивање појма безбедности са појмовима систем безбедности и национална безбедност; разликовање и описивање изазова, ризика и претњи Републици Србији; описивање институционалне основе система националне безбедности Републике Србије и других држава; разликовање надлежности појединачних подсистема, сегмената и субјеката система националне безбедности (војска, полиција, обавештајно-безбедносни систем, систем заштите и спасавања, недржавни системи безбедности, грађани); упоређивање других система безбедности са системом безбедности Републике Србије и препознавање кључних разлика између њих; анализирање динамике развоја система националне безбедности Републике Србије и других земаља; препознавање и аргументовано образлагање кључних карактеристика система националне безбедности тоталитарних/слабих и демократских држава у савременом свету; препознавање, описивање и разликовање наднационалних система безбедности.
Садржај и структура предмета	Теоријски основ система безбедности (појмовно одређење безбедности и сличних појмова; Безбедност као интерес и вредност; Национална и међународна безбедност; Политика и стратегија безбедности; Појам, елементи и обележја система безбедности); Организациони системи и системско мишљење; Примена системско-структуралног (организационо-функционалног) приступа у тумачењу безбедносних феномена (у анализи и решавању безбедносних проблема); Систем безбедности Републике Србије (историјски развој, нормативно и институционални основ, контрола и реформа сектора безбедности); Системи безбедности развијених земаља и земаља у окружењу; Системи безбедности тоталитарних/слабих и демократских држава; Наднационални системи безбедности (ОУН, ЕУ, НАТО, ОДКБ).

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Безбедност и слични појмови	3
II	Безбедност као интерес и безбедност као вредност	3
III	Национална безбедност	3
IV	Међународна безбедност	3
V	Политика и стратегија безбедности	3
VI	Систем безбедности (појам)	3
VII	Општа теорија система као методолошки оквир за изучавање система безбедности	3
VIII	Окружење као елемент организације, Функција и циљеви као елемент организације, Структура као елемент организације	3
IX	Обележја система безбедности као организационих система	3
X	Полицијски систем (Структурално-функционална анализа, системска динамика)	3
XI	Примена системског приступа у анализи и решавању безбедносних проблема корпорација	3
XII	Структура и начин функционисања Заједничке безбедносне и одбрамбене политике	3
XIII	Установе Европске уније од значаја за Заједничку безбедносну и одбрамбену политику	3
XIV	Глобална стратегија за спољну и безбедносну политику, Унутрашња безбедност као стуб европске безбедности	3
XV	ЕУ и заштита критичне инфраструктуре	3

ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Упознавање с предметом и начином реализације вежби	1
II	Структура система безбедности (унутрашњи и међународноправни основ; субјекти, актери и елементи)	1
III	Уставни и стратегијско-доктринарни оквир система безбедности	1
IV	Управљачка структура система безбедности	1
V	Извршни део структуре система безбедности	1
VI	Извршни део структуре система безбедности	1
VII	Колоквијум (<i>Теоријски основ система безбедности</i>)	1
VIII	Обавештајно-безбедносни систем као део структуре система безбедности	1
IX	Полицијски систем као део структуре система безбедности	1
X	Систем заштите и спасавања у ванредним ситуацијама	1
XI	Остали подсистеми као део структуре система безбедности	1
XII	Заштита критичне инфраструктуре као део система безбедности	1
XIII	Демократска и цивилна контрола сектора безбедности (парламентарна контрола, извршна контрола, судска контрола, независни државни органи, контрола од стране јавности)	1
XIV	Међународни стандарди од значаја за системе безбедности	1
XV	Упоредни системи безбедности	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе са презентацијама и дискусијама, колоквијум (припрема, спровођење и оцењивање), индивидуално читање литературе.
-------------------------	--

Начин оцењивања на предмету	предиспитне активности: до40 поена (активности током наставе до20, колоквијум 20) испит: до 60 поена	
Литература	обавезна	Кековић, З. и Димитријевић, И. (2017). <i>Системи безбедности са системом безбедности Републике Србије</i>. Београд: Факултет безбедности, стр. 23-69; 105-303; 311-459.
	допунски извори	<i>Стратегија националне безбедности Републике Србије</i>, „Службени гласник РС“, бр. 94/2019. <i>Стратегија одбране Републике Србије</i>, „Службени гласник РС“, бр. 94/2019. <i>Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању у ванредним ситуацијама</i>, „Службени гласник РС“, бр. 87/2018.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Наставник: проф. др Зоран Кековић Е-mail: zorankekovic@yahoo.com Консултације: уторак од 12,00 до 13,00 часова Сарадник: Јана Марковић Е-mail: 1996janamarkovic@gmail.com	

ИСПИТНА ПИТАЊА СИСТЕМИ БЕЗБЕДНОСТИ

I ТЕОРИЈСКИ ОСНОВ СИСТЕМА БЕЗБЕДНОСТИ

1. Безбедност и слични појмови (историјска перспектива)
2. Безбедност и слични појмови (као однос, стандард, појмовни корелати)
3. Безбедност као интерес и безбедност као вредност
4. Национална безбедност (проширени и традиционални концепти безбедности)
5. Национална безбедност (безбедносна дилема, државна безбедност)
6. Национална безбедност (промена агенде и карактера претњи)
7. Међународна безбедност
8. Политика и стратегија безбедности (безбедносна политика, политика националне безбедности, политика безбедности ЕУ)
9. Политика и стратегија безбедности (теоријски концепти, политичка концепција безбедности)
10. Политика и стратегија безбедности (стратегије од значаја за безбедност)
11. Систем безбедности (појам)
12. Општа теорија система као методолошки оквир за изучавање система безбедности
13. Окружење као елемент организације
14. Функција и циљеви као елемент организације
15. Структура као елемент организације и разликовање структуре система од агрегата
16. Обележја система безбедности као организационих система (сложеност)
17. Обележја система безбедности као организационих система (интеракција)
18. Обележја система безбедности као организационих система (динамизам, принцип полуге)
19. Обележја система безбедности као организационих система (отвореност, ентропија, адаптација)
20. Обележја система безбедности као организационих система (регулација)
21. Обележја система безбедности као организационих система (хијерархија и диференцијација)
22. Обележја система безбедности као организационих система (еквифиналитет и трајање система)
23. Обележја система безбедности као организационих система (друга обележја и односи између обележја система)

II СИСТЕМ БЕЗБЕДНОСТИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

1. Структура система безбедности (унутрашњи правни основ)
2. Структура система безбедности (међународни правни основ)
3. Структура система безбедности (субјекти/актери, елементи)
4. Уставни оквир система безбедности
5. Стратејско-доктринарни оквир (Увод, Стратегија националне безбедности)
6. Стратејско-доктринарни оквир (Увод, Стратегија одбране, Стратејски преглед и Бела књига)
7. Стратејско-доктринарни оквир (Увод, Национална стратегија заштите и спасавања)
8. Стратејско-доктринарни оквир (Увод, Национална стратегија за борбу против корупције)
9. Стратејско-доктринарни оквир (Увод, Стратегија полиције у заједници)
10. Управљачка структура система безбедности (Увод, Народна скупштина)

11. Управљачка структура система безбедности (Увод, Председник, Влада)
12. Управљачка структура система безбедности (Увод, Савет за националну безбедност)
13. Обавештајно-безбедносни систем као део система безбедности (институционални и правни основи)
14. Обавештајно-безбедносни систем (сарадња са другим подсистемима)
15. Полицијски систем (Развој полиције као гране државне управе)
16. Полицијски систем (Примена системског приступа у функционисању полиције)
17. Полицијски систем (Правни основ)
18. Полицијски систем (Структурално-функционална анализа, системска динамика)
19. Систем одбране као део система безбедности
20. Систем заштите и спасавања у ванредним ситуацијама (Институционални и правни оквир)
21. Систем заштите животне средине (Институционални и правни оквир)
22. Остали подсистеми од значаја за безбедност (Правосудни систем)
23. Остали подсистеми од значаја за безбедност (Инспекцијски органи)
24. Остали подсистеми од значаја за безбедност (Царински систем)
25. Остали подсистеми од значаја за безбедност (Локална самоуправа)
26. Остали подсистеми од значаја за безбедност (Безбедност и здравље на раду)
27. Остали подсистеми од значаја за безбедност (Организације цивилног друштва)
28. Корпоративна безбедност (Појмовно одређење и садржај)
29. Корпоративна безбедност (Корпоративна безбедност као пословна функција)
30. Корпоративна безбедност (Правни аспекти корпоративне безбедности)
31. Примена системског приступа у анализи и решавању безбедносних проблема корпорација
32. Нормативноправни оквир приватне безбедности
33. Концепт реформе сектора безбедности
34. Демократска и цивилна контрола (Увод, Парламентарна контрола)
35. Демократска и цивилна контрола (Увод, Контрола од извршне власти, Судска контрола)
36. Демократска и цивилна контрола (Увод, Уставни суд, Независни органи, Јавност)

III УПОРЕДНИ СИСТЕМИ БЕЗБЕДНОСТИ

1. Појам тоталитарних режима
2. Тоталитаризам и службе безбедности
3. Појам ауторитарних режима
4. Појам слабих држава
5. Чиниоци који обликују безбедност слабих држава (структурни фактори)
6. Чиниоци који обликују безбедност слабих држава (економско-социјални фактори)
7. Чиниоци који обликују безбедност слабих држава (политички фактори)
8. Безбедносне структуре слабих држава
9. Систем безбедности фашистичке Италије
10. Систем безбедности нацистичке Немачке
11. Систем безбедности Совјетског Савеза
12. Типови демократских држава и њихов значај за системе безбедности
13. Карактер безбедносних претњи у демократским државама
14. Систем безбедности Сједињених Америчких Држава
15. Систем безбедности Руске Федерације
16. Систем безбедности Савезне Републике Немачке
17. Систем безбедности Уједињеног Краљевства
18. Систем безбедности Републике Француске

19. Системи безбедности држава Западног Балкана
20. Наднационалност, колективна безбедност, колективна одбрана и сарадња у безбедности
21. Систем колективне безбедности УН (Увод, Настанак, циљеви и унутрашња структура)
22. Систем колективне безбедности УН (Увод, Улога УН у решавању криза)
23. Систем колективне одбране и заједничне безбедности НАТО (Северноатлантски уговор)
24. Систем колективне одбране и заједничне безбедности НАТО (након завршетка хладног рата)
25. Систем колективне одбране и заједничне безбедности НАТО (Стратешки концепт 2010)
26. Остали системи колективне одбране и безбедности (Варшавски уговор)
27. Остали системи колективне одбране и безбедности (ОУКБ, ШОС)
28. Остали системи колективне одбране и безбедности (ОЕБС)
29. Развој европског безбедносног и одбрамбеног идентитета до 1992. године
30. Развој Заједничке спољне и безбедносне политике Европске уније (1992-данас)
31. Правни и институционални оквир безбедносне и одбрамбене политике ЕУ
32. Структура и начин функционисања Заједничке безбедносне и одбрамбене политике
33. Установе Европске уније од значаја за Заједничку безбедносну и одбрамбену политику
34. Глобална стратегија за спољну и безбедносну политику
35. Унутрашња безбедност као стуб европске безбедности
36. ЕУ и заштита критичне инфраструктуре

План рада на наставном предмету
Назив предмета : Политички систем

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
20.020013	Обавезан	III	6.0	45

Циљ предмета	Сазнајни циљеви предмета подразумевају упознавање студената са основним институцијама и начину функционисања савремених политичких система, укључујући и политички систем Србије. Кроз упоредну анализу најзначајнијих теоријских и практичних модела, очекује се да буду оспособљени за критичко сагледавање карактеристика, функција и могућности неке конкретне политичке организације. Процесни циљеви предмета јесу: развој свести о значају политичких институција за живот заједнице; изградња способности сагледавања утицаја субјеката/чинилица политике на остале сфере делатности, у оквиру тога и на систем безбедности. Јединствени циљ предмета је да код студената створи претпоставке за усвајање и надоградњу постојећих теоријских знања; предуслове за критичко промишљање постојећег фонда знања из области политичког система, као и могућност сагледавања будућег развоја ове сфере друштва.
Исход изучавања предмета	Успешним изучавањем предмета, студенти ће моћи да спознају суштину конкретног политичког система, његове добре и лоше стране, као и да га упореде са другим системима. Такође, они ће бити оспособљени за критичко сагледавање функционисања уставних и политичких институција, као и за квалитетно праћење и примену нових решења која се уводе у политичку праксу. Савладавање програма предмета, обезбедиће успешан наставак школовања у овој области, а такође и квалитетно укључивање

	студената у рад постојећих политичких институција.
Садржај и структура предмета	Модул I: ОСНОВЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИЧКОГ СИСТЕМА 1. Политика и политички систем 2. Држава 3. Политичке партије 4. Политичко представљање и избори 5. Федерализам Модул II: САВРЕМЕНИ ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМИ 1. Председнички политички систем (САД), 2. Парламентарни политички систем (Велика Британија), 3. Полупредседнички политички систем (Француска), 4. Конвентски политички систем (Швајцарска), 5. Социјалистички политички систем (НР Кина), 6. Постсоцијалистички политички систем (Руска Федерација; Р. Мађарска), 7. Политички системи земаља у развоју, Модул III: ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ 1. Карактер политичког система према Уставу из 2006. године и хоризонтална организација власти у држави, 2. Политичке партије и интересне групе у политичком систему Републике Србије 3. Политичко представљање и избори у пол. систему Републике Србије 4. Човек и грађанин у политичком систему Републике Србије 5. Аутономија и локална самоуправа у Србији 6. Војска и полиција у политичком систему Републике Србије

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Политика и политички систем	2
II	Држава	2
III	Политичке партије и интересне групе	2

IV	Политичко представљање и избори	2
V	Федерализам	2
VI	Савремени пол. системи: председнички, парламентарни, полупредседнички и конвентски	2
VII	Савремени пол. системи: социјалистички, постсоцијалистички, земаља у развоју	2
VIII	Политички систем Србије: карактер полит. система према Уставу из 2006.	2
IX	Политички систем Србије: хоризонтална организација власти у држави	2
X	Политичке партије и интересне групе у пол. систему Р. Србије; Политичко представљање и избори у пол. систему Р. Србије	2
XI	Човек и грађанин у пол. систему Р. Србије;	2
XII	Аутономија и локална самоуправа у Србији	2
XIII	Војска и полиција у политичком систему Р. Србије	2

XIV	Међународни односи и спољна политика Републике Србије	2
-----	---	---

В Е Ж Б Е		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Политика и политички систем	1
II	Дражава	1
III	Политичке партије и политичко представљање	1
IV	Савремени пол. системи: председнички, парламентарни, полупредседнички, конвентски	1
V	Савремени пол. системи: социјалистички, постсоцијалистички, земаља у развоју	1
VI	Колоквијум I	1
VII	Политички систем Србије: карактер полит. система према Уставу из 2006.	1
VIII	Политички систем Србије: карактер полит. система према Уставу из 2006. и хоризонтална организација власти у држави	1
IX	Колоквијум II	1
X	Политичке партије и интересне групе у пол. систему Р. Србије; Политичко представљање	1
XI	Политичко представљање и избори у пол. систему Р. Србије	1
XII	Војска и полиција у политичком систему Р. Србије	1

XIII	Резиме предисп. обавеза и потписивање индекса	1
------	---	---

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијуми, семинарски радови, стручно-едукативне посете државним установама.	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 40 поена (активност током наставе – 5; колоквијуми – 20 (10+10), презентација класичних дела из области политике (презентација) - 15) испит: 60 поена;	
Литература	обавезна	1. Уџбеник: Иваниш, Ж., Младеновић, М. и Драгишић, З.(2005). <i>Политички систем</i>. Београд: Факултет цивилне одбране; 2. Младеновић, М., Иваниш, Ж. и Јефтић,З. (2016). <i>Политички системи у савременој међународној заједници</i>. Београд: Факултет безбедности. 3. Младеновић, М.,Иваниш, Ж. и Роквић, В. (2011). <i>Развој институција и изградња политичког система Србије</i>. Београд: Универзитет у Београду, Факултет безбедности.
	допунска	1. Хејвуд, Е.(2004). <i>Политика</i>. Београд: Клио; 2. Васовић, В. (2006). <i>Савремене демократије</i>, Београд: Службени гласник; 3. Тадић, Љ.(1996). <i>Наука о политици</i>, Београд: БИГЗ; 4. Марковић, Р.(2006): <i>Уставно право и политичке институције</i>, Београд:ИПД Јустинијан.

Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	проф. др Мирослав Младеновић E-mail: m.mladenovic@fb.bg.ac.rs; Консултације: среда од 10,00 до 12,00 Демонстратор: Сара Калањ kalanj.sara.36@gmail.com
---	---

Предмет: ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ

Оријентациона питања за припрему испита

I модул: Теорија политике и политичког система

1. Одређивање појма политика
2. Модерно значење политике и концепције о политици
3. Појам политичког система
4. Структура политичког система
5. Фактори који одређују политички систем
6. Типологија политичке културе
7. Класификација политичких система
8. Подела политичких система према начину организације власти
9. Појам државе
10. Држава и савремено друштво
11. Врсте државних облика
12. Сувереност државне власти
13. Легитимност државне власти
14. Функције државне власти
15. Начело поделе власти
16. Облици државне власти
17. Појам политичке партије
18. Конститутивна обележја политичких партија
19. Функције политичких партија
20. Класификација политичких партија
21. Типологија партијских система
22. Разлика између политичких партија и интересних група
23. Разлика између политичких партија и друштвених покрета
24. Појам и врсте политичког представљања
25. Класификација представничких тела
26. Политички мандат – појам и врсте
27. Појам и врсте избора
28. Појам и елементи изборног система
29. Појам федерализма

30. Федерација
31. Конфедерација
32. Сувереност у федерацији

II модул: Савремени политички системи

1. Основне карактеристике председничких политичких система
2. Политички систем Сједињених Америчких Држава
3. Хоризонтална организација власти у САД
4. Основне карактеристике парламентарних политичких система
5. Политички систем Велике Британије
6. Хоризонтална организација власти у Великој Британији
7. Политички систем Француске
8. Хоризонтална организација власти у Француској
9. Основне карактеристике скупштинских политичких система
10. Политички систем Швајцарске
11. Хоризонтална организација власти у Швајцарској
12. Основне карактеристике политичких система „социјалистичких“ земаља
13. Политички систем Народне Републике Кине
14. Хоризонтална организација власти у Кини
15. Основне карактеристике политичких система постсоцијалистичких земаља
16. Политички систем Руске Федерације
17. Хоризонтална организација власти у Русији
18. Политички систем Мађарске
19. Хоризонтална организација власти у Мађарској

III модул: Политички систем Републике Србије

1. Основна обележја политичког система Републике Србије (Устав 2006)
2. Народна скупштина Републике Србије
3. Председник Републике Србије
4. Влада Републике Србије
5. Однос законодавне и извршне власти у Републици Србији
6. Политичке партије у Републици Србији
7. Политичко представљање и избори у Републици Србији
8. Судска власт, судови и судије у Републици Србији
9. Основна начела у раду судова
10. Уставно судство
11. Јавно тужилаштво
12. Порекло слобода и права човека
13. Значење појмова: слобода, право, дужност, човек и грађанин
14. Врсте слобода и права
15. Личне слободе и права
16. Политичке слободе и права
17. Социјално-економске слободе и права
18. Заштита слобода и права
19. Права припадника националних мањина
20. Уставне дужности човека и грађанина
21. Остваривање и заштита људских права
22. Појам и врсте аутономије
23. Политичко-територијална аутономија у Републици Србији

- 24. Појам и основне карактеристике локалне самоуправе
- 25. Организација општине у Републици Србији

План рада на наставном предмету

Назив предмета : Системи одбране

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ЕСПБ	Фонд часова П+В
20.О20014	Обавезни	III	5	3/45

Циљеви предмета	Циљ предмета је да се студенти упознају и усвоје знања из области стратешких студија и студија одбране, са акцентом на организовање и функционисање система одбране. Студенти ће се упознати са трендовима савремених оружаних сукоба, карактеристикама савремених ратова и њиховим утицајем на индивидуални и интегративни приступ организовања и функционисања система одбране; оспособити се за самосталну анализу утицаја промена у безбедносном окружењу на организацију и функционисање система одбране; разумети однос војних трошкова и наоружања са сукобима; упознати се са трансформацијом војних савеза у периоду након Хладног рата, концептом неутралности; као и са динамиком, организацијом и начином функционисања система одбране Републике Србије и других држава.
Исход изучавања	Кроз усвајање градива, студенти ће моћи да анализирају савремено безбедносно окружење и утицај нових тзв. асиметричних претњи на природу ратовања, организацију и функционисање система одбране (превасходно оружаних снага). Студенти ће моћи да објасне однос војних трошкова и наоружања са сукобима и да укажу на значај контроле наоружања уз навођење конкретних примера. Студенти ће моћи да објасне и критички разматрају трансформацију војних савеза након Хладног рата, и објасне разлог зашто се Република Србија определила за концепт војне неутралности. Моћи ће да упореде различите системе одбране и да у односу на њихов политички систем и положај државе у међународној заједници наведу кључне карактеристике њихових система. Студенти ће моћи да објасне организацију и функционисање система одбране Републике Србије и наведу факторе који су утицали на његову реформу.

Садржај и структура предмета	Савремени оружани сукоби; Војни трошкови и наоружање; Увод у решавање сукоба и мировне операције; Индивидуални приступ у организовању и функционисању система одбране; Интегративни приступ у организовању и функционисању система одбране; Систем одбране Републике Србије.
------------------------------	--

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Појмовно одређење и елементи система одбране; утицај нових безбедносних ризика и промене карактера сукоба у периоду након Хладног рата и утицај на трансформацију система одбране.	2
II	Оружани сукоби: дефинисање, класификација и трендови оружаних сукоба.	2
III	Одређивање савремених оружаних сукоба: „нови ратови“, ратови четврте и пете генерације, хибридни рат, мозаични рат.	2
IV	Финансирање система одбране и војни трошкови.	2
V	Трговина оружјем и контрола трговине оружје.	2
VI	Индивидуални приступ у организовању и функционисању система одбране: САД, Руска Федерација (РФ), Народна Република Кина (НРК).	2
VII	Индивидуални приступ у организовању и функционисању система одбране: Велика Британија и Француска.	2
VIII	Индивидуални приступ у организовању и функционисању система одбране: државе југоисточне Европе	2
IX	Интегративни приступ у организовању и функционисању система одбране: савези и неутралност.	2
X	Северноатлантски савез – НАТО.	2
XI	Организација уговора о колективној безбедности – ОУКБ.	2
XII	Систем одбране Републике Србије (РС): институционална компонента – законодавна власт.	2
XIII	Систем одбране Републике Србије (РС): институционална компонента – извршна власт.	2
XIV	Систем одбране Републике Србије (РС): функционална компонента.	2
XV	Војска Србије	2

В Е Ж Б Е		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Анализа нових безбедносних ризика и претњи (асиметричне/хибридне претње) и њихов утицај на промену природе ратовања и трансформацију оружаних снага.	1
II	Карактеристике и анализа савремених оружаних сукоба коришћењем релевантних истраживачких база података.	1
III	Резолуција 1325 и дискусија о родној димензији оружаних сукоба.	1
IV	Анализа утицаја војних трошкова и трговине оружјем (легалне и илегалне) на оружане сукобе	1
V	Анализа и дискусија трендова у војним трошковима.	1
VI	Анализа и дискусија трендова у међународном трансферу оружја.	1
VII	Анализа доктринарно-стратегијских докумената САД, РФ и НРК и примери из праксе	1
VIII	Анализа доктринарно-стратегијских докумената Велике Британије и Француске и примери из праксе	1
IX	Анализа постојећих војних савеза	1
X	Анализа и дискусија концепта неутралности са акцентом на војну неутралност Републике Србије	1
XI	Анализа доктринарно-стратегијских докумената Републике Србије	1
XII	Анализа улоге законодавне и извршне власти у систему одбране Републике Србије	1
XIII	Анализа мисија и задатака Војске Србије	1
XIV	Колоквијум	1
XV	Анализа целокупних наставних активности; саопштавање бодова и потписивање индекса.	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијум, дискусије и презентације.	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 30 поена (презентације и/или дискусије 10, колоквијум 1X20), испит: до 70 поена	
Литература	обавезна	Роквић, В. (2017). <i>Системи одбране</i> . Београд: Факултет безбедности.

	допунска	Стратегија националне безбедности Републике Србије, 2019. Стратегија одбране Републике Србије, 2019
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Проф. др Вања Роквић Е-mail: vanjarokvic@fb.bg.ac.rs Консултације: среда од 10 до 12 часова	

ИСПИТНА ПИТАЊА

1. Појмовно одређење и врсте сукоба, оружаног сукоба и рата
2. Одређење сукоба и рата према Упсала Програму истраживања сукоба
3. Рат у метафоричком смислу – навести пример
4. Главни трендови промена, учесталости, размера и интензитета оружаних сукоба
5. „Нови ратови“
6. Хибридни рат
7. Тумачење узрока унутардржавних оружаних сукоба - теорија „похлепе наспрам ускраћености“
8. Због чега се Клаузевицево виђење рата сматра застарелим?
9. Да ли је Калузевецево виђење рата застарело?
10. Родно засновано насиље у оружаним сукобима и заштита жена у оружаним сукобима – Жене, мир и безбедност
11. Зашто се сматра да су студије рата родно следе?
12. Војни трошкови и трка у наоружању
13. Међузависност трговине оружјем и оружаних сукоба
14. Контрола наоружања (сви споразуми)
15. Контрола SALW оружја
16. Споразум о трговини оружјем
17. Регионални споразуми од значаја за контролу наоружања
18. Ембарго на оружје
19. Индивидуални приступ у организовању и функционисању система одбране
20. Изазови, ризици и претње безбедности
21. Систем одбране САД
22. Национални интереси и претње националној безбедности САД
23. Оружане снаге САД
24. Руковођење системом одбране САД

25. Систем одбране Руске Федерације
26. Национални интереси и претње националној безбедности Руске Федерације
27. Оружане снаге Руске Федерације
28. Руковођење системом одбране Руске Федерације
29. Систем одбране Народне Републике Кине (НРК)
30. Национални интереси и претње националној безбедности НРК
31. Оружане снаге НРК
32. Руковођење системом одбране НРК
33. Систем одбране Француске
34. Национални интереси и претње безбедности Француске
35. Оружане снаге Француске
36. Руковођење системом одбране Француске
37. Систем одбране Велике Британије
38. Национални интереси и претње безбедности Велике Британије
39. Оружане снаге Велике Британије
40. Руковођење системом одбране Велике Британије
41. Интегративни приступ у организовању и функционисању система одбране - савези
42. Неутралност
43. Северноатлантски савез – НАТО
44. Трансформација НАТО у периоду након Хладног рата
45. Програм Партнерство за мир
46. Организација Уговора о колективној безбедности – ОУКБ
47. Систем одбране Републике Србије (РС)
48. Национални и одбрамбени интереси и претње националној безбедности и одбрани Републике Србије
49. Функционална компонента система одбране Републике Србије
50. Одбрамбене мере
51. Институционална компонента система одбране Републике Србије
52. Улога Народне скупштине у области одбране
53. Улога председника Републике Србије у области одбране
54. Улога Владе у области одбране
55. Организација и улога Министарства одбране у области одбране
56. Улога Министарства унутрашњих послова у области одбране
57. Финансирање система одбране Републике Србије
58. Одбрамбена индустрија и трговина оружјем у РС
59. Мисије и задаци Војске Србије
60. Прва мисија и задаци Војске Србије
61. Друга мисија и задаци Војске Србије
62. Трећа мисија и задаци Војске Србије

- 63. Организација и састав Војске Србије
- 64. Руковођење и командовање Војском Србије
- 65. Демократска и цивилна контрола Војске Србије

План рада на наставном предмету
Назив предмета: Управљање ризиком

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ЕСПБ	Фонд часова
20.О20015	Обавезни предмет	III	5	30+15

Циљеви предмета	Стицање фундаменталних знања у вези са концептом, принципима и методологијом управљања ризиком за студенте без претходног познавања материје из ове области. Оспособљавање студената да разумеју концепт ризика, развију свест о изазовима и могућностима ризичног окружења, као и да примене одговарајуће алате и технике у процесу управљања ризиком.
Исход изучавања	Након успешног завршетка курса студенти ће бити способни да: разумеју контекст ризика и процеса управљања ризиком, идентификују ризике, спроведу квалитативну и квантитативну анализу ризика, одреде приоритетне ризике, одаберу и примене стратегије одговора на ризике, те прате и контролишу процес управљања ризиком, као и да примене одговарајуће методе и технике управљања ризиком.
Садржај и структура предмета	<i>Теоријска настава</i> Упознавање са појмовима и теоријским основама управљања ризиком, актуелним методологијама, процесима и потпроцесима, те методама и техникама управљања ризиком. <i>Практична настава</i> Путем аудиторних вежби биће представљена примена процеса управљања ризиком у пракси, као и студије случаја у виду интерактивне радионице.

ПРЕДАВАЊА

недеља	тематска јединица	бр. часова
I	Увод у предмет, упознавање студената са садржајем и циљевима предмета, литературом, методама извођења наставе и вредновањем активности	2
II	Појмовно одређење ризика, дефиниције, подела и основне одлике	2
III	Модел ризика	2
IV	Утврђивање контекста и планирање управљања ризиком	
V	Идентификовање ризика	2
VI	Методе и технике за идентификовање ризика	2
VII	Квалитативна анализа ризика	2
VIII	Квантитативна анализа ризика	2
IX	Методе и технике за анализу ризика	2
X	Вредновање ризика	2
XI	Утврђивање приоритета и мапирање ризика	2
XII	Третирање ризика и планирање одговора на ризике	2
XIII	Методе и технике за третман ризика	2
XIV	Комуникација, праћење и преиспитивање примене поступака одговора на ризике	2

XV	Колоквијум	2
ВЕЖБЕ		
недеља	тематска јединица	бр. часова
I	Припрема за радионице и групни рад са студентима	1
II	Карактеристике и подела ризика, примери	1
III	Моделирање ризика	1
IV	Компарација методологија управљања ризиком	1
V	Студија случаја: идентификовање ризика	1
VI	Практична примена метода и техника за идентификовање ризика	1
VII	Студија случаја: квалитативна анализа ризика	1
VIII	Студија случаја: квантитативна анализа ризика	1
IX	Практична примена метода и техника за квантитативну анализу ризика	1
X	Израда задатка: вредновање ризика	1
XI	Студија случаја: мапирање и одређивање приоритета ризика	1
XII	Студија случаја: третирање ризика	1
XIII	Студија случаја: Различити одговори на ризике	1
XIV	Припрема за колоквијум	1
XV	Дискусија	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијум	
Начин оцењивања на предмету	Предиспитне обавезе: колоквијум до 70 бодова Испит: до 30 бодова	
Литература	Обавезна	Петровић, Д., Јовановић, П., Раковић, Р. (2010). <i>Управљање пројектним ризицима</i>. Београд: Удружење за управљање пројектима Србије-YUPMA.
	Допунска	- Међународна организација за стандардизацију (2019) <i>Менаџмент ризиком – смернице (SRPS ISO 31000:2019)</i> - Hillson, D., & Murray-Webster, R. (2017). <i>Understanding and managing risk attitude</i>. Routledge.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Наставник: проф. др Иван Ракоњац E-mail: ivan.rakonjac@fb.bg.ac.rs Консултације: Сарадник: Милош Тошовић E-mail: milostosovic79@gmail.com Консултације: уторак, од 15.00 до 16.00	

ОКВИРНА ИСПИТНА ПИТАЊА

- Појам ризика
- Фактори ризика
- Двојна природа ризика
- Карактеристике ризичних догађаја

- Подела ризика
- Способност уочавања ризика
- Модели ризика
- Методологије за управљање ризиком
- План управљања ризиком и сврха планирања
- Идентификовање ризика
- Методе и технике за идентификовање ризика
- Квалитативна анализа ризика
- Методе и технике за квалитативну анализу ризика
- Квантитативна анализа ризика
- Методе и технике за квантитативну анализу ризика
- Утврђивање приоритета ризика
- Третирање ризика
- Припрема и имплементација планова третмана ризика
- Праћење и контрола примене одговора на ризике
- Вредновање ризика
- Појам мапе ризика - смисао криве линије прага
- Разлика између активних и неактивних ризика у оквиру мапе ризика
- Основне карактеристике одзива на ризике
- Одзиви на ризике
- Комуникација, надзор и прегледање
- Стратегијско мерење и анализа успешности управљања ризицима
- Извори нових ризика

План рада на наставном предметуНазив предмета: **Менаџмент људских и друштвених ресурса**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
СНБ 3.1.	Обавезан	IV	5	30+15

Циљеви предмета	Студенти ће усвојити знања из области менаџмента људских ресурса, као и знања из области менаџмента друштвених ресурса. Студенти ће усвојити знања о теоријским основама, улози и значају менаџмента људских и друштвених ресурса у друштвеним институцијама.
Исход изучавања	Студенти ће моћи да наведу разлику између људских и друштвених ресурса, као и разлику између концепта људских ресурса и кадрова за пословање. Поред тога, студенти ће моћи да представе улогу менаџмент приступа у развоју људских и друштвених потенцијала, као и у управљању, организацији и трансформацији друштвених институција.
Садржај и структура предмета	1) Порекло Менаџмента људских и социјалних ресурса, теоријске основе и интердисциплинарни карактер 2) Менаџмент људских и социјалних ресурса у контексту друштвено-хуманистичких наука 3) Менаџмент људских и социјалних ресурса као научна дисциплина 4) Човек и организација, људски интерес и људски ресурси 5) Управљање људима, одлучивање и руковођење 6) Друштвене институције 7) Друштвене групе и политичке организације, невладине организације и локална заједница 8) Фактори примене менаџмента људских и социјалних ресурса 9) Методе примене менаџмента људских и социјалних ресурса 10) Улога менаџмента у организацијама различитих сектора друштва 11) Личност и менаџмент, постигнуће 12) Планирање послова и регрутовање; распоређивање, обучавање и тимски рад 13) Менаџмент људских и социјалних ресурса као примењена и развојна научна дисциплина

	14) Методологија истраживања; модели стратегије менаџмента; 15) Прагматичка анализа прилагођавања и управљања променама; пројектовање и управљање развојем
--	---

ПРЕДАВАЊА		
Недеља	Тематска јединица	Број часова
I	Порекло Менаџмента људских и социјалних ресурса; Теоријске основе и интердисциплинарни карактер;	3
II	Менаџмент људских и социјалних ресурса у контексту друштвено-хуманистичких наука; Менаџмент људских и социјалних ресурса као научна дисциплина;	3
III	Људски интерес и људски ресурси; Човек и организација;	3
IV	Управљање људима; Одлучивање и руковођење;	3
V	Промене у друштвеном окружењу и социјални ресурси; Друштвене институције;	3
VI	Друштвене групе и политичке организације; Невладине организације и локална заједница;	3
VII	Удружења грађана и друштвена заједница; Фактори примене менаџмента људских и социјалних ресурса;	3
VIII	Методе примене менаџмента људских и социјалних ресурса; Појединац, организација и окружење;	3
IX	Улога менаџмента у организацијама различитих сектора друштва; Личност и менаџмент;	3
X	Постигнуће и вредновање постигнућа; Планирање послова и регрутовање;	3
XI	Распоређивање, обучавање и тимски рад; Процењивање успешности и профилисање улога;	3
XII	Социјална одговорност и етика; Менаџмент људских и социјалних ресурса као примењена и развојна научна дисциплина;	3
XIII	Методологија истраживања; Модели стратегије менаџмента;	3
XIV	Прагматичка анализа прилагођавања и управљања променама; Функционална анализа организација;	3
XV	Пројектовање и управљање развојем; Факторска анализа развоја менаџмента људских и социјалних ресурса;	3

ВЕЖБЕ		
Недеља	Тематска јединица	Број часова
I	Анализа посла;	1
II	Методе анализе посла;	1
III	Извори прибављања кандидата за посао;	1
IV	Поступак и процес прибављања;	1
V	Процес одабира кандидата;	1
VI	Методе одабира кандидата;	1
VII	Мотивација и менаџмент;	1
VIII	Теорије мотивације;	1
IX	Примена теорија мотивације;	1
X	Стратегије мотивисања;	1
XI	Нематеријални приступ мотивисању;	1
XII	Материјални приступ мотивисању;	1
XIII	Индивидуални типови мотивације;	1
XIV	Групни облици мотивације;	1
XV	Значај менаџмента људских и социјалних ресурса за националну безбедност;	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијуми, тестови, презентације	
Начин оцењивања на предмету	Предиспитне обавезе: 70 поена (присуство и активност током наставе 10 поена, колоквијуми 2x30 поена) Испит: Усмен испит - до 20 поена.	
Литература	обавезна	Бодин, М. (2019). <i>Менаџмент људских и друштвених ресурса ресурса</i> . Београд: Факултет безбедности.
	допунска	Бахтијаревић-Шибер, Ф. (1999). <i>Менаџмент људских потенцијала</i> . Загреб: Голден маркетинг. Торингтон, Д., et. al. <i>Менаџмент људских ресурса</i> . Београд: Дата статус.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	проф. др Миленко Бодин e-mail: milenkobodin@fb.bg.ac.rs Консултације: среда од 16:00 до 18:00 Сарадник: Ана Радовановић e-mail: ana.radovanovic.fb@gmail.com	

ИСПИТНА ПИТАЊА

1. Хуманолошки основи менаџмента
2. Делокруг менаџмента људских и социјалних ресурса
3. Опсег концепта људских ресурса
4. Опсег концепта друштвених (социјалних) ресурса
5. Менаџмент људских и социјалних ресурса као процес послова
6. Анализа послова
7. Методе анализе посла
8. Менаџмент радне ефикасности
9. Прибављање људских ресурса
10. Унутрашњи извори прибављања
11. Спољашњи извори и методе прибављања
12. Тражење посла као друга страна прибављања
13. Претпоставке одабира кандидата
14. Способности кандидата
15. Особине личности
16. Компетенције кандидата
17. Процес професионалног одабира
18. Услови за избор метода и техника одабира
19. Стандардни извори информација о кандидатима

- 20.Психолошки тестови способности
- 21.Психолошки тестови личности
- 22.Тестови интереса и знања
- 23.Метод интервјуа
- 24.Тестирање на раду и пробни рад
- 25.Друштвени ресурси одабира кандидата
- 26.Основни фактори значаја мотивације и теорије мотивације
- 27.Теорија хијерархије потреба
- 28.Теорија мотивације постигнућа
- 29.Двофакторска теорија мотивације
- 30.Индивидуални приступ материјалној стимулацији
- 31.Групни приступ материјалној стимулацији
- 32.Индиректне материјалне компензације
- 33.Менаџерски стил као нематеријални облик мотивације
- 34.Посао и обликовање посла
- 35.Партиципација запослених у креирању послова и одлука
- 36.Управљање помоћу циљева
- 37.Флексибилни облици радног времена
- 38.Друге нематеријалне стратегије мотивације
39. Менаџмент и национална безбедност
40. Хуманолошко модел менаџмента националне безбедности

План рада на наставном предмету
Назив предмета : Социологија политике

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
СНБ3.934О	Обавезни	IV	7	45+15

Циљеви предмета	Појмовно артикулисање и операционализација знања из области друштвеног деловања, при чему се нагласак поставља на анализи политичких вредности и институција, различитих димензија јавног мњења и начина функционисања политичких странака. Предмет обухвата и начелну поделу традиционалних и савремених државних облика и њихових начела легитимитета, генезу јавног мњења и модерних странака, као и њихов однос спрам суверене државе и грађанског друштва. Посебан акценат ставља се на домаће околности, тј. на настанак и развој српске државе и њених политичких установа, посебно вредносних образаца који су том приликом настајали.
Исход изучавања	Стицање знања о историјском уобличавању политичких идеала и вредности (правда, слобода, једнакост итд), односно савремених политичких идеологија (либерализам, социјализам, конзервативизам, фашизам/нацизам), као и премодерних и модерних политичких институција; анализа савремених процеса друштвеног раслојавања и пратећих политичких сукоба; могући модели интеграција и политичких удруживања у оквирима модерног процеса глобализације.

Садржај и структура предмета	1) Основни приступи дефинисању политике 2) Традиционални начини класификације политичких система 3) Политичке идеологије: најважнија обележја, историјски облици и представници 4) Остале идеолошке традиције 5) Приступи изучавању државе 6) Планска и тржишна привреда 7) Структура друштва и друштвене поделе 8) Политичка култура и масовни медији 9) Политички легитимитет и теорије револуције 10) Извршна власт и политичка егзекутива 11) Бирографија 12) Социолошко одређење војске 13) Социолошко одређење полиције 14) Нова политичка социологија 15) Глобална култура и теорија дискурса 16) Теорија нових друштвених покрета
------------------------------	--

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Предмет и циљеви (друштво и држава; учесници и институције; легитимитет и легалитет; моћ и власт)	3
II	Основни појмови (моћ, власт, ауторитет, легитимност, легалност, суверенитет, диктатура, тиранија, демократија, народ, нација, сукоб/криза, интеграција, глобализација)	3
III	Теорије о држави (античке и савремене)	3
IV	Држава као политичко друштво и као власт	3
V	Историја поимања политике: Платон и Аристотел, Св. Августин, Византија; Макијавели; теорије друштвеног уговора (Хобс, Лок, Хјум, Русо), правне теорије XIX и XX века	3
VI	Теорије политике: антика, средњи век, модерна (метафизика и политика: космос и полис, Бог и земаљско царство; самоодржање, интерес и правда)	3
VII	Модерна друштвена и политичка стратификација (сталежи, класе, слојеви)	3
VIII	Политичке институције (настанак, смисао, циљеви, структура, облици: поглавар државе, влада, парламент, судови устав, закони, избори, јавно мњење)	3

IX	Политичка моћ (врсте моћи и начини њеног оправдавања)	3
X	Политичке вредности и идеали (једнакост и слобода)	3
XI	Политичке идеологије (либерализам, комунизам, конзервативизам, фашизам; посебан случај национализам и мондијализам)	3
XII	Учесници у политици (покрети и странке; групе за притисак и интересне групе; интелигенција интелектуалци; капитал и корпорације - критеријуми поделе, друштвени утицај, модуси посредовања: сукоби, кризе, компромиси)	3
XIII	Савремени облици власти и режими (уставна и аутократска власт; облици тоталитаризма и демократије)	3
XIV	Политичке институције: државни апарат, војска и универзитет	3
XV	Савремена Србија: политичка култура и субјекти јавног мњења	3
ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Упознавање са предметом и предиспитним обавезама	1
II	Упознавање са основним појмовима и теоријским оквиром социолошког изучавања политике	1
III	Преглед основних теорија о држави	1
IV	Упознавање са историјом поимања политике до XX века	1
V	Преглед класичних и модерних облика друштвене стратификације	1
VI	Модерне политичке идеологије у теорији и свакодневници	1
VII	Социолошка анализа политичких институција	1
VIII	Колоквијум	1
IX	Политичке идеологије - Либерализам	1
X	Политичке идеологије - Социјализам/комунизам и Социјалдемократија	1
XI	Политичке идеологије - Конзервативизам	1
XII	Политичке идеологије - Фашизам и нацизам	1
XIII	Политичке идеологије - Национализам	1
XIV	Политичке идеологије - Популизам и фундаментализам	1
XV	Рекапитулација градива и преглед основних појмова	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе и колоквијуми
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: колоквијум до 30 поена и активност/присуство до 10 поена испит: до 60 поена;
Литература	Основна литература 1. Владимир Н. Цветковић, <i>Социологија политике: проблеми, теорије, идеологије</i> Књига прва, Универзитет у Београду - Факултет безбедности, Београд 2018.
	Секундарна литература 1. Кејт Неш: <i>Савремена политичка социологија</i> , Сл. гласник, Београд 2006. 2. Никола Танзе: <i>Политика</i> , Плато, Београд 1999. 3. Жак Коенен-Итер: <i>Социологија елита</i> , Сlio, Београд 2005. 4. Ендрју Хејвуд: <i>Политичке идеологије</i> , Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2005. 5. Ендрју Винсент: <i>Теорије државе</i> , Службени гласник, Београд 2009. 6. Владимир Н. Цветковић, <i>Страх и понижење</i> , Институт за европске студије, Београд, 1998. (Поглавља: Уводна разматрања; I Историјско-теоријски контекст: Европа и Србија)

Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Професор: доц. др Петровић Дејан Имејл: dejan.petrovic@fb.bg.ac.rs
--	--

План рада на наставном предмету

Назив предмета : **Кривично право**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
НБ.3.22.	Обавезни предмет / теоријско-методолошки (ТМ)	IV	7	45+15

Циљеви предмета	Циљ наставе из предмета Кривично право је упознавање студената са основним појмовима и принципима општег и посебног дела науке кривичног права, као и са кривичним законодавством Републике Србије.
Исход изучавања	Разумевање кључних кривичноправних принципа, појмова и института и развијање способности за практичну примену одредаба кривичног законодавства на конкретне кривичне догађаје.
Садржај и структура предмета	1) Појам, предмет, задатак, извори, начела и тумачење Кривичног права 2) Општи појам и елементи кривичног дела 3) Основи искључења противправности 4) Основи искључења кривице 5) Стадијуми у извршењу кривичног дела 6) Саучесништво и стицај 7) Појам, природа и врсте кривичних санкција 8) Казне и мере упозорења 9) Мере безбедности 10) Кривичне санкције према малолетницима 11) Кривична дела против живота и тела, кривична дела против полне слободе, кривична дела против имовине, кривична дела против слобода и права човека и грађанина, кривична дела против привреде, кривична дела против службене дужности. 12) Кривична дела против здравља људи, кривична дела против јавног реда и мира, кривична дела против безбедности рачунарских података, кривична дела против човечности и других добара заштићених међународним правом, кривична дела против

	уставног уређења и безбедности, остала изабрана кривична дела.
--	--

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Појам, предмет, задатак, извори, начела и тумачење Кривичног права	3
II	Општи појам кривичног дела, елементи кривичног дела, радња, последица и узрочна веза	3
III	Основи искључења противправности – нужна одбрана, крајња нужда, дело малог значаја, остали основи искључења противправности	3
IV	Основи искључења кривице – неурачунљивост, битно смањена урачунљивост, правна и стварна заблуда, сила и претња и њихов кривичноправни значај, скривљена неурачунљивост	3
V	Покушај и припремне радње, добровољни одустанак, стицај	3
VI	Саизвршилаштво, подстрекавање, помагање, правна природа саучесништва, границе одговорности саучесника за учињено кривичмо дело	3
VII	Појам и врсте кривичних санкција, појам и сврха казне	3
VIII	Казна затвора, казна доживотног затвора, новчана казна, рад у јавном интересу, одузимање возачке дозволе	3
IX	Судска опомена и условна осуда, мере безбедности.	3
X	Кривичне санкције према малолетницима	3
XI	Кривична дела против живота и тела, кривична дела против имовине	3
XII	Кривична дела против уставног уређења и безбедности, кривична дела против безбедности рачунарских података	3
XIII	Кривична дела против човечности и других добара заштићених међународним правом	3
XIV	Кривична дела против здравља људи, кривична дела против полне слободе, кривична дела против слобода и права човека и грађанина	3
XV	Кривична дела против привреде, кривична дела против службене дужности, кривична дела против јавног реда и мира, остала изабрана кривична дела.	3

В Е Ж Б Е		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Појам кривичног права и кривичног законодавства, начела кривичног права, кривични закон и остали извори кривичног права	1
II	Дефиниција кривичног дела, појам и врсте радње и последице, проблем узрочности.	1
III	Нужна одбрана и крајња нужда	1
IV	Неурачунљивост, правна заблуда, стварна заблуда	1
V	Појам и врсте покушаја, кажњавање за покушај, припремање, идеални и реални стицај	1
VI	Правна природа саучесништва, помагање, подстрекавање и саизвршилаштво, теорије о саизвршилаштву	1
VII	Колоквијум	1
VIII	Казна затвора, казна доживотног затвора, системи новчане казне, предности и недостаци алтернативних кривичних санкција	1
IX	Појам и сврха адмонитивних санкција, услови за изрицање условне осуде, опозивање условне осуде, специфичности судске опомене, појам и сврха мера безбедности	1
X	Васпитне мере, мере безбедности према малолетницима, малолетнички затвор.	1
XI	Убиство, тешко убиство, убиство на мах, тешка телесна повреда, крађа, тешка крађа, разбојништво, изнуда	1
XII	Напад на уставно уређење, шпијунажа, одавање државне тајне	1
XIII	Геноцид, ратни злочини, злочин против човечности,	1
XIV	Силовање, обљуба са дететом, недозвољене полне радње, неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога, неовлашћено држање опојних дрога, остала изабрана кривична дела.	1
XV	Одавање пословне тајне, прање новца, злоупотреба службеног положаја, проневера, остала изабрана кривична дела	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијуми, семинарски радови, едукативне посете правосудним установама, анализе кривичних предмета.	
Начин оцењивања на предмету	Предиспитне обавезе: до 50 поена (активност током наставе/семинарски рад до 10, колоквијум 1X40) Завршни испит (писмени и усмени): до 50 поена.	
Литература	обавезна	Вуковић, И. (2022). <i>Кривично право – општи део</i> . Београд: Правни факултет Универзитета у Београду; Милошевић, М. (2022). <i>Кривично право – посебни део: изабране инкриминације за студије наука безбедности</i> .
	допунска	Делић, Н. (2021). <i>Кривично право – посебни део</i> . Београд: Правни факултет Универзитета у Београду; Стојановић З. (2022). <i>Кривично право – општи део</i> . Београд: Досије студио. Стојановић З, Делић Н. (2020). <i>Кривично право – посебни део</i> . Београд: Правни факултет Универзитета у Београду. Симовић-Хибер И. (2007). <i>Систем расправа о идеји владавине права, основама кривичног закона, појму злочиначке групе и интернационализацији кривичног права</i> . Београд: Институт за криминолошка и социолошка истраживања.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Проф. др Младен Милошевић Е-mail: milosevic@fb.bg.ac.rs Консултације: уторак од 11 до 13h	

ИСПИТНА ПИТАЊА

1. Појам кривичног права и кривичног законодавства
2. Начела кривичног права
3. Извори кривичног права

4. Општи појам кривичног дела
5. Радња и последица кривичног дела
6. Законски опис кривичног дела
7. Дело малог значаја
8. Нужна одбрана
9. Крајња нужда
10. Умишљај
11. Нехат
12. Неурачунљивост
13. Битно смањена урачунљивост
14. Стварна и правна заблуда
15. Правна заблуда
16. Припремање кривичног дела
17. Покушај кривичног дела
18. Доброволни одустанак
19. Време и место извршења кривичног дела
20. Појам и врсте стицаја
21. Појам и правна природа саучесништва
22. Саизвршилаштво
23. Подстрекавање
24. Помагање
25. Појам и врсте кривичних санкција
26. Појам казне
27. Казна затвора у нашем кривичном праву
28. Казна доживотног затвора
29. Условни отпуст
30. Новчана казна у нашем кривичном праву
31. Рад у јавном интересу
32. Одузимање возачке дозволе
33. Одмеравање казне- олакшавајуће и отежавајуће околности
34. Ублажавање казне
35. Ослобођење од казне
36. Условна осуда
37. Судска опомена
38. Појам и сврха мера безбедности
39. Обавезно психијатријско лечење и чување у психијатријској установи
40. Забрана обављања позива, делатности и дужности
41. Забрана управљања моторним возилом
42. Кривичне санкције за малолетнике у нашем праву и њихове специфичности
43. Кривична дела против живота и тела – опште карактеристике
44. Убиство
45. Тешко убиство
46. Убиство на мах
47. Тешка телесна повреда
48. Лака телесна повреда
49. Кривична дела против имовине – опште карактеристике

50. Крађа
51. Тешка крађа
52. Разбојништво
53. Изнуда
54. Силовање
55. Обљуба са дететом
56. Обљуба са немоћним лицем
57. Недозвољене полне радње
58. Отмица
59. Неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога
60. Неовлашћено држање опојних дрога
61. Омогућавање уживања опојних дрога
62. Злоупотреба службеног положаја
63. Кривична дела против безбедности рачунарских података – опште карактеристике
64. Рачунарска превара
65. Рачунарска саботажа
66. Прављење и уношење рачунарских вируса
67. Кривична дела против јавног реда и мира – опште карактеристике
68. Изазивање панике и нереда
69. Насилничко понашање
70. Насилничко понашање на спортској приредби или јавном скупу
71. Удруживање ради вршења кривичних дела
72. Злоупотреба положаја одговорног лица
73. Проневера
74. Прање новца
75. Одавање пословне тајне
76. Насиље у породици
77. Кривична дела против уставног уређења и безбедности – опште карактеристике
78. Шпијунажа
79. Напад на уставно уређење
80. Саботажа
81. Оружана побуна
82. Тероризам
83. Геноцид
84. Злочин против човечности
85. Трговина људима

План рада на наставном предметуНазив предмета : **Безбедносни менаџмент**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
20.O20020	Обавезни	IV	7	45+15

Циљеви предмета	Упознавање студената са основним принципима безбедносног менаџмента, оспособљавање студената за планирање безбедносних мера, поступака и процедура, организовање, координацију и контролу система безбедности. Посебни циљеви овог студијског програма огледају се у оспособљавању студената за управљање различитим системима безбедности, у приватном и у јавном безбедносном сектору.
Исход изучавања	Основни исход овог студијског програма је способност студената да планирају, организују, координирају, воде и контролишу системе безбедности. Посебан исход овог предмета огледа се у способности студената да сагледају место безбедносног менаџмента у систему наука безбедности и да знања стечена изучавањем других студијских програма успешно примене у практичном управљању системима и пословима безбедности.
Садржај и структура предмета	1) Безбедносни менаџмент као научна дисциплина. 2) Теоријске основе безбедносног менаџмента. 3) Теорије организације. 4) Функције безбедносног менаџмента. 5) Планирање у безбедносном менаџменту. 6) Организовање као функција безбедносног менаџмента. 7) Координација као функција безбедносног менаџмента 8) Вођење у безбедносном менаџменту. 9) Контола као фаза менаџмент процеса у безбедности. 10) Систем безбедносном менаџмента.

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Појам безбедносног менаџмента, његово место у наукама безбедности. Место безбедносног менаџмента у организацији	4
II	Историјски развој безбедносног менаџмента и теоријске основе безбедносног менаџмента	4
III	Класичне и неокласичне теорије безбедносног менаџмента	4
IV	Квантитативне и савремене теорије безбедносног менаџмента	4
V	Функције безбедносног менаџмента	4
VI	Планирање као функција безбедносног менаџмента, дефинисање циљева	4
VII	Значај и садржај безбедносне процене, методологија за израду безбедносне процене	4
VIII	Процена ризика и управљање ризиком, процес одлучивања и садржај одлуке	4
IX	Садржај и врсте планова безбедности	4
X	Организовање као функција безбедносног менаџмента, организациони циљеви, начела и методе организације. Организационе структуре.	4
XI	Вођење као функција безбедносног менаџмента	4
XII	Координација као функција безбедносног менаџмента	4
XIII	Контрола као функција безбедносног менаџмента	4
XIV	Контрола у јавном и приватном безбедносном менаџменту	4
XV	Систем безбедносног менаџмента	4

ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Појам безбедносног менаџмента.	1
II	Историјски развој безбедносног менаџмента у приватном сектору	1
III	Примена савремених теорија менаџмента у јавном и приватном безбедносном менаџменту.	1
IV	Модели менаџмент процеса у јавном и приватном безбедносном менаџменту.	1
V	Функције безбедносног менаџмента.	1
VI	Елементи планова безбедности.	1

VII	Израда безбедносне процене- студија случаја.	1
VIII	Колоквијум.	1
IX	Мере безбедности- креирање и имплементација.	1
X	Колоквијум.	1
XI	Креирање организационих структура.	1
XII	Стилови вођења. Ауторитет као претпоставка успешног вођења.	1
XIII	Креирање контролних механизма у безбедносном менаџменту.	1
XIV	Израда плана координације.	1
XV	Креирање систем безбедносног менаџмента.	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијуми и семинарски рад	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 40 поена (активност током наставе 10, колоквијум 20, семинарски рад 10) испит: до 60 поена;	
Литература	обавезна	Зоран Драгишић, Кристина Радојевић (2014.), Безбедносни менаџмент.
	допунска	Обрад Стевановић (2002.), Роковођење у полицији. John Fay (2009.) Contemporary Security Managment,
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	проф. др Зоран Драгишић Е-mail: zoran.dragisic@yahoo.com Консултације: понеделјак од 15,00 до 17,00 Доц. др Кристина Радојевић Е-mail: кристинарадојевић@gmail.com Консултације: четвртак од 12,00 до 14,00	

ИСПИТНА ПИТАЊА

1. Planiranje kao funkcija bezbednosnog menadžmenta
2. Definisanje ciljeva
3. Bezbednosna procena – pojam i vrste
4. Metodologija za izradu bezbednosnih procena
5. Bezbednosna procena- opšti bezbednosni koncept
6. Bezbednosna procena- analiza stanja relevantnih bezbednosnih pojava
7. Bezbednosna procena- utvrđivanje stanja bezbednosti
8. Bezbednosna procena- Donošenje zaključka sa ocenom stanja bezbednosti i prognoza kretanja stanja bezbednosti
9. Odlučivanje kao faza procesa planiranja
10. Faze donošenja odluke
11. Tipične greške prilikom donošenja odluka
12. Operativno planiranje u bezbednosnom menadžmentu
13. Strateško planiranje u bezbednosnom menadžmentu
14. Budžet kao planski okvir
15. Pojam organizacije u bezbednosnom menadžmentu
16. Neformalna organizacija
17. Ciljevi i načela organizacije
18. Metode organizacije
19. Organizaciona struktura
20. Dimenzije organizacione strukture
21. Linijski model organizacije
22. Linijsko-štabni model organizacije
23. Funkcionalni model organizacije
24. Divizioni model organizacije
25. Hibridni organizacioni model
26. Pojam koordinacije u bezbednosnom menadžmentu

27. Razlike u stavovima članova organizacije i koordinacija
28. Vrste koordinacije
29. Podela koordinacije prema organizacionim kriterijumima
30. Podela koordinacije prema formalnim karakteristikama
31. Principi za postizanje uspešne koordinacije
32. Prostorna dimenzija koordinacije
33. Vremenska dimenzija koordinacije
34. Planiranje koordinacije
35. Vođenje kao funkcija bezbednosnog menadžmenta
36. Menadžment i vođenje
37. Upravljanje i rukovođenje
38. Pristup personalnih karakteristika vođe
39. Bihevioristički pristup
40. Situacioni pristup vođenju
41. Hersej- Blanšarov model vođenja
42. Fidlerov model vođenja
43. Stilovi vođenja
44. Faktori koji utiču na izbor stila vođenja
45. Pojam kontrole
46. Grupe razloga zbog kojih dolazi do odstupanja realnih od planiranih veličina
47. Značaj informacija u sistemu kontrole
48. Sistem kontrole
49. Elementi sistema kontrole
50. Definisanje standarda i metoda merenja rezultata kontrole
51. Metodi za utvrđivanje standarda kontrole
52. Merenje rezultata kontrole
53. Poređenje rezultata sa standardima kontrole
54. Preduzimanje korektivne akcije

- 55. Modeli kontrole
- 56. Principi kontrole
- 57. Princip objektivnosti kontrole
- 58. Princip fokusiranosti kontrole na važna pitanja
- 59. Princip finansijske opravdanosti kontrole
- 60. Princip usklađenosti kontrole sa karakteristikama organizacije
- 61. Princip fleksibilnosti kontrole
- 62. Princip konstruktivnosti kontrole
- 63. Princip prihvaćenosti i sprovodivosti kontrole
- 64. Parlamentarna kontrola sistema nacionalne bezbednosti
- 65. Kontrola sistema nacionalne bezbednosti od strane izvršne vlasti
- 66. Sudska kontrola sistema nacionalne bezbednosti
- 67. Integrirani sistem menadžmenta
- 68. Sistem bezbednosnog menadžmenta
- 69. Elementi sistema bezbednosnog menadžmenta
- 70. Faktori koji utiču na sistem bezbednosnog menadžmenta

План рада на наставном предметуНазив предмета: **Безбедносни ризици и катастрофе**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
	Обавезни	III	6	45+15

Циљеви предмета	Представља стицање знања о етиологији угрожавања безбедности људи ризицима од природних катастрофа (природне катастрофе – литосферске, хидросферске, атмосферске, биосферске и ванземаљске) као и од других антропогених катастрофа и ризика (техничко-технолошке – нуклеарне и радиолошке, индустријске, транспортне, инфраструктурне, изазване опасним материјама, ратним разарањима и терористичким нападима). Поред тога, студенти стичу знања о природи и карактеристикама опасности које се, без обзира на њихово порекло (природа, техничко-технолошка или друштвена сфера), разликују по интензитету, односно по снази, моћи или јачини силе које поседују.
Исход изучавања	Оспособљеност студената за: разумевање природе и карактеристика природних катастрофа; разумевање природе и карактеристике других антропогених катастрофа и ризика; спознају основних штетних дејстава различитих природних и антропогених катастрофа; етиологије настанка различитих безбедносних ризика и катастрофа.
Садржај и структура предмета	<i>Теоријска настава:</i> Етиологија угрожавања – природне опасности и ризици, техничко-технолошке опасности и ризици, ратне опасности и савремени безбедносни изазови, ризици и претње; ванредне ситуације и њихове последице; литосферске опасности (земљотреси, клизишта, одрони), атмосферско-метеоролошке (олује, градоносне непогоде); хидролошке опасности (поплаве, бујице, лавине), биосферске опасности (епидемије, епизоозтије, епифитозе); техничко-технолошке опасности (опасности изазване јонизујућим зрачењем, удеси у хемијској индустрији, пожари и експлозије, велике саобраћајне несреће и незгоде на раду; ратне опасности (средства за масовно уништавање).

ПРЕДАВАЊА

Недеља	Тематска јединица	Број часова
I	Појмовно одређење безбедносних ризика, катастрофа и опасности	3
II	Природа и карактеристике опасности	3
III	Међународне скале интензитета опасности	3
IV	Класификација катастрофа и опасности	3
V	Катастрофе изазване литосферским опасностима	3
VI	Катастрофе изазване атмосферским опасностима	3
VII	Катастрофе изазване хидросферским опасностима	3
VIII	Катастрофе изазване биосферским опасностима	3
IX	Катастрофе изазване техничко-технолошким опасностима	3
X	Катастрофе изазване употребом хемијског и биолошког оружја у терористичке сврхе	3
XI	Катастрофе изазване употребом нуклеарног и радиолошког оружја у терористичке сврхе	3
XII	Индустријске катастрофе и транспортне (саобраћајне) и инфраструктурне катастрофе	3
XIII	Катастрофе изазване опасним материјама	3
XIV	Катастрофе изазване ратним разарањима	3
XV	Катастрофе изазване пожарима	3

ВЕЖБЕ		
Недеља	Тематска јединица	Број часова
I	Теоријска вежба бр. 1. Појмовно одређење безбедносних ризика, катастрофа и опасности	1
II	Теоријска вежба бр. 2. Природа и карактеристике опасности	1
III	Теоријска вежба бр. 3. Међународне скале интензитета опасности	1
IV	Теоријска вежба бр. 4. Класификација катастрофа и опасности	1
V	Теоријска вежба бр. 5. Катастрофе изазване литосферским опасностима	1
VI	Теоријска вежба бр. 6. Катастрофе изазване атмосферским опасностима	1
VII	Теоријска вежба бр. 7. Катастрофе изазване хидросферским опасностима	1
VIII	Теоријска вежба бр. 8. Катастрофе изазване биосферским опасностима	1
IX	Теоријска вежба бр. 9. Катастрофе изазване техничко-технолошким опасностима	1

X	Теоријска вежба бр. 10. Катастрофе изазване употребом хемијског и биолошког оружја у терористичке сврхе	1
XI	Теоријска вежба бр. 11. Катастрофе изазване употребом нуклеарног и радиолошког оружја у терористичке сврхе	1
XII	Теоријска вежба бр. 12. Индустијске катастрофе и транспортне (саобраћајне) и инфраструктурне катастрофе	1
XIII	Теоријска вежба бр. 13. Катастрофе изазване опасним материјама	1
XIV	Теоријска вежба бр. 14. Студије случаја	1
XV	Теоријска вежба бр. 15. Компаративна анализа етиологије угрожавања људи и имовине	1

Облици извођења наставе	Основна знања из области безбедносних ризика и катастрофа студенти ће стећи кроз интерактивна предавања (презентације, едукативни филмови) и вежбе са подразумеваним активним учествовањем студената у наставном процесу. Поред тога, студенти ће похађати стручну обуку и праксу.	
Начин оцењивања на предмету	У току предиспитних обавеза студенти ће стећи до 30 поена кроз одређене вежбе. Писмени део испита носи 70 поена.	
Литература	Обавезна	1. Јаковљевић, В., Цветковић, В., & Гачић, Ј. (2015). Природне катастрофе и образовање. Београд: Факултет безбедности, Универзитет у Београду. 2. Јаковљевић, В. (2010). Ванредне ситуације и заштита, ауторизована предавања. 3. Цветковић, В., Бугарски, Т., Ристивојевић, Б., Чаушић, Л. (2021). Збирка прописа из области ванредних ситуација. Нови Сад: Правни факултет у Новом Саду. 4. Цветковић, В. (2017). Методологија истраживања катастрофа и ризика: теорије, концепти и методе. Београд: Задужбина Андрејевић.
	Допунска	1. Цветковић, В. (2020). Управљање ризицима у

		ванредним ситуацијама. Београд: Научно-стручно друштво за управљање ризицима у ванредним ситуацијама. 2. Цветковић, В., Бошковић, Д., Јанковић, Б., & Андрић, С. (2017). Перцепција ризика од ванредних ситуација. Београд: Криминалистичко-полицијска академија. 3. Haddow, G., Bullock, J., & Coppola, D. P. (2017). <i>Introduction to emergency management</i>. Butterworth-Heinemann. 4. Coppola, D. P. (2015). <i>Introduction to International Disaster Management</i>. Butterworth-Heinemann. 5. Smith, K. (2013). <i>Environmental hazards: assessing risk and reducing disaster</i>. Routledge. 6. Grossi, P. (2005). <i>Catastrophe modeling: a new approach to managing risk</i> (Vol. 25). Springer Science & Business Media. 7. Perry, R. W., & Quarantelli, E. L. (2005). <i>What is a disaster?: New answers to old questions</i>. Xlibris Corporation. 8. Бошковић, Д., Цветковић, В. (2017). Процена ризика у спречавању извршења кривичних дела експлозивним материјама. Београд: Криминалистичко-полицијска академија. 9. Миладиновић, С., Цветковић, В., & Милашиновић, С. (2017). Управљање у кризним ситуацијама изазваним клизиштима. Београд: Криминалистичко-полицијска академија.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Проф. др Владимир Јаковљевић E-mail: vjakovljevic111@gmail.com Консултације: уторак од 10.00 до 11.30 часова Доц. др Владимир М. Цветковић E-mail: vladimirkpa@gmail.com Консултације: уторак од 18.00 до 19.00 часова. Персонални Веб-сајт-https://vladimircvetkovic.upravljanje-rizicima.edu.rs/	

ИСПИТНА ПИТАЊА

1. Појмовно одређење опасности?

2. Природа и карактеристике опасности?
3. Физичке карактеристике и интензитет опасности?
4. Међународне скале интензитета опасности?
5. Рихтерова и меркалијева скала интензитета земљотреса?
6. Индекс експлозивности вулкана?
7. Бофорова скала ветра?
8. Сафир–симпсонова скала интензитета урагана?
9. Фујитина скала за мерење интензитета торнада ?
10. Системи за праћење и издавање упозорења на цунами?
11. Европска скала интензитета опасности од лавина?
12. Палмеров индекс оштрине суша и остали показатељи?
13. Индекс опасности од појаве шумских пожара?
14. Међународна скала нуклеарних и радиолошких акцидентата ?
15. Учесталост?
16. Трајање?
17. Појам и карактеристике катастрофе?
18. Класични приступи дефинисању катастрофа?
19. Перспектива опасности као узрок катастрофа?
20. Оригиначне студије катастрофа – друштвени феномени?
21. Класификација катастрофа и опасности?
22. Катастрофе изазване природним опасностима?
23. Литосферске катастрофе?
24. Земљотрес?
25. Клизишта и одрони?
26. Вулканске ерупције?
27. Цунами?
28. Хидросферске катастрофе?
29. Поплаве и бујице?
30. Лавине?
31. Атмосферске катастрофе?
32. Олујно-градоносне појаве?
33. Суше?
34. Екстремно ниске и високе температуре?
35. Биосферске катастрофе?
36. Епидемије, епизоотије и епифитозе?
37. Шумски пожари?
38. Катастрофе изазване техничко-технолошким опасностима?
39. Нуклеарне и радиолошке катастрофе?
40. Индустијске катастрофе?
41. Транспортне (саобраћајне) и инфраструктурне катастрофе?
42. Катастрофе изазване опасним материјама?
43. Катастрофе изазване ратним разарањима?
44. Катастрофе изазване пожарима?

45. Катастрофе изазване употребом оружја за масовно уништавање у терористичким нападима?
46. Хемијски тероризам?
47. Биолошки тероризам?
48. Нуклеарни тероризам?
49. Радиолошки тероризам?
50. Терористички напади употребом експлозива?
51. Последице катастрофа?
52. Здравствене последице?
53. Физичке и еколошке последице?
54. Економске последице?
55. Психолошке последице?
56. Тенденције и просторно-временска дистрибуција катастрофа?
57. Катастрофе кроз историју?
58. Катастрофе у светском и националном геопростору?
59. Митови о катастрофама?
60. Етика и катастрофе?
61. Модели и катастрофе?
62. Модел притиска и попуштања?
63. Модел система управљања у катастрофама?
64. Моделовање катастрофа?
65. Модел швајцарског сира?
66. Утицај климатских промена на катастрофе?

План рада на наставном предмету

Назив предмета : ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК 2

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ЕСПБ	Фонд часова П+В
20.O20017 20.O20022	СА	III и IV	6	60+30

Циљеви предмета	Реализацијом планом предвиђеног програма студенти би требало да развију првенствено своје рецептивне вештине (слушање и читање), а потом и продуктивне вештине (говорење и писање), као и своју способност интеракције и медијације на енглеском језику као језику струке наука безбедности. Они би требало да се оспособе за самосталну употребу језика у наведеним медијумима на вишем нивоу и у сложенијим ситуацијама које карактеришу њихово будуће професионално окружење.
Исход изучавања	Студенти ће моћи да прате усмена и писана излагања на енглеском језику као језику струке, тј. моћи ће да разумеју — друге говорнике тј. да прате усмено излагање других, предавања, дискусије, расправе, обавештења, аудио записе о сложенијим, апстрактним и стручним темама; — различите писане текстове, од једноставнијих до дужих и сложенијих текстова, нпр. различите врсте кореспонденције, порука на форумима, кратких информативних текстова (упутстава), новинских чланака, радова у часописима и др. академских и стручних публикација из области наука безбедности; и — аудио-визуелне материјале различитог формата (нпр. интервјуе, дискусије). Они ће у мањој мери бити способни да се на енглеском језику као језику струке — изразе усмено (тј. да усмено представе и опишу сложене академске и стручне теме, да бране своје академске/стручне ставове, да одрже презентацију) и писмено (тј. да писмено изнесу своје ставове, напишу извештаје, радове и опишу и образложе различите академске и стручне теме из области наука безбедности – уз употребу речника), — учествују у активностима међусобне интеракције и медијације.

Садржај и структура предмета	<i>Теоријска настава</i> Да би студенти усавршили своје рецептивне и продуктивне вештине које су им неопходне за успешно функционисање у академском и будућем професионалном окружењу, наставним програмом су обухваћени садржаји који покривају елементе граматике (све врсте речи и њихове карактеристике, одређене конструкције) и посебан акценат стављају на савладавање и проширивање енглеског језика као језика струке кроз различите аутентичне материјале којима се обрађује вокабулар специфичан за науке безбедности, као и релевантне лексичке конструкције и синтаксичке специфичности одговарајућих жанрова. <i>Практична настава</i> Увежбавање претходно изложеног граматичког и лексичког садржаја с циљем развијања поменутих вештина и уз употребу различитих метода.
------------------------------	---

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Уводни час – упознавање са програмом и планом реализације наставе	2
II	THE ENGLISH LANGUAGE TODAY Articles	2
III	OUTLINE BRITAIN Numerals	2
IV	SYSTEM OF GOVERNMENT Nouns	2
V	TEA; THE NATIONAL PASSION Present Simple/Continuous Tense	2
VI	THE WAR OF THE WORLDS Adjectives (Pronouns)	2
VII	THE AGE OF OVERPOPULATION Future Simple/Continuous Tense Imperative	2
VIII	THE UN Revision	2
IX	WHY THE EU Past Simple/Continuous Tense	2
X	HOW IS THE EU ORGANISED? Present Perfect and Present Perfect Continuous Tense	2

XI	Revision	2
XII	Revision	2
XIII	END-OF-TERM 1 TEST	2
XIV	INTERNATIONAL STRATEGY FOR DISASTER REDUCTION Conditional Clauses I	2
XV	INTERPOL Passive Voice – Present Simple/Continuous and Future Tense	2
XVI	THE UN HEADQUARTERS Passive Voice – Past Simple/Continuous	2
XVII	THE SECURITY SERVICE – MI5 Modals – must, can	2
XVIII	THE SECRET INTELLIGENCE SERVICE – MI6 Past Perfect and Past Perfect Continuous	2
XIX	THE CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY Indirect Speech	2
XX	EARTHQUAKES, VOLCANOES, HURRICANES AND TORNADOES Conditional Clauses II	2
XXI	FLOODS, TSUNAMIS AND DROUGHTS Passive Voice – Present Perfect and Past Perfect Tense	2
XXII	ENVIRONMENT Conditional Clauses III	2
XXIII	ENERGY Relative Clauses – Relative Pronouns	2
XXIV	WHAT IS SUSTAINABLE DEVELOPMENT? Indirect Speech – Sequence of Tenses	2
XXV	WHAT THE UN DOES FOR JUSTICE, HUMAN RIGHTS AND INTERNATIONAL LAW Indirect Speech – Sequence of Tenses	2
XXVI	TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS Indirect Speech – Sequence of Tenses	2
XXVII	Revision	2
XXVIII	END-OF-TERM 2 TEST	2
XXIX	EXAM PREPARATION	2
XXX	EXAM PREPARATION	2

В Е Ж Б Е		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Уводни час – упознавање са програмом и планом реализације наставе	1
II	THE ENGLISH LANGUAGE TODAY, Articles	1
III	OUTLINE BRITAIN, Numerals	1
IV	SYSTEM OF GOVERNMENT, Nouns	1

V	TEA; THE NATIONAL PASSION, Present Simple/Continuous Tense	1
VI	THE WAR OF THE WORLDS, Adjectives (Pronouns)	1
VII	THE AGE OF OVERPOPULATION, Future Simple/Continuous Tense Imperative	1
VIII	THE UN, Revision	1
IX	WHY THE EU, Past Simple/Continuous Tense	1
X	HOW IS THE EU ORGANISED? Present Perfect and Present Perfect Continuous Tense	1
XI	Revision	1
XII	Revision	1
XIII	END-OF-TERM 1 TEST	1
XIV	INTERNATIONAL STRATEGY FOR DISASTER REDUCTION, Conditional Clauses I	1
XV	INTERPOL, Passive Voice – Present Simple/Continuous and Future Tense	1
XVI	THE UN HEADQUARTERS, Passive Voice – Past Simple/Continuous	1
XVII	THE SECURITY SERVICE - MI5, Modals – must, can	1
XVIII	THE SECRET INTELLIGENCE SERVICE – MI6, Past Perfect and Past Perfect Continuous	1
XIX	THE CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY, Indirect Speech	1
XX	EARTHQUAKES, VOLCANOES, HURRICANES AND TORNADOES, Conditional Clauses II	1
XXI	FLOODS, TSUNAMIS AND DROUGHTS, Passive Voice – Present Perfect and Past Perfect Tense	1
XXII	ENVIRONMENT, Conditional Clauses III	1
XXIII	ENERGY, Relative Clauses – Relative Pronouns	1
XXIV	WHAT IS SUSTAINABLE DEVELOPMENT? Indirect Speech – Sequence of Tenses	1
XXV	WHAT THE UN DOES FOR JUSTICE, HUMAN RIGHTS AND INTERNATIONAL LAW, Indirect Speech – Sequence of Tenses	1
XXVI	TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS, Indirect Speech – Sequence of Tenses	1
XXVII	Revision	1
XXVIII	END-OF-TERM 2 TEST	1
XXIX	EXAM PREPARATION	1
XXX	EXAM PREPARATION	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, кратки тестови, различите форме задатака, колоквијуми	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 50 поена (активност током наставе – 10 поена, колоквијуми I и II – 2x20 поена) испит: писмени испит – 50 поена	
Литература	обавезна	Нејковић, Данијела (2018). <i>An English reader</i> – прерађено и допуњено издање. Београд: Универзитет у Београду – Факултет безбедности. Нејковић, Д. (2017). <i>An English reader – Grammar exercises – Workbook</i> – прерађено и допуњено издање. Београд: Универзитет у Београду – Факултет безбедности.
	допунска	Carter, R., & McCarthy, M. (2010). <i>Cambridge grammar of English</i>. Cambridge: Cambridge University Press. Hewings, M. (2013). <i>Advanced grammar in use</i>. Cambridge: Cambridge University Press. Hewings, M. Haines, S. (2015). <i>Grammar and vocabulary for advanced</i>. Cambridge: Cambridge University Press. McCarthy, M. & O'Dell, F. (2008). <i>Academic vocabulary in use</i>. Cambridge: Cambridge University Press. Swan, Michael (2005). <i>Practical English usage</i>. Oxford: Oxford University Press. Swan, Michael. & Walter, Catherine. (2011). <i>Oxford English grammar course - Intermediate</i>. Oxford: Oxford University Press. Yule, George (2006). <i>Oxford practice grammar – Advanced</i>. Oxford: Oxford University Press. Двојезични и једнојезични речници
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	мр Данијела Нејковић, наставник страног језика E-mail: dnejkovic@gmail.com Консултације: петак 11:30-13:00	

План рада на наставном предметуНазив предмета : **Етика**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
20.O20023	Обавезни	5	6	45+15

Циљеви предмета	Студенти треба да се упознају са филозофском рефлексijом моралног феномена, да схвате природу и значење етичког знања како би могли да идентификују морална и етичка питања, разрешавају етичке дилеме, схвате улогу вредности у сложену и разнолику свету, разумеју шта одређује исправност или неисправност како наших поступака тако и јавних политика, схвате однос између личне одговорности и заједнице. Циљ је да се развију и критички анализирају разлози који се наводе у одбрани моралних позиција.
Исход изучавања	Разумевање централних вредности и моралних појмова у контексту водећих етичких теорија и њиховог утицаја на формирање савремене друштвене и политичке праксе, што укључује и систематизовање појмова доброг и исправног понашања, њихово оправдавање и промовисање, као и одређивање рђавог и неисправног понашања.
Садржај и структура предмета	1) Одређење етике и њеног предмета 2) Основни етички појмови и етички принципи 3) Анализа моралних термина, техника и етичког расуђивања 4) Порекло и природа вредности 5) Оправдање моралних судова 6) Универзални аспект етике; 7) Нормативна етика и метаетика 8) Етичке теорије 9) Примењена етика и њене топике 10) Дисциплине примењене етике.

ПРЕДАВАЊА

Недеља	Тематска јединица	број часова
I	Одређење предмета етике; модерна морална филозофија	3
II	Обликовање етике; основни етички појмови	3
III	Однос дескриптивног и прескриптивног; позитивна и негативна слобода; златно правило	3
IV	Начини формирања етичких појмова; филозофски смисао историје етике	3
V	Етичка теорија и етичка пракса; дискриминација и преференцијални третман	3
VI	Метаетика; теорија природног закона	3
VII	Деонтолошке теорије	3
VIII	Традиција друштвеног уговора; етика <i>prima facie</i> дужности	3
IX	Телеолошке теорије	3
X	Теорије права; теорије правде	3

XI	Појам примењене етике; богати и сиромашни; проблем личних односа	3
XII	Наука и етика; људска права; биоетика	3
XIII	Медицинска етика; казна као етичко питање; однос етике и политике	3
XIV	Етика рата и мира; етика животне средине; правна етика	3
XV	Етика пословања; етика медија; образовна етика	3

ВЕЖБЕ		
Недеља	Тематска јединица	број часова
I	Однос етике и других филозофских дисциплина	1
II	Универзалност етике	1
III	Натуралистичка грешка (јесте/треба проблем); субјективне претпоставке моралности	1
IV	Теоријска и нормативна етика; питање једнакости	1
V	Први колоквијум	1
VI	Подела етичких теорија	1
VII	Кантова етичка позиција	1
VIII	Утилитаризам и консеквенцијализам; егоизам	1
IX	Однос правде и права	1
X	Други колоквијум	1
XI	Топике и дисциплине примењене етике	1
XII	Односи науке, технике и етике	1
XIII	Етика јавних служби	1
XIV	Питање светости људског живота	1
XV	Подела на приватну и јавну сферу	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијуми	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 60 поена (активност током наставе 10, колоквијуми 2X25) испит: до 40 поена	
Литература	Обавезна	Етика – Хрестоматија (прир. Д. Дулић и Б. Ромчевић), (2002), Факултет цивилне одбране, Београд.
	Допунска	Аластер Макинтајер, Кратка историја етике, (2000), Плато, Београд.
Подаци о наставнику ангажованом на предмету	проф. др Бранко Ромчевић Е-mail: romcevicbranko@gmail.com Консултације Консултације: четвртак од 14,00 до 15,30	

ИСПИТНА ПИТАЊА ЕТИКА

1. Појам примењене етике и примена нормативних теорија на практичне моралне проблеме
2. Богати и сиромашни
3. Морал и лични односи
4. Наука, техника и етика
5. Људска права
6. Биоетика
7. Медицинска етика
8. Казна као етичко питање
9. Однос етике и политике
10. Етика рата и мира
11. Етика животне средине
12. Правна етика
13. Етика пословања
14. Етика медија
15. Образовна етика

План рада на наставном предметуНазив предмета: **Корпоративна безбедност**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
20СНБЗ.2	Обавезни	V	ЕСПБ: 6	60/(3+1)

Циљеви предмета	Циљ предмета је стицање знања о улози, функцијама и садржају корпоративне безбедности као једног од чинилаца националне безбедности, као и примена стечених знања из области системско-структуралне анализе безбедносних појава у анализи безбедносних потреба и интереса корпоративних организација, групних и појединачних потреба и интереса у остваривању циљева корпоративне безбедности као пословне функције организације. Предмет треба да оспособи студенте за самостално и тимско уочавање и решавање безбедносних проблема у остваривању пословне функције корпоративне безбедности, као претпоставке успешног функционисања привредних субјеката и националне привреде као целине
Исход изучавања	Кроз усвајање градива, студенти стичу следећа знања и способности: упознавање са институционалним и законским основама корпоративне безбедности; повезивање појма, циљева и функција корпоративне безбедности са субјектима корпоративне безбедности
Садржај и структура предмета	Теоријска настава: У оквиру теоријске наставе студенти изучавају следеће садржаје: корпоративна безбедност као научна дисциплина; субјекти корпоративне безбедности; извори, носиоци угрожавања правног лица (корпорације); облици угрожавања правног лица (корпорације); основни елементи корпоративне безбедности; безбедносни менаџмент у корпоративној безбедности; специфичности корпоративне безбедности у зависности од делатности. Практична настава: Практичан рад на процени извора и облика угрожавања.

ПРЕДАВАЊА

Недеља	Тематска јединица	Број часова
1.	ПОЈАМ И ЗНАЧАЈ КОРПОРАТИВНЕ БЕЗБЕДНОСТИ 1. Теоријско одређење појмова од значаја за корпоративну безбедност 2. Појмовно одређење корпоративне безбедности 3. Безбедносни менаџмент (у корпоративној безбедности) 4. Безбедносне процедуре (правни основ, намена и врсте) 4. Култура пословне заштите	3
2.	5. Проактивне и реактивне мере у корпоративној безбедности 6. Значај корпоративне безбедности СУБЈЕКТИ КОРПОРАТИВНЕ БЕЗБЕДНОСТИ 1. Законска основа успостављања и функционисања корпоративне безбедности – правни основ корпоративне	3

	безбедности 2. Субјекти корпоративне безбедности - појам и подела, интерни субјекти 3. Субјекти корпоративне безбедности - појам и подела екстерни субјекти 4. Субјекти корпоративне безбедности - појам и подела менаџер безбедности	
3.	ИЗВОРИ И НОСИОЦИ УГРОЖАВАЊА ПРАВНОГ ЛИЦА 1. Идентификација извора и носиоца угрожавања правног лица 2. Унутрашњи носиоци угрожавања, појмовно одређење и значај унутрашњег носиоца угрожавања, значај познавања категорија запослених	3
4.	3. Унутрашњи носиоци угрожавања, неки узроци извршења штетног дела од стране унутрашњег носиоца угрожавања 4. Спољашњи и комбиновани носиоци угрожавања – конкуренција, појам и врсте конкуренције 5. Спољашњи и комбиновани носиоци угрожавања – конкуренција, значај конкуренције 6. Спољашњи и комбиновани носиоци угрожавања – конкуренција, менаџмент правног лица и конкуренција	3
5.	ИДЕНТИФИКАЦИЈА ОБЛИКА УГРОЖАВАЊА ПРАВНОГ ЛИЦА 1. Идентификација облика угрожавања правног лица, облици угрожавања настали друштвеним извором угрожавања 2. Кривична дела против имовине, Крађа (законске одредбе, тумачење законске одредбе) 3. Кривична дела против имовине, Ситна крађа, утаја и превара (законске одредбе, тумачење законске одредбе) 4. Кривично дело против имовине - Тешка крађа (Законске одредбе, Тумачење законске одредбе, Учиниоци тешких крађа и припрема извршења, Пропусти система система корпоративне безбедности који погодују извршењу тешке крађе, Проактивне и реактивне мере код тешких крађа и Фингирање тешке крађе) 5. Кривично дело против имовине - Разбојничка крађа и разбојништво (Законске одредбе, Тумачење законске одредбе, Мете разбојништва и угрожена лица током разбојништва, Учиниоци разбојништва и припрема извршења, пропусти система корпоративне безбедности који погодују извршењу разбојништва)	3
6.	6. Кривично дело против имовине - Разбојничка крађа и разбојништво (Законске одредбе, Тумачење законске одредбе, Мете разбојништва и угрожена лица током разбојништва, Проактивне и реактивне мере код разбојништва) 7. Поактивне и реактивне мере код разбојништва, појам, подела и мере и процедуре пре разбојништва 8. роактивне и реактивне мере код разбојништва – појам, подела и мере и процедуре у току разбојништва и мере и процедуре после разбојништва 9. ривично дело против имовине - Превара (Законске одредбе, Тумачење законске одредбе, Значај спречавања превара, Подела превара и проактивно у спречавању превара) 10. ривично дело против имовине - Утаја (законске одредбе, тумачење законске одредбе, пропусти система обезбеђења који погодују извршењу утаје и проактивне мере у функцији спречавања утаје)	3
7.	11. Кривична дела против безбедности рачунарских података (компјутерски криминал) (Законске одредбе и услови који погодују појави компјутерског криминала).	3

	12. Кривична дела против привреде, Превара у обављању привредне делатности (Законске одредбе, Тумачење законске одредбе) Проневера у обављању привредне делатности (Законске одредбе, Тумачење законске одредбе, Учиниоци проневере и начини прикривања, Проактивне мере спречавања проневере)	
8.	13. Кривична дела против уставног уређења и безбедности Републике Србије (Законске одредбе и њихово тумачење, Проактивне мере у функцији спречавања диверзије и саботаже) 14. Кривична дела против човечности, и других добара заштићених међународним правом - Тероризам 15. Индустијска шпијунажа 16. Асоцијална понашања – алкохолизам, наркоманија и Коцкање 18. Мобинг 19. Појам и значај природних катастрофа и елементарних непогода за корпоративну безбедност 20. Појам и значај техничко-технолошких акцидентата за корпоративну безбедност	3
9.	ОСНОВНЕ ФУНКЦИЈЕ КОРПОРАТИВНЕ БЕЗБЕДНОСТИ Безбедност на радном месту – безбедност запослених 1. Безбедност на радном месту – безбедност запослених - Проактивно и реактивно у спречавању насиља на радном месту 2. Безбедност на радном месту – безбедност запослених - Метод пријема нових радника са аспекта корпоративне безбедности 3. Безбедност на радном месту – безбедност запослених - безбедносно радна провера кандидата Физичка заштита 4. Физичка заштита - Појам и значај физичке заштите 5. Физичка заштита - Појам и основне делатности службе физичког обезбеђења 6. Појам и основне делатности службе физичког обезбеђења - Контрола 7. Појам и основне делатности службе физичког обезбеђења - Патролирање – обилазак 8. Појам и основне делатности службе физичког обезбеђења - Пратња и заштита 9. Појам и основне делатности службе физичког обезбеђења - Преглед простора и посебне намене	3
10.	10. Нужни предуслови за функционисање службе физичког обезбеђења 11. Организациони облици службе физичког обезбеђења - Сопствена СФО 12. Организациони облици службе физичког обезбеђења - Ангажована СФО 13. Организациони облици службе физичког обезбеђења - комбинована СФО и Затечена – заједничка СФО 14. Определујући чиниоци у избору организационог облика СФО 15. Чиниоци унутрашње организације СФО 16. Надлежност и овлашћења службеника физичког обезбеђења 17. Обезбеђење лица места 18. Надзор и контрола рада службеника физичког обезбеђења Техничка заштита (механичка и електронска) 19. Појам техничке заштите (механичка и електронска заштита)	3

	20. Врсте електронске заштите - Алармни системи (Намена и врсте, Карактеристике алармних система, Делови алармног система) 21. Алармна централа (Основна намена и постављање, Контролна тастатура, Зоне и области - партиције, Антисаботажни прекидачи - тампер прекидачи, Режим рада) 22. Детектори (Појам, подела и намена детектора за заштиту простора) 23. Детектори (Појам, Подела и намена детектора за заштиту од померање предмета и ствари, Прекидача тихе дојаве, детектора за детекцију пожара, Детектора за заштиту од запаљивих и штетних гасова и испарења и Детектора за заштиту од поплаве) 24. Сирене (Намена и врсте) и Дојава аларма 25. Системи видео обезбеђења – Појам, функције и основни делови 26. Системи видео обезбеђења – Камере (Врсте камера и избор камера) и Монитори 27. Системи видео обезбеђења – Остале компоненте система видео обезбеђења код савремених система 28. Системи за контролу приступа и детекцију (Појам и подела и врсте) 29. Врсте система за контролу приступа и детекцију, Системи на бази електронске картице 30. Врсте система за контролу приступа и детекцију, Системи са електронском шифром и Системи на бази физичких особености 31. Врсте система за контролу приступа и детекцију (Системи на бази електронске картице, Системи са електронском шифром, Системи на бази физичких особености 32. Параметри избора система за контролу приступа 33. Остали електронски системи заштите - Систем електронских средстава надзора робе 34. Остали електронски системи заштите - Системи за контролу обиласка објекта и Интегрисани системи електронске заштите 35. Остали електронски системи заштите - Електронски системи за заштиту од индустријске шпијунаже 36. Интегрисани системи електронске заштите 37. Уређаји за уништавање докумената, оптичких и магнетних медија	
11.	Физичко-техничка заштита – контрола приступа 38. Контрола приступа дефинисана мешавином акредитива 39. Архитектонски план који испуњава безбедносно-заштитне критеријуме 40. Предуслови функционисања и спровођења контроле приступа 41. Системско разматрање контроле приступа 42. Начини спровођења контроле приступа Прикупљање, провера, заштита и безбедност података и информација 43. Прикупљање, провера, заштита и безбедност података и информација - Појам податка и информације 44. Прикупљање, провера, заштита и безбедност података и информација - Информација као корпоративни ресурс 45. Систем пословних информација (Појам и намена) 46. Начини прикупљања података и информација - Начини долажења до података и информација о конкуренцији 47. Начини прикупљања података и информација - Провера бонитета	3

	48. Начини заштите података и информација, Безбедносно-организациони начин (Нормативно уређење заштите података и информација, Законски оквири заштите ин-формација) 49. Начини заштите података и информација, Безбедносно-организациони начин (Интерни акти – Правилник о пословној тајни) 50. Начини заштите података и информација, Безбедносно-организациони начин (Класификације података у државним институцијама, Едукација запослених и њихово активно ангажовање у функцији заштите информација) 51. Социјални инжењеринг - Појам социјалног инжењеринга и Профил лица која користе социјални инжењеринг 52. Начини извршења социјалног инжењеринга - Подела и Извршење социјалног инжењеринга контактом 53. Начини извршења социјалног инжењеринга - Подела и Извршење социјалног инжењеринга без контакта	
12.	54. Начини извршења социјалног инжењеринга - Подела и Комбиновано извршење социјалног инжењеринга 55. Процес напада социјалним инжењерингом – Циклус обмане - Фазе и прва фаза – Фаза пре напада 56. Процес напада социјалним инжењерингом – Циклус обмане - Фазе и Друга фаза – Фаза напада 57. Процес напада социјалним инжењерингом – Циклус обмане - Фазе и трећа фаза – Фаза после напада 58. Технике које користи социјални инжењеринг – Појам и подела техника - Техника лажног представљања 59. Технике које користи социјални инжењеринг – Појам и подела техника - Техника искоришћавања немара, непажње и незнања мете напада 60. Технике које користи социјални инжењеринг – Појам и подела техника - Техника обрнутог социјалног инжењеринга 61. Препознавање социјалног инжењеринга 62. Узроци подложности социјалном инжењерингу - Психосоцијални утицај и Психолошки принципи - Реципроцитет 63. Узроци подложности социјалном инжењерингу - Психолошки принципи - Преданост и доследност 64. Узроци подложности социјалном инжењерингу - Психолошки принципи - Друштвена потврда (оправданост) - Допадљивост 65. Узроци подложности социјалном инжењерингу - Психолошки принципи - Ауторитет - Оскудица 66. Узроци подложности социјалном инжењерингу - Психолошки фактори 67. Реактивне методе и мере у спречавању социјалног инжењеринга - Препознавање социјалног инжењеринга 68. Реактивне методе и мере у спречавању социјалног инжењеринга - Безбедносна правила и процедуре у случају уочених инцидената (Реакција запосленог који је уочио инцидент, Начин и форма извештавања о уоченом инциденту, Реаговања сектора безбедности по пријему информације о инциденту) 69. Реактивне методе и мере у спречавању социјалног инжењеринга - Анализа инцидента у функцији проактивног деловања Надзор и контрола у функцији проактивног Надзор и контрола 70. Појам и циљ надзора и контроле 71. Начини извршења надзора и контроле	3
13.	Унутрашње истраге	3

	72. Унутрашње истраге - Појам и циљ унутрашњих истрага 73. Унутрашње истраге - Начини извршења унутрашњих истрага Безбедност и здравље на раду и заштита животне средине Безбедност и здравље на раду 74. Обавезе послодавца у вези са безбедношћу и здрављем на раду? Заштита животне средине 75. Заштита вода и ваздуха 76. Процена утицаја пројекта на животну средину 77. Угрожавање животне средине 78. Систем управљања заштитом животне средине 79. Мере и услови заштите животне средине 80. Планирање и управљање заштитом животне средине на националном нивоу 81. Праћење стања животне средине 82. Спречавање индустријских катастрофа - Севесо III регулатива 83. Интегрисано спречавање и контрола загађивања	
14.	Противпожарна заштита 84. Која питања уређује Закон о заштити од пожара? 85. Како се остварује заштита од пожара? 86. Категоризација према угрожености од пожара? 87. План заштите од пожара? 88. Услови за обављање послова заштите од пожара? Процена, контрола и управљање ризиком 89. Појам и врсте ризика 90. Оцена ризика	3
15.	91. Менаџмент ризиком на корпоративном нивоу (стратешки, оперативни и тактички) 92. Бенчмаркинг и кључни показатељи успешности 93. Управљање ризицима у високотехнолошким корпорацијама Управљање кризама (кризни менаџмент) 94. Појам кризе и кризног менаџмента 95. Планирање континуитета пословања и опоравак од кризе	3

ВЕЖБЕ		
Недеља	Тематска јединица	Број часова
1.	Корпоративна безбедност као научна дисциплина	1
2.	Субјекти корпоративне безбедности	1
3.	Унутрашњи носиоци угрожавања	1
4.	Спољашњи и комбиновани носиоци угрожавања	1
5.	Кривична дела	1
6.	Кривична дела и асоцијална понашања	1
7.	Безбедност на радном месту – безбедност запослених	1
8.	Физичка заштита	1
9.	Техничка заштита	1
10.	Прикупљање, провера, заштита и безбедност података и Информација; Надзор и контрола у функцији проактивног; Унутрашње истраге	1
11.	Противпожарна заштита; Заштита животне средине; Безбедност и здравље на раду	1
12.	Процена, контрола и управљање ризиком; Управљање кризама; Планирање континуитета пословања; Место и улога корпоративне безбедности у борби против тероризма	1
13.	Безбедносни менаџмент у корпоративној безбедности	1

14.	Процена, контрола и управљање ризиком	1
15.	Планирање континуитета пословања и опоравак од кризе	1

Облици извођења наставе	Предавање, вежбе, консултације, колоквијум, стручна пракса
Начин оцењивања на предмету	Предиспитне обавезе: 20 поена (активност током наставе 10, практична настава 10) Усмени испит: до 80 поена

Литература	Обавезна	Горан Ј. Мандић, Петар Станојевић, <i>Корпоративна безбедност</i> , Универзитет у Београду – Факултет безбедности, Београд (2023)
	Допунска	Закон о приватном обезбеђењу (2018), Службени гласник РС, бр. 87/18, и сва подзаконка акта која су донесена на основу овог Закона; Закон о заштити података о личности (2018), Службени гласник РС, бр. 87/18; Закон о тајности података (2009), Службени гласник РС, бр. 104/09; Закон о заштити пословне тајне (2011), Службени гласник РС, бр. 72/11.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	проф. др Горан Ј. Мандић, E-mail: goran.mandic@fb.bg.ac.rs Консултације: четвртак од 11:00 до 14:00 проф. др Петар Станојевић E-mail: petar.stanojevic@fb.bg.ac.rs Јана Марковић, сарадник у настави E-mail: jana.markovic@fb.bg.ac.rs Консултације: по договору	

ИСПИТНА ПИТАЊА

Корпоративна безбедност

ПОГЛАВЉЕ 1

ПОЈАМ И ЗНАЧАЈ КОРПОРАТИВНЕ БЕЗБЕДНОСТИ

1. Теоријско одређење појмова од значаја за корпоративну безбедност
2. Појмовно одређење корпоративне безбедности
3. Безбедносни менаџмент (у корпоративној безбедности)
4. Безбедносне процедуре (правни основ, намена и врсте)
4. Култура пословне заштите
5. Проактивне и реактивне мере у корпоративној безбедности
6. Значај корпоративне безбедности

ПОГЛАВЉЕ 2

СУБЈЕКТИ КОРПОРАТИВНЕ БЕЗБЕДНОСТИ

1. Законска основа успостављања и функционисања корпоративне безбедности – правни основ корпоративне безбедности
2. Субјекти корпоративне безбедности - појам и подела, интерни субјекти
3. Субјекти корпоративне безбедности - појам и подела екстерни субјекти
4. Субјекти корпоративне безбедности - појам и подела менаџер безбедности

ПОГЛАВЉЕ 3

ИЗВОРИ И НОСИОЦИ УГРОЖАВАЊА ПРАВНОГ ЛИЦА

1. Идентификација извора и носиоца угрожавања правног лица
2. Унутрашњи носиоци угрожавања, појмовно одређење и значај унутрашњег носиоца угрожавања, значај познавања категорија запослених
3. Унутрашњи носиоци угрожавања, неки узроци извршења штетног дела од стране унутрашњег носиоца угрожавања
4. Спољашњи и комбиновани носиоци угрожавања – конкуренција, појам и врсте конкуренције
5. Спољашњи и комбиновани носиоци угрожавања – конкуренција, значај конкуренције
6. Спољашњи и комбиновани носиоци угрожавања – конкуренција, менаџмент правног лица и конкуренција

ПОГЛАВЉЕ 4

ИДЕНТИФИКАЦИЈА ОБЛИКА УГРОЖАВАЊА ПРАВНОГ ЛИЦА

1. Идентификација облика угрожавања правног лица, облици угрожавања настали друштвеним извором угрожавања
2. Кривична дела против имовине, Крађа (законске одредбе, тумачење законске одредбе)
3. Кривична дела против имовине, Ситна крађа, утаја и превара (законске одредбе, тумачење законске одредбе)
4. Кривично дело против имовине - Тешка крађа (Законске одредбе, Тумачење законске одредбе, Учиниоци тешких крађа и припрема извршења, Пропусти система система корпоративне безбедности који погодују извршењу тешке крађе, Проактивне и реактивне мере код тешких крађа и Фингирање тешке крађе)
5. Кривично дело против имовине - Разбојничка крађа и разбојништво (Законске одредбе, Тумачење законске одредбе, Мете разбојништва и угрожена лица током разбојништва, Учиниоци разбојништва и припрема извршења, пропусти система корпоративне безбедности који погодују извршењу разбојништва)
6. Кривично дело против имовине - Разбојничка крађа и разбојништво (Законске одредбе, Тумачење законске одредбе, Мете разбојништва и угрожена лица током разбојништва, Проактивне и реактивне мере код разбојништва)
7. Проактивне и реактивне мере код разбојништва, појам, подела и мере и процедуре пре разбојништва
8. Проактивне и реактивне мере код разбојништва – појам, подела и мере и процедуре у току разбојништва и мере и процедуре после разбојништва
9. Кривично дело против имовине - Превара (Законске одредбе, Тумачење законске одредбе, Значај спречавања превара, Подела превара и проактивно у спречавању превара)

- 10.Кривично дело против имовине - Утаја (законске одредбе, тумачење законске одредбе, пропусти система обезбеђења који погодују извршењу утаје и проактивне мере у функцији спречавања утаје)
- 11.Кривична дела против безбедности рачунарских података (компјутерски криминал) (Законске одредбе и услови који погодују појави компјутерског криминала).
- 12.Кривична дела против привреде, Превара у обављању привредне делатности (Законске одредбе, Тумачење законске одредбе) Проневера у обављању привредне делатности (Законске одредбе, Тумачење законске одредбе, Учиниоци проневере и начини прикривања, Проактивне мере спречавања проневере)
- 13.Кривична дела против уставног уређења и безбедности Републике Србије (Законске одредбе и њихово тумачење, Проактивне мере у функцији спречавања диверзије и саботаже)
- 14.Кривична дела против човечности, и других добара заштићених међународним правом - Тероризам
- 15.Индустријска шпијунажа
- 16.Асоцијална понашања – алкохолизам, наркоманија и Коцкање
- 18.Мобинг
- 19.Појам и значај природних катастрофа и елементарних непогода за корпоративну безбедност
- 20.Појам и значај техничко-технолошких акцидената за корпоративну безбедност

ПОГЛАВЉЕ 5

ОСНОВНЕ ФУНКЦИЈЕ КОРПОРАТИВНЕ БЕЗБЕДНОСТИ

Безбедност на радном месту – безбедност запослених

1. Безбедност на радном месту – безбедност запослених - Проактивно и реактивно у спречавању насиља на радном месту
2. Безбедност на радном месту – безбедност запослених - Метод пријема нових радника са аспекта корпоративне безбедности
3. Безбедност на радном месту – безбедност запослених - безбедносно радна провера кандидата

Физичка заштита

4. Физичка заштита - Појам и значај физичке заштите
5. Физичка заштита - Појам и основне делатности службе физичког обезбеђења
6. Појам и основне делатности службе физичког обезбеђења - Контрола
7. Појам и основне делатности службе физичког обезбеђења -Патролирање – обилазак
8. Појам и основне делатности службе физичког обезбеђења - Пратња и заштита
9. Појам и основне делатности службе физичког обезбеђења - Преглед простора и посебне намене
- 10.Нужни предуслови за функционисање службе физичког обезбеђења
- 11.Организациони облици службе физичког обезбеђења - Сопствена СФО
- 12.Организациони облици службе физичког обезбеђења - Ангажована СФО
- 13.Организациони облици службе физичког обезбеђења - комбинована СФО и Затечена – заједничка СФО
- 14.Опредељујући чиниоци у избору организационог облика СФО
- 15.Чиниоци унутрашње организације СФО
- 16.Надлежност и овлашћења службеника физичког обезбеђења

17. Обезбеђење лица места
18. Надзор и контрола рада службеника физичког обезбеђења

Техничка заштита (механичка и електронска)

19. Појам техничке заштите (механичка и електронска заштита)
20. Врсте електронске заштите - Алармни системи (Намена и врсте, Карактеристике алармних система, Делови алармног система)
21. Алармна централа (Основна намена и постављање, Контролна тастатура, Зоне и области - партиције, Антисаботажни прекидачи - тампер прекидачи, Режим рада)
22. Детектори (Појам, подела и намена детектора за заштиту простора)
23. Детектори (Појам, Подела и намена детектора за заштиту од померање предмета и ствари, Прекидача тихе дојаве, детектора за детекцију пожара, Детектора за заштиту од запаљивих и штетних гасова и испарења и Детектора за заштиту од поплаве)
24. Сирене (Намена и врсте) и Дојава аларма
25. Системи видео обезбеђења – Појам, функције и основни делови
26. Системи видео обезбеђења – Камере (Врсте камера и избор камера) и Монитори
27. Системи видео обезбеђења – Остале компоненте система видео обезбеђења код савремених система
28. Системи за контролу приступа и детекцију (Појам и подела и врсте)
29. Врсте система за контролу приступа и детекцију, Системи на бази електронске картице
30. Врсте система за контролу приступа и детекцију, Системи са електронском шифром и Системи на бази физичких особности
31. Врсте система за контролу приступа и детекцију (Системи на бази електронске картице, Системи са електронском шифром, Системи на бази физичких особности
32. Параметри избора система за контролу приступа
33. Остали електронски системи заштите - Систем електронских средстава надзора робе
34. Остали електронски системи заштите - Системи за контролу обиласка објекта
35. Остали електронски системи заштите - Електронски системи за заштиту од индустријске шпијунаже
36. Интегрисани системи електронске заштите
37. Уређаји за уништавање докумената, оптичких и магнетних медија

Физичко-техничка заштита – контрола приступа

38. Контрола приступа дефинисана мешавином акредитива
39. Архитектонски план који испуњава безбедносно-заштитне критеријуме
40. Предуслови функционисања и спровођења контроле приступа
41. Системско разматрање контроле приступа
42. Начини спровођења контроле приступа

Прикупљање, провера, заштита и безбедност података и информација

43. Прикупљање, провера, заштита и безбедност података и информација - Појам податка и информације
44. Прикупљање, провера, заштита и безбедност података и информација - Информација као корпоративни ресурс
45. Систем пословних информација (Појам и намена)

46. Начини прикупљања података и информација - Начини долажења до података и информација о конкуренцији
47. Начини прикупљања података и информација - Провера бонитета
48. Начини заштите података и информација, Безбедносно-организациони начин (Нормативно уређење заштите података и информација, Законски оквири заштите информација)
49. Начини заштите података и информација, Безбедносно-организациони начин (Интерни акти – Правилник о пословној тајни)
50. Начини заштите података и информација, Безбедносно-организациони начин (Класификације података у државним институцијама, Едукација запослених и њихово активно ангажовање у функцији заштите информација)
51. Социјални инжењеринг - Појам социјалног инжењеринга и Профил лица која користе социјални инжењеринг
52. Начини извршења социјалног инжењеринга - Подела и Извршење социјалног инжењеринга контактом
53. Начини извршења социјалног инжењеринга - Подела и Извршење социјалног инжењеринга без контакта
54. Начини извршења социјалног инжењеринга - Подела и Комбиновано извршење социјалног инжењеринга
55. Процес напада социјалним инжењерингом – Циклус обмане - Фазе и прва фаза – Фаза пре напада
56. Процес напада социјалним инжењерингом – Циклус обмане - Фазе и Друга фаза – Фаза напада
57. Процес напада социјалним инжењерингом – Циклус обмане - Фазе и трећа фаза – Фаза после напада
58. Технике које користи социјални инжењеринг – Појам и подела техника - Техника лажног представљања
59. Технике које користи социјални инжењеринг – Појам и подела техника - Техника искоришћавања немара, непажње и незнања мете напада
60. Технике које користи социјални инжењеринг – Појам и подела техника - Техника обрнутог социјалног инжењеринга
61. Препознавање социјалног инжењеринга
62. Узроци подложности социјалном инжењерингу - Психосоцијални утицај и Психолошки принципи - Реципроцитет
63. Узроци подложности социјалном инжењерингу - Психолошки принципи - Преданост и доследност
64. Узроци подложности социјалном инжењерингу - Психолошки принципи - Друштвена потврда (оправданост) - Допадљивост
65. Узроци подложности социјалном инжењерингу - Психолошки принципи - Ауторитет - Оскудица
66. Узроци подложности социјалном инжењерингу - Психолошки фактори
67. Реактивне методе и мере у спречавању социјалног инжењеринга - Препознавање социјалног инжењеринга
68. Реактивне методе и мере у спречавању социјалног инжењеринга - Безбедносна правила и процедуре у случају уочених инцидената (Реакција запосленог који је уочио инцидент, Начин и форма извештавања о уоченом инциденту, Реаговања сектора безбедности по пријему информације о инциденту)

69. Реактивне методе и мере у спречавању социјалног инжењеринга - Анализа инцидента у функцији проактивног деловања

Надзор и контрола у функцији проактивног

Надзор и контрола

70. Појам и циљ надзора и контроле
71. Начини извршења надзора и контроле

Унутрашње истраге

72. Унутрашње истраге - Појам и циљ унутрашњих истрага
73. Унутрашње истраге - Начини извршења унутрашњих истрага

Безбедност и здравље на раду и заштита животне средине

Безбедност и здравље на раду

74. Обавезе послодавца у вези са безбедношћу и здрављем на раду?

Заштита животне средине

75. Заштита вода и ваздуха
76. Процена утицаја пројекта на животну средину
77. Угрожавање животне средине
78. Систем управљања заштитом животне средине
79. Мере и услови заштите животне средине
80. Планирање и управљање заштитом животне средине на националном нивоу
81. Праћење стања животне средине
82. Спречавање индустријских катастрофа - Севесо III регулатива
83. Интегрисано спречавање и контрола загађивања

Противпожарна заштита

84. Која питања уређује Закон о заштити од пожара?
85. Како се остварује заштита од пожара?
86. Категоризација према угрожености од пожара?
87. План заштите од пожара?
88. Услови за обављање послова заштите од пожара?

Процена, контрола и управљање ризиком

89. Појам и врсте ризика
90. Оцена ризика
91. Менаџмент ризиком на корпоративном нивоу (стратешки, оперативни и тактички)
92. Бенчмаркинг и кључни показатељи успешности
93. Управљање ризицима у високотехнолошким корпорацијама

Управљање кризама (кризни менаџмент)

94. Појам кризе и кризног менаџмента
95. Планирање континуитета пословања и опоравак од кризе

План рада на наставном предмету

Назив предмета : Међународни односи

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ЕСПБ	Фонд часова П+В
20.020025	Обавезан предмет / научно-стручни (НС)	V	6	3+1 (60)

Циљеви предмета	<i>Сазнајни циљеви</i> предмета подразумевају упознавање студената са: теоријом и праксом међународне политике; историјским развојем међународних односа као научне дисциплине, од њених претеча (Херодот, Тукидид, Макијавели и др.), преко утемељивача и класика (Ханс Моргентау, Едвард Кар, Рејмон Арон и др.), па све до савремених теоретичара (Френсис Фукојама, Семјуел Хантингтон, Џон Миршајмер, Александар Вент, Џозеф Нај и др.); субјектима (националним, међународним, транснационалним) и чиниоцима (географија, нација, политички систем, политичка економија, тржиште, технологија, међународно право) светске политике; спољном политиком, спољнополитичким резонавањем и одлучивањем; облицима односа у међународној заједници; разликама у међународном положају тзв. малих држава, регионалних сила и великих сила; ривалитетима и супарништвом великих сила. <i>Процесни циљеви</i> предмета подразумевају развој: свести о значају односа између држава; способности сагледавања утицаја субјеката/чинилаца унутрашње политике на спољну политику (и <i>vice versa</i>); умећа дефинисања спољнополитичке ситуације, формулисања спољнополитичких циљева и одабира адекватних спољнополитичких средстава.
Исход изучавања	Након реализоване наставе студенти ће бити у могућности да: разумеју и објасне праксу међународне политике, спољнополитичко понашање других држава и спољну политику сопствене државе; идентификују главне актере спољнополитичког одлучивања и разумеју процес доношења спољнополитичких одлука; разумеју место и улогу међународних институција, како из историјске перспективе, тако и у контексту савременог светског поретка; сагледају начин функционисања савремене међународне заједнице и буду упућени у најновије токове светске политике; самостално промишљају актуелна међународна дешавања и дају основна предвиђања будућих међународних трендова и спољнополитичких потеза одређених држава; анализирају актуелне спољнополитичке праксе и на основу њих формулишу сопствене спољнополитичке препоруке.
Садржај и структура предмета	I МОДУЛ: Наука о међународним односима - Увод у међународне односе и изучавање светске политике; - Теорије међународних односа: реализам и либерализам

	- Теорије међународних односа: геополитичка перспектива - Теорије међународних односа: социјал- конструктивизам и критичка теорија. II МОДУЛ: Спољна политика - Актери и детерминанте спољне политике; - Спољнополитичко одлучивање и инструменти спољне политике; - Улога вође у спољној политици; - Дипломатија и дипломатија принуде. III МОДУЛ – Савремена међународна заједница - Супарништво и односи великих сила; - Савезништва, равнотежа снага и колективна безбедност; - Улога глобалних и регионалних међународних организација у савременим међународним односима; - Улога међународних невладиних организација транснационалних компанија, недржавних народа и религијских и идеолошких група у савременим међународним односима; - Будућност међународне заједнице: глобализација или глокализација? - Улога појединца у међународним односима.
--	---

ПРЕДАВАЊА		
Недеља	Тематска јединица	број часова
I	Увод у међународне односе и изучавање светске политике	3
II	Теорије међународних односа: реализам и либерализам	3
III	Теорије међународних односа: геополитичка перспектива	3
IV	Теорије међународних односа: неолиберализам и социјални-конструктивизам	3
V	Актери и детерминанте (глобалне и националне) спољне политике	3
VI	Спољнополитичко одлучивање и инструменти спољне политике	3
VII	Улога вође у спољној политици	3
VIII	Дипломатија принуде	3
IX	Супарништво и односи великих сила	3
X	Савезништва, равнотежа снага и колективна безбедност	3
XI	Улога глобалних и регионалних међународних организација у савременим међународним односима	3
XII	Улога међународних невладиних организација транснационалних компанија, недржавних народа и религијских и идеолошких група у савременим међународним односима	3

XIII	Будућност међународне заједнице: глобализација или глокализација?	3
XIV	Улога појединца у међународним односима	3
XV	Колоквијум	/

ВЕЖБЕ		
Недеља	Тематска јединица	број часова
I	Упознавање са предиспитним и испитним обавезама	1
II	Реалистички поглед на међународне односе	1
III	Либерално тумачење међународних односа	1
IV	Међународни односи као последица соц, конструкција	1
V	Чиниоци међународних односа (примери из праксе)	1
VI	Спољнополитичко одлучивање (студија случаја)	1
VII	Спољнополитички циљеви и средства (примери из праксе)	1
VIII	Дипломатија (примери из праксе)	1
IX	Преговарање (студија случаја)	1
X	Промене у свету након Хладног рата - дебата	1
XI	Савремена међународна заједница	1
XII	Колективна безбедност (примери из праксе)	1
XIII	Глобализација или глокализација	1
XIV	Појединац као актер међународних односа? - дебата	1
XV	Евалуација резултата остварених на колоквијуму	/

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијум, презентације	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 40 поена (активност током вежби и наставе 10, колоквијум 20, презентације 10) испит: 60 поена;	
Литература	Обавезна	Кегли, Ч. В. Јр., Виткоф, Ј. Р. (2004). <i>Светска политика – тренд и трансформација</i> . Београд: Центар за студије Југоисточне Европе, Факултет политичких наука, Дипломатска академија;
	Допунска	Тукидид (1999). <i>Пелопонески рат</i> . Београд: Просвета; Макијавели, Н. (1999). <i>Владалац</i> . Београд: Реч и мисао; Кисинџер, Х. (2011). <i>Дипломатија</i> . Београд: Клуб ПЛУС; Carr, E. H. (2001). <i>The Twenty Years Crisis, 1919-1939: An introduction to the Study of International Relations</i> . New York: Perennial; Арон, Р. (2001). <i>Мир и рат међу нацијама</i> . Сремски Карловци, Нови Сад: Издавачка књижница Зорана Стојановића; Миршајмер, Џ. (2017). <i>Трагедија политике великих сила</i> . Београд: Удружење за студије САД у Србији, Чигоја штампа; Миршајмер, Џ. (2019). <i>Велика заблуда: Либерални снови и међународна реалност</i> . Београд: цирсд; Griffiths, M., Roach, S.C., Solomon, M.S. (2009). <i>Fifty Key Thinkers in International Relations</i> . London/New York:

		Routledge; Jackson, R., Sorensen, G. (2012). <i>Introduction to International Relations: Theories and Approaches</i> . Oxford: Oxford University Press; Вент, А. (2014). <i>Друштвена теорија међународне политике</i> . Београд: Универзитет у Београду, Факултет политичких наука; Фукојама, Ф. (1997). <i>Крај историје и последњи човек</i> . Подгорица: ЦИД; Хантингтон, С. (2000). <i>Сукоб цивилизација</i> . Подгорица: ЦИД, Бања Лука: Романов; Нај, Ц. С. (2012). <i>Будућност моћи</i> . Београд: Архипелаг. г) Дневне новине (не таблоиди) д) Веб сајт Министарства спољних послова Републике Србије: www.mfa.gov.rs и друге Интернет адресе
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету		доц.др. Владимир Ајзенхамер Е-mail: ajzenhamer@fb.bg.ac.rs Консултације: петак од 13,00 до 14,30 Факултет безбедности, Господара Вучића 50, Кабинет бр. 29

ИСПИТНА ПИТАЊА

I Модул

Предмет истраживања науке о међународним односима?
Како перцепција утиче на слику стварности?
Улога представа у светској политици?
Нивои анализе светске политике?
Клучна питања савремених истраживања светске политике?
Теоријско истраживање међународних односа?
Либерализам и либерални поглед на свет?
Програм либералне реформе?
Реализам и реалистички поглед на свет?
Ограничење реализма?
Може ли бихевијористичка наука унапредити проучавање међународних односа?
Неореализам – структурно проширење реалистичке теорије?
Неокласично проширење реализма?
Неолиберализам?
Неолиберални концепти транснационалне међузависности и међународних режима?
Феминистичка критика теорија међународних односа?
Социјални конструктивизам?

II Модул

Локалне и глобалне детерминанте спољнополитичког понашања?
Геополитика као детерминанта спољне политике?
Војна моћ као детерминанта спољне политике?
Економски услови као детерминанта спољне политике?

Облик државног уређења као детерминанта спољне политике?
Држава као јединствени учесник спољне политике и спољнополитичко одлучивање као рационални избор?
Препреке рационалном избору?
Бироократско спољнополитичко одлучивање: ефикасност и ограничења?
Својства и последице бирократског вођења политике?
Улога вође у спољној политици и чиниоци који утичу на способност вођства?
Место дипломатије принуде у светској политици?
Безбедносна дилема?
Нуклеарно застрашивање и одбрана суперсила?
Превентивни рат у служби мира?
Застрашивање и одбрана након Хладног рата?
Одвраћање од тероризма?
Војне интервенције?
Међународне кризе и будућност конвенционалне војне принуде?
Санкције као инструмент силе?

III Модул

Тежња ка хегемонији великих сила?
Први светски рат: узроци и последице?
Други светски рат: узроци и последице?
Хладни рат: узроци и фаза конфронтације (1945-1962)?
Хладни рат: коегзистенција, детант, поновна конфронтација и зближавање (1963-1991)?
Последице Хладног рата и изазов мултиполарности?
Савези држава и њихов утицај на националну и глобалну безбедност?
Равнотежа снага?
Колективна безбедност као замена за равнотежу снага?
Униполарност, биполарност и мултиполарност?
Контрола наоружања?
Мултилатералани преговори о контроли наоружања и разоружању?
Међувладине организације и невладине организације?
Уједињене нације?
Светска трговинска организације, Светска банка и Међународни монетарни фонд?
Европска унија и друге регионалне организације?
Невладине организације и њихова способност да промене светску политику?
Недржавни народи и религијски покрети?
Мултинационалне корпорације и трансационалне банке?

План рада на наставном предметуНазив предмета : **Криминологија**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
20.O20026	Обавезни	V	6	45+15

Циљеви предмета	Циљ студијског курса је упознавање студената са суштином криминалног феномена као сложене друштвене појаве која обухвата пет елемената: злочин, учиниоца, жртву, криминалитет и реакцију друштва на злочин. Током студијског курса студенти би требало да стекну одговарајућа знања у вези са поменутиим елементима. Објашњење криминалитета као правне и социолошке категорије треба да омогући разумевање феномена и узрока криминалитета као и његове виктимолошке димензије. Упознавање са разноврсним методолошким оквиром развиће код студената способност истраживачког приступа у проучавању криминалног феномена. Историјски преглед криминолошке мисли даће студентима увид у научне покушаје објашњења криминалитета почев од првих теоретичара у области кривичних наука до најновијих теоријских приступа. Кроз бављење различитим аспектима криминалног феномена студенти би требало да развију способност анализе конкретних појавних облика криминалитета да би били у стању да разумеју и објасне феномен како из угла учиниоца и из угла жртве.
Исход изучавања	На крају студијског курса студенти ће на конкретним случајевима у друштву моћи да препознају све елементе криминалног феномена и да их објасне. Такође студенти ће бити у стању да самостално анализирају феноменолошку, етиолошку и виктимолошку димензију појединачног случаја и сместе у одговарајуће категорије. Као резултат бављења криминолошком методологијом и теоријским оквиром студенти ће моћи да примене стечена знања у истраживању различитих аспеката криминалног феномена.
Садржај и структура предмета	Садржај предмета: <i>Теоријска настава:</i> Садржај овог курса обухвата проучавање криминалитета и сродних делинквентних и девијантних понашања. Обухвата историју и развој

	теоријске криминолошке мисли, с посебним нагласком на савремена објашњења криминалног феномена. Указује на методе изучавања криминалитета на индивидуалистичком, глобалистичком и нивоу средњег обима. Бави се трима димензијама криминалне појаве: феноменолошком, етиолошком и виктимолошком. <i>Практична настава</i> Детаљнија анализа појединих тематских целина као и анализа појединих примера из праксе. Припрема студената за колоквијум и усмено полагање испита. Структура предмета: 1) Појам и предмет Криминологије 2) Методи Криминологије 3) Теорије у Криминологији -класична оријентација у криминологији -позитивистичка оријентација у криминологији -теорије друштвене реакције -новије криминолошке теорије 4) Три димензије криминалне појаве -феноменолошка димензија криминалне појаве -етиолошка димензија криминалне појаве -виктимолошка димензија криминалне појаве
--	---

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Основни појмови у криминологији, дефиниција криминологије и њене битне црте као науке и предмет криминологије	3
II	Место криминологије у систему наука, криминологија и криминолошке дисциплине	3
III	Уводна разматрања о методима криминологије и подела криминолошких метода	3
IV	Метод проучавања појединачних случајева	3
V	Методи „средњег обима“	3
VI	Примена статистике у криминологији	3
VII	Феноменолошка димензија криминалне појаве	3
VIII	Различити облици криминалитета	3
IX	Етиолошка димензија криминалне појаве	3
X	Виктимолошка димензија криминалне појаве	3

XI	Развој виктимолошке мисли	3
XII	Класична оријентација у криминологији	3
XIII	Позитивистичка оријентација у криминологији	3
XIV	Теорије друштвене реакције	3
XV	Новије криминолошке теорије	3

В Е Ж Б Е		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Основни појмови у криминологији и дефиниција криминологије	1
II	Предмет криминологије. Однос криминологије с другим кривичним наукама	1
III	Поделе криминолошких метода (према природи података, према начину приступања предмету, историјске, компаративне и студије предвиђања)	1
IV	Клинички метод, анамнестички методи и „ненаметљива посматрања“	1
V	Узорак, лонгитудинално испитивање и експеримент	1
VI	Примена статистике у криминологији	1
VII	Феноменолошка димензија криминалне појаве	1
VIII	Различите врсте криминалитета	1
IX	Етиолошка димензија криминалне појаве	1
X	Виктимолошка димензија криминалне појаве	1
XI	Развој виктимологије	1
XII	Класична школа	1
XIII	Позитивистичка оријентација у криминологији	
XIV	Теорије друштвене реакције и новије криминолошке теорије	1
XV	Колоквијум	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијум, семинари, консултације.	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 30 поена (активност током наставе 5 поена, практична настава 5 поена, колоквијум 1x20 поена) испит: до 70 поена;	
Литература	Обавезна	1. Игњатовић Ђ., <i>Криминологија</i> , (све осим V главе), Седамнаесто измењено издање, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2023 (или старије издање до 2018. године) 2. Симовић, И., <i>Оквири виктимологије</i> , Факултет безбедности Универзитета у Београду, 2009
	Допунска	1. Игњатовић Ђ., <i>Теорије у криминологији</i> , (Део III – Избор текстова), Правни факултет, Београд, 2009 2. Игњатовић Ђ., <i>Методологија истраживања криминалитета</i> , Правни факултет, Београд, 2009. или новије издање (3. издање 2018. године (последње издање))
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Проф. др Александра Илић Е-mail: aleksandra.ilic@fb.bg.ac.rs Консултације: понедељак од 11.00 до 12.00	

ИСПИТНА ПИТАЊА КРИМИНОЛОГИЈА

Прво питање.....

1. Основни појмови у криминологији – криминални феномен, злочин, криминалитет, социјална девијација, делинквенција
2. Основни појмови у криминологији – криминалац и преступник, криминализација и виктимизација, неформална и формална социјална контрола
3. Дефиниција криминологије и њене битне црте као науке

- 4.Предмет криминологије; различита схватања злочина као предмета криминологије
- 5.Ужа и шира одредба злочина
- 6.Злочин и девијантност
- 7.Однос криминологије с другим кривичним наукама (кривично право, кривичнопроцесно право, пенологија, виктимологија)
- 8.Криминологија и криминолошке дисциплине
9. Поступак научног сазнања, метод и предмет истраживања, метод и теорија
- 10.Подела криминолошких метода према природи података и према начину приступања предмету
- 11.Историјске, компаративне и студије предвиђања
- 12.Клинички метод и прогноза криминалног понашања; изучавање фактора ризика
- 13.Анамнестички методи; посматрање са учествовањем
- 14.Ненаметљива посматрања; документациона анализа и анализа садржаја; мета-анализа; мапирање криминалитета
- 15.Узорак и технике избора узорка
- 16.Интервју и анкета: испитивање страха од криминалитета (fear of crime) и рањивости (vulnerability)
- 17.Анкете виктимизације
- 18.Међународне анкете виктимизације
- 19.Лонгитудинално испитивање
- 20.Експеримент
- 21.Примена статистичких метода; метод корелације; статистичке евиденције криминалитета – подаци које садрже
- 22.Подела и критика статистичких евиденција
- 23.Тамна бројка криминалитета и методи за изучавање тамне бројке
- 24.Бројка преувеличавања
- 25.Феноменолошка димензија криминалне појаве; подаци о криминалитету: упоредни подаци
- 26.Државе с високом стопом криминалитета: подаци и објашњење
- 27.Државе с ниском стопом криминалитета: подаци и објашњење; студија Ф. Адлер
- 28.Структура и тенденције криминалитета у Србији: криминалитет пунолетних и малолетних лица
- 29.Типологија дела и учинилаца; злочини мржње

Друго питање.....

- 30.Насилнички криминалитет: појам, корени и облици насиља
- 31.Насилнички криминалитет: новији облици
- 32.Имовински криминалитет – појам, врсте и реаговања грађана; вандализам; ситуациони и конвенционални;
- 33.Криминалитет корпорација и криминалитет белог оковратника
- 34.Корупција као облик криминалитета белог оковратника
- 35.Компјутерски криминалитет као облик криминалитета белог оковратника
- 36.Организовани криминалитет; Транснационални организовани криминалитет (трговина људима)
- 37.Политички криминалитет; тероризам

- 38.Саобраћајни криминалитет
- 39.Етиолошка димензија криминалне појаве: два приступа у објашњењу узрочности у криминологији; покушај објашњења каузалитета; шведски пример
- 40.Дејство криминогених фактора у раздобљима релативног друштвеног мира
- 41.Дејство криминогених фактора у раздобљима социјалних потреса
- 42.Болести зависности као индивидуални криминогени чиниоци
- 43.Личност преступника и недостатак самоконтроле као индивидуални криминогени чиниоци
- 44.Криминална каријера
45. Појам жртве
46. Виктимолошка димензија криминалне појаве (теорија о животном стилу; подела жртава)
47. Прва генерација – несамостална виктимологија (интеракционистичка)
48. Друга генерација – подршка и помоћ жртвама
49. Трећа генерација – утопистичка виктимологија (нове теорије)
50. Четврта генерација – консолидација савремене виктимологије и злоупотреба политичке моћи
51. Деликти без жртве
52. Страх од злочина (*fear of crime*)
53. Рањивост (*vulnerability*)

Треће питање.....

- 54.Класична школа – Зачетници и најзначајнији представници; основе учења и критика
- 55.Савремени неокласицизам и десни реализам
- 56.Позитивистичка оријентација у криминологији: картографска антрополошка, италијанска школа – *Lombroso, Garofalo* и *Ferri*
- 57.Биолошка схватања
- 58.Психолошка схватања: психоаналитичко објашњење; теорија интелигенције
- 59.Психолошка схватања: *Eysenck*-ова теорија личности; психопатија и злочин
- 60.Социолошка схватања: школа друштвене средине; социолошка школа; теорија историјског материјализма (*Bonger*)
- 61.Еколошка теорија и теорије о учењу
- 62.Теорије културног конфликта и раскорака
- 63.Теорије друштвеног притиска (*Merton, Cloward* и *Ohlin, Sykes* и *Matza*)
- 64.Контролне теорије (*Reiss* и *Nye; Reckless; Hirshi*)
- 65.Интеракционизам и теорија етикетирања
- 66.Нова друштвена одбрана и радикална криминологија (рани радови)
- 67.Критичка криминологија данас: *Hulsman*, леви реализам, *Taylor*
- 68.Критичка криминологија данас: постмодернизам, миротворни правац, аболиционизам
- 69.Феминистички приступ у криминологији
- 70.Теорије рационалног избора (теорија о злочину као изабраном понашању и теорија рутинске активности)
- 71.Нове теорије животне средине

- 72.Теорије културалне криминологије
- 73.Теорије о мушкости
- 74.Теорије о постиђивању и комунитарном поретку
- 75.Теорије животног циклуса
- 76.Интегративне теорије
- 77.Триангулација теорија

План рада на наставном предметуНазив предмета : **Цивилна заштита**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
НБ. 3.25.	Обавезни	V	6	45+15

Циљеви предмета	Циљ изучавања наставних садржаја из овог предмета огледа се у стицању и усвајању општих и стручних знања о начину организовања, функционисања и управљања савременим системима цивилне заштите са тежиштем на цивилну заштиту Републике Србије.
Исход изучавања	Оспособљеност студената да организују, планирају и спроводе мере заштите и спасавања становништва, материјалних и културних добара и животне средине у условима мирнодопских ванредних ситуација и условима рата
Садржај и структура предмета	Увод у предмет: мисија, циљеви, функције, и задаци цивилне заштите; настанак и развој цивилне заштите у свету и нашој земљи; механизам ЦЗ ЕУ; међународни оквири сарадње и јачања система цивилне заштите; цивилна заштита Републике Србије; циљеви, функције, задаци, принципи и начела цивилне заштите; лучна и узајамна заштита; мере заштите и спасавања; јединице цивилне заштите; управљање и руковођење у систему цивилне заштите; планирање употребе цивилне заштите; цивилна заштита у заштити и спасавању од елементарних и других већих непогода; мере за спречавање и отклањање последица техничко-технолошких несрећа; мере за очување и заштиту културних добара од уништења и отуђења; обучавање и оспособљавање у систему цивилне заштите; правци даљег развоја цивилне заштите код нас и у свету.

ПРЕДАВАЊА

недеља	Тематска јединица	број часова
I	Друштвена условљеност и етапе развоја цивилне заштите. Међународно-правни третман цивилне заштите. Развој цивилне заштите у Р.Србији.	3
II	Место цивилне заштите у систему смањења ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама у Републици Србији. Организација цивилне заштите Р.Србије; Циљеви, функције, задаци и елементи организације цивилне заштите; Правна уређеност и полазне основе организовања и припремања цивилне заштите.	3
III	Мере заштите и спасавања – мере и задаци цивилне заштите	3
IV	Евакуација, Склањање.	3
V	Спасавање од рушења и из рушевина; РХБ заштита	3

VI	Спасовање од поплава, на води и под водом;	3
VII	Прва провера знања – први колоквијум	3
VIII	Заштита од пожара; Заштита од НУС-а (ЕОР)	3
IX	Заштита добара битних за опстанак – Заштита културних добара од уништења и отуђења;	3
X	Заштита и спасавање животиња. Асанација. Заштита критичне инфраструктуре.	3
XI	Јединице цивилне заштите; Штабови за ВС, повереници ЦЗ.	3
XII	Служба осматрања и обавештавања- национални центар 112, оперативни центри и ситуациони центри, осматрачке станице и јединице за узбуђивање.	3
XIII	Планирање и програмирање развоја цивилне заштите. Планирање употребе цивилне заштите у ванредним ситуацијама и у рату.	3
XIV	Обућавање и оспособљавање у ЦЗ – вежбе цивилне заштите.	3
XV	Друга провера знања- други колоквијум	3

ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Међународна организација цивилне заштите; Цивилна заштита у Европској унији	1
II	Обавезе државних органа, органа локалне самоуправе и грађана у области цивилне заштите.	1
III	Начела и принципи организовања цивилне заштите	1
IV	Лична, узајамна и колективна заштита грађана- појам, значај, начела и активности;.	1
V	Збрињавање угрожених и настрадалих	1
VI	Мере заштите од техничко –технолошких удеса.	1
VII	Прва провера знања – први колоквијум	1
VIII	Прва медицинска помоћ.	1
IX	Заштита на неприступачним теренима.	1
X	Израда и задржај процене угрожености од елементарних непогода.	1
XI	Израда и садржај планова за ванредне ситуације	1
XII	Предузећа, организације и службе опремљене и оспособљене за заштиту и спасавање.	1
XIII	Мобилизација цивилне заштите	1
XIV	Правци даљег развоја система цивилне заштите	1
XV	Анализа коловијума и остварених резултата	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, консултације, практичан рад	
Начин оцењивања предмета	предиспитне обавезе: 55 поена (активност током наставе 15, колоквијуми 2X20, испит: 45 поена;	
Литература	обавезна	Јаковљевић В., Цивилна заштита у Републици Србији, Факултет безбедности, Београд, 2011. Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ВС, 2018.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Проф. др Јасмина Гачић E-mail: jasmina.gacic@fb.bg.ac.rs Консултације: четвртак од 11,00 до 13,00	

ПИТАЊА ЗА ПРИПРЕМУ ИСПИТА

1. Друштвена условљеност и етапе развоја цивилне заштите
2. Међународно-правни третман цивилне заштите
3. Међународна организација цивилне заштите
4. Цивилна заштита у Европској унији- Механизам ЦЗ ЕУ
5. Развој цивилне заштите у Републици Србији
6. Место цивилне заштите у систему смањења ризика од катастрофа и управљању ВС Р.Србије
7. Организација цивилне заштите Републике Србије
8. Циљеви, функције, задаци и елементи организације цивилне заштите
9. Правна уређеност и полазне основе организовања и припремања цивилне заштите
10. Начела организовања цивилне заштите
11. Принципи организовања цивилне заштите
12. Обавезе државних органа, органа локалне самоуправе и грађана у области цивилне заштите
13. Лична, узајамна и колективна заштита грађана- појам, значај, начела и активности
14. Мере заштите и спасавања – мере и задаци цивилне заштите
15. Евакуација
16. Скалањање
17. Заклони као заштитни објекти
18. Склоништа- појам, подела, елементи, изградња и одржавање
19. Двонаменска склоништа и двонаменски објекти

20. Коришћење склоништа
21. Спасовање од рушења
22. Спасовање из рушевина
23. Збрињавање угрожених и настрадалих
24. РХБ заштита
25. РХБ заштита у ужем смислу
26. РХБ контрола
27. РХБ деконтаминација
28. Спасовање од поплава, на води и под водом
29. Мере и радови одбране од поплава
30. Мере заштите од техничко –технолошких удеса
31. Мере заштите од удеса на нуклеарним постројењима
32. Мере заштите од удеса у хемијској индустрији
33. Заштита од пожара
34. Организовање послова заштите од пожара
35. Инспекцијски надзор у области заштите од пожара
36. Одговорности у области заштите од пожара
37. Методе и средства за гашење пожара
38. Ватрогасне јединице
39. Заштита од НУС-а (ЕОР)
40. Прва медицинска помоћ
41. Заштита културних добара од уништења и отуђења
42. Заштита и спасавање животиња
43. Заштита критичне инфраструктуре
44. Асанација
45. Идентификација настрадалих лица
46. Заштита на неприступачним теренима
47. Јединице цивилне заштите
48. Штабови за ванредне ситуације
49. Повереници цивилне заштите
50. Предузећа, организације и службе опремљене и оспособљене за заштиту и спасавање
51. Служба осматрања и обавештавања – служба 112
52. Национални центар 112
53. Оперативни центри и ситуациони центри, осматрачке станице и јединице за узбуђивање
54. Планирање и програмирање развоја цивилне заштите
55. Планирање употребе цивилне заштите у ванредним ситуацијама и у рату
56. Израда и задржај процене угрожености од елементарних непогода
57. Израда и садржај планова за ванредне ситуације
58. Обучавање и оспособљавање у ЦЗ – вежбе цивилне заштите
59. Мобилизација цивилне заштите
60. Правци даљег развоја цивилне заштите

План рада на наставном предмету				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
НБ.4.36.	Обавезни предмет/стручно-апликативни (СА)	VI	6	45+15

Циљеви предмета	Циљ предмета је да студенти стекну основна знања из области кризног менаџмента и разумеју целину процеса управљања кризама, као и да стекну способности за предвиђање и анализу потенцијалних опасности и планирање и примену основних алата кризног менаџмента у државним институцијама, привредним организацијама и непрофитним институцијама
Исход изучавања	Након успешно савладаног градива и положеног испита студенти ће стећи основна знања о кризном менаџменту, његовим фазама, функцији и организацији и кризном комуницирању и бити у стању да користе основне алате кризног менаџмента, сачине портфолио могућих кризних ситуација, као и кризни план. Такође ће бити способни да сачине план кризног комуницирања и користе основне комуникацијске алате (изјаве, конференције за штампу, дигиталне медије и др.)
Садржај и структура предмета	Студенти се упознају са концептом кризе, основним карактеристикама и врстама кризних ситуација, базичним алатима и процедурама кризног менаџмента, кризним комуницирањем, организацијом система за управљање кризама на националном и наднационалном нивоу, као и искуствима појединих земаља у управљању кризама и најзначајнијим кризама у савременој међународној заједници и начинима и механизмима за њихово решавање

ПРЕДАВАЊА		
Недеља	Тематска јединица	број часова
I	Концепт кризе (појам кризе, криза и слични концепти)	3
II	Концепт кризе (извор и порекло криза, типологија криза)	3
III	Концепт кризе (динамика криза, модерне кризе)	3
IV	Први колоквијум	3
V	Концепт кризног менаџмента (Фазе и принципи)	3
VI	Алати кризног менаџмента	3
VII	Проблеми кризног менаџмента	3
VIII	Други колоквијум DKU	3
IX	Кризно комуницирање	3
X	Кризно комуницирање	3
XI	Управљање кризама на наднационалном нивоу	3
XII	Искуства кризног менаџмента у појединим земљама	3
XIII	Трећи колоквијум	3
XIV	Поправни колоквијум	3

XV	Припрема за усмени испит	3
ВЕЖБЕ		
Недеља	Тематска јединица	број часова
I	Студија случаја	1
II	Студија случаја - Пожар у тунелу Капрун	1
III	Студија случаја - Операција "Гром"	1
IV	Први колоквијум	1
V	Студија случаја - Опсада московског позоришта	1
VI	Студија случаја – Чернобил	1
VII	Студија случаја – Пандемија	1
VIII	Други колоквијум	1
IX	Студија случаја - 5 будућих катастрофа	1
X	Студија случаја – Титаник	1
XI	Студија случаја - подморица Курск	1
XII	Студија случаја - Шатл Колумбија	1
XIII	Трећи колоквијум	1
XIV	Поправни колоквијум	1
XV	Припрема за усмени испит	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијуми	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 80 поена (активност током наставе 20, колоквијуми 3 x 20) испит: до 20 поена;	
Литература	Обавезна	1. Кешетовић, Ж., <i>Кризни менаџмент</i> , Београд, Службени гласник/Факултет безбедности, 2008 2. Милашиновић, С, Кешетовић, Ж., <i>Кризни менаџмент у историјској перспективи</i> , Београд, Криминалистичко полицијска академија, 2011
	Допунска	1. Боин, А. и др <i>Политика управљања кризама</i> , Београд, Службени гласник, 2011 2. Кешетовић, Ж., Тотх, И. <i>Проблеми кризног менаџмента</i> , Велеучилиште Велика Горица / Висока школа за сигурност са правом јавности/Центар за међународне и сигурносне студије Факултета политичких наука у Загребу, Велика Горица, 2012
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	проф. др Желимир Кешетовић Е-mail: kesetovic@fb.bg.ac.rs Консултације: по распореду	

КРИЗНИ МЕНАЏМЕНТ - испитна питања

1. Појам кризе
2. Карактеристике кризе
3. Референтне тачке кризе
4. Симболичке димензије кризе
5. Ванредна (хитна) ситуација
6. Појам катастрофе
7. Из која четири аспекта се приступа појму катастрофе
8. Однос кризе и катастрофе
9. (Не)могућност разграничења кризе и сличних концепата
10. Извори и порекло криза
11. Улога организационих фактора у настанку кризе (мезониво)
12. Карактеристике организације - предиспозиције за кризу
13. Нормалне кризе – Чарлс Пероу
14. Хијерархија припремљености на кризу
15. Критичне инфраструктуре
16. Ескалација и последице криза
17. Општа питања типологије криза
18. Класичне типологије криза
19. Типологија криза с обзиром на предвидљивост и могућност утицаја
20. Објаснити предвидљивост и управљивост кризе
21. Конвенционална и неочекивана криза
22. Неуправљива и фундаментална криза
23. Комбинована типологија криза
24. Динамика кризе
25. Криза "дуга сенка"

26. Катарзична криза
 27. Спорогорећа криза
 28. Брзогорећа криза
 29. Карактеристике модерних криза
 30. Карактеристике будућих криза
 31. Критички трендови који доводе до модерних криза
 32. Криза као политички процес
-
33. Појам кризног менаџмента
 34. Специфичности кризног менаџмента
 35. Менаџмент ризика
 36. Кризни менаџмент и слични концепти
 37. Управљање модерним кризама
 38. Фазе кризног менаџмента
 39. Систем раног упозорења
 40. Инвентар криза
 41. Симулирање криза
 42. Предности и недостаци кризне симулације
 43. Алати за управљање абнормалним кризама
 44. Кризни точак
 45. Унутрашњи атентатори
 46. Комбиноване метафоре
 47. Шпијунске игре
 48. Функције симулација институционалних криза
 49. Користи од симулације у припреми за будуће кризе
 50. Варијабле кризног менаџмента
 51. Одговор на кризу
 52. Посткризне фазе кризног менаџмента
 53. Модели процеса кризног менаџмента
 54. Будућност кризног менаџмента
 55. Принципи ефикасног управљања у кризним ситуацијама
 56. Практични проблеми - ограничења кризног менаџмента
 57. Интегрисани план за управљање кризама
 58. Улога и функција тима за управљање кризама
 59. Стварање и развој тима за управљање кризама
 60. Кључне компоненте управљачке екипе за кризне ситуације
 61. Ефективност тима за управљање кризама
 62. Етичка питања рада тима за управљање кризама
 63. Организација управљања кризама на националном нивоу
 64. Специфичности управљања појединим врстама криза
 65. Управљање кризама конфронтације
 66. Управљање кризама изазваним злонамерном акцијом
 67. Карактеристике успешног кризног менаџера
 68. Улога кризног менаџера - директор сцене
 69. Правила кризног менаџмента
 70. Избегавање (превенција) - идентификација хазарда и анализа рањивости
 71. Избегавање (превенција) - улога менаџера
 72. Избегавање (превенција) - различите превентивне стратегије
 73. Корпоративна култура као превентивна алатка кризног менаџмента
 74. Систем раног упозорења
 75. Припрема као фаза КМ
 76. Кризни план
 77. Кризно одлучивање
 78. Основне компоненте кризног плана
 79. Основни план као део кризног плана
 80. Функционални анекси кризног плана
 81. Додатак о специфичним хазардима као део кризног плана
 82. Остали аспекти кризног плана
 83. КОЦ - појам
 84. Избор локалције КОЦ-а
-

85. Појам и фазе одговора на кризу
 86. Активирање КОЦ-а
 87. Стављање КОЦ-а у оперативну функцију
 88. Контрола приступа КОЦ-у
 89. Процена штете
 90. Опоравак
 91. Завршетак кризе
 92. Учење из кризе
-
93. Појам комуникације
 94. Риск комуницирање
 95. Најчешће грешке које изазивају неспоразуме у комуникацији
 96. Односи са јавношћу као облик комуникацијске праксе
 97. Припреме за кризно комуницирање
 98. Токови информација у кризи
 99. Кризно комуницирање након завршетка кризе
 100. План кризног комуницирања
 101. Теорије кризног комуницирања
 102. Стратегије кризног комуницирања
 103. Најчешће грешке у кризном комуницирању
 104. Конференције за штампу
 105. Интервју
 106. Одговори на позиве, саопштења за јавност и коришћење WEB сајта
 107. Комуницирање са унутрашњом јавношћу
 108. Произвођачи криза на комуникацијском нивоу
 109. Гласине
 110. Непромишљене изјаве
 111. Сензационалистичко новинарство
 112. Сајбер кризе
 113. Међународни аспекти управљања кризама
 114. НАТО и решавање криза
 115. УН и решавање криза
 116. ИНСАРАГ
 117. ЕУ и решавање криза
 118. ОЕБС и управљање кризама

План рада на наставном предмету

Назив предмета : Геопросторни подаци у систему одбране

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ЕСПБ	Фонд часова П+В
20.О20040	Изборни	6	6	3+1

Циљеви предмета	Предмет студентима омогућава стицање основних знања о значају и обухвату, историјском развоју, принципима и актуелностима геопросторних података у систему одбране, као и о примени савремених технологија даљинске детекције и географских информационих система (ГИС-а). Циљ предмета је сагледавање могућности које геоинформационе технологије пружају за подршку националној безбедности, стратегији одбране и хуманитарној мисији војске
Исход изучавања	Стечена знања омогућиће студентима да се брже и једноставније укључе у радне тимове и задатке који се односе на познавање, продукцију, презентацију, дистрибуцију и коришћење геоинформационих технологија и геопросторних података у складу са међународним стандардима.
Садржај и структура предмета	<i>Теоријска настава</i> Појам геоинформација и геопросторних података. Систематизација геопросторних података према Националној инфраструктури геопросторних података Србије. Геопросторни подаци у систему одбране и релевантним научним дисциплинама. Историјат и развој коришћења геопросторних података у систему одбране у свету и у Србији. Дефиниција и историјат развоја геоинформационих наука и ГИС-а. Структура, организација и типови геопросторних података. Растерски подаци; Векторски подаци; Геопросторне базе података; Моделовање реалног света. Поступци за прикупљање и унос геоподатака. Систем за глобално позиционирање (ГПС). Даљинска детекција, дефиниција и примена. Сателити, сензори, примена. Анализа, обрада и презентација геоподатака. Актуелна примена геопросторних података у систему

	одбране у Србији – Геопортал Војногеографског института и Национална инфраструктура геопросторних података Републичког геодетског завода „Геосрбија“. Актуелна примена геопросторних података у систему одбране у свету. <i>Практична настава</i> Овладавање коришћењем геопросторних података са Геопортала Војногеографског института и геопросторних података Националне инфраструктуре геопросторних података Републичког геодетског завода „Геосрбија“. ГИС софтвер и његово функционисање. Базе података. Геореференцирање, координатни системи, пројекције. Извори података. Векторски модел. Прикупљање података помоћу ГПС-а. Имплементација ГПС података. Растерски модел. Даљинска детекција. Тематски и просторни упити. Просторна анализа. Визуелизација.
--	---

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Појам геоинформација и геопросторних података	3
II	Дефиниција и историјат развоја геоинформационих наука и ГИС-а	3
III	Структура, организација и типови геопросторних података. Растерски подаци; Векторски подаци; Дигитални модел; Дигитално модел терена	3
IV	Поступци за прикупљање, унос, организацију, чување и ажурирање геоподатака.	3
V	Геопросторне базе података; Моделовање реалног света	3
VI	Анализа, обрада и презентација геоподатака.	3
VII	Систем за глобално позиционирање (ГПС).	3
VIII	Даљинска детекција, дефиниција и примена. Сателити, сензори, примена.	3
IX	Систематизација геопросторних података према Националној инфраструктури геопросторних података Србије	3
X	Геопросторни подаци у систему одбране и релевантним научним дисциплинама.	3
XI	Историјат и развој коришћења геопросторних података у систему одбране у свету и у Србији.	3
XII	Актуелна примена геопросторних података у систему одбране у Србији	3

XIII	Геопортал Војногеографског института и Национална инфраструктура геопросторних података Републичког геодетског завода „Геосрбија“.	3
XIV	Актуелна примена геопросторних података у систему одбране у свету.	3
XV	Актуелна примена геопросторних података у систему одбране у свету.	3

В Е Ж Б Е		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	ГИС софтвер и његово функционисање	1
II	ГИС софтвер, Геореференцирање	1
III	ГИС софтвер, Векторизација	1
IV	ГИС софтвер, Векторизација, Креирање базе података	1
V	ГИС софтвер, Векторизација, Креирање базе података, Едитовање базе података, Интеграција, Визуелизација.	1
VI	ГИС софтвер, Дигитални модели, Дигитални елевациони модел	1
VII	ГИС софтвер, Тематски и просторни упити,	1
VIII	ГИС софтвер, Тематске и просторне вишепараметарске анализе	1
IX	Прикупљање података помоћу ГПС-а. Имплементација ГПС података	1
X	Даљинска детекција	1
XI	Коришћење националне инфраструктуре геопросторних података Републичког геодетског завода „Геосрбија“.	1
XII	Коришћење националне инфраструктуре геопросторних података Републичког геодетског завода „Геосрбија“.	1
XIII	Употреба инфраструктуре геопросторних података у систему одбране у Србији	1
XIV	Употреба инфраструктуре геопросторних података у систему одбране у Србији	1
XV	Употреба инфраструктуре геопросторних података у систему одбране у Свету	1

Облици извођења наставе	Теоријска и практична настава	
Начин оцењивања на предмету	активност у току предавања практична настава колоквијум-и писмени испит	
Литература	обавезна	Jovanović, V., Đurđev, B., Srdić, B., Stankov, U. (2012). <i>Geografski informacioni sistemi</i>, Beograd: Univerzitet Singidunum. Доступно на https://singipedia.singidunum.ac.rs/izdanje/40874-geografski-informacioni-sistemi Ђорђевић, Д. (2020). Модел оптимизације националне инфраструктуре геопросторних података у функцији геотопографског обезбеђења. <i>Универзитет одбране</i> (2021). https://nardus.mpn.gov.rs/handle/123456789/18293 Републички геодетски завод, Београд, Србија (2023). Национална инфраструктура геопросторних података (НОВА ГЕОСрбија). Септембар, 08. 2023.. https://tmp.geosrbija.rs/geosrbija-wp/ Републички геодетски завод, Београд, Србија (2023). Регистар ризика од катастрофа Републике Србије. Септембар, 08. 2023. https://drr.geosrbija.rs/drr/home
	допунска	Banković, R., Radojčić, S. i Tatomirović, S., (2014). Koncept razvoja geoportala Vojnogeografskog instituta. U M. Stanišić, S. Unković, A. Jevremović (ur.), <i>Sinteza – Međunarodna naučna konferencija</i> (str. 801-804). Beograd: Univerzitet Singidunum Ђорђевић, D. R., & Karović, S. M. (2017). Mehanizmi prevencije za uspešno funkcionisanje sistema odbrane u vanrednim situacijama. <i>Vojno delo</i>, 69(2), 219-249. https://doi.org/10.5937/vojdela1702219D Ђорђевић, D. R. (2016). Nacionalna infrastruktura geoprostornih podataka i bezbednost. <i>Vojno delo</i>,

		68(2), 128-145. https://doi.org/10.5937/vojdela1602128D Petrović, M. (2007). WebGIS portal Vojske Srbije. Info-M. 2007(21), 41-46
Подаци наставницима сарадницима предмету	о и на	Доц. др Дејан Радовић E-mail: dejanr2r@gmail.com Консултације: Сарадник E-mail: Консултације:

ИСПИТНА ПИТАЊА

План рада на наставном предмету

Назив предмета : ЛОГИСТИКА У СИСТЕМУ НАЦИОНАЛНЕ БЕЗБЕДНОСТИ

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
НБ.3.28/4	изборни	VI	ЕСПБ: 6	60 (3+1)

Циљеви предмета	Стицање знања о улози, садржајима и начину остваривања логистичке подршке у појединим сегментима система националне безбедности Исход предмета: Критички однос према различитим приступима планирања, организовања и реализације логистичке подршке у систему националне безбедности.
Исход изучавања	Усвајање знања о организовању и реализације логистичке подршке у систему националне безбедности. Развијање критичног односа према различитим приступима планирања у области логистике на свим нивоима система националне безбедности.
Садржај и структура предмета	Теоријска настава: Настанак и развој логистике; Врсте логистике; Национална логистика и логистика у систему националне безбедности; Основни садржаји, функције и принципи логистичке подршке у систему националне безбедности; Различити модели организације логистичке подршке; Специфичности остваривања логистичке подршке у појединим сегментима система националне безбедности Практична настава: Процена безбедносне ситуације са становишта захтева логистичке подршке; решавање задатака из домена планирања средстава за остваривање појединих садржаја логистичке подршке

ПРЕДАВАЊА

Недеља	Тематска јединица	број часова
1.	Основи логистике – Појам националне логистике	3
2.	Основе логистичких функција	3
3.	Складиштење и транспорт	3
4.	Логистички показатељи, услуге и трошкови	3
5.	Појам и улога логистичког контролинга	3
6.	Организација сложених логистичких система	3
7.	Национална логистика Србије	3
8.	Привреда Србије у функцији националне логистике	3
9.	Ресурсна база логистике	3
10.	Инфраструктура и службе логистике	3

11.	Енергетика	3
12.	Републичка дирекција за робне резерве	3
13.	Проблеми националне логистике Србије	3
14.	Пројектовање технолошких и организационих система	3
15.	Управљање променама	3

ВЕЖБЕ		
Недеља	Тематска јединица	број часова
1.	Методе и технике логистике	1
2.	Функционисање логистичких ланаца	1
3.	Управљање складиштима	1
4.	Модел утврђивања и праћења логистичких трошкова	1
5.	Посета логистичкој бази	1
6.	Организационе структуре	1
7.	Колоквијум	1
8.	Новчано финансијски и људски ресурси	1
9.	Идустирија и рударство	1
10.	Велики транспортни системи	1
11.	Енергетска безбедност	1
12.	Посета Републичкој дирекцији за робне резерве	1
13.	Принципи за постизање успешног пројектовања	1
14.	Врсте организационих промена	1
15.	Колоквијум	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијуми, израда семинарског рада, радионице. Други облици наставе: студијске посете, симулације догађаја	
Начин оцењивања на предмету	Предиспитне обавезе: активности студента, практична настава, колоквијуми и семинарски – 40 бодова Завршни испит: до 60 бодова	
Литература	Обавезна	Др Петар Станојевић, др Василије Мишковић, МА Гордана Мишев, Логистика у систему националне безбедности, Монографија, ФБ, 2017.

		др Драгутин Јовановић, Логистика, Београд, ФЦО, 2005. Ауторизована предавања
	Допунска	
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Наставник: Проф. Др. Петар Станојевић, стално запослен на факултету Сарадник: Е-mail: petstano45@gmail.com Консултације:	

ИСПИТНА ПИТАЊА

1. *Основни појмови логистике*
2. *Историјски развој логистике*
3. *Основне логистичке функције*
4. *Методе и технике у логистици*
5. *Појам националне логистике*
6. *Теоријске основе логистичке функције*
7. *Складиштење*
8. *Транспорт*
9. *Управљање залихама*
10. *Појам логистичких ланаца*
11. *Структура процеса у логистичким ланцима*
12. *Оптимизација логистичких ланаца*
13. *Логистички показатељи*
14. *Основни и остали логистички показатељи*
15. *Планирање управљање и контрола логистичких показатеља*
16. *Логистичке услуге*

17. *Логистички трошкови- трошкови транспорта*
18. *Трошкови складиштења и залиха*
19. *Проблем, модел утврђивања и праћење логистичких трошкова*
20. *Потребе и формирања и развоја робно-транспортних центара*
21. *Функција робно-транспортних центара*
22. *Појам улога логистичког контролинга*
23. *Организација сложених логистичких система*
24. *Организационе структуре*
25. *Мogućност примене организационих структура*
26. *Потенцијални проблеми националне логистике Србије*
27. *Привреда у служби логистике*
28. *Ресурсна база логистике*
29. *Новчано финансијски ресурси*
30. *Људски ресурси*
31. *Пољопривредно шумски ресурси*
32. *Водни ресурси*
33. *Енергетски и рудни ресурси*
34. *Металска и електро индустрија*
35. *Грађевинска индустрија*
36. *Хемијска индустрија и производња неметала*
37. *Креативна индустрија*
38. *Производња наоружања и војне опреме*
39. *Производњаодеће, обуће*

- 40. Комуналне делатности*
- 41. Ресурси здравствене и ветеринарске заштите*
- 42. Станбени ресурси*
- 43. Ресурси ИТ индустрије*
- 44. Инфраструктура у служби логистике*
- 45. Друмски и железнички саобраћај*
- 46. Ваздушни и речни саобраћај*
- 47. Телекомуникације*
- 48. Енергетске потребе Србије*
- 49. Сигурност снабдевања енергијом*
- 50. Структура енергетског сектора*
- 51. Развојни планови у енергетици*
- 52. Републичка дирекција за робне резерве*
- 53. Метод и приступ пројектовању организационих и техничких система*
- 54. Принципи за постизање успешног пројектовања*
- 55. Врсте организационих промена*
- 56. Концепти и модели управљања променама*
- 57. Процес управљања променама*

План рада на наставном предмету

Назив предмета : ОДБРАМБЕНА ДИПЛОМАТИЈА

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
НБ.30.3	изборни предмет	VI	6.0	60

Циљеви предмета	Изучавањем предмета, студенти ће спознати суштину, развој и врсте дипломатије као спољнополитичког средства од посебног значаја за одбрану земље. Упознаће се са најважнијим међународним и домаћим актима којима се уређује ова област, као и са основним задацима и начинима обављања функције војно-дипломатских представништава.
Исход изучавања	На крају учења, студенти ће бити способни да примењују основне методе, поступке и технике рада војно-дипломатских представника при реализацији њихових главних функција. Они ће моћи да израђују најважнија акта дипломатске преписке, као и да учествују у реализацији службених и друштвених активности.
Садржај и структура предмета	Теоријска настава Предмет чине три модула: 1. модул – Теорија дипломатије и одбрамбене дипломатије 2. модул – Одбрамбена дипломатија у међународној заједници 3. модул – Одбрамбена дипломатија Републике Србије

ПРЕДАВАЊА		
Недеља	Тематска јединица	број часова
I	Међународни односи и дипломатија	3
II	Дипломатска представништва и дипломатски представници	3
III	Дипломатске привилегије и имунитет	3
IV	Дипломатска кореспонденција	3
V	I Коликвијум	3
VI	Одбрамбена дипломатија: појам, развој и врсте	3
VII	Организација Одбрамбене дипломатије,	3
VIII	Структура Одбрамбене дипломатије	3
IX	Војно-дипломатска представништва	3
X	Функције и задаци одбрамбене дипломатије	3
XI	Методе и средства рада одбрамбене дипломатије	3
XII	Кадровско оспособљавање за одбрамбену дипломатију	3
XIII	Дипломатски протокол	3
XIV	II Колоквијум	3
XV	Резиме предисп. обавеза и потписивање индекса	3

В Е Ж Б Е		
Недеља	Тематска јединица	број часова
I	Успостављање и прекид дипломатских односа	1
II	Дипломатска и конзуларна представништва	1
III	Статус дипломатских представника у иностранству	1
IV	Дипломатска кореспонденција	1
V	Појам и врсте одбрамбене дипломатије	1
VI	Припрема кадра за одбрамбену дипломатију	1
VII	Организација и реализација службених обавеза ВДП	1
VIII	Организација и реализација друштвених активности ВДП	1
IX	Функције и задаци одбрамбене дипломатије	1
X	Методе и средства рада ВДП	1
XI	Дипломатски протокол	1
XII	Садржај рада ВДП	1
XIII	Одбрамбена дипломатија -мултилатералне активности	1
XIV	Одбрамбена дипломатија -мировне мисије	1
XV	Бечка конвенција о дипломатским односима	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијуми, семинарски радови, стручно-едукативне посете државним установама.	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 40 поена (активност током наставе – 5; колоквијум - 15, есеј - 10, презентација 10) писани испит – 30 усмени испит - 30	
Литература	Обавезна	1. Александар, Миленковић.(2013). <i>Војнодипломатско представништво (теорија и пракса)</i> , Београд: Медија центар "Одбрана"; 2.Милан, Зечевић.(1990). <i>Војна дипломатија</i> ". Београд: Војноиздавачки и новински центар. 3. Бечка конвенција о дипломатским односима; 4. Протоколарни приручник МСП; 5. Закон о спољним пословима
	Допунска	1. Зоран, Вељић.(2005). <i>Дипломатски протокол</i> .Београд: Службени лист СЦГ; 2. Славољуб, Ђера Петровић. (2001). <i>Дипломатски практикум</i> . Београд: Д.Т.А. Трејд; 3. Јелица, Стефановић-Штамбук.(2008). <i>Дипломатија у Међународним односима</i> , Београд: Факултет политичких наука, Чигоја штампа; 4. Хенри, Кисинџер.(1999). <i>Дипломатија</i> . Београд: Верзал прес.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Наставник: проф. др Мирослав Младеновић Е-mail: m.mladenovic@fb.bg.ac.rs ; Консултације: среда од 10,00 до 12,00	

	Демонстратор: Вања Матовић matovic.fb@hotmail.com
--	---

ИСПИТНА ПИТАЊА

1. Састав дипломатске мисије и дипломатско особље
2. Постављање дипломатских представника: акредитивна и опозивна писма
3. Дипломатски кор
4. Функције дипломатских представника
5. Олакшице у раду мисије: слобода кретања, неприкосновеност дипломатских представника, имунитет и привилегије
6. Сталне мисије при међународним организацијама
7. Појам и суштина војне дипломатије
8. Настанак и развој војне дипломатије
9. Дипломатска документација и дипломатска пошта
10. Дипломатско старешинство: класе и категорије дипломатских представника
11. Војно дипломатски представници
12. Професионални и лични квалитети војнодипломатских представника
13. Функције војне дипломатије: Представљање оружаних снага у држави пријема; Заштита интереса оружаних снага и њених припадника; Преговарање са представницима оружаних снага земље домаћина; Обавештавање о оружаним снагама земље домаћина и подношење правовремених извештаја сопственој влади; Унапређење пријатељских односа и развијање војне сарадње;
14. Улога државних институција у организацији дипломатских и војнодипломатских представништава
15. Војнообавештајна управа МО РС
16. Избор и припрема војнодипломатских представника
17. Средства и извори података
18. Лица под дипломатском маском
19. Подношење извештаја
20. Заштита података (криптозаштита)
21. Дипломатска пошта
22. Појам и организација друштвених активности
23. Шпијунажа и војна дипломатија
24. Бечка конвенције о дипломатским односима
25. Еволуција војне дипломатије Републике Србије

26. Организација и структура војнодипломатског представништва
27. Задаци и улога чланова војнодипломатског представништва
28. Међународно-правни статус ВДП
29. Место и улога ВДП у амбасади
30. Садржај рада ВДП: Прикупљање, обрада и достављање информација;
Реализација активности из Плана БВС; Дипломатско-протоколарне активности; Административно-техничке активности

План рада на наставном предметуНазив предмета : **Стратешке студије**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ЕСПБ	Фонд часова П+В
20.ОА3714	Изборни	Летњи	6	3+1

Циљеви предмета	Сазнајни циљеви предмета подразумевају упознавање студената са: теоријом и праксом стратегије, као вида војно-политичке артикулације расположивих ресурса са задатим циљевима; историјским развојем стратегије и стратешког мишљења, од зачетака, преко новековног преображаја, па све до савремених трендова и теоретичара; практичним аспектима стратегијског и одбрамбеног планирања; развојем модерног ратоводства; утицајем технологије на савремено вођење рата. Процесни циљеви предмета подразумевају развој: свести о значају стратегијске културе; способности препознавања узрока рата и услова мира; вештине сагледавања односа и утицаја политике, међународних односа и безбедносних студија на стратегију; умеће препознавања савремених проблема стратешких студија у контексту савремених безбедносних изазова; праксе формулисања, израде и имплементације стратегија, стратешких планова и доктрина. Јединствени циљ предмета је да код студената створи претпоставке за усвајање и надоградњу постојећих теорија; предуслове за критичко промишљање постојећег фонда знања из области стратегије и стратешких студија; као и могућност сагледавања будућег развоја ове дисциплине.
Исход изучавања	Након реализоване наставе студенти ће: бити у могућности да објасне праксу историјског развоја стратегије и стратешке мисли; усвојити теоријска знања о стратегијским теоријама и стратегијској култури, неопходна за њихову критичку анализу; бити способни да идентификују узроке рата и услова мира, као и елементе развоја модерног ратоводства; бити у могућности да што потпуније позиционирају стратегију у оквирима интеракције политике, међународних односа и безбедносних студија; бити упознати са основама утицаја технологије на ратоводство и стећи знања о стратегијском и одбрамбеном планирању; развити способност да

	препознају савремене проблеме стратешких студија у контексту савремених безбедносних изазова; надоградити теоријске основе и унапредити способност за препознавање стратешких образаца.
Садржај и структура предмета	Теоријска настава: У оквиру теоријске наставе студенти ће обрадити следеће теме: Историја примене стратегије од антике до Наполеона, развој модерног ратоводства, основне стратегијске теорије, узрок ратова и достизање мира, основни елементи стратегијске културе, политика и употреба војске, технологија и ратоводство, стратегија и одбрамбено планирање, друго нуклеарно доба, конвенционална моћ и савремено ратовање, геополитика простор и стратегија, савремени безбедносни изазови, критика осврт на стратешке студије, нове агенде за безбедност и стратегију и будући развој стратешких студија.

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Шта су стратешке студије?	3
II	Стратешке студије: од војних наука до наука безбедности	3
III	Стратешко окружење	3
IV	Стратешко одлучивање	3
V	Стратешко комуницирање	3
VI	Стратегије увећања моћи	3
VII	Рат и војне стратегије	3
VIII	Одвраћање и присила	3
IX	Уравнотеживање и шлеповање	3
X	Хеџинг и пребацивање одговорности	3
XI	Економске стратегије	3
XII	Стратегије убеђивања	3
XIII	Стратегије субверзије и стратегије заваде	3
XIV	Нуклеарне стратегије	3
XV	Клопке стратегије	3

ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Студија случаја – Сицилија, 1943	1
II	Студија случаја – Битка код Заме, 202. П.Н.Е.	1
III	Студија случаја – Битка код Граника, 334. П.Н.Е.	1
IV	Студија случаја – Заливски рат, 1991.	1
V	Студија случаја – Висло-одарска офанзива, 1945.	1
VI	Студија случаја – Сомалија, 1993	1
VII	Први колоквијум	1
VIII	Студија случаја – Мухичка битка, 1241.	1
IX	Студија случаја – Битка код Мобеија, 119. П.Н.Е.	1
X	Студија случаја – Битка код Јене, 1806.	1
XI	Студија случаја – Битка код Гетисбурга, 1863.	1
XII	Студија случаја – Стаљинград, 1942-1943	1
XIII	Студија случаја – Битка за Ја Дранг, 1965.	1
XIV	Студија случаја – Шимабара устанак, 1638.	1
XV	Други колоквијум	1

Облици извођења наставе		
Начин оцењивања на предмету	Колоквијуми 2x10 Активност на настави 10 Писани испит 40 Усмени испит 30	
Литература	обавезна	Радни материјал Андре Бофр, (1968), Увод у стратегију, ВИЗ, Београд. Сун Цу, Умеће ратовања, Глобус, Загреб, 1982.
	допунска	John Bayls, James J Wirtz and Colin S Gray, (2019), Strategy in the Contemporary World, Oxford University press, Sixth edition, ISBN 978-0-19-880710-0 Geoffrey Sloan, (2018), Geopolitics, Geography and Strategic History, Routledge, ISBN 978-1-138-33959-0

	Peter Paret, (2010), Makers of Modern Strategy/from Machiavelli to the Nuclear Age, Clarendon press –Oxford, , ISBN 978-0-19-820097-0 Elinor C Sloan, (2017), Modern Military Strategy-an introduction, Routledge, ISBN 978-1-138-82537-3 Colin S Gray, (2016), Perspectives on Strategy, Oxford University press, ISBN 978-0-19-877871-4 Joseph Soeters, Patricia M Shields and Sebastian Rietjens, (2016), Routledge handbook of Research methods in Military Studies, Routledge, ISBN 978-1-138-20085-2 Вишњић Д, (2011) Општа стратегија или стратегија државе-нације, Војно дело зима 2011, Београд Клаузевиц, О рату, Геца Кон, Београд, 1939. Вукадиновић, Р.: Нуклеарне стратегије суперсила, АЦ, Загреб, 1985. Свечин, Стратегија, Војно дело, Београд, 1956. Е. М. Ерл, Творци модерне стратегије, Војно дело, Београд, 1952.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Доц. др Михајло Копанџа Е-mail: kopanja.fb@gmail.com Консултације: средом од 13:00 до 14:00 (Кабинет 44) Проф. др Владимир Ајзенхамер Е-mail: ajzenhamer@fb.bg.ac.rs Консултације: петком од 13:30 до 14:30 (Кабинет 29)

ИСПИТНА ПИТАЊА

1. Проблеми одређивања стратешких студија
2. Приступи одређењу стратешких студија
3. Држава и државништво
4. Стратешке интеракције
5. Моћ и сила
6. Шта је стратегија?
7. Стратегија и сродни појмови

8. Стратегијске теорије: од Антике до Наполеона
9. Стратегијске теорије: наслеђе Наполеонових ратова
10. Стратегија и наслеђе Великог рата
11. „Златно доба“ стратегије
12. „Крај“ и повратак стратешких студија
13. Теоријски приступи у стратешким студијама
14. Неокласични реализам
15. Стратешко окружење
16. Дистрибуција моћи
17. Јасноћа међународне структуре
18. Пермисивно/рестриктивно стратешко окружење
19. Географија и стратегија
20. Технологија и стратегија
21. Држава и стратегија
22. Перцепције елита
23. Стратешка култура
24. Односи између државе и друштва
25. Државне институције
26. Репертоар државништва
27. Војна сила
28. Дипломатија
29. Дипломатија принуде
30. Економско државништво
31. Обавештајне службе и стратешки утицај
32. Нуклеарно оружје
33. Стратешки мени држава
34. Савезништва
35. Развој сопствених капацитета
36. Набавка
37. Стање рата и стање мира
38. Рат као стратегија(?)
39. Стратегије уништења и дислокације
40. Стратегије изнуривања и исцрпљивања
41. Стратегије терора и тероризма (војна стратегија)
42. Стратегије обезглављивања и циљаних убистава
43. Генеза нуклеарне стратегије
44. Логика нуклеарних стратегија
45. Нуклеарне стратегије: лице/а „лудила“
46. Одвраћање
47. Успех одвраћања
48. Присила
49. Уравнотежавање
50. Шлеповање
51. Хеџинг
52. Пребацивање одговорности

- 53. Санкције
- 54. Економска помоћ
- 55. Уверавање
- 56. Разуверавање
- 57. Попуштање
- 58. Bait and Bleed стратегија
- 59. Bloodletting стратегија
- 60. Стратегија клина
- 61. Субверзија
- 62. Нестанак државе
- 63. Безбедносна дилема
- 64. Ненамерна ескалација
- 65. Chain-ganging
- 66. Хегемонско растезање

План рада на наставном предметуНазив предмета: **Планирање и пројектовање у менаџменту**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ЕСПБ	Фонд часова П+В
20.OA31042	Изборни	VI	6	45+15

Циљеви предмета	Стицање знања о улози планирања и пројектовања у менаџменту, методама планирања и дизајнирања пројеката
Исход изучавања	Способност операционализације метода и техника планирања у менаџменту као и имплементације знања о пројектовању у процесу управљања пројектним задацима
Садржај и структура предмета	<i>Теоријска настава</i> 1. Управљање пословним системима. Појам и врсте пројеката. 2. Дефинисање пројекта. Концепт управљања пројектом. 3. Развој и дефинисање концепта управљања пројектом, нове тенденције у развоју управљања пројектом. 4. Организација за управљање пројектима. 5. Управљање људским ресурсима. 6. Процес уговарања пројеката и врсте уговора. 7. Управљање квалитетом пројеката. Функције и процес управљања квалитетом пројеката. 8. Управљање ризиком пројекта. 9. Управљање комуникацијом у пројекту. 10. Управљање променама у пројекту. 11. Планирање реализације пројекта. 12. Праћење и контрола реализације пројекта. 13. Стандардни рачунарски програми за управљање пројектом. 14. Методе и технике за управљање пројектом. <i>Практична настава</i> Примена метода и техника планирања у пројектном менаџменту.

ПРЕДАВАЊА

недеља	Тематска јединица	број часова
I	Појам и задатак управљања пословним системима. Појам, врсте и основне одлике пројеката	3

II	Дефинисање пројекта (врсте, особине и животни циклус)	3
III	Појам, предмет и задатак управљања пројектом (развој концепта пројектног менаџмента и стратегијски контекст). Нове тенденције у развоју управљања пројектом	3
IV	Организација за управљање пројектом (функционална, пројектна, матрична организација, контингентски приступ, пројектни експедитор, пројектни координатор, матрична и пројектна форма)	3
V	Управљање људским ресурсима. Субјекти у управљању пројектима и њихове улоге (руководилац пројекта, пројектни тимови, мотивација чланова пројектног тима, управљање конфликтима)	3
VI	Управљање ресурсима за реализацију пројекта (буџет, људски, материјални и финансијски ресурси)	3
VII	Процес уговарања пројекта и врсте уговора (субјекти, фазе процеса уговарања, врсте уговора)	3
VIII	Управљање квалитетом пројекта (процес, функције и систем обезбеђења квалитета пројекта, алати и технике за контролу квалитета пројекта)	3
IX	Управљање ризиком пројекта (значај управљања ризиком, фазе управљања ризиком, методе за процену ризика)	3
X	Управљање комуникацијом у пројекту (видови и субјекти комуникације)	3
XI	Управљање променама у пројекту (врсте промена, процес управљања променама, успешност имплементације промена)	3
XII	Планирање реализације пројекта (планирање времена, ресурса и трошкова реализације пројекта)	3
XIII	Имплементација пројекта (процес имплементације, његове карактеристике, предимплементација, активности на имплементацији, управљање послом)	3
XIV	Праћење и контрола реализације пројекта (циклус планирања, мониторинга и контроле, управљање информацијама, информациони систем за управљање пројектом). Ревизија пројекта (процес вредновања – сврха, основни елементи и методе)	3
XV	Методе и технике за управљање пројектом. Стандардни рачунарски програми за управљање пројектом	3

ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Основни појмови у управљању пројектима (појам управљања, појам планирања, појам пројекта)	1
II	Концепт управљања пројектом (дефиниције и технике у пројектном менаџменту)	1
III	Основни типови организације за управљање пројектима (организационе шеме)	1

IV	Задатак и улога руководиоца пројекта у одабиру и мотивисању чланова пројектног тима	1
V	Планирање ресурса – планирање потребне радне снаге и времена (основне методе и технике)	1
VI	Планирање ресурса – планирање потребних материјала, опреме и буџета (основне методе и технике)	1
VII	Планирање квалитета, алати и технике за контролу квалитета	1
VIII	Планирање и методе за процену ризика (алати и технике)	1
IX	Врсте временских планова, планирање материјала и набавке опреме	1
X	Систем оперативног планирања и праћења реализације пројекта	1
XI	Систем извештавања о реализацији пројекта	1
XII	Основне методе за вредновање пројекта	1
XIII	Основне методе и технике пројектног менаџмента	1
XIV	Методе за праћење и контролу реализације пројекта	1
XV	Стандардни рачунарски програм за управљање пројектом	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, семинари, презентације, консултације.	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 30 поена (активност током наставе 10, активност на вежбама 20) писани испит: 70 поена	
Литература	обавезна	Петар Јовановић (2010) Управљање пројектом, Висока школа за пројектни менаџмент; Београд.
	допунска	Авлијаш Р. & Авлијаш М. (2018). Управљање пројектом. Београд: Универзитет Сингидунум. Albert Lester (2014), Project Management, Planning and Control, 6th Ed., Elsevier Ltd. Душан Бобера (2008), Пројектни менаџмент, Економски факултет; Суботица. Trish Melton (2007), Project Management Toolkit, Butterworth Heinemann.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Проф. др доц. др Кристина Радојевић E-mail: kristina_radojevic@yahoo.com Консултације: Четвртак, 15.00-16.30ч	

	Сарадник / E-mail: / Консултације: /
--	--

ИСПИТНА ПИТАЊА

1. Појам и врсте пројеката
2. Животни циклус пројекта
3. Дефинисање концепта управљања пројектом
4. Основне карактеристике концепта управљања пројектом
5. Функционална организација
6. Пројектна организација
7. Матрична организација
8. Контингентски приступ
9. Пројектни експедитор
10. Пројектни координатор
11. Матрична форма
12. Пројектна форма
13. Управљање људским ресурсима
14. Субјекти у управљању пројектима
15. Улога руководиоца пројектом
16. Пројектни тим
17. Мотивација чланова пројектног тима
18. Управљање конфликтима
19. Управљање уговарањем (врсте уговора)
20. Управљање квалитетом пројекта
21. Систем обезбеђења квалитета пројекта
22. Управљање ризиком пројекта
23. Метод процене ризика
24. Управљање комуникацијама у пројекту
25. Управљање променама у пројекту
26. Планирање времена реализације пројекта
27. Врсте временских планова
28. Планирање материјала
29. Планирање и набавка опреме
30. Планирање трошкова реализације пројекта
31. Имплементација пројекта
32. Праћење и контрола времена реализације пројекта
33. Праћење и контрола ресурса
34. Праћење и контрола трошкова реализације пројекта
35. Систем оперативног планирања и праћења реализације пројекта
36. Извештавање о реализацији пројекта

- 37. Ревизија пројекта
- 38. Методе процене трошкова
- 39. Технике мрежног планирања
- 40. Стандардни рачунарски програми за управљање пројектима

План рада на наставном предметуНазив предмета : **Социјална психологија**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
СБ.3.25/2.И.СА	Изборни	VI	6	45+15

Циљеви предмета	Стицање основних знања из области социјалне психологије, социјализације, социјалне интеракције и психологије група.
Исход изучавања	Разумевање човека као јединке нераздвојиве од социјалне средине у којој живи и социјалних интеракција у којима учествује. Разумевање групе као засебног ентитета и посебно законитости у области утицаја групе на појединца и утицаја појединца на групу.
Садржај и структура предмета	1) Социјална психологија као наука 2) Методологија социопсихолошких истраживања 3) Социјална когниција 4) Атрибуциони приступ 5) Ставови 6) Социјализација појединца 7) Социјална интеракција 8) Социјалне групе 9) Социјални утицај

ПРЕДАВАЊА

недеља	Тематска јединица	број часова
I	Предмет социјалне психологије, историја развоја социјалне психологије.	3
II	Методологија социопсихолошких истраживања.	3
III	Социјална когниција.	3
IV	Атрибуциони приступ.	3
V	Ставови (појам, карактеристике, функције, димензије, структура).	3
VI	Ставови (формирање и мењање, утицај на опажање, утицај на понашање, стереотипије и предрасуде).	3
VII	Социјализација појединца (појам, чиниоци, афективна везаност, агенси).	3
VIII	Социјализација појединца (социјално Ја).	3
IX	Социјална интеракција (просоцијално и агресивно понашање, међусобна привлачност и љубав).	3

X	Социјалне групе (појам, међугрупно понашање).	3
XI	Групе и продуктивност.	3
XII	Социјални утицај (појам, врсте).	3
XIII	Социјални утицај (спољашња контрола, манипулација).	3
XIV	Социјална координација (конформизам).	3
XV	Социјална координација (иновација).	3

В Е Ж Б Е		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Елементи социопсихолошких истраживања.	1
II	Одређивање проблема.	1
III	Претраживање литературе.	1
IV	Опис проблема.	1
V	Основи академског писања.	1
VI	Први колоквијум.	1
VII	Циљеви истраживања.	1
VIII	Формулисање хипотезе.	1
IX	Опис и дефинисање варијабли.	1
X	Операционализација варијабли.	1
XI	Други колоквијум.	1
XII	Писање ставки упитника.	1
XIII	Израда упитника.	1
XIV	Обрада резултата истраживања.	1
XV	Евалуација рада.	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијуми,	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 50 поена (активност током наставе 10, истраживање 20, колоквијум 20) испит: 50 поена;	
Литература	обавезна	Кордић, Б. (2017). Увод у социјалну психологију. Београд: Центар за примењену психологију.
	допунска	Aronson, E., Wilson, T. D., & Akert, R. M. (2013). Socijalna psihologija. Beograd: Mate.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	проф. др Борис Кордић E-mail: borisjkordic@outlook.com Консултације: четвртак од 11,00 до 13,00	

ИСПИТНА ПИТАЊА

1. Појам и предмет социјалне психологије
2. Стратегије и технике социопсихолошких истраживања
3. Израда упитника
4. Скале процене
5. Социјална когниција или социјално опажање
6. Човек као социјални мислилац
7. Представе
8. Карактеристике социјалне когниције
9. Пристрасности социјалног опажања
10. Теорије атрибуције
11. Пристрасности атрибуције
12. Вајнеров модел атрибуције
13. Атрибуција и утицај на људе
14. Појам и карактеристике ставова
15. Функције ставова
16. Димензије ставова
17. Структура ставова
18. Теорија баланса
19. Процеси промене ставова са мало напора
20. Процеси промене ставова са више напора
21. Двопроцесни модели промене ставова
22. Утицај ставова на опажање
23. Утицај ставова на понашање
24. Стереотипије и предрасуде
25. Појам социјализације
26. Афективна везаност
27. Породица и социјализација
28. Школа и социјализација
29. Вршњаци и социјализација
30. Социјализација одраслих
31. Социјално Ја
32. Самопоштовање
33. Појам социјалне интеракције
34. Просоцијално понашање
35. Агресивно понашање
36. Међусобна привлачност и љубав
37. Појам групе
38. Групна припадност
39. Међугрупно понашање
40. Групе и продуктивност
41. Социјални утицај
42. Спољашња контрола
43. Манипулација
44. Конформизам

45. Иновација

46. Доношење одлука у групама

План рада на наставном предметуНазив предмета: **Стратешки менаџмент људских и друштвених ресурса**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
СНБ.3.712М	Изборни	VI	6	45+15

Циљеви предмета	Студенти ће усвојити знања о процесу формулисања, вредновања и имплементације стратегије људских ресурса. Такође, студенти ће усвојити знања о компетитивној стратегији и њеној формулацију, глобализацији менаџмента, хоризонталној и вертикалној интеграцији, стратешком управљању перформансама, итд. Садржај овог курса замишљен је тако а пружи истинско интегративно искуство о свим доменима управљања у различитим срединама. Кроз предавања и расправе поводом одабраних чланака и студија случајева студенти се оспособљавају да ову сложену област захвате на више нивоа – кроз специфичне теме, интегративно мишљење, као и комуникативне вештине.
Исход изучавања	На крају учења студенти ће моћи да наведу основне чиниоце који одређују приступ формулацији стратегије људских ресурса и друштвених у организацијама. Студенти ће моћи да објасне предности пословне стратегије утемељене на развоју људских ресурса као и њену улогу у процесу достизања дугорочне компетитивне предности организације.
Садржај и структура предмета	1) Основни концепти стратешког менаџмента који се примењују у Менаџменту људских и социјалних ресурса; 2) Стратешки менаџмент људских ресурса и стратегија људских и социјалних ресурса; 3) Модели Стратешког менаџмента људских ресурса; 4) Теоретске перспективе Стратешког менаџмента људских ресурса; 5) Водеће стратегије људских ресурса; 6) Типови стратегија Менаџмента људских ресурса; 7) Вредновање и аудитација стратегије Менаџмента људских ресурса; 8) Методе вредновања стратегије Менаџмента људских ресурса; 9) Радна ефективност; 10) Развој;

	11) Однос према запосленима; 12) Управљање стратешком перформансом;
--	--

ПРЕДАВАЊА		
Недеља	Тематска јединица	Број часова
I	Увод у предмет Стратешки менаџмент људских ресурса – циљеви изучавања, метод рада, план рада, обавезе студената, извори и литература;	3
II	Основни концепти стратешког менаџмента који се примењују у Менаџменту људских ресурса;	3
III	Стратешки менаџмент и стратегија људских и социјалних ресурса; Вазност стратегије и њено формулисање; Вредновање стратегије; Стратегијски ресурси; Компоненте стратешког планирања и управљања;	3
IV	Модели стратешког менаџмента људских ресурса и њихов утицај на праксу;	3
V	Теоретске перспективе Стратешког менаџмента људских ресурса	3
VI	стратегије људских ресурса; Суочавање водећих теорија о Стратешком менаџменту људских ресурса са критичким теоријама;	3
VII	Типови стратегија Менаџмента људских ресурса и потребе у људским ресурсима на основу типа стратегије; Компетитивна стратегија;	3
VIII	Импликације различитих стратегија Менаџмента људских ресурса на функције људских ресурса;	3
IX	Вредновање и аудитације стратегије Менаџмента људских ресурса;	3
X	Методе вредновања стратегије Менаџмента људских ресурса;	3
XI	Рад и радна ефективност;	3
XII	Стратешки аспекти развоја, учење и развој, развој каријере;	3
XIII	Однос према запосленима;	3
XIV	Управљање стратешком перформансом – процена, обука, награђивање, мотивација;	3
XV	Управљање људским капиталом: кључни стратешки изазови; Улога људских ресурса у обезбеђивању стратешке компетитивне предности;	3

ВЕЖБЕ		
Недеља	Тематска јединица	Број часова
I	Увод и упознавање са предметом, циљевима проучавања, глобалним садржајем, методама рада, планом рада, обавезама студената, изворима и литературом;	1
II	Основни концепти стратешког менаџмента у оквиру Менаџмента људских ресурса (планирање, организовање, вођење, контрола, одлучивање, предвиђање)	1
III	Стратегија људских и социјалних ресурса и њено значење; Формулисање и вредновање стратегије; Употреба стратегијских ресурса; Основне компоненте процеса стратешког планирања и управљања које су значајне за формулисање стратегије;	1
IV	Преглед модела Стратешког менаџмента људских ресурса и њихов утицај на праксу, односно формулисање, имплементацију и евалуацију стратегије људских ресурса, као и утицај на процесе којима стратегије повратно одржавају и унапређују општу корпоративну стратегију;	1
V	Циклус радне ефикасности;	1
VI	Национална култура и менаџмент;	1
VII	Национална и организациона структура;	1
VIII	Димензије националне културе;	1
IX	Типови организационе културе;	1
X	Организациона култура и менаџмент;	1
XI	Компаративна анализа ефеката културе по менаџмент;	1
XII	Управљање помоћу перформанси;	1

XIII	Управљање помоћу циљева;	1
XIV	Стратешки менаџмент људских и социјалних ресурса и промена у Србији;	1
XV	Стратешки менаџмент људских и социјалних ресурса и национална безбедност;	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, тестови	
Начин оцењивања на предмету	Предиспитне обавезе: 70 поена (активност током наставе 10, два колоквијума 2x30) Испит: Усмени испит - до 30 поена;	
Литература	обавезна	Бодин, М. (2012). <i>Стратешки менаџмент људских и социјалних ресурса - хрестоматија</i> . Београд: Факултет безбедности.
	допунска	Дерек Торингтон, et. al. <i>Менаџмент људских ресурса</i> . Београд: Дата статус. Милићевић, В. (2002). <i>Стратегијско пословно планирање – менаџмент приступ</i> . Београд: Факултет организационих наука.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	проф. др Миленко Бодин e-mail: milenkobodin@fb.bg.ac.rs Консултације: среда од 16:00 до 18:00 Сарадник: Ана Радовановић e-mail: ana.radovanovic.fb@gmail.com	

ИСПИТНА ПИТАЊА

1. Појам стратешког менаџмента људских и социјалних ресурса
2. Циљеви стратешког менаџмента
3. Претпоставке стратешког менаџмента људских ресурса
4. Темељни принцип интегрисања
5. Модел стратешког менаџмента људских ресурса
6. Појам радне ефикасности
7. Системи евалуације
8. Праћење актуелних резултата рада
9. Повратне информације од 360 степени
10. Системи менаџмента радне ефикасности
11. Имплементација и критика менаџмента радне ефикасности
12. Организациона и национална култура
13. Значај организационе културе за пословање предузећа
14. Утицај организационе културе на координацију и конфликте у организацији
15. Снага организационе културе
16. Типови организационе културе
17. Настанак организационе културе
18. Промене организационе културе
19. Димензије и вредности националне културе
20. Димензије и вредности српске националне културе
21. Теорије о утицају националне културе на организациону ефикасност
22. Утицај димензија националне културе на менаџмент
23. Системи за управљање перформансама запослених
24. Управљање помоћу циљева
25. Утицај избегавања неизвесности и дистанце моћи на имплементацију система за оцену перформанси

26. Утицај индивидуализма-колективизма и мушко-женских вредности на имплементацију система за оцену перформанси
27. Вредности српске националне културе и имплементација управљања помоћу циљева
28. Особености менаџмента националне безбедности
29. Менаџмент приступ
30. Хуманолошки модел менаџмента

План рада на наставном предмету
Назив предмета : Теорија и организација образовања 2024/25.

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број ЕСПБ	Фонд часова
20.О20038	Изборни предмет	VI	6	30 + 15

Циљеви предмета	<i>Образовни циљ</i> изучавања предмета јесте темељно упознавање појмова, садржаја и законитости целоживотног васпитања, образовања, наставе и учења, разумевање концепције доживотног образовања на којој почива васпитно-образовна теорија и пракса у савременом друштвеном окружењу, уз упоредно оспособљавање за реализацију процеса планирања, програмирања, организовања, извођења и евалуације образовних активности које ће се бавити садржајима струке за коју се студенти припремају. <i>Васпитни циљ</i> подразумева усвајање концепције доживотног учења и образовања, што подразумева свест о нужности континуираног учења током целокупног професионалног и личног живота, изградњу позитивних ставова, вештина и склоности везаних за учење и образовање, као и развијање способности и навика сталног усавршавања и редовног допуњавања стечених теоријских и практичних знања о васпитању, образовању и учењу; један од задатака изучавања предмета је и оспособљавање студената за перманентну, флексибилну, критичку и стваралачку примену стечених знања и умећа у оквиру будуће професије и изван ње.
Исход изучавања предмета	Након савладаног студијског курса очекује се да студенти могу да покажу ваљано разумевање појава и законитости васпитања, образовања, наставе и доживотног учења, да покажу задовољавајуће знање о појмовима и садржајима скупа дисциплина које обухвата студијски курс (увод у науку о васпитању, основе педагогије и андрагогије, увод у дидактику, методику образовања), као и да потврде да поседују способност, компетенције и умећа планирања, програмирања, организовања, извођења и евалуације различитих образовних акција, као и пројеката самосталног учења.
Садржај и структура предмета	<i>Теоријска настава</i> Курс обухвата предавања која се баве садржајима већег броја научних дисциплина из круга наука о васпитању и образовању: увод у науку о васпитању, основе педагогије, основе андрагогије, увод у дидактику, организацију образовања, методику образовања. <i>Практична настава</i> Вежбе се, осим на самом Факултету, по могућности организују и у различитим установама и организацијама које се баве образовањем које је везано за будућу професију студената.

ПРЕДАВАЊА И ВЕЖБЕ		
недеља	Наставне области, теме и јединице	часова
I	Увођење у предмет. Васпитање као друштвена појава.	2+1
II	Основни појмови наука о васпитању. Циљ и задаци васпитања. Различита схватања о пореклу васпитања.	2+1
III	Из историје васпитања – првобитна заједница. Из историје васпитања – античка Спарта, Атина, Рим.	2+1
IV	Из историје васпитања – Средњи век; васпитање у доба хуманизма и ренесансе.	2+1
V	Науке о васпитању. Педагогија и њене дисциплине. Педагошка методологија.	2+1
VI	Васпитно-образовни систем. Школа. Појам наставе. Теорије наставе.	2+1
VII	Увод у дидактику. Наставни садржаји, дидактички принципи, системи наставе. Организација наставе.	2+1
VIII	Први колоквијум – педагогија и дидактика	2+1
IX	Појам образовања одраслих. Концепција доживотног образовања.	2+1
X	Психологија учења одраслих.	2+1
XI	Основи андрагогије. Андрагошке научне дисциплине.	2+1
XII	Андрагошка методологија. Систем образовања одраслих.	2+1
XIII	Управљање образовањем одраслих. Економски аспекти образовања одраслих.	2+1
XIV	Настава и наставник у образовању одраслих. Организација, извођење, евалуација образовања одраслих.	2+1
XV	Други колоквијум – андрагогија	2+1

Опште методичке напомене	Настава се изводи различитим и флексибилним наставним видовима и облицима, уз коришћење скупа различитих наставних метода: усмено излагање (предавање, објашњавање, описивање, и др.), разговор, демонстрације, рад са текстом, практичан рад (самосталан и/или уз надзор наставника, на Факултету и изван њега). Нагласак је на индивидуализованим, интерактивним и еластичним наставним методама, облицима и поступцима који оптимално подстичу развој самосталности, оригиналности, иницијативности, (само)критичности, општих и посебних способности за стваралачко учење и усавршавање.	
Начин оцењивања	Предиспитне обавезе: до 40 поена (два писмена колоквијума 30, активност током наставе 10). Испит: до 60 поена.	
Литература	Обавезна литература	Бралић, Ж. (2021). <i>Теорија и организација образовања</i> . Београд: Факултет безбедности.
	Препоручена допунска литература	Andrilović, V. i dr. (1985). <i>Andragogija</i>. Zagreb: Školska knjiga. Савићевић, Д. (2000). <i>Корени и развој андрагошких идеја</i>. Београд: Институт за педагогију и андрагогију Филозофског факултета/Андрагошко друштво Србије. Бралић, Ж. (2016). <i>Образовање одраслих у покушају: Прилог андрагошкој историји</i>. Београд: Универзитет у Београду – Факултет безбедности.

		Бралић, Ж. (2006). <i>Античка Атина као друштво учења</i> . Београд: Универзитет у Београду – Факултет безбедности. Алибабић, Ш. (2002). <i>Теорија организације образовања одраслих</i> . Београд: Институт за педагогију и андрагогију.
Наставник	Др Жељко Бралић, ванредни професор E-mail: bralic@fb.bg.ac.rs Консултације: уторак од 11,30 до 13,00	

Оријентациона испитна питања

1. Појам и значај васпитања
2. Васпитање и развој личности
3. Могућности и границе васпитања
4. Различите концепције васпитања
5. Циљ и задаци васпитања
6. Васпитање у првобитној заједници
7. Васпитање у старом Сумеру
8. Писмо и васпитање
9. Васпитање у антиучком Вавилону
10. Васпитање у античком Египту
11. Васпитање у античкој Спарти
12. Васпитање у античкој Атини
13. Васпитање у античком Риму
14. Васпитање у Средњем веку
15. Црквене школе
16. Појава универзитета
17. Васпитање у доба хуманизма и ренесансе
18. Систем наука о васпитању
19. Педагогија као наука
20. Педагошке научне дисциплине
21. Педагогија и друге науке
22. Методе педагошких истраживања
23. Технике педагошких истраживања
24. Инструменти педагошких истраживања
25. Систем васпитања и образовања
26. Врсте и особености различитих врста школа
27. Појам и предмет дидактике
28. Образовање и настава
29. Чиниоци наставе
30. Врсте наставе
31. Настава на даљину
32. Онлајн настава
33. Поучавање и учење у настави
34. Процес наставе и његове компоненте
35. Настава – сазнање – васпитање – учење
36. Образовни садржаји
37. Традиционалне теорије о избору наставних садржаја
38. Савремене теорије о избору наставних садржаја
39. Наставни план

40. Наставни програм
41. Дидактички принципи
42. Наставне методе
43. Класификација наставних метода
44. Методе засноване на посматрању
45. Методе засноване на речима
46. Методе засноване на практичној делатности
47. Разредно-часовни систем
48. Наставни час
49. Организациони облици наставног рада
50. Чиниоци који утичу на образовање одраслих у савременом свету
51. Функције и/или циљеви образовања одраслих
52. Друштво учења
53. Концепција доживотног образовања (појам, настанак, значај)
54. Постулати доживотног образовања
55. Реализација концепције доживотног образовања
56. Формално, неформално, информално образовање
57. Организационо учење
58. Самоусмерено учење
59. Појам, значај, функције, могућност самообразовања
60. Искусствено учење
61. Појам и предмет андрагогије
62. Андрагогија и друге науке
63. Андрагогија у систему наука о васпитању
64. Конституисање андрагогије
65. Историја андрагошке теорије
66. Концепције андрагошке науке
67. Систем андрагошких научних дисциплина
68. Методологија андрагошких истраживања
69. Истраживачко-аналитички приступи у андрагогији
70. Зрелост и одраслост
71. Чиниоци који утичу на учење и образовање у одраслом добу
72. Способности за учење у одраслом добу
73. Способности за учење
74. Мотивација за учење
75. Мотивација и партиципација одраслих у образовању
76. Појам и значај образовних потреба у андрагогији
77. Теорије образовних потреба
78. Утврђивање образовних потреба
79. Циљеви образовања одраслих
80. Хуманистички циљ образовања одраслих
81. Социјални циљ образовања одраслих
82. Економски циљ образовања одраслих
83. Основна подручја образовања одраслих
84. образовање и социјализација одраслих
85. образовање одраслих и слободно време

План рада на наставном предметуНазив предмета : **Кривично процесно право**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
20.O20041 / СБ.4.35/1.И.СА	Изборни	VI / VIII	6 / 5	45+15

Циљеви предмета	Упознавање и разумевање основних појмова и института кривичног процесног права и норми позитивног кривичнопроцесног законодавства Републике Србије.
Исход изучавања	Развијање способности самосталне теоријске и нормативне анализе основних института кривичног процесног права, разумевање суштине и сврхе вођења кривичних судских поступака и улоге, задатка и овлашћења различитих субјеката који у њима учествују, познавање основне криминално-политичке подлоге одрђених нормативних решења и познавање међународних правних стандарда везаних за кривични поступак.
Садржај и структура предмета	1) Појам, предмет, задатак, извори, важење и тумачење Кривичног процесног права 2) Појам, врсте и ток кривичног поступка 3) Основна начела кривичног процесног права, 4) Кривичнопроцесни субјекти (кривични суд, јавни тужилац и други овлашћени тужиоци, окривљени, бранилац, оштећени, сведок, вештак) 5) Појам, опште одлике, начела извођења и врсте кривичнопроцесних радњи 6) Доказна средства у кривичном поступку 7) Судске одлуке 8) Предистражни поступак 9) Претходни поступак: истрага и оптужење 10) Главни кривични поступак: главни претрес, доношење пресуде 11) Поступак по правним лековима 12) Посебни кривични поступци

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Појам, предмет, задатак, извори, важење и тумачење Кривичног процесног права	3
II	Појам, врсте и ток кривичног поступка; Кривично процесно право и друге гране права и научне дисциплине; Основна начела кривичног процесног права;	3
III	Кривичнопроцесни субјекти, кривични суд (начела, организација, надлежност, улога), кривичнопроцесне странке – појам и основне карактеристике	3
IV	Јавни тужилац (начела, организација, улога у кр. поступку), оштећени у кривичном поступку,	3
V	Окривљени у кривичном поступку, бранилац;	3
VI	Мере за обезбеђење присуства окривљеног и несмеано вођење кривичног поступка, Појам и врсте судских одлука	3
VII	Доказне радње	3
VIII	Посебне доказне радње	3
IX	Предистражни поступак и овлашћења појединих субјеката предистражног поступка	3
X	Истрага - појам, задатак и основне карактеристике истраге; Овлашћења и међусобни односи субјеката истраге, Ток и окончање истраге	3
XI	Подизање и контрола оптужнице; Споразум о признању кривичног дела и други споразуми јавног тужиоца и окривљеног (осуђеног)	3
XII	Главни претрес, доношење пресуде, врсте пресуда	3
XIII	Појам и врсте правних лекова; Редовни правни лекови, Поступак по жалби, Ванредни правни лекови	3
XIV	Посебни кривични поступци: Скраћени кривични поступак; Поступци за изрицање кривичних санкција без главног претреса	3
XV	Кривични поступак према малолетницима; Поступак за кривична дела организованог криминала	3

В Е Ж Б Е		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Основни појмови кривичног процесног права (појам кривичног процесног права и кривичног поступка, субјекти, радње, односи, одлуке)	1
II	Начела Кривичног процесног права	1
III	Кривични суд: Појам, одређивање надлежности кривичног суда, изузеће судија	1
IV	Задатак и улога јавног тужиоца у кривичном поступку; Својства оштећеног и његов првни положај у кривичном поступку	1
V	Правни положај окривљеног у кривичном поступку, претпоставка невиности, права и дужности окривљеног и мере за обезбеђење присуства и несметано вођење кривичног поступка; Положај браниоца у кривичном поступку	1
VI	Први колоквијум	1
VII	Увиђај, саслушање окривљеног, исказ сведока, вештачење, исправе;	1
VIII	Посебне доказне радње (општи услови, поједине радње)	1
IX	Кривична пријава, Однос полиције и јавног тужиоца у предистражном поступку	1
X	Покретање, ток и окончање истраге, субјекти и процесни односи у истрази	1
XI	Подизање и контрола оптужнице; Споразуми јавног тужиоца и окривљеног (осуђеног)	1
XII	Припремање и ток главног претреса, доношење пресуде, врсте пресуда, однос пресуде и оптужбе	1
XIII	Жалба на пресуду првостепеног суда; Понављање кривичног поступка; Захтев за заштиту законистости	1
XIV	Посебни и помоћни кривични поступци	1
XV	Други колоквијум	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијуми, семинарски радови, стручно-едукативне посете правосудним установама, анализе кривичних предмета	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 40 поена (активност током наставе 10, колоквијуми 2X10, семинарски рад 10) испит: до 60 поена;	
Литература	обавезна	Божидар Бановић, Станко Бејатовић (2019) Кривично процесно право - општи

		део, Факултет безбедности, Београд. Божидар Бановић (2020) Кривично процесно право – посебни део, Факултет безбедности, Београд.
	допунска	Горан П. Илић, Миодраг Мајић, Слободан Бељански, Александар Трешњев, (2022), Коментар Законика о кривичном поступку, једанаесто имењено и допуњено издање, Службени гласник, Београд.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	проф. др Божидар Бановић Е-mail: banovicb@fb.bg.ac.rs Консултације: понедељак од 11,00 до 13,00	

ИСПИТНА ПИТАЊА КРИВИЧНО ПРОЦЕСНО ПРАВО

ОПШТИ ДЕО

1. Појам, предмет и задатак Кривичног процесног права
2. Извори Кривичног процесног права
3. Временско важење кривичног процесног права
4. Просторно важење кривичног процесног права
5. Важење кривичног процесног права у односу на лица
6. Однос Кривичног процесног права са Уставним и Кривичним правом
7. Однос Кривичног процесног права са Криминологијом и Пенологијом
8. Однос Кривичног процесног права са Криминалистиком, Судском медицином и Судском психологијом
9. Појам и класификација начела Кривичног процесног права
10. Начело официјелности и легалитета кривичног гоњења
11. Начело оптужбе
12. Начело истине
13. начело непосредности и усмености
14. Начело јавности и расправности (контрадикторности)
15. Начело заштите личне слободе
16. Начело суђења у разумном року и процесне економије
17. Појам кривичног поступка
18. Врсте кривичног поступка
19. Ток кривичног поступка
20. Оптужни (акузаторски) кривични поступак
21. Истражни (инквизиторски) кривични поступак
22. Савремени (мешовити) кривични поступак
23. Појам, основна обележја и класификација кривичнопроцесних субјеката

24. Начела кривичнопроцесних субјеката
25. Појам суда и кривичног суда и Начела уређења, организације и функционисања кривичног суда
26. Уређење и организација судова
27. Стварна надлежност кривичног суда
28. Месна надлежност кривичног суда
29. Сукоб надлежности и спајање и раздвајање кривичног поступка
30. Изузеће судија и судија поротника
31. Појам, основна обележја и врсте кривичнопроцесних странака
32. Начела уређења јавног тужилаштва
33. Појам, уређење и организација јавног тужилаштва
34. Надлежност, изузеће и имунитет јавног тужиоца
35. Положај и улога јавног тужиоца у кривичном поступку
36. Појам и основна обележја окривљеног
37. Положај окривљеног у кривичном поступку
38. Појам браниоца и начин правног регулисања бранилачке функције
39. Обавезна и факултативна стручна одбрана
40. Одбрана сиромашног као посебан вид стручне одбране
41. Положај браниоца у кривичном поступку
42. Престанак бранилачке функције
43. Појам, врсте и општа правила у примени мера за обезбеђење присуства окривљеног у кривичном поступку
44. Позив
45. Довођење
46. Забрана прилажења, састајања или комуницирања са одређеним лицем и посеђивања одређених места
47. Забрана напуштања боравишта
48. Јемство
49. Забрана напуштања стана
50. Притвор (Општа правила о притвору и основи за одређивање притвора)
51. Притвор (Надлежност за одређивање притвора и трајање притвора)
52. Појам, својства и права и дужности оштећеног у кривичном поступку
53. Оштећени као приватни тужилац (појам, субјекти и рокови за подношење приватне тужбе)
54. Оштећени као приватни тужилац (положај приватног тужиоца у кривичном поступку)
55. Оштећени као субјекат утицаја на јавног тужиоца да предузме или настави кривично гоњење
56. Оштећени као супсидијарни тужилац (рокови и начин преузимања гоњења, права и дужности оштећеног као супсидијарног тужиоца)
57. Оштећени као супсидијарни тужилац (губитак права оштећеног да се појави у својству оштећеног као тужиоца и престанак својства оштећеног као тужиоца)

58. Имовинскоправни захтев
59. Појам, опште одлике и врсте кривичнопроцесних радњи
60. Рокови и термини у кривичном поступку
61. Повраћај у пређашње стање
62. Трошкови кривичног поступка (појам и врсте трошкова кривичног поступка)
63. Трошкови кривичног поступка (општа и посебна правила за накнаду трошкова кривичног поступка и форма одлуке о трошковима)
64. Поднесци у кривичном поступку
65. Записници у кривичном поступку (садржина, састављање, потписивање, контрола и исправка, тонско или оптичко снимање, издавање записника и обавештења)
66. Достављање писмена у кривичном поступку (општа правила за достављање)
67. Достављање писмена у кривичном поступку (посебна правила за достављање)
68. Појам доказа и доказивања
69. Предмет доказивања
70. Подела доказа
71. Терет доказивања и оцена доказа
72. Увиђај
73. Реконструкција
74. Доказивање исправама
75. Саслушање окривљеног (општа правила и поступак саслушања окривљеног)
76. Признање окривљеног, суочење и препознавање лица и предмета
77. Појам сведока, предмет и значај исказа сведока, изузеће сведока
78. Искључење и ослобођење од дужности сведочења
79. Права и дужности сведока у кривичном поступку
80. Поступак испитивања сведока, суочење и препознавање
81. Заштита сведока
82. Појам, предмет и врсте вештачења
83. Положај вештака у кривичном поступку (права и дужности)
84. Ток вештачења
85. Налаз и мишљење вештака и доказна вредност вештачења
86. Стручни саветник
87. Вештачење телесних повреда
88. Вештачење леша
89. Психијатријско вештачење
90. Узимање узорака
91. Провера рачуна и сумњивих трансакција
92. Претресање стана и других просторија
93. Претресање лица
94. Привремено одузимање предмета
95. Општа правила о посебним доказним радњама

96. Тајни надзор комуникација
97. Тајно праћење и снимање
98. Симуловани послови
99. Рачунарско претраживање података
100. Комтролисана испорука
101. Прикривени иследник
102. Појам, врста и структура судских одлука
103. Поступак доношења судских одлука
104. Правноснажност, извршност и извршење судских одлука

ПОСЕБНИ ДЕО

1. Појам, предмет, задатак и основне карактеристике предистражног поступка
2. Кривична пријава
3. Јавни тужилац као субјекат предистражног поступка
4. Полиција као субјекат предистражног поступка
5. Прикупљање обавештења и полицијско хапшење
6. Задржавање на месту извршења кривичног дела и доказне радње полиције
7. Саслушање осумњиченог
8. Судија за претходни поступак као субјекат предистражног поступка
9. Појам, задатак и основне карактеристике истраге
10. Покретање истраге
11. Субјекти и радње у истрази
12. Присуствовање доказним радњама у истрази
13. Прикупљање доказног материјала и предузимање доказних радњи у корист одбране
14. Проширење, прекид и окончање истраге
15. Одржавање реда и приговор због неправилности у истрази
16. Подизање оптужнице
17. Поступање са оптужницом (одговор на оптужницу и испитивање оптужнице)
18. Одлуке суда поводом испитивања оптужнице
19. Споразум о признању кривичног дела (субјекти, форма и процесни тренутак закључења споразума)
20. Садржина споразума о признању кривичног дела
21. Одлучивање о споразуму о признању кривичног дела
22. Споразум о сведочењу окривљеног (основне карактеристике и садржина споразума)
23. Одлуке суда поводом споразума о сведочењу окривљеног
24. Споразум о сведочењу осуђеног (основне карактеристике и садржина споразума)
25. Одлуке суда поводом споразума о сведочењу осуђеног
26. Припремно рочиште

27. Одређивање главног претреса
28. Појам, задатак и карактеристике главног претреса
29. Руковођење главним претресом
30. Претпоставке за одржавање главног претреса
31. Ток главног претреса (фазе главног претреса)
32. Доказни поступак
33. Завршне речи
34. Одлагање и прекидање главног претреса и одбацивање оптужнице
35. Записник о главном претресу
36. Одржавање реда на главном претресу и заштита угледа суда и учесника у поступку
37. Појам и врсте пресуда
38. Поступак доношења пресуде
39. Појам, задатак и врсте правних лекова
40. Жалба против првостепене пресуде (субјекти, рокови и садржина жалбе)
41. Битне повреде одредаба кривичног поступка
42. Повреда кривичног закона, погрешно ил непотпуно утврђено чињенично стање, неправилна одлука о кривичној санкцији и о другим питањима
43. Поступак по жалби на првостепену пресуду
44. Одлуке другостепеног суда по жалби
45. Жалба на пресуду другостепеног суда и жалба на решење
46. Понављање кривичног поступка
47. Захтев за заштиту законитости
48. Скраћени кривични поступак (појам, покретање и контрола оптужног акта)
49. Заказивање главног претреса, главни претрес и доношење пресуде у скраћеном кривичном поступку
50. Притвор и жалба на првостепену пресуду у скраћеном кривичном поступку
51. Рочиште за изрицање кривичне санкције (мандатни поступак)

План рада на наставном предмету

Назив предмета : Људска безбедност

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ЕСПБ	Фонд часова П+В
20.О20029	Изборни предмет	VI	6	45+15

Циљеви предмета	Кроз изучавање садржаја предмета студенти се упознају са приступом безбедности у чијем фокусу се налазе фактори који утичу на квалитет живота људи. Студенти треба да схвате потребу за пребацивањем акцента са безбедности територије и институција на безбедност људи као основни параметар за процену безбедности одређеног простора и/или заједнице. Предмет је постављен тако да испуни следеће циљеве: 1. Развој способности интердисциплинарног приступа проблему; 2. Развој критичког и аналитичког размишљања; 3. Препознавање кључних актера у односу на реализацију концепта; 4. Контекстуализација феномена у историјском и просторном оквиру; и 5. Развијање способности писмене и усмене комуникације у циљу преношења стечених знања.
Исход изучавања	На крају курса студенти ће бити у стању да: - Праве разлику између безбедности као питања одржања система, односно територијалног интегритета и као низа конкретних проблема савременог човека; - Користе адекватне теоријске и аналитичке категорије битне за безбедност људи; - Идентификују и анализирају изазове и сложене везе у контексту специфичних проблема људске безбедности; - Повезују концепт људске безбедности са конкретним индикаторима који указују на постојање поремећаја у сфери безбедности; и - Преносе знање и квалификовано учествују у расправама о питањима људске безбедности;
Садржај и структура предмета	<i>Теоријска настава</i> Садржај предмета промовише мултидисциплинарни приступ безбедности, и истиче бројне битне компоненте за безбедност људи по методологији Агенције за развој ОУН (United Nations Development Programme). Кроз приказ

	разних теоријских праваца и истраживања казује се на вишедимензионалност области безбедности. Курс обухвата упознавање студената са дефиницијама појма људске безбедности, његовим различитим концептуализацијама и операционализацијама, његовим историјатом и бројним димензијама, укључујући у првом реду парадигме људских права и одрживог развоја. <i>Практична настава</i> У практичном делу наставе студенти имају прилику да стечена теоријска знања продубљују решавањем хипотетичких задатака за превазилажење ситуација које угрожавају људску безбедност. На часовима вежби акценат је на креирању матрица ризика у функцији система раног упозорења.
--	---

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Презентација структуре предмета и плана рада. Упознавање са савременом безбедносном архитектуром. Утицај научно технолошког прогреса и глобализације људских активности на политички амбијент и економске процесе на локалном и глобалном нивоу.	3
II	Ограничена сувереност националних држава и концепт глокализације. Глобалне друштвене мреже – глобална заједница у настајању.	3
III	Безбедност људи у условима глобализације: - Глобални ризици и претње, - Локални извори угрожавања безбедности људи.	3
IV	Безбедност vs. сигурност. Галтунгов концепт структурног насиља. Концепт виталног језгра.	3
V	Нова безбедносна парадигма: у потрази за алтернативом – раскорак између праксе и теорије. Историјат настајања концепта људске безбедности.	3
VI	Основне теоријске поставке концепта људске безбедности. Однос националне и људске безбедности.	3
VII	Операционализација концепта људске безбедности. Мерење и квантификација стања људске безбедности.	3
VIII	Димензије људске безбедности: економска безбедност; безбедност исхране.	3
IX	Димензије људске безбедности: безбедност здравља, Еколошка безбедност.	3

X	Димензије људске безбедности: лична безбедност, безбедност заједнице, политичка безбедност.	3
XI	- Значај образовног система за реализацију концепта људске безбедности. - Постојећи правно-институционални оквир у функцији реализације концепта људске безбедности у Србији: Устав, Стратегија националне безбедности и закони Републике Србије	3
XII	- Улога војске у реализацији концепта људске безбедности - Улога полиције у реализацији концепта људске безбедности	3
XIII	Значај локалне самоуправе за реализацију концепта људске безбедности.	3
XIV	Постојећи правно-институционални оквир у функцији реализације концепта људске безбедности у Србији: - Остала законска решења	3
XV	Перспектива концепта људске безбедности.	3

В Е Ж Б Е		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Глобално друштво ризика.	1
II	Национална моћ у условима глобализације.	1
III	Промена природе извора угрожавања безбедности људи.	1
IV	Врсте структурног насиља.	1
V	Околности настајања и промоције концепта људске безбедности.	1
VI	Разлике у приступу: UNDP- Јапан – Канада – Норвешка.	1
VII	Индекс људске безбедности.	1
VIII	Први тест	1
IX	Утицај трансферних цена на стање људске безбедности.	1
X	Еколошки отисак.	1
XI	Индикатори стања у образовном систему	1
XII	Закон о војсци и Закон о полицији.	1
XIII	Закон о локалној самоуправи.	1
XIV	Однос државне према људској безбедности.	1
XV	Други тест	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијуми, семинарски радови,	
Начин оцењивања на предмету	• Активност на часовима (предавања и вежбе) 20 поена • Колоквијуми 30 поена (2x15) • Завршни испит 50 поена.	
Литература	обавезна	1. Đorđević, Lj. I. (2013). Ljudska bezbednost – globalni kontekst i primena u Srbiji, Beograd: Institut za uporedno pravo - Dosije. 2. Ђорђевић, Љ. И. (2021). Људска безбедност. Уџбеник. Београд: Факултет безбедности. У припреми.
	допунска	1. Дулић, Д. Уред. (2006). Људска безбедност I и II. Зборник текстова. Београд. 2. OCHA (2009). Human Security in Theory and Practice. New York: Human Security Unit Office for the Coordination of Humanitarian Affairs United Nations.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	проф. др Ивица Ђорђевић E-mail: djivica@gmail.com Консултације: уторак од 10,00 до 12,00	

ИСПИТНА ПИТАЊА

1. Друштвено историјски контекст настајања концепта људске безбедности.
2. Пад Берлинског зида – симболичне и практичне консеквенце.
3. Појам глобализације и основне карактеристике процеса.
4. Глобално друштво ризика.
5. Научно - технолошки прогрес: позитивни и негативни аспекти процеса.
6. Тачеризам и реганизам као форме неоконзервативизма.
7. Разлози за неуспех Друштва народа.
8. Услови настанка ОУН.
9. Распад СССР-а и ефекти на међународне односе.
10. ММФ, СТО и СБ као стубови међународног привредног и финансијског система.
11. ТНК као носиоци савремене глобализације.
12. Промена садржаја појма суверенитета кроз историју.

13. Државни суверенитет у условима глобализације
14. Одређење појма национална држава.
15. Рад државних институција у условима глобализације.
16. Механизам трансферних цена у контексту смањивања буџетских прихода.
17. Макијавелијев приступ суверенитету.
18. Хобсов Левијатан.
19. Локов и Русоов допринос теорији суверенитета.
20. Држава у теорији Карла Маркса.
21. Однос реалиста према држави.
22. Недостаци система ОУН.
23. Порозност националних граница.
24. Димензије савремене државе према Михаелу Цирну.
25. Ефекти примене неолибералног концепта на демократске процесе.
26. Концепт глокализације.
27. Проблеми локалних заједница у условима глобализације.
28. Национална моћ.
29. Чиниоци националне моћи.
30. Идентитет као чинилац националне моћи.
31. Територија и природни амбијент као чиниоци националне моћи.
32. Геополитички чиниоци националне моћи.
33. Политички систем као чинилац националне моћи.
34. Обавештајна компонента националне моћи.
35. Демографија, економија и технолошки аспекти националне моћи.
36. Војна компонента националне моћи.
37. Садржај појма безбедност.
38. Промена природе извора угрожавања безбедности људи.
39. Актуелни извори угрожавања безбедности.
40. Међудржавни сукоби као извор угрожавања безбедности.
41. Промена структуре конфликта по врстама.
42. Идеолошки извори угрожавања безбедности.
43. Глобализација Vs. Глобализам.
44. Еколошки проблеми као облик угрожавања безбедности.
45. Концепт еколошког отиска.
46. Опасности од (изазови) ГМО.
47. Глобализација криминалних активности.
48. Тероризам као глобални феномен.
49. Промена у начину дејстава терористичких организација.
50. Недостаци система који погодују експанзији терористичких организација.
51. Локални извори угрожавања безбедности.
52. Могући безбедносни ефекти корупције.
53. Основни узрочници конфликта на локалном нивоу.
54. Мотиви за приступање бандама према истраживању Светске банке.
55. Галтунгов концепт позитивног мира.
56. Секуритизација и десекуритизација у контексту људске безбедности.
57. Концепт меке безбедности.
58. Недостаци и ограничења државноцентричног концепта безбедности.

59. Концепт социјеталне безбедности.
60. Религија и род у концепту људске безбедности.
61. Однос концепата људске, државне и социјеталне безбедности.
62. Структурно насиље и људска безбедност.
63. Животна средина у концепту људске безбедности.
64. Милитаризација области безбедности.
65. Заштита као саставни део концепта људске безбедности.
66. Одређење појма виталног језгра у концепту људске безбедности.
67. Људско испуњење као део концепта људске безбедности.
68. Историјат настанка концепта људске безбедности.
69. Друштвено историјски услови који су довели до усвајања концепта људске безбедности као једног од приоритета UNDP.
70. Главни елементи UNDP дефиниције људске безбедности.
71. Концепт слободе од потреба Кинга и Мареја.
72. Однос војне и људске безбедности.
73. Приступ људској безбедности у активностима Светске банке.
74. Регионализација безбедносних процеса.
75. Карактеристике јапанског приступа људској безбедности.
76. Канадско – норвешки приступ људској безбедности.
77. Главне замерке критичара концепта људске безбедности.
78. Извори угрожавања и претње Људској безбедности.
79. Непосредне безбедносне претње у концепту људске безбедности.
80. Посредне – структурне претње у концепту људске безбедности.
81. Принцип супсидијарности у концепту људске безбедности.
82. Однос људске безбедности и људског развоја.
83. Место људских права у концепту људске безбедности.
84. Утицај научно-технолошког развоја на еколошку сферу у контексту људске безбедности.
85. Нова улога државе у условима технолошке глобализације.
86. Ефекти развоја информационо-комуникационих технологија на безбедност људи.
87. Место међународних институција у остваривању глобалне безбедности.
88. Значај међународних стандарда за безбедност људи у условима глобализације.
89. Приватизација безбедности у контексту људске безбедности.
90. Утицај научно-техничког прогреса на економску безбедност људи.
91. Оптималан модел изградње глобалног друштва (узети у обзир: институције, технолошки јаз, демократске традиције).
92. Безбедносни аспекти биотехнологија.
93. Еугенетика као безбедносни изазов.
94. Извори података за утврђивање стања људске безбедности.
95. Информације које добијамо из статистике о националном развоју и шта сазнајемо из индекса људског развоја.
96. Значај постојања индекса људске безбедности.
97. Информације које добијамо из индикатора о стању економске безбедности.
98. Индикатори на основу којих стичемо увид у стање еколошке безбедности.

99. Индикатори који нам дају информације о стању безбедности у области здравља и исхране.
100. Индикатори који служе за сагледавање стања у области социјалне безбедности.
101. Веза између образовања и безбедности.
102. Политичка и институционална безбедност (друштвени и политички фактори безбедности).
103. Индикатори личне и колективне безбедности.
104. Људска безбедност: изазов за међународно право.
105. Унутрашњи конфликти и хуманитарне интервенције.
106. Безбедност као људско право.
107. Људска права као суштина људске безбедности.
108. Људска безбедност, људска права и не-државни чиниоци.
109. Позитивна достигнућа институција њихова улога у заштити основних људских права.
110. Структурно насиље у опусу Јохана Галтунга.
111. Значај невладиног сектора - организација за људски развој и људска права.
112. Простор за манипулацију невладиним сектором.

План рада на наставном предмету
Назив предмета : Социјална патологија

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
НБ 3.27/1	Изборни	VI	6	45+15

Циљеви предмета	Циљ предмета је да студенти усвоје основна знања из области социјалнопатолошких појава, као и обавештења о основним принципима социјалне контроле и превенције у овој области. Студенти се упознају са феноменолошким карактеристикама, учесталосту појава и друштвеним интервенцијама према социопатолошким понашањима.
Исход изучавања	Темељно разумевање природе социјалнопатолошких феномена у савременом друштву. Разумевање односа између одређених социјалних фактора (социодемографских и других) и најраширенијих поремећаја понашања. Развијање критичког односа и способности за сагледавање социопатолошких појава са аспекта професије менаџера безбедности, усвајање знања и вештина неопходних за препознавање и рад са особама које испољавају девијантно понашање.
Садржај и структура предмета	<i>Теоријска настава</i> Предмет Социјална патологија обухвата упознавање са предметом ове дисциплине, појмовима друштвене девијације, друштвене дезорганизације и социјалне контроле, као и основним карактеристикама манифестовања социјалнопатолошких појава (проституција, коцкање, самоубиство и покушај самоубиства, алкохолизам, наркоманија). <i>Практична настава</i> У практичном делу наставе студенти имају прилику да стечена теоријска знања продубљују у правцу истраживања конкретних облика социјалнопатолошких појава у савременом друштву.

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Упознавање са предметом, литературом, начином рада и дефинисање календара активности	3
II	Научно истраживање друштвених девијација	3
III	Девијантно понашање	3
IV	Процес развоја девијација	3
V	Друштвена дезорганизација	3
VI	Друштвена реакција на девијације	3
VII	Социјална контрола	3
VIII	Превенција девијација	3
IX	Проституција	3
X	Коцкање	3
XI	Самоубиство	3
XII	Покушај самоубиства	3
XIII	Алкохолизам	3
XIV	Наркоманија	3
XV	Рекапитулација наставног градива	3

ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Разграничење социјалне патологије у односу на сродне дисциплине	1
II	Интердисциплинарност социјалне патологије	1
III	Методологија истраживања друштвених девијација	1
IV	Полагање првог колоквијума	1
V	Типологије девијантног понашања	1
VI	Вредности и норме као критеријуми девијантности	1
VII	Девијантна супкултура	1
VIII	Општи и посебни програми превенције	1
IX	Полагање другог колоквијума	1
X	Распрострањеност и типови проституције	1
XI	Савремене модификације проблема коцкања	1
XII	Феноменологија самоубиства и покушаја самоубиства	1
XIII	Општи и посебни програми превенције алкохолизма	1
XIV	Типови зависности	1
XV	Полагање трећег колоквијума	1

Облици извођења наставе	Предавања са дискусијом, вежбе, колоквијуми, презентације, радионице	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 40 поена (активност током наставе 10, колоквијуми 2 x 15) испит: писмени и/или усмени испит до 60 поена;	
Литература	обавезна	Шпадијер-Џинић Ј. (1988). <i>Социјална патологија</i> , Београд: ЗУНС.
	допунска	Поповић-Ћитић, Б., Ђурић, С. (2010). Интегративни развојни теоријски модели у етиологији делинквентног понашања. <i>Социолошки преглед</i> , 44(1), 99-117 Ђурић С, Поповић-Ћитић, Б. (2013). Страх од криминала у главним градовима бивших југословенских република, <i>Социологија</i> , 55(1), 91-114.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	проф. др Слађана Ђурић Е-mail: djuricsladja@gmail.com Консултације: среда од 14 до 15ч	

ИСПИТНА ПИТАЊА СОЦИЈАЛНА ПАТОЛОГИЈА

ПРВИ ДЕО

1. Значења термина социјална патологија у друштвеним наукама
2. Дилеме око назива социјална патологије
3. Проблеми у дефинисању Социјалне патологије
4. Области друштвене девијантности
5. Проблеми у дефинисању социјалних проблема
6. Тешкоће дисциплинарног разграничења социјалне патологије у односу на друге научне дисциплине
7. Главни начини коришћења анкете у испитивању друштвених девијација
8. Званични статистички подаци у истраживањима друштвених девијација
9. Примена исказа испитаника у истраживањима друштвених девијација
10. Примена непосредног посматрања у истраживањима друштвених девијација
11. Диркемово разликовање нормалног и патолошког у друштву
12. Статистичка дефиниција девијације
13. Одређење девијантности као „болести“
14. Девијантност као кршење друштвених норми
15. Интеракционистичка дефиниција девијантности
16. Друштвене вредности као критеријум девијантности
17. Социолошко одређење девијантног понашања
18. Елементи девијантног понашања
19. Одређења субкултуре
20. Девијантна субкултура
21. Значај језика за девијантну групу

ДРУГИ ДЕО

1. Процес настајања девијације према интеракционистима
2. Примарна девијација
3. Секундарна девијација
4. Фазе прелаза са примарне на секундарну девијацију
5. Развој девијантне каријере
6. Основне идеје критике концепта секундарне девијације (и модела девијантне културе)
7. Повезаност облика девијантног понашања
8. Порекло идеје о постојању друштвене дезорганизације
9. Савремени приступ у проучавању друштвене дезорганизације
10. Коеново одређење друштвене дезорганизације
11. Услови за настанак дезорганизације
12. Аномија као главни концепт којим Коен објашњава друштвену дезорганизацију
13. Однос између девијантног понашања и друштвене дезорганизације
14. Начин и интензитет друштвеног реаговања на девијације
15. Степен друштвене видљивости девијантног понашања

16. Појам количника толеранције
17. Смисао и елементи друштвене реакције на девијације
18. Значење термина социјална контрола
19. Основни начини и облици контроле понашања појединаца и група
20. Неформална социјална контрола
21. Елементи формалне социјалне контроле
22. Начин и услови примене правно регулисане социјалне контроле
23. Установе у којима се примењују средства социјалне контроле
24. Гофманов концепт тоталне институције
25. Ефекти тоталне институције на животне активности у модерном друштву
26. Друштвена превенција
27. Општи програми превенције
28. Посебни програми превенције

ТРЕЋИ ДЕО

ПРОСТИТУЦИЈА

1. Дефиниција проституције
2. Елементи проституције
3. Неорганизована и организована проституција
4. Процес формирања проститутке
5. Класификација проститутки према начину вршења проституције
6. Класификација проститутки према Бавцону
7. Узроци постојања проституције
8. Разлози уласка у професију проституције
9. Рапрострањеност проституције
10. Рехабилитација проститутки
11. Превенција проституције
12. Социјално-демографске карактеристике проститутки
13. Експлоатација проститутки
14. Субкултура проституције
15. Легални статус проституције
16. Проституција у савременим условима
17. Повезаност проституције са другим облицима девијантног понашања

АЛКОХОЛИЗАМ

1. Дефиниција алкохолизма Светске здравствене организације
2. Бергерова дефиниција алкохоличара
3. Јелинекова класификација типова алкохоличара
4. Медицинска дефиниције алкохолизма
5. Класификација типова алкохоличара која се заснива на социолошким критеријумима
6. Социолошке теорије узрока алкохолизма
7. Психолошке теорије узрока алкохолизма

8. Примарна алкохоличарска девијација
9. Секундарна алкохоличарска девијација
10. Процес развоја алкохолизма
11. Стање алкохолне зависности
12. Главне психолошке карактеристике алкохоличара
13. Социјалне карактеристике алкохоличара
14. Распрострањеност алкохолизма
15. Алкохолизам и друга девијантна понашања
16. Друштвене последице алкохолизма

САМОУБИСТВО И ПОКУШАЈ САМОУБИСТВА

1. Диркемово испитивања самоубиства
2. Антрополошка испитивања самоубиства
3. Психолошка и психијатријска истраживања самоубиства
4. Критика социолошких истраживања самоубиства
5. Проблеми у дефинисању самоубиства и покушаја самоубиства
6. Однос између покушаја самоубиства и самоубиства
7. Мотиви извршења самоубиства
8. Карактеристике покушаја самоубиства
9. Опште карактеристике покушаја самоубиства
10. Начин извршења самоубиства
11. Психолошке и друштвене последице покушаја самоубиства
12. Пол суицидалне популације
13. Годишње доба извршења самоубиства
14. Образовни ниво суицидалне популације
15. Старост суицидалне популације
16. Професионална структура суицидалне популације
17. Националност суицидалне популације
18. Урбано-руралне разлике суицидалне популације
19. Брачно стање суицидалне популације
20. Самоубиство и други облици девијантног понашања
21. Просторне варијације самоубиства код нас
22. Цвијићев модел културних појасева
23. Превенција самоубиства и покушаја самоубиства
24. Друштвена реакција на самоубиство и покушај самоубиства

КОЦКАЊЕ

1. Појам коцкања
2. Основне идеје социологије коцкања
3. Карактеристике коцкара и коцкања
4. Распрострањеност коцкања
5. Друштвена реакција на коцкање
6. Коцкање и криминално понашање
7. Савремене трансформације коцкања

НАРКОМАНИЈА

1. Проблеми дефинисања психичке зависности
2. Проблеми дефинисања физичке зависности
3. Терминолошки спорови око назива наркоманија
4. Дефинисање наркоманије као стања адикције
5. Социолошко објашњење узрока наркоманије
6. Распрострањеност наркоманије
7. Типови наркоманије према разлозима узимања дроге
8. Зависност типа халуциногена
9. Зависност кокаинског типа
10. Зависност типа канабиса
11. Зависност опијатског типа
12. Примарна и секундарна наркоманска девијација
13. Социјалне и психолошке карактеристике наркомана
14. Злоупотреба дроге и криминално понашање
15. Субкултура наркомана

План рада на наставном предметуНазив предмета : **Тероризам и организовани криминал**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
НБ.3.28/1.	Изборни	VI	6	45+15

Циљеви предмета	Основни циљ предмета је упознавање студената са феноменима тероризма и организованог криминала као посебних облика криминалитета који имају и безбедносну димензију. У том смислу студенти би требало да разумеју специфичности и једног и другог облика криминалитета понаособ али и њихове заједничке карактеристике како би могли да се оспособе да препознају њихову повезаност и модалитете заједничког испољавања. Објашњење тероризма и организованог криминала као облика криминалитета требало би да омогући разумевање њихове феноменолошке (појавни облици, структура и динамика појаве) и етиолошке димензије (узроци) али и начина реаговања на њих. Студенти ће кроз упознавање са механизмима реакције како органа формалне социјалне контроле тако и различитих неформалних облика попут улоге медија у том контексту, бити у стању да разумеју и анализирају тероризам и организовани криминал и у ширем друштвеном контексту.
Исход изучавања	На крају студијског курса студенти ће усвојити одговарајућа знања и изградити ставове по питању тероризма и организованог криминала као облика криминалитета. Студенти ће моћи да препознају и објасне како самосталне облике њиховог испољавања тако и случајеве међусобне повезаности оба феномена. Стечена знања о свим аспектима тероризма и организованог криминала студенти ће моћи да примене у циљу предвиђања кретања ових облика криминалитета али и израде планова супротстављања овим облицима криминалитета како би се омогућила благовремена реакција друштва у превентивном и оперативном смислу.
Садржај и структура предмета	Садржај предмета: <i>Теоријска настава:</i> Садржај овог курса обухвата проучавање тероризма и организованог криминала кроз различите кривичне аспекте: криминолошки, кривичноправни – материјални и процесни, криминалистички и пенолошки. Поред поменутих аспеката, тероризам и организовани криминал се проучавају и са безбедносног становишта с обзиром на то да представљају савремене безбедносне претње.

	<i>Практична настава:</i> Детаљнија анализа појединих тематских целина као и анализа појединих примера из праксе. Припрема студената за колоквијум, писање есеја и усмено полагање испита. Структура предмета: 1) Појам тероризма 2) Циљеви, средства и узроци тероризма - врсте и подела терористичких организација - средства извршења терористичког акта (врсте и начини извршења) -узроци и циљеви тероризма 3) Појам организованог криминала 4) Делатности организованог криминала - трговина људима - трговина дрогом - остали облици испољавања организованог криминала 5) Медијска слика тероризма и организованог криминала 6) Међународни оквир борбе против тероризма и организованог криминала 7) Кривичноправно реаговање на тероризам и организовани криминал 8) Прање новца – повезаност са делима тероризма и организованог криминала 9) Организација и надлежност државних органа у сузбијању тероризма и организованог криминала 10) Доказивање тероризма и организованог криминала 11) Извршење казне затвора за дела тероризма и организованог криминала
--	--

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Појам тероризма – различите дефиниције тероризма и подела тероризма	3
II	Проблеми у дефинисању тероризма и разграничење тероризма од других сродних појава	3
III	Циљеви терористичких организација и етиолошка димензија тероризма (криминолошко објашњење узрочности)	3
IV	Појам организованог криминала – теоријско и нормативно одређење, основне карактеристике организованог криминала и историјски развој организованог криминала	3
V	Делатности организованог криминала – врсте илегалних тржишта, транснационални организовани криминал – трговина људима	3
VI	Трговина дрогом као делатност организованог криминала – тржиште дрога (канабис, хероин, кокаин и синтетичке дроге)	3
VII	Медији и тероризам – разумевање улоге медија у контексту тероризма, масовне комуникације и терористичке поруке, извештавање медија о тероризму	3

VIII	Медијска слика организованог криминала	3
IX	Међународни оквир борбе против тероризма и организованог криминала	3
X	Кривичноправни механизми супростављања организованом криминалу	3
XI	Кривичноправно сузбијање тероризма	3
XII	Праће новца – кривичноправно одређење и повезаност са делима тероризма и организованог криминала	3
XIII	Организација и надлежност државних органа у сузбијању тероризма и организованог криминала	3
XIV	Доказивање кривичних дела тероризма и организованог криминала	3
XV	Извршење казне затвора за дела тероризма и организованог криминала	3

ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Појам тероризма – различите дефиниције тероризма, проблеми у дефинисању тероризма, разграничење тероризма са другим сличним појавама	1
II	Појам организованог криминала – теоријско и нормативно одређење, основне карактеристике организованог криминала и историјски развој организованог криминала	1
III	Циљеви терористичких организација и етиолошка димензија тероризма (криминолошко објашњење узрочности)	1
IV	Делатности организованог криминала – врсте илегалних тржишта и транснационални организовани криминал	1
V	Трговина дрогом као делатност организованог криминала – тржиште дрога (канабис, хероин, кокаин и синтетичке дроге)	1
VI	Медији и тероризам – разумевање улоге медија у контексту тероризма, масовне комуникације и терористичке поруке, извештавање медија о тероризму; Медијска слика организованог криминала	1
VII	Први колоквијум	1
VIII	Међународни оквир борбе против тероризма и организованог криминала	
IX	Кривичноправни механизми супростављања организованом криминалу	1
X	Кривичноправно сузбијање тероризма	1
XI	Праће новца – кривичноправно одређење и повезаност са делима тероризма и организованог криминала	1
XII	Организација и надлежност државних органа у сузбијању тероризма и организованог криминала	1
XIII	Доказивање кривичних дела тероризма и организованог криминала	1
XIV	Извршење казне затвора за дела тероризма и организованог криминала	1

	криминала	
XV	Други колоквијум	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијуми, семинари, консултације.	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 60 поена (активност током наставе 10, колоквијум 2x20, семинарски рад 10). испит: до 40 поена.	
Литература	Обавезна	1.Шкулић, М. Организовани криминалитет – Појам, појавни облици, кривична дела и кривични поступак, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2015; 2. Симеуновић, Д. Тероризам, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2009; 3. Илић, А. Презентације (материјал припремљен за предавања) – тероризам и организовани криминал; 4. Кривични законик („Сл. гласник РС“, бр. 85/05, 88/05 – исправка, 107/05 – исправка, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13, 108/14, 94/16 и 35/19); 5. Законик о кривичном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 72/11, 101/11, 121/12, 32/13, 45/13, 55/14, 35/19, 27/21 – одлука УС); 6. Закон о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, тероризма и корупције („Сл. гласник РС“, бр. 94/16, 87/18 – др. закон и 10/23); 7. Закон о извршењу казне затвора за кривична дела организованог криминала („Сл. гласник РС“, бр.

		72/09 и 101/10).
	Допунска	1. Martin, G. Essentials of Terrorism, Concepts and Controversies, SAGE, Los Angeles, 2019. 2. Von Lampe, K. Organized Crime, Analyzing Illegal Activities, Criminal Structures, and Extra-legal Governance, SAGE, Los Angeles, 2016. 3. Игњатовић, Ћ. Криминологија, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2019 (или новије издање) 4. Стојановић, З и Делић, Н. Кривично право-посебни део, Правна књига, Београд, 2018.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Проф. др Александра Илић Е-mail: aleksandra.ilic@fb.bg.ac.rs Консултације: понедељак од 11.00 до 12.00	

ИСПИТНА ПИТАЊА ТЕРОРИЗАМ И ОРГАНИЗОВАНИ КРИМИНАЛ

Прво питање.....

1. Појам тероризма
2. Проблеми у дефинисању тероризма
3. Однос тероризма и терора
4. Однос тероризма и екстремизма
5. Однос тероризма и герила
6. Историјат појма организовани криминал
7. Појам организованог криминала – теоријско одређење
8. Појам организованог криминала – нормативно одређење (упоредна решења и дефиниције у законодавству Републике Србије)
9. Врсте циљева терористичких организација
10. Краткорочни циљеви терористичких организација – промена постојећег поретка
11. Краткорочни циљеви терористичких организација – психолошки поремећај
12. Краткорочни циљеви терористичких организација – друштвени поремећај
13. Краткорочни циљеви терористичких организација – стварање револуционарног окружења
14. Узроци тероризма – општи приступ
15. Индивидуални корени тероризма
16. Групни корени тероризма
17. Криминолошка објашњења тероризма
18. Подела делатности организованог криминала
19. Разликовање организованих криминалних активности од неорганизованих криминалних активности

20. Врсте илегалних тржишта и организовани криминал
21. Криминолошка објашњења организованог криминала
22. Транснационални организовани криминал – трговина људима
23. Појам и врсте дрога
24. Тржиште канабиса
25. Тржиште хероина
26. Тржиште кокаина
27. Тржиште синтетичких дрога
28. Мреже организоване трговине дрогом и карактеристике учинилаца
29. Повезаност организованог криминала и тероризма
30. Медијска слика тероризма
31. Медијска слика организованог криминала

Друго питање.....

1. Међународни оквир борбе против тероризма
2. Међународни оквир борбе против организованог криминала
3. Основне карактеристике кривичноправног реаговања на кривична дела тероризма у Републици Србији
4. Тероризам (чл. 391 КЗ-а)
5. Јавно подстицање на извршење терористичких дела (чл. 391а КЗ-а)
6. Врбовање и обучавање за вршење терористичких дела (чл. 391б КЗ-а)
7. Употреба смртоносне направе (чл. 391в КЗ-а)
8. Уништење и оштећење нуклеарног објекта (чл. 391г КЗ-а)
9. Угрожавање лица под међународном заштитом (чл. 392 КЗ-а)
10. Финансирање тероризма (чл. 393 КЗ-а)
11. Терористичко удруживање (чл. 394 КЗ-а)
12. Неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога (чл. 246 КЗ-а) – основни облик
13. Неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога (чл. 246 КЗ-а) – остали облици
14. Неовлашћено држање опојних дрога (чл. 246а КЗ-а)
15. Омогућавање уживања опојних дрога (чл. 247 КЗ-а)
16. Удруживање ради вршења кривичних дела (чл. 346 КЗ-а)
17. Трговина људима (чл. 388 КЗ-а) – радња извршења основног облика, начин и циљеви предузимања радње извршења
18. Трговина људима (чл. 388 КЗ-а) – посебни и тежи облици
19. Недозвољени прелаз државне границе и кријумчарење људи (чл. 350 КЗ-а)
20. Прање новца – теоријско одређење
21. Кривично дело прање новца – основни облик
22. Кривично дело прање новца – остали облици
23. Радње и мере за спречавање и откривање прања новца и финансирање тероризма
24. Тужилаштво за организовани криминал
25. Посебно одељење Вишег суда у Београду за организовани криминал
26. Посебно одељење Апелационог суда у Београду за организовани криминал
27. Служба финансијске форензике и службеници за везу
28. Основни појмови у вези са доказивањем тероризма и организованог криминала
29. Тајни надзор комуникације
30. Тајно прањење и снимање и симуловани послови
31. Рачунарско претраживање података и контролисана испорука
32. Прикривени иследник

- 33. Посебно одељење за издржавање казне затвора за кривична дела тероризма и организованог криминала
- 34. Извршење казне затвора за дела тероризма и организованог криминала – упућивање осуђеног лица на издржавање, пријем и разврставање у Посебном одељењу
- 35. Извршење казне затвора за дела тероризма и организованог криминала – права осуђеника
- 36. Мере за одржавање реда и безбедности у Посебном одељењу

План рада на наставном предмету
Назив предмета : Еколошка безбедност и климатске промене

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ЕСПБ	Фонд часова П+В
СБ.3.27/3 И.СА	Изборни	VI	6	60

Циљеви предмета	Кроз овај предмет студенти ће се упознати са концептом, трендовима, дефиницијама безбедности животне средине и еколошке безбедности, глобалним загревањем, еколошким/климатским избеглицама, облицима еколошког/еко/климатског тероризма, безбедности воде и хране, као и утицајем климатских промена на инфекционе болести. Циљ овог студијског курса је стицање нових знања о повезаности, једних од најактуелнијих тема данашњице, а то су климатске промене и еколошка безбедност.
Исход изучавања	По завршетку курса студенти ће бити у стању да разумеју и идентификују претње климатских промена на велики дијапазон трендова и изазова који се изучавају и утичу на еколошку безбедност. Студенти ће моћи да науче практичне методе смањења, адаптације, предвиђања, као и различите стратегије и законе које користе међународне организације и државе у борби са климатским променама.
Садржај и структура предмета	Безбедност и животна средина Еколошка безбедност Климатске промене Еколошке избеглице Еколошки тероризам Екотероризам Безбедност хране Безбедност воде

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Упознавање студената са програмом наставног предмета Еколошка безбедност и климатске промене	3
II	Безбедност и животна средина: концепт, трендови,	3

	дефиниције. Безбедност животне средине vs еколошка безбедност; Секуритизација	
III	Глобално загревање као претња безбедности животне средине; Оскудица ресурса, пораст нивоа мора, природне несреће	3
IV	Климатске промене и конфликти	3
V	Могуће стратегије суочавања са климатским променама; Еколошки скептици versus њихови критичари; Етичка питања	3
VI	Еколошке избеглице; Климатске избеглице и UNFCCC	3
VII	Еколошки тероризам	3
VIII	Екотероризам; Климатски тероризам	3
IX	Безбедност хране	3
X	Генетски модификовани организми; Утицај климатских промена на пољопривреду	3
XI	Безбедност воде	3
XII	Климатске промене и ресурси воде; Улога јавности у политици водних ресурса	3
XIII	Приватизација водних ресурса	3
XIV	Адаптација на климатске промене; Утицај климатских промена на људско здравље	3
XV	Конференције (о клими и еколошкој безбедности)	3

В Е Ж Б Е		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Анализа писања есеја	1
II	Анализа правилног цитирања литературе по Харвард моделу	1
III	Најважније међународне организације које се баве еколошком безбедношћу	1
IV	Хидрометеоролошке несреће	1
V	Климатске промене – глобално загревање и цикличне промене	1
VI	Климатске промене – најважније међународне организације	1
VII	Мале острвске земље – студије случаја	1
VIII	Привремена заштита еколошких избеглица– студије случаја	1
IX	Еколошки тероризам – студије случаја	1
X	Екотероризам и климатски тероризам – студије случаја	1
XI	Безбедност хране – студије случаја	1
XII	Генетски модификовани организми – за и против	1
XIII	Безбедност воде – студије случаја	1
XIV	Безбедност воде – студије случаја	1

XV	Виртуелна вода – студије случаја	1
----	----------------------------------	---

Облици извођења наставе	Предавања	
Начин оцењивања на предмету	Есеј – 20 (није услов за излазак на испит) Испит – 70 Присуство на предавањима и активност - 10	
Литература	Обавезна	Димитријевић, Д. (2010) <i>Трендови еколошке безбедности у XXI веку</i> . Београд: Факултет безбедности.
	Допунска	Hough, P. (2014) <i>Environmental Security: An Introduction</i> . London: Routledge.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Проф. др Дејана Јовановић Поповић Е-mail: dejana@fb.bg.ac.rs Консултације: уторак 11-12:30 Сарадник: Милош Тошовић Е-mail: milostosovic@gmail.com Консултације: уторак 11-12:30	

План рада на наставном предметуНазив предмета : **Просторно планирање и заштита**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
20.O20035	Изборни	VI	6	45+15

Циљеви предмета	Сагледавање просторног планирања као скупа акција усмерених ка рационалној расподели и коришћењу простора, уз истовремено сагледавање свих аспеката заштите и очувања животне средине.
Исход изучавања	Разумевање принципа неопходности интегралног приступа у просторном планирању, разумевање активне корелације и међузависности између три кључне димензије просторног планирања, односно просторног развоја: економске, социјалне и еколошке.

Садржај и структура предмета	Теоријска настава О планирању уопште; врсте планирања; просторно планирање; простор као предмет анализе и синтезе. еколошка димензија простора. Методе просторног планирања; врсте планова просторног уређења; делови просторног плана; анализа физичких услова (природних карактеристика простора); модели картографске обраде појединих компоненти природних екосистема: геолошка основа, геохидролошка и хидролошка својства, геоморфолошки феномени, рељеф и орографија, клима, педологија, вегетацијски покривач, флора и фауна, предео; анализа (од стране човека) трансформисаних структура простора; анализа демографске структуре, анализа социјалне структуре и социјалних услова; економска анализа; стратегија просторног развоја Србије; просторно планирање и искуства развијених земаља; циљеви у просторном планирању. Инструменти за спровођење плана: правни, финансијски, економски, организациони и технички; учешће јавности у припреми и доношењу просторног плана; просторно планирање и информациони системи. Технологије географских информационих система (ГИС). Примена ГИСа у екологији и заштити животне средине. Даљинска истраживања (аерофото и сателитски снимци) и ГИС. Практична настава 1. Упознавање са областима/секторима у оквиру Просторног плана Републике Србије; 2. Упознавање са областима/секторима у оквиру Регионалног просторног плана административног подручја града Београда; 3. Упознавање са генералним урбанистичким планом Београда; 4. Упознавање са картом Заштићена природна добра у Србији; Имплементација ГИС-а у просторном планирању и заштити.
------------------------------	---

ПРЕДАВАЊА И ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	О планирању уопште; врсте планирања; просторно планирање; простор као предмет анализе и синтезе. еколошка димензија простора.	3+1
II	Методе просторног планирања; врсте планова просторног уређења; делови просторног плана;	3+1
III	Анализа физичких услова (природних карактеристика простора); модели картографске обраде појединих компоненти природних екосистема: геолошка основа, геохидролошка и хидролошка својства, геоморфолошки феномени, рељеф и орографија, клима, педологија, вегетацијски покривач, флора и фауна, предео	3+1
IV	Анализа (од стране човека) трансформисаних структура простора; анализа демографске структуре, анализа социјалне структуре и социјалних услова; економска анализа;	3+1
V	Стратегија просторног развоја Србије	3+1
VI	Просторно планирање и искуства развијених земаља; циљеви у просторном планирању.	3+1
VII	Инструменти за спровођење плана: правни, финансијски, економски, организациони и технички; учешће јавности у припреми и доношењу просторног плана.	3+1
VIII	Процес израде просторног плана	3+1
IX	Начела просторног планирања	3+1
X	Јавни и друштвени интерес у просторном планирању	3+1
XI	Садржај просторног плана	3+1
XII	Урбанистичко планирање	3+1
XIII	Термини који се сусрећу у просторном планирању	3+1
XIV	Просторно планирање и информациони системи. Технологије географских информационих система (ГИС). Примена ГИСа у екологији и заштити животне средине. Даљинска истраживања (аерофото и сателитски снимци) и ГИС	3+1
XV	Колоквијум	3+1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијум, семинарски радови	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 40 поена (активност током наставе 10, колоквијум 20, семинарски рад 10) испит: до 60 поена;	
Литература	обавезна	Живановић, З. (2021). <i>Увод у просторно планирање</i> . Београд: Универзитет у Београду, Географски факултет. Ћорђевић, Д., Дабовић, Т. (2014). <i>Основе просторног планирања</i> (друго издање). Београд: Географски факултет.
	допунска	Дабовић, Т. (2017). <i>Теорија планирања</i> . Београд: Географски факултет Шећеров, В. (2013). <i>Стратешко планирање града</i> . Београд: Географски факултет, Асоцијација просторних планера Србије.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Доц. др Дејан Радовић Е-mail: dejanr2r@gmail.com dejan.radovic@fb.bg.ac.rs Асистент	

Испитна питања

1. Појам и дефиниција просторног планирања
2. Предмет, циљеви и задаци просторног планирања
3. Принципи просторног планирања
4. Појава и развој просторног планирања у свету
5. Појава и развој просторног планирања у Србији
6. Појам просторног плана
7. Задаци просторних планова
8. Израда просторних планова
9. Усвајање просторних планова
10. Спровођење просторних планова
11. Инструменти за спровођење плана
12. Правни инструменти за спровођење плана
13. Финансијски инструменти за спровођење плана
14. Економски инструменти за спровођење плана
15. Организациони и технички инструменти за спровођење плана

16. Учешће јавности у припреми и доношењу просторног плана
17. Просторно планирање и искуства развијених земаља
18. Стратегија просторног развоја Србије
19. Садржај просторних планова

20. Врсте просторних планова
21. Просторни планови
22. Урбанистички планови
23. Међусобни однос просторних планова
24. Анализа физичких услова (природних карактеристика простора)
25. Рељеф као фактор у просторном планирању
26. Клима као фактор у просторном планирању
27. Вода као фактор у просторном планирању
28. Земљиште као фактор у просторном планирању
29. Биљни и животињски свет као фактор у просторном планирању
30. Анализа (од стране човека) трансформисаних структура простора
31. Насеља као фактор у просторном планирању
32. Анализа демографске структуре
33. Становништво као фактор у просторном планирању
34. Анализа социјалне структуре и социјалних услова
35. Економска анализа
36. Привреда као фактор у просторном планирању
37. Индустријализација и просторно планирање
38. Урбанизација и просторно планирање
39. Деаграризација и просторно планирање
40. Интерактиван однос индустријализације , урбанизације и деаграризације
41. Простор и животна средина
42. Просторно планирање и заштита животне средине
43. Заштита животне средине у Просторном плану Републике Србије
44. Заштита природних добара у Просторном плану Републике Србије
45. Просторно планирање и информациони системи

План рада на наставном предметуНазив предмета : **Управљање ризицима у ванредним ситуацијама**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
НВ.3.27.	Изборни	VI	6	45+15

Циљеви предмета	Представља стицање знања о основним карактеристикама, савременим концепцијама и стратегијама, начинима (квантитативним и квалитативним) и фазама (ублажавање, припремљеност, одговор и опоравак) процеса управљања ризицима у ванредним ситуацијама. Такође, циљ предмета се односи и на стицање основних знања о теоријама, концептима и методама управљања ризицима у ванредним ситуацијама.
Исход изучавања	Оспособљеност студената за: управљање ризицима у ванредним ситуацијама на стратешком, тактичком и оперативном нивоу; разумевање процеса анализе опасности и алтернативних парадигми опасности које укључују друштвени, политички, економски и еколошки систем; разумевање методолошких питања из области управљања ризицима од катастрофа, угрожености и отпорности, превенцију и ублажавање ризика, припремљеност и реаговање и опоравак од катастрофа, информационе системе управљања ризицима од катастрофа, међународну сарадњу и правне оквири; разумевање процеса идентификовања опасности и мапирање опасности; визуелизацију ризика и просторно анализирање података о ризицима; идентификацију комуникационих препреки у дискутовању и саопштавању ризика заједници; израду стручних процена ризика и планова заштите и спасавања у ванредним ситуацијама; научно и критичко промишљање појава и проблема у вези управљања ризицима у ванредним ситуацијама.
Садржај и структура предмета	I модул – Методолошка питања из области управљања ризицима од катастрофа (теорија катастрофа, методе истраживања – квантитативна и квалитативна истраживачка традиција у области катастрофа, теоријски оквири истраживања катастрофа – теорије спремности, угрожености, отпорности, комплексних система, планираног понашања, ургентних норми, одлучивања, симболичког интеракционизма итд.; парадигме у истраживањима катастрофа: инжењерства, понашања, развоја и сложености)

	II модул – Феноменологија катастрофа и опасности (појмовна одређења и карактеристике; природа и карактеристике опасности – физичке карактеристике: међународне скале интензитета опасности, учесталост и трајање; класификација опасности и катастрофа; директне и индиректне последице катастрофа; актуелна питања и проблематика у вези с тенденцијама, митовима и другим, етичким питањима у области катастрофа; III модул - Угроженост и отпорност на катастрофе (концептуална питања и карактеристике; различите перспективе и димензије – појединачна, физичка, еколошка и економска угроженост критичне инфраструктуре); методе мерења и индикатори угрожености; димензије отпорности – грађана, домаћинстава и локалне заједнице, инжењерска, институционална и еколошка отпорност организација; глобални и локални индикатори отпорности на катастрофе; компоненте отпорности); IV модул - Интегрисано управљање ризицима од катастрофа (дефинисање ризика и неизвесности; извори ризика од катастрофа; врсте ризика; утицај ризика; дефинисање вероватноће; појам, функција и циљеви управљања ризицима; идентификовање контекста, идентификовање опасности, процена ризика од опасности, сортирање опасности, анализа ризика појединачних опасности, груписање и одређивање приоритета, процес и алати информисања јавности о ризицима; методе и модели процене ризика; методологија процене ризика; мапирање ризика; планови заштите и спасавања; индикатори управљања ризицима од катастрофа; методологија процене ризика и информисање јавности о ризицима); V модул - Превенција и ублажавање ризика од катастрофа (појмовна одређења; стратегије и мере ублажавања ризика – структурно и неструктурно ублажавање ризика; функције ублажавања ризика – смањење вероватноће и последица, избегавање, трансфер, прихватање; ублажавање ризика од катастрофа изазваних природним и техничко-технолошким опасностима); VI модул - Припремљеност за реаговање на катастрофе (појмовна одређења; врсте и карактеристике припремљености – индивидуална, припремљеност домаћинстава, локалне заједнице и државе; образовање и обуке – едукација у школама и породици; фактори утицаја на припремљеност; конкретне мере припремљености за природне и техничко-технолошке катастрофе; планирање у условима катастрофа; опрема и залихе за катастрофе); VII модул - Реаговање на ризике од катастрофа (планирање и мере реаговања на ризике; организација и надлежности интервентно-
--	--

	спасилачких служби; специфичности и карактеристике реаговања на катастрофе; волонтирање у условима катастрофа; међународни стандарди приликом реаговања; медији и извештавање о катастрофама); VIII модул - Опоравак од катастрофа (појам и фазе опоравка од катастрофа – помоћ, обнова и реконструкција; рестаурација, рехабилитација и поновни развој; димензије и изазови опоравка од катастрофа – опоравак животне средине, друштвено-психолошки опоравак, обнављање услуга, опоравак критичне инфраструктуре; планирање опоравка од катастрофа – краткорочно, дугорочно и принципи; комплексности опоравка и донације; управљање отпадом; изазови и изгледи након катастрофе; модели опоравка); IX модул – Информациони системи и управљање ризицима од катастрофа (базе података о ризицима од катастрофа – међународне и националне базе; Коперников сервис за управљање ризицима; унапређени информациони систем за пожаре; сателитско даљинско читавање; паметни систем одговора на катастрофе; Глобални мониторинг центар за пожаре (Global Fire Monitoring Center – GFMC); географски информациони системи и смањење ризика итд.; X модул – Међународна сарадња и правни оквир у области смањења ризика од катастрофа (институционалне и правне основе међународне сарадње; међународне и регионалне организације које су важне за смањење ризика; међународна сарадња у пракси; међународни правни оквири за смањење ризика – Оквир из Сендаја за смањење ризика од катастрофа у периоду 2015–2030. године, Оквир за деловање из Хјога, Међународна стратегија за смањење ризика, Иницијатива за превентиву и припремљеност за катастрофе и женевске конвенције; национални правни оквир.
--	---

ПРЕДАВАЊА		
Недеља	Тематска јединица	Број часова
I	Упознавање студената са предиспитним и испитним обавезама, начину оцењивања, обавезном и допунском литературом. Теорија катастрофа, методе истраживања – квантитативна и квалитативна истраживачка традиција у области катастрофа, теоријски оквири истраживања катастрофа – теорије спремности, угрожености, отпорности, комплексних система, планираног понашања, ургентних норми, одлучивања, симболичког интеракционизма итд.; парадигме у истраживањима катастрофа: инжењерства, понашања, развоја и сложености	3
II	Појмовна одређења и карактеристике; природа и карактеристике опасности – физичке карактеристике: међународне скале интензитета	3

	опасности, учесталост и трајање; класификација опасности и катастрофа; директне и индиректне последице катастрофа; актуелна питања и проблематика у вези с тенденцијама, митовима и другим, етичким питањима у области катастрофа	
III	Концептуална питања и карактеристике; различите перспективе и димензије – појединачна, физичка, еколошка и економска угроженост критичне инфраструктуре); методе мерења и индикатори угрожености	3
IV	Димензије отпорности – грађана, домаћинстава и локалне заједнице, инжењерска, институционална и еколошка отпорност организација; глобални и локални индикатори отпорности на катастрофе; компоненте отпорности	3
V	Дефинисање ризика и неизвесности од катастрофа; извори ризика од катастрофа; врсте ризика; утицај ризика; дефинисање вероватноће; појам, функција и циљеви управљања ризицима; идентификовање контекста, идентификовање опасности, процена ризика од опасности, сортирање опасности, анализа ризика појединачних опасности, груписање и одређивање приоритета, процес и алати информисања јавности о ризицима	3
VI	Појмовна одређења превенције и ублажавања; стратегије и мере ублажавања ризика – структурно и неструктурно ублажавање ризика; функције ублажавања ризика – смањење вероватноће и последица, избегавање, трансфер, прихватање; ублажавање ризика од катастрофа изазваних природним и техничко-технолошким опасностима	3
VII	Појмовна одређења; врсте и карактеристике припремљености – индивидуална, припремљеност домаћинстава, локалне заједнице и државе; образовање и обуке – едукација у школама и породици	3
VIII	Фактори утицаја на припремљеност; конкретне мере припремљености за природне и техничко-технолошке катастрофе; планирање у условима катастрофа; опрема и залихе за катастрофе	3
IX	Планирање и мере реаговања на ризике; организација и надлежности интервентно-спасилачких служби; специфичности и карактеристике реаговања на катастрофе; волонтирање у условима катастрофа; међународни стандарди приликом реаговања; медији и извештавање о катастрофама	3
X	Појам и фазе опоравка од катастрофа – помоћ, обнова и реконструкција; рестаурација, рехабилитација и поновни развој; димензије и изазови опоравка од катастрофа – опоравак животне средине, друштвено-психолошки опоравак, обнављање услуга, опоравак критичне инфраструктуре	3
XI	Планирање опоравка од катастрофа – краткорочно, дугорочно и принципи; комплексности опоравка и донације; управљање отпадом; изазови и изгледи након катастрофе; модели опоравка	3
XII	Базе података о ризицима од катастрофа – међународне и националне базе; Коперников сервис за управљање ризицима; унапређени информациони систем за пожаре; сателитско даљинско читавање;	3

	паметни систем одговора на катастрофе; Глобални мониторинг центар за пожаре (Global Fire Monitoring Center – GFMC); географски информациони системи и смањење ризика итд.	
XIII	Институционалне и правне основе међународне сарадње; међународне и регионалне организације које су важне за смањење ризика; међународна сарадња у пракси	3
XIV	Институционалне и правне основе међународне сарадње; међународне и регионалне организације које су важне за смањење ризика; међународна сарадња у пракси	3
XV	Међународни правни оквири за смањење ризика – Оквир из Сендаја за смањење ризика од катастрофа у периоду 2015–2030. године, Оквир за деловање из Хјога, Међународна стратегија за смањење ризика, Иницијатива за превентиву и припремљеност за катастрофе и женевске конвенције; национални правни оквир	3

ВЕЖБЕ		
Недеља	Тематска јединица	Број часова
I	Анализа и примена релевантних теорија, метода и концепата приликом истраживања ризика од ванредних ситуација. Терминолошка разграничења повезаних концепата као што су ванредне ситуације, катастрофе, кризне ситуације и ванредна стања и ванредни догађаји. Израда прегледа литературе о релевантним питањима из области управљања ризицима од ванредних ситуација коришћењем електро-нских база података. Упознавање студената са значајнијим квантитативним и квалитативним истраживањима из области управљања ризицима од ванредних ситуација.	1
II	Свеобухватна и систематска анализа и објашњење методологије процене ризика и њене примене у пракси. Упознавање студената са сврхом, садржином, циљевима и нивоима израде процене угрожености од ванредних ситуација.	1
III	Симулација примене процеса управљања ризицима (идентификација контекста, идентификација опасности, процена ризика од опасности, сортирање опасности, анализа ризика појединачних опасности, груписање и одређивање приоритета, процес и алати информисања јавности о ризицима) у конкретним случајевима.	1
IV	Симулација управљања ризицима и одговор на ванредне ситуације	1

	проузроковане природним опасностима – студије случаја.	
V	Симулација управљања ризицима и одговор на ванредне ситуације проузроковане антропогеним опасностима – студије случаја.	1
VII	Израда профила угрожености локалних заједница од ванредних ситуација коришћењем савремених информационих система за анализу ризика.	1
VIII	Израда процене ризика и планова заштите и спасавања за конкретне врсте природних (поплаве, земљотреси, суше, јаки ветрови, екстремно високе и ниске температуре, вулканске ерупције, цунами итд.) и антропогених ванредних ситуација (ванредне ситуације изазване нуклеарним, хемијским, биолошким, радиолошким оружјем, хаварије, пожари итд.) са циљем смањења ризика.	1
IX	Упознавање студената са постојећим информационим системима подршке управљања ризицима од ванредних ситуација. Коришћење конкретних софтвера за управљање ризицима који су доступни за бесплатно коришћење.	1
X	Симулације смањења ризика од ванредних ситуација насталих услед природних и техничко-техничких опасности. Израда сценарија ванредних ситуација, осмишљавање конкретних мера и активности и њихова имплементација на примерима изабраних локалних заједница.	1
XI	Упознавање студената са: карактеристикама и начинима деловања свих штетних ефеката ванредних ситуација; правилним избором заштитне опреме и уређаја, као и њиховим коришћењем на терену; тактиком поступања интервентно-спасилачких служби у ванредним ситуацијама на стратешком, тактичком и оперативном нивоу; начином управљања и одлучивања у условима неизвесности; карактеристикама и начинима примене основних оперативних безбедносних вештина у ванредним ситуацијама; системима комуникација у ванредним ситуацијама.	1
XII	Израда процене угрожености и планова заштите и спасавања оспособљених, овлашћених и других правних лица.	1

XIII	Упознавање студената са различитим евиденцијама из области ванредних ситуација: евиденција привредних друштава које рукују опасним материјама; евиденција привредних друштава које израђују план заштите од удеса; евиденција привредних друштава које израђују план заштите од терористичких активности; евиденције ватрогасно-спасилачких јединица;	1
XIV	Припрема студената за полагање испита за добијање лиценце за израду процене угрожености и планова заштите и спасавања, у складу са Правилником о програму, начину и трошковима полагања стручног испита, поступку издавања и изгледу лиценце за процену ризика.	1

Облици извођења наставе	Основна знања из области управљања ризицима у ванредним ситуацијама студенти ће стећи кроз интерактивна предавања (презентације, едукативни филмови) и вежбе са подразумеваним активним учествовањем студената у наставном процесу. Поред тога, студенти ће похађати стручну обуку и праксу.	
Начин оцењивања на предмету	У току предиспитних обавеза студенти ће израдити процену ризика и план заштите и спасавања за изабрано правно лице или локалну самоуправу. Теоријски део испита носи 60 поена. Писмени део испита носи 50 поена.	
Литература	Обавезна	1. Цветковић, В. (2020). Управљање ризицима у ванредним ситуацијама. Београд: Научно-стручно друштво за управљање ризицима у ванредним ситуацијама. 2. Цветковић, В., Чаушић, Л. (2022). Збирка прописа из области ванредних ситуација. Нови Сад: Правни факултет у Новом Саду. 3. Миладиновић, С., Цветковић, В., & Милашиновић, С. (2017). Управљање у кризним ситуацијама изазваним клизиштима. Београд: Криминалистичко-полицијска академија. 3. Цветковић, В., Бошковић, Д., Јанковић, Б., &

		Андрић, С. (2017). Перцепција ризика од ванредних ситуација. Београд: Криминалистичко-полицијска академија.
	Допунска	1. Pine, J. (2008). <i>Natural hazards analysis: reducing the impact of disasters</i> : CRC Press. 2. Stallings, R. A. (2003). <i>Methods of disaster research</i> : Xlibris Corporation. 3. Haddow, G., Bullock, J., & Coppola, D. P. (2017). <i>Introduction to emergency management</i> . Butterworth-Heinemann. 4. Coppola, D. P. (2015). <i>Introduction to International Disaster Management</i> . Butterworth-Heinemann. 5. Smith, K. (2013). <i>Environmental hazards: assessing risk and reducing disaster</i> . Routledge. 6. Grossi, P. (2005). <i>Catastrophe modeling: a new approach to managing risk</i> (Vol. 25). Springer Science & Business Media. 7. Perry, R. W., & Quarantelli, E. L. (2005). <i>What is a disaster?: New answers to old questions</i> . Xlibris Corporation. 8. Бошковић, Д., Цветковић, В. (2017). Процена ризика у спречавању извршења кривичних дела експлозивним материјама. Београд: Криминалистичко-полицијска академија.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Проф. др Владимир М. Цветковић E-mail: vladimirkpa@gmail.com Консултације: уторак од 18.00 до 19.30 часова. Персонални Веб-сајт- https://vladimircvetkovic.upravljanje-rizicima.edu.rs/	

ИСПИТНА ПИТАЊА

1. Методе истраживања катастрофа?
2. Осврт на истраживачке традиције у области студија катастрофа?
3. Квантитативна истраживачка традиција?
4. Квалитативна истраживачка традиција?
5. Хеуристички приступ и изгледи истраживања управљања ризицима од катастрофа?
6. Тренутни изазови и могућности развоја научне дисциплине?
7. Извори података о управљању ризицима од катастрофа?

8. Теоријски оквири изучавања катастрофа (теорија спремности, угрожености, комплексних система, мотивације за заштиту, планираног понашања, социо-политиколошка и еколошка теорија, одлучивања, симболичног интеракционизма, одрживог опоравка и отпорности итд.)
9. Парадигме у студијама катастрофа (инжењерства, понашања, развоја и комплексности)?
10. Појмовно одређење опасности?
11. Природа и карактеристике опасности?
12. Физичке карактеристике и интензитет опасности
13. Међународне скале интензитета опасности?
14. Рихтерова и меркалијева скала интензитета земљотреса?
15. Индекс експлозивности вулкана?
16. Бофорова скала ветра?
17. Сафир–симпсонова скала интензитета урагана?
18. Фујитина скала за мерење интензитета торнада ?
19. Системи за праћење и издавање упозорења на цунами?
20. Европска скала интензитета опасности од лавина?
21. Палмеров индекс оштрине суша и остали показатељи?
22. Индекс опасности од појаве шумских пожара?
23. Међународна скала нуклеарних и радиолошких акцидената ?
24. Појам и карактеристике катастрофе?
25. Класични приступи дефинисању катастрофа?
26. Перспектива опасности као узрок катастрофа?
27. Оригиналан студије катастрофа – друштвени феномени?
28. Класификација катастрофа и опасности?
29. Катастрофе изазване природним опасностима?
30. Катастрофе изазване техничко-технолошким опасностима?
31. Катастрофе изазване употребом оружја за масовно уништавање у терористичким нападима?
32. Психолошке последице?
33. Тенденције и просторно-временска дистрибуција катастрофа?
34. Катастрофе кроз историју?
35. Катастрофе у светском и националном геопростору?
36. Митови о катастрофама?
37. Етика и катастрофе?
38. Модели и катастрофе?
39. Модел притиска и попуштања?
40. Модел система управљања у катастрофама?
41. Моделовање катастрофа?
42. Модел швајцарског сира?
43. Утицај климатских промена на катастрофе?
44. Концептуална питања и карактеристике угрожености од катастрофа?

45. Различите перспективе и димензије угрожености ?
46. Угроженост појединаца и домаћинства?
47. Физичка угроженост од катастрофа?
48. Еколошка угроженост од катастрофа?
49. Угроженост критичне инфраструктуре од катастрофа?
50. Економска угроженост од катастрофа?
51. Методе процене (мерења) угрожености од катастрофа?
52. Индикатори угрожености?
53. Индикатори социјалне угрожености?
54. Индикатори економске угрожености?
55. Индикатори еколошке угрожености?
56. Појам и карактеристике отпорности?
57. Димензије отпорности на катастрофе?
58. Отпорност грађана?
59. Отпорност домаћинства и локалне заједнице?
60. Инжењерска отпорност?
61. Институционална и еколошка отпорност?
62. Отпорност организација?
63. Анализа и мерење отпорности?
64. Индикатори отпорности на катастрофе?
65. Глобални индикатори отпорности?
66. Индекс ризика од катастрофа?
67. Мапе светских жаришта катастрофа?
68. Локални индикатори отпорности на катастрофе?
69. Основни показатељи отпорности заједница на катастрофе?
70. Карактеристике отпорних заједница на катастрофе?
71. Индекс отпорности градова?
72. Инструмент за мерење отпорности локалних заједница?
73. Концептуални оквир за мерење отпорности заједнице на поплаве?
74. Социоекономски индекс отпорности?
75. Индекс смањења ризика од катастрофа?
76. Унапређење отпорности на катастрофе?
77. Компоненте отпорности?
78. Појам и карактеристике међународне сарадње у области смањења ризика од катастрофа?
79. Институционалне и правне основе међународне сарадње у области катастрофа?
80. Поступци и предуслови за тражење међународне помоћи у случају катастрофа?
81. Међународне и регионалне организације релевантне за смањење ризика од катастрофа?
82. Канцеларија уједињених нација за смањење ризика од катастрофа?
83. Канцеларија уједињених нација за координацију хуманитарних активности?
84. Међународна саветодавна група за потрагу и спасавање?
85. Међународна иницијатива за смањење ризика од катастрофа ?

86. Улога и значај међународне федерације друштава црвеног крста и црвеног полумесеца?
87. Дирекција за цивилно планирање ванредних ситуација?
88. Европски координациони центар за одговор?
89. Иницијатива за превенцију и припремљеност за катастрофе у југоисточној европи?
90. Центар за истраживање епидемиолошких катастрофа?
91. Пацифичка иницијатива за процену ризика од катастрофа и финансирање (pсcаfі)?
92. Сектор за ванредне ситуације и међународна сарадња?
93. Међународни правни оквир смањења ризика од катастрофа?
94. Међународна стратегија за смањење ризика од катастрофа?
95. Стратегија из Јокохаме за безбеднији свет ?
96. Европска стратегија за смањење ризика од катастрофа у земљама у развоју?
97. Женевске конвенције?
98. Национални правни оквир смањења ризика од катастрофа?
99. Појам и врсте ризика од катастрофа?
100. Појам и карактеристике управљања ризицима од катастрофа?
101. Савремено управљање ризицима од катастрофа?
102. Циклуси интегрисаног управљања у катастрофама?
103. Процес управљања ризицима од катастрофа?
104. Идентификовање контекста ?
105. Идентификовање и профилисање опасности?
106. Процена ризика од опасности?
107. Сортирање опасности и израда матрица опасности?
108. Принципи управљања ризицима од катастрофа?
109. Концептуални оквир за управљање ризицима коришћењем моделовања катастрофа?
110. Индикатори управљања ризицима од катастрофа ?
111. Индекс дефицита у случају катастрофе?
112. Индекс локалног ризика од катастрофа?
113. Индекс преовлађујуће угрожености?
114. Индекс за оцењивање управљања ризицима од катастрофа?
115. Модели процене ризика од катастрофа?
116. Динамички и детерминистички модели?
117. Модели вероватноће ?
118. Модел hazus?
119. Индекс ризика од катастрофа?
120. Индекс глобалних ризика од катастрофа (светска банка)?
121. Мапе ризика и израда регистра ризика?
122. Проблеми анализе ризика?
123. Методологија процене ризика од катастрофа?
124. Општи и посебни део процене?
125. Сценарио ризика?
126. Информисање јавности о ризицима од катастрофа (комуникација ризика)?

127. Поступак информисања јавности о ризицима?
128. Алати за информисање јавности о ризицима?
129. Перцепција ризика од катастрофа?
130. Појам ублажавања (превенције) ризика од катастрофа?
131. Стратегије и мере за ублажавања ризика од катастрофа?
132. Структурно ублажавање ризика од катастрофа?
133. Неструктурно ублажавање ризика од катастрофа?
134. Појам припремљености за катастрофе?
135. Врсте и карактеристике припремљености за реаговање на катастрофе?
136. Индивидуална припремљеност грађана?
137. Припремљеност домаћинства за катастрофе?
138. Припремљеност локалне заједнице за катастрофе?
139. Припремљеност државе за катастрофе?
140. Образовање и обуке?
141. Едукација у школама и високообразовним установама?
142. Улога породице?
143. Трансфер знања и искуства у оквиру локалне заједнице?
144. Научноистраживачке организације и њихов допринос?
145. Едукација о катастрофама коришћењем мултимедијалних садржаја?
146. Припремљеност за катастрофе изазване природним опасностима?
147. Припремљеност за катастрофе изазване техничко-технолошким опасностима?
148. Појам опоравка од катастрофа?
149. Фазе опоравка од катастрофе?
150. Помоћ, обнова и реконструкција?
151. Рестаурација, рехабилитација и поновни развој?
152. Димензије и изазови опоравка од катастрофа?
153. Опоравак животне средине?
154. Друштвено-психолошки опоравак од катастрофа?
155. Обнављање услуга након катастрофа?
156. Опоравак критичне инфраструктуре?
157. Планирање опоравка од катастрофа?
158. Базе података о ризицима од катастрофа?
159. Међународна база података о катастрофама em-data?
160. Глобална платформа ризика од катастрофа (grdp)?
161. Светски атлас опасности (gha)?
162. Информациони систем о катастрофама?
163. Информациона платформа за смањење ризика од катастрофа preventionweb?
164. Међународни правни оквир смањења ризика од катастрофа?
165. Национални правни оквир смањења ризика од катастрофа?

План рада на наставном предметуНазив предмета : **Здравствена и социјална заштита**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ЕСПБ	Фонд часова
СБ.3.26/3.И.СА	Изборни	VI	6	45+15

Циљеви предмета	Упознавање студената са основним знањима и теоријским концептима здравствене и социјалне заштите, као и практичним знањима о организацији наведених система заштите. Студенти ће добити основна знања о факторима који утичу на здравље и мерама и нивоима превенције болести, као и о организацији здравствене и социјалне заштите у редовним и ванредним ситуацијама.
Исход изучавања	Усвајање знања и вештина у области организације здравствене и социјалне заштите у редовним и ванредним ситуацијама, као и знања о основним детерминантама здравља и факторима ризика за настанак појединих заразних и незаразних болести. Студенти ће бити оспособљени да усвојена знања примењују у пракси у смислу повезивања и сарадње са свим релевантним партнерима у заједници, односно институцијама у систему здравствене и социјалне заштите које имају кључну улогу у остваривању безбедности грађана и унапређењу и очувању њиховог живота и здравља.
Садржај и структура предмета	1) Јавно здравствене науке и социјално-медицински модел здравља и болести 2) Детерминанте здравља и фактори ризика за настанак болести 3) Процена здравственог стања популације – извори података и здравствени показатељи 4) Концепт здравствене заштите – нивои и мере; организација и институције здравствене заштите 5) Епидемиологија – основни епидемиолошки појмови и модели и основи организације епидемиолошке службе 6) Основни појмови хигијене и медицинске екологије 7) Стратегија и систем социјалне заштите 8) Здравствена и социјална заштита вулнерабилних и

	маргинализованих група. 9) Здравствени ризици, здравствене потребе и организација здравствене заштите у ванредним ситуацијама. 10) Најважнија обољења у ванредним ситуацијама и рату. Организација здравствене заштите у случају нуклеарних, хемијских и биолошких напада. 11) Епидемиологија заразних болести – основне групе заразних болести и противепидемијске мере. 12) Повреде и поремећаји исхране у ванредним ситуацијама. 13) Психички поремећаји у ванредним ситуацијама. Психосоцијална помоћ и подршка становништву у ванредним ситуацијама. 14) Социјални ризици у ванредним ситуацијама и организација социјалне заштите. 15) Организација и управљање здравственом хуманитарном помоћи.
--	---

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Јавно здравствене науке и социјално-медицински модел здравља и болести. Савремени концепт и дефиниције здравља	3
II	Детерминанте здравља и фактори ризика. Епидемиологија – основни епидемиолошки појмови и модели и основи организације епидемиолошке службе	3
III	Основни појмови хигијене и медицинске екологије. Процена здравственог стања популације – извори података и здравствени показатељи	3
IV	Здравствена политика или политика за здравље Глобална стратегија Светске здравствене организације Здравље за све до 2000.године и Здравље за све у 21. веку	3
V	Здравствена заштита – основна начела, нивои и принципи Здравствена заштита појединих категорија становништва	3
VI	Промоција здравља и здравствено васпитање. Методе и технике здравствено-васпитног рада. Промоција здравља и безбедности у заједници	3

VII	Међународна здравствена сарадња. Здравствено законодавство - општи појмови	3
VIII	Социјалне болести – основне карактеристике и подела. Социјалне болести у неразвијеним и развијеним земљама.	3
IX	Основни принципи организације здравствене службе. Ванболничка заштита. Болничка заштита. Организација и рад других здравствених установа.	3
X	Системи здравствене заштите и њихово финансирање. Планирање здравствене заштите	3
XI	Здравствени ризици, здравствене потребе и организација здравствене заштите у ванредним ситуацијама. Најчешће болести у ванредним ситуацијама и рату. Организација здравствене заштите у случају нуклеарних, хемијских и биолошких напада.	3
XII	Епидемиологија заразних болести у ванредним ситуацијама. Основне групе заразних болести и противепидемијске мере у ванредним ситуацијама.	3
XIII	Епидемиологија повреда у ванредним ситуацијама. Организација здравствене заштите у случају нуклеарних, хемијских и биолошких напада. Психички поремећаји и поремећаји исхране у ванредним ситуацијама.	3
XIV	Здравствена и социјална заштита вулнерабилних и маргинализованих група. Психосоцијална помоћ и подршка становништву у ванредним ситуацијама.	3
XV	Социјални ризици у ванредним ситуацијама и организација социјалне заштите; организација и управљање здравственом хуманитарном помоћи	3

ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Здравствена заштита појединих категорија становништва (породице, одојчади и деце предшколског узраста, деце школског узраста, жена, старог становништва)	1
II	Концепт здравствене заштите – нивои и мере здравствене заштите. Организација и институције здравствене заштите –	1

	Закон о здравственој заштити Републике Србије	
III	Основни епидемиолошки појмови и модели и основи организације епидемиолошке службе. Међународна здравствена сарадња	1
IV	Здравствена и социјална заштита вулнерабилних и маргинализованих група. Социјалне неједнакости у здрављу. Сиромаштво и здравље. Маргинализоване групе и здравље	1
V	Здравствена заштита социјално угрожених лица. Здравствене потребе и здравствени проблеми популације Рома. Здравствене потребе и здравствени проблеми избеглих и расељених лица	1
VI	Друштвена подршка и здравље. Хендикепиране особе – особе са посебним потребама. Насиље – проблем породице и друштва. Затвореници и здравље	1
VII	Први колоквијум	1
VIII	Систем здравствене заштите у ванредним ситуацијама,. Збрињавање повређених и оболелих у ванредним ситуацијама. Структура здравствене службе у рату и ванредним ситуацијама. Медицинско снабдевање у ванредним ситуацијама и у рату	1
IX	Здравствена заштита у масовним несрећама. Организација здравствене заштите у случају бомбардовања и НХБ удара. Најважније повреде у ванредним ситуацијама и рату.	1
X	Збрињавање оболелих од заразних болести у условима примене биолошког оружја. Обољења услед недовољне исхране.	1
XI	Повреде услед радиоактивног зрачења нуклеарне експлозије. Мешовите повреде услед нуклеарне експлозије	1
XII	Најчешће повреде у ванредним ситуацијама и рату. Најчешће блести у ванредним ситуацијама и рату	1
XIII	Психијатријски поремећаји у ванредним ситуацијама и рату Психосоцијална помоћ и подршка становништву у ванредним ситуацијама.	1
XIV	Социјални ризици у ванредним ситуацијама и организација социјалне заштите	1

XV	Други колоквијум	1
----	------------------	---

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијуми, семинарски радови, организација и учешће у обележавању светских дана здравља.	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 80 поена (активност током наставе 5, семинар 5, први колоквијум (општи део) 30, други колоквијум (специјални део) 40 поена испит: усмени испит 20 поена	
Литература	обавезна	1.Јовић, С. (ур.) (2010). Социјална медицина са епидемиологијом и хигијеном, Медицински факултет Универзитета у Нишу 2.Вишњић А. (ур) (2022). Социјална медицина и јавно здравље, Медицински факултет Универзитета у Нишу 3. Јовић, Р., Јовић, Н.(2000). Здравствена и социјална заштита, Факултет безбедности, Београд
	допунска	1. Влајинац, Х., Јаребински, М. (2006). Епидемиологија, Београд. Медицински факултет 2. Башић, С., Јовић, С., Парлић, М., Мирковић, М. (2006). Клиничка пракса 2, Медицински факултет, Косовска Митровица
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Проф. др Слађана Јовић Е-mail: sladjana.jovic@fb.bg.ac.rs Консултације: четвртак од 14 до 15 часова	

ИСПИТНА ПИТАЊА/ОБЛАСТИ

1. Здравствена заштита одојчади и деце предшколског узраста
2. Здравствена заштита деце школског узраста
3. Здравствена заштита жена
4. Здравствена заштита старог становништва

5. Здравствена заштита породице
6. Социјална заштита у Републици Србији
7. Концепт здравствене заштите – нивои и мере здравствене заштите
8. Организација и институције здравствене заштите – Закон о здравственој заштити Србије
9. Основни епидемиолошки појмови и модели и основи организације епидемиолошке службе
10. Међународна здравствена сарадња
11. Глобална стратегија Светске здравствене организације Здравље за све до 2000.године и Здравље за све у 21. веку
12. Социјалне неједнакости у здрављу
13. Породица и здравље
14. Сиромаштво и здравље
15. Животна средина и здравље
16. Индикатори здравља проистекли из средине
17. Маргинализоване групе и здравље
18. Здравствене потребе и здравствени проблеми популације Рома
19. Здравствене потребе и здравствени проблеми избеглих и расељених лица
20. Здравствена заштита социјално угрожених лица
21. Хендикепиране особе – особе са посебним потребама
22. Затвореници и здравље
23. Насиље – проблем породице и друштва
24. Друштвена подршка и здравље
25. Примарна здравствена заштита
26. Светска здравствена организација и Светски дан здравља 7. Април
27. Циљеви Светске здравствене организације у 21.веку за регион Европе
28. Здравствено законодавство и међународно-правни третман здравствене заштите
29. Систем здравствене заштите у ванредним ситуацијама
30. Збрињавање повређених и оболелих у ванредним ситуацијама
31. Медицинско снабдевање у ванредним ситуацијама и у рату
32. Структура здравствене службе у рату и ванредним ситуацијама
33. Организација здравствене заштите у случају нуклеарних, хемијских и биолошких напада.
34. Здравствена заштита у масовним несрећама са великим бројем повређених особа.
35. Социјална заштита у ванредним ситуацијама
36. Међународно хуманитарно право
37. Најважније повреде у ванредним ситуацијама и рату
38. Најважнија обољења у ванредним ситуацијама и рату
39. Збрињавање оболелих од заразних болести у условима примене биолошког оружја

- 40. Обољења услед недовољне исхране
- 41. Психијатријски поремећаји у ванредним ситуацијама и рату
- 42. Повреде услед радиоактивног зрачења нуклеарне експлозије
- 43. Мешовите повреде услед нуклеарне експлозије
- 44. Епидемиологија заразних болести – основне групе заразних болести и противепидемијске мере
- 45. Социјални ризици у ванредним ситуацијама и организација социјалне заштите

КОЛОКВИЈУМИ

Први колоквијум: 15. април, Војна академија, амфитеатар 135

Други колоквијум: 27. мај, Војна академија, амфитеатар 135

Семинарски рад није обавезан. Ако желе да раде рад, студенти могу сами дефинисати тему из оквира наставних садржаја и предати рад до 9. маја. Рад доноси 2-5 поена.

План рада на наставном предмету
Назив предмета : Систем цивилне одбране

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
СБ. 3.23.О.НС	Обавезни	VII	5	30+15

Циљеви предмета	Циљ изучавања наставних садржаја из предмета Систем цивилне одбране огледа се у усвајању знања о актуелним и могућим моделима одбрамбеног организовања цивилних структура државе и друштва у циљу успешног функционисања државних органа, органа аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе, привредних друштава и других правних лица, заштите и спасавања и обезбеђења услова за живот и рад грађана и задовољења потреба снага одбране у ванредном и ратном стању.
Исход изучавања	Изучавањем наставних садржаја овог предмета, студенти стичу општа и стручна знања о функционалном и институционалном начину организовања Система цивилне одбране Републике Србије, његовој структури и методологији управљања истим у миру и ванредном стању укључујући и сам рат..
Садржај и структура предмета	Цивилна одбрана - појмовно одређење; развој, мисија, циљеви, задаци, структура, организација, управљање и систематизација савремених система цивилне одбране; систем цивилне одбране Србије; појам, циљеви, функције, задаци, организација и структура система цивилне одбране у Р.Србији; методологија управљања, планирања и припремања система цивилне одбране; обучавање и оспособљавање у систему цивилне одбране и правци даљег развоја система цивилне одбране код нас и у свету.

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Теоријака разматрања и појмовно одређење цивилне одбране – ужа и шири схватања појма цивилна одбрана, циљеви, функције и тежишна усмерења система цивилне одбране.	2
II	Друштвена условљеност, етапе развоја, и опредељујући фактори развоја и изградње савремених система цивилне одбране.	2
III	Место система цивилне одбране у систему одбране Републике Србије. Стратегијска и доктринарна опредељеност.	2
IV	Систем цивилне одбране Републике Србије- теоријска и правна	2

	полазишта; мисија, циљеви, функције и задаци	
V	Организација и структура система цивилне одбране Р.Србије	2
VI	Управљање системом цивилне одбране Р.Србије	2
VII	Концепт тоталне одбране и војне неутралности и значај цивилне одбране	2
VIII	Ненасилна цивилна одбрана- појмовна разграничења(цивилни отпор, неоружани отпор), облици и принципи спровођења	2
IX	Припреме ситема цивилне одбране – садржај припрема и начин њиховог организовања и спровођења.	2
X	Планирање у систему одбране; Методологија израде процене безбедносних изазова, ризика и претњи и њен садржај; Методологија израде плана одбране и садржај плана одбране Р.Србије	2
XI	Планске припреме државних органа, органа аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе. Процена њиховог функционисања у ванредном и ратном стању и израда плана.	2
XII	Планске припреме привредних друштава и других правних лица: припреме великих техничких система, припреме саобраћаја и веза, припреме снабдевања оружаних снага, становништва и других субјеката система одбране.	2
XIII	Планске припреме јавних служби и делатности: припреме здравствене и социјалне заштите; припреме система информисања; образовања и васпитања; уметности културе; научноистраживачког рада. Припреме цивилне заштите и службе ОиО, припреме становништва и уређење територије.	2
XIV	Обучавање и оспособљавање у систему цивилне одбране; Перспективе и правци даљег развоја система цивилне одбране.	2
XV	Провера знања- колоквијум	2

В Е Ж Б Е		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Терминолошка разграничења појмова цивилна одбрана, цивилна заштита, цивилно планирање за ванредне ситуације.	1
II	Место цивилне одбране у савременим стратегијским концептима одбране	1
III	Структура савремених система цивилне одбране; Органи руковођења и систематизација система цивилне одбране	1
IV	Нормативно-правно исходиште система цивилне одбране Републике Србије.	1
V	Организациона структура Министарства одбране Р.Србије и надлежност појединих организационих целина за организовање, планирање и контролу система цивилне одбране.	1
VI	Привредни субјекти и друге институције и органи (владиног и невладиног сектора) од посебног значаја за систем одбране Р.Србије.	1
VII	Карактер савремених ратова и мзначај цивилне одбране	1

VIII	Цивилно-војна сарадња	1
IX	Планирање у систему одбране	1
X	Појам, значај, садржај и израда процене војних и невојних изазова, ризика и претњи по безбедност земље.	1
XI	Израда и садржај плана одбране републике Србије	1
XII	Садржај планова одбране субјеката планирања	1
XIII	План мера приправности; план мобилизације, План функционисања цивилне заштите, осматрања, обавештавања и узбуњивања. План телекомуникационо-информатичког обезбеђења и заштите (криптозаштите) информација	1
XIV	План организације и функционисања државних органа; План задатака и обавеза привредних друштава, других правних лица и предузетника за вршење производње и услуга од значаја за одбрану земље	1
XV	Провера знања- колоквијум	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, консултације, стручне посете	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 45 поена (активност током наставе 5, практична настава 10, колоквијуми 1X40, испит: 45 поена;	
Литература	обавезна	Владимир Јаковљевић, <i>Систем цивилне одбране</i> , ФЦО, Београд 2006. В.Јаковљевић, <i>Цивилна заштита у Републици Србији</i> , Факултет Безбедности, Београд 2011
	допунска	Ј. Гачић, <i>Цивилно планирање за ванредне ситуације</i> , Службени гласник Р.Србије, Београд 2008
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	проф. др Владимир Јаковљевић Е-mail: vjakov@fb.bg.ac.rs Консултације: уторак од 09,00 до 11,00	

ПИТАЊА ЗА ПРИПРЕМУ ИСПИТА

1. Теоријско дефинисање појма цивилна одбрана – ужа и шира схватања
2. Цивилна одбрана и / или цивилна заштита – разграничење појмова
3. Друштвена условљеност и етапе развоја цивилне одбране
4. Опредељујући фактори развоја цивилне одбране
5. Циљеви, функције, задаци и усмереност цивилне одбране
6. Место цивилне одбране у савременим стратегијским концептима одбране
7. Структура савремених система цивилне одбране;
8. Органи руковођења и систематизација система цивилне одбране
9. Ненасилна цивилна одбрана- појмовна разграничења(цивилни отпор, неоружани отпор),
10. Облици и принципи спровођења ненасилне цивилне одбране
11. Место система цивилне одбране у систему одбране Р. Србије
12. Концепт тоталне одбране и значај цивилне одбране
13. Нормативно-правна уређеност система цивилне одбране у Р.Србији
14. Систем цивилне одбране Републике Србије- теоријска и правна полазишта
15. Мисије, циљеви, функције и задаци система цивилне одбране Р.Србије
16. Основне карактеристике система цивилне одбране – критеријуми валоризације поузданог функционисања
17. Функције државе у погледу организовања и изградње система цивилне одбране
18. Права и обавезе привредних субјеката и других правних лица у систему цивилне одбране
19. Права и обавезе органа локалне самоуправе у систему цивилне одбране
20. Права и обавезе служби јавних делатности у систему цивилне одбране
21. Права и обавезе грађана у систему цивилне одбране
22. Организација и структура система цивилне одбране Р.Србије
23. Место цивилне заштите у систему цивилне одбране
24. Циљеви, функције и елементи организације цивилне заштите
25. Систем осматрања, обавештавања и узбуњивања
26. Привредни субјекти и друге институције и органи (владиног и невладиног сектора) од посебног значаја за систем одбране Р.Србије
27. Управљање системом цивилне одбране Р.Србије
28. Организациона структура Министарства одбране Р.Србије и надлежност појединих организационих целина за организовање, планирање и контролу система цивилне одбране
29. Припреме система цивилне одбране – садржај припрема и начин њиховог организовања и спровођења
30. Припреме државних органа, органа аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе
31. Припреме привредних друштава и других правних лица
32. Припреме великих техничких система – сегменти припрема ВТС
33. Припреме саобраћаја и веза, припреме снабдевања оружаних снага, становништва и других субјеката система одбране.
34. Припреме јавних служби и делатности
35. Припреме здравствене и социјалне заштите
36. Припреме система информисања

37. Припреме система образовања и васпитања
38. Припреме цивилне заштите и службе ОиО
39. Планирање у систему одбране
40. Појам, значај, садржај и израда процене војних и невојних изазова, ризика и претњи по безбедност земље.
41. Израда и садржај плана одбране републике Србије
42. План мера приправности
43. План мобилизације
44. План функционисања цивилне заштите, осматрања, обавештавања и узбуњивања.
45. План телекомуникационо-информатичког обезбеђења и заштите (криптозаштите) информација
46. План организације и функционисања државних органа
47. План задатака и обавеза привредних друштава, других правних лица и предузетника за вршење производње и услуга од значаја за одбрану земље
48. Садржај планова одбране субјеката планирања
49. Обучавање и оспособљавање у систему цивилне одбране

План рада на наставном предмету
Назив предмета : ЦИВИЛНО-ВОЈНИ ОДНОСИ

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ЕСПБ	Фонд часова П+В
НБ.4.32	обавезни	VII	5	30+15

Циљеви предмета	Основни циљ предмета је да се студенти упознају са местом и улогом војске у политичком систему и односима у које војска ступа са цивилним институцијама државе и друштва. Поред тога, посебан циљ предмета је да се студенти упознају са моделима који се у савременим демократијама примењују ради цивилне и демократске контроле оружаних снага
Исход изучавања	Усвајање знања и формирање ставови о месту и улози војске у демократском друштву, потреби успостављања уређених цивилно војних односа и моделима цивилне демократске контроле војске.
Садржај и структура предмета	Теоријска настава: Појам цивилно-војних односа; Настанак и порекло цивилно-војних односа; Теорије о улози војске у друштву; Појам цивилне и демократске контроле војске; Парламентарна контрола војске; буџетска контрола војске; Управна контрола војске; судска контрола војске; војска и медији; Цивилно друштво и војска. Практична настава: Посета Народној скупштини Републике Србије; Посета експерата Министарства одбране и Генералштаба;

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Уводно предавање	
II	Класичне теорије ЦВО	
III	Класичне теорије ЦВО	
IV	Савремене теорије ЦВО	
V	Савремене теорије ЦВО	
VI	Демократска контрола војске	

VII	Међународне норме демократске контроле и искуства других земаља у ЦВО	
VIII	Историјски развој ЦВО на просторима Републике Србије	
IX	Демократска контрола војске у Републици Србији	
X	Улога државних институција у демократској контроли Војске	
XI	Улога независних државних институција у демократској контроли војске	
XII	Улога цивилног друштва у контроли војске	
XIII	Реформа система одбране	
XIV	Управљање системом одбране	
XV	Цивилно-војна сарадња	

В Е Ж Б Е		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Демократија и ЦВО	
II	Војна професија	
III	Војничка етика	
IV	Улога постмодерне војске у друштву	
V	Субјективна и објективна цивилна контрола	
VI	Принципи и предуслови за успешну демократску контролу војске	
VII	Стратешка култура и ЦВО	
VIII	Колоквијум	
IX	Демократски оквир за развој ЦВО у Републици Србији	
X	Унутрашња употреба војске	
XI	Стратегијска документа и ЦВО	
XII	Заштитник грађана и његова улога у демократској контроли	
XIII	Улога невладиног сектора у цивилној контроли	
XIV	Утицај реформе система одбране на ЦВО	
XV	Колоквијум	

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијуми, израда семинарског рада, радионице. Други облици наставе: студијске посете, симулације догађаја	
Начин оцењивања на предмету	Предиспитне обавезе: активности студента, практична настава, колоквијуми и семинарски до 40 бодова. Завршни испит: до 60 бодова	
Литература	обавезна	Јефтић, Роквић, Младеновић, (2014) <i>Основе цивилно-војних односа</i>, Факултет безбедности Kesić, D. B. (2024). Strateška kultura kao okvir za proučavanje civilno-vojnih odnosa. <i>Vojno delo</i>, 76(2), 33-46. https://doi.org/10.5937/vojdela2402033K Јефтић, З. Лаловић, М. (2011). <i>Цивилно-војна сарадња, стварност и потреба</i>. Београд: Медија центар одбрана Хантингтон, С., (2004), <i>Војник и држава</i>, ИМПП, Београд,
	допунска	Мирослав Хацић и аутори, (2004) <i>Смисао реформе сектора безбедности</i>, Центар за цивилно војне односе, Београд Rokvić, V. Jeftić, Z. i Ivaniš, Ž. (2012). <i>Civile-Military Relations and Democratic Controle over the Armed Forces in the Repablic of Serbia</i>. <i>Armed forces & Sociaty</i>, 39 (4)
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	доц. др Душан Кесић Е-mail: dusan.kesic@fb.bg.ac.rs Консултације: петак 10:00 - 11:30	

ИСПИТНА ПИТАЊА

1. Хантингтоново поимање националне безбедности и цивилно војних односа
2. Императив цивилно-војних односа
3. Војна професија – стручност официрског позива
4. Војна професија – одговорност и корпоративни карактер официрског позива
5. Војна професија као нова социјална категорија

6. Препрофесионални идеал - Војни занат и природна надареност
7. Порекло професионалиста – примат Пруске
8. Настанак професионалних институција – пријем и почетно образовање
9. Настанак професионалних институција – напредовање
10. Настанак професионалних институција – образовање и изградња штабова
11. Европски професионализам
12. Професионална етика у Клаузевицовом делу „О рату“
13. Значење војничког ума
14. Национална војна политика – примат националне државе и величина и непосредна претња безбедности
15. Национална војна политика –извор војне моћи и избегавање рата
16. Војска и држава – одговорност војника према држави
17. Војничка послушност и професионална компетенција
18. Војничка послушност и невојничке вредности
19. Субјективна цивилна контрола
20. Објективна цивилна контрола
21. Разлика између субјективне и објективне цивилне контроле
22. Официрски кор и политичка моћ
23. Професионална етика и политичка идеологија – либерализам и фашизам
24. Професионална етика и политичка идеологија – марксизам и конзервативизам
25. Обрасци цивилно-војних односа
26. Теорија цивилно-војних односа Мориса Јановица
27. Теорија цивилно-војних односа Семјуела Фајнера
28. Агенцијска теорија цивилно-војних односа
29. Теорија сагласности цивилно-војних односа
30. Структурална теорија цивилно-војних односа
31. Теорија заједничке одговорности цивилно-војних односа
32. Развој цивилно-војних односа у посткомунистичким земљама
33. Гледишта Руске федерације на цивилно-војне односе
34. Гледишта САД на цивилно-војне односе
35. Постмодерно гледиште на цивилно-војне односе
36. Стратешка култура (прва и трећа генерација) - идеациони и нормативни оквир за проучавање цивилно-војних односа
37. Стратешка култура (друга генерација) - дискурзивне праксе политичких и војних елита као оквир за проучавање цивилно-војних односа
38. Појмовно одређење цивилно-војних односа
39. Појмовно одређење контроле
40. Појмовно одређење демократске и цивилне контроле
41. Врсте демократске цивилне контроле

41. Принципи и предуслови за демократску и цивилну контролу према Армину Штајкаму
42. Неопходни предуслови за демократску и цивилну контролу према Мирославу Хаџићу
43. Основне категорије за оцену стања демократске и цивилне контроле према Александру Ламберту и Рудолфу Џоу
44. Карновал – Сајмонови тест за оцену квалитета демократске контроле
45. Ефективан систем демократске контроле према Женевском центру за демократску контролу
46. Идеални односи између војске и цивила према Зденку Крижу
47. Међународне норме демократске цивилне контроле УН и ОЕБС
48. Међународне норме демократске цивилне контроле ЕУ и НАТО
49. Цивилно-војни односи у Кнежевини и Краљевини Србији
50. Цивилно-војни односи у Краљевини Срба Хрвата и Словенаца и Краљевини Југославије
51. Цивилно-војни односи у Социјалистичкој Федеративној Републици
52. Цивилно-војни односи у Савезној Републици Југославији и Државној заједници Србија и Црна Гора
53. Уставно и законско уређење демократске цивилне контроле у Републици Србији
53. Законодавна власт и демократска цивилна контрола у Републици Србији
54. Одбор за контролу служби безбедности и Одбор за одбрану и безбедност
55. Улога Председника Републике Србије у области одбране и демократске цивилне контроле
56. Улога Владе Републике Србије у области одбране и демократске цивилне контроле
57. Надлежности савета за националну безбедност Републике Србије
58. Улога судске власти у демократској цивилној контроли у Републици Србији
59. Државна ревизорска институција
60. Заштитник грађана
60. Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности
61. Агенција за борбу против корупције
62. Повереник за заштиту равноправности полова
63. Улога медија у демократској цивилној контроли (навести и улогу Управе за односе са јавношћу Министарства одбране)
64. Улога медија у демократској цивилној контроли (навести и улогу Управе за односе са јавношћу Министарства одбране)
65. Улога невладиних организација у демократској цивилној контроли
66. Појам и значај цивилно- војне сарадње
67. Развој цивилно-војне сарадње
68. Различита гледишта на цивилно-војну сарадњу

- 69. Цивилно војна- сарадња у Војсци Србије
- 70. Менаџмент у систему одбране
- 71. Организациона структура Министарства одбране Р Србије
- 72. Место и улога цивила у менаџерским процесима система одбране

План рада на наставном предметуНазив предмета : **Основи геополитике**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ЕСПБ	Фонд часова П+В
20СНБ4.3	Обавезан	Зимски	5	3+1

Циљеви предмета	Сазнајни циљеви предмета подразумевају упознавање студената са: појмовним одређењем геополитике, коренима и генезом геополитичких теорија као и правцима развоја савремене геополитичке мисли; односом између геополитичке теорије и геополитичке праксе; значајем територије у геополитичкој теорији и пракси; основним обележјима геополитичког амбијента после хладног рата; геополитиком са позиције глобалне силе; изазовима глобалне доминације и замкама хегемоније; чиниоцима будућих геополитичких промена; перспективама светског поретка; регионалним аспектима геополитике; Европом и Балканом између уједињења и нових подела. Процесни циљеви предмета подразумевају развој: свести о важности геополитике за положај држава и укупне међународне односе у свету; знања о геополитичком положају и интересима (циљевима) држава; способности препознавања утицаја геополитичких интереса на деловање држава, њихов положај и стање у међународној заједници; теоријских основа за разумевање процеса у међународној заједници и промишљање актуелних догађаја и предвиђање будућих процеса у међународној заједници.
Исход изучавања	Након реализоване наставе студенти ће бити у могућности да сагледају геополитичке односе у свету; разликују мотиве деловања (геополитичке интересе) држава; идентификују кључне геополитичке карактеристике држава и области који одређују деловање држава; разумеју геополитичка превирања у међународној заједници; препознају међусобну интеракцију геополитичких интереса држава и геополитичког значаја одређених простора (региона и подрегиона); самостално промишљају актуелне геополитичке догађаје и дају основна предвиђања будућих геополитичких дешавања.
Садржај и структура предмета	У оквиру теоријске наставе студенти ће обрадити следеће теме: одређење геополитике као науке и као облика

	политичког деловања; најзначајнији представници геополитичке мисли од времена античке епохе до савременог доба-теоријски ставови и схватање значаја одређених простора за геополитички положај и деловање држава; однос између геополитичке теорије и геополитичке праксе; територија као одредница државе и димензија геополитичког понашања држава; геополитички амбијент после хладног рата - свет једне суперсиле, положај и улога осталих држава; изазови глобалној доминацији и замке хегемоније; чиниоци будућих геополитичких промена; перспективе светског поретка-крај униполарног поретка и мултиполарни свет (односи између великих сила и осталих држава); регионални аспекти геополитике (врсте региона, регионални лидери, перспективни и проблематични региони);Европа и Балкан између уједињења и нових подела (будућност Европске уније).
--	--

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Шта је геополитика?	3
II	Класична геополитичка мисао	3
III	Критичка геополитичка мисао	3
IV	Физичко-географско поље	3
V	Демографско поље	3
VI	Војно-дипломатско поље	3
VII	Економско поље	3
VIII	Симболичко поље	3
IX	Геополитичка анализа	3
X	Геополитика модерног света (1500 до 1815)	3
XI	Британски геополитички поредак (1815-1875)	3
XII	Натурализовани геополитички поредак (1875-1945)	3
XIII	Хладноратовски геополитички поредак (1945-1990)	3
XIV	Униполарни моменат (1990-2020)	3
XV	Геополитичка транзиција савременог света	3

ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Геополитика Русије	1
II	Геополитика Кине	1
III	Геополитика Сједињених Америчких Држава	1
IV	Геополитика Западне Европе	1
V	Геополитика Африке	1
VI	Геополитика Блиског Истока	1
VII	Геополитика Ирана	1
VIII	Геополитика Саудијске Арабије	1
IX	Геополитика Турске	1
X	Геополитика Индије и Пакистана	1
XI	Геополитика Кореје и Јапана	1
XII	Геополитика Аустралије	1
XIII	Геополитика Латинске Америке	1
XIV	Геополитика Арктика	1
XV	Геополитика Свемира	1

Облици извођења наставе		
Начин оцењивања на предмету	Колоквијуми 2x10 Активност на настави 10 Писани испит 40 Усмени испит 30	
Литература	обавезна	Основи геополитике: радни материјал Пол Кенеди. (1999). <i>Успон и пад великих сила</i> . Подгорица: ЦИД Тим Маршал. (2019). <i>Заточеници географије</i> . Београд: Лагуна.
	допунска	Килибарда, З. (2008), <i>Основе Геополитике</i> , Београд, Универзитет у Београду-Факултет безбедности, ISBN 97886-7549-819-3 Обрадовић, Ж. (2011), <i>Геополитика Србије</i> , Београд, ISBN 978-86-7747-437-9 Obradović, Ž. (2015), <i>Balkan ethnic enigma</i> :

		20th and 21 Century, Belgrade, Cigoja press, ISBN 978-86-531-01602 Степић, М. (2016), Геополитика: идеје, теорије, концепције, Београд, Институт за политичке студије, ISBN 97886-7419-289-4 Miršajmer, Dž., (2017), Tragedija politike velikih sila, Beograd, Čigoja štampa, ISBN 978-86-531-0321-7 COBISS.SR-ID 243242252 Дугин, А., (2004), Основи геополитике-геополитичка будућност Русије, Зрењанин, Еко Прес
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Доц. др Михајло Копанја Е-mail: kopanja.fb@gmail.com Консултације: средом од 13:00 до 14:00 часова (Кабинет 44)	

ОКВИРНА ИСПИТНА ПИТАЊА

1. Како се геополитика погрешно користи?
2. Шта је геополитика?
3. Појам простора (субјективан, објективан и интересубјективан)
4. Филозофски ставови о односу простора и политике
5. Дисциплинарно утемељење геополитике
6. Хеуристичка подела геополитике
7. Геополитичка мисао А.Т. Махана
8. Геополитичка мисао Х. Макиндера
9. Геополитичка мисао Н. Спајкмена
10. Геополитичка мисао Ф. Рацела
11. Геополитичка мисао Р. Кјелена
12. Геополитичка мисао К. Хаусхофера
13. Геополитичка мисао П. В. Де ла Блаша
14. Геополитичка мисао Д. Миљутина
15. Геополитичка мисао В. Тјаншанског
16. Геополитичка мисао Н. Данилевског
17. Геополитичка мисао Н. Трубецкоја
18. Геополитичка мисао П. Савицког
19. Фазе развоја српске геополитичке мисли
20. Српска геополитичка мисао у првој фази
21. Српска геополитичка мисао у другој фази
22. Српска геополитичка мисао у трећој фази
23. Српска геополитичка мисао у четвртој фази

24. Геополитичка мисао Ј. Цвијића
25. Духет, Северски и ваздушна моћ
26. Појам геостратегије
27. Геополитика испод радара (Готман, Џоунс, Меининг)
28. Геополитичка мисао С. Б.Коена
29. Геополитички „бум“ током 1980их (Тејлор, Моделски, Кенеди)
30. Постанак Критичке геополитике
31. Стожерне тачке критичке геополитике
32. Подела критичке геополитике
33. Геополитика током 1990их (субверзивна неокласична, не-геополитика)
34. Субверзивна геополитика (Лакост)
35. Неокласична геополитика (Бжежински, Хантингтон, Фукујама, Дугин)
36. Појам геоекономије и геоекономске стратегије
37. Структурална геополитика Егњуа и Кробрица
38. Астрополитика
39. Дебаланс глобалне моћи и евроатланска експанзија
40. Позициона (status quo) стратегија Русије и уздржаност незападних сила
41. Вакуми моћи и њихове геополитичке импликације
42. Теорија и пракса хегемонистичке стабилности
43. Ексклузивни суверенитет и/или узурпација суверенитета
44. Патерналистички однос према малим и „незбринутим“ државама
45. Инструментализација форума међународне заједнице
46. Ултимативна „узми или остави“ дипломатија
47. Замке хегемоније - суфицит силе и дефицит поверења
48. „Државе деликвенти“ и некооперативни режими
49. Недржавне претње
50. Деклинација подршке у партнерским земљама – опадање „заводљиве моћи“
51. Конкурвенција великих сила
52. Глобализација и глобалне диспропорције
53. Неједнакост и свест о неједнакости
54. Демографски трендови
55. Етно-религијске различитости – актуелизовање питања „четвртог света“
56. Истискивање и деградација природе
57. Алтернативе униполарном поретку
58. Могућа савезништва и ривалства између великих сила
59. Укрупљавање или фрагментација држава
60. Појам и врсте региона
61. Регионализам као геополитички тренд
62. Перспективни и проблематични региони
63. Регионални лидери
64. САД – светски или регионални лидер
65. Силе у успону
66. Силе у настајању
67. Пројекције будућности ЕУ
68. Једна или више Европа
69. Балкан и ЕУ

План рада на наставном предметуНазив предмета : **Систем националне безбедности Србије**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
НБ.4.34.	Обавезни	VII	5	30+15

Циљеви предмета	Упознавање студената са појмом систем националне безбедности, елементима система националне безбедности Србије, њиховом међусобном везом, координацијом и повезаношћу са елементима међународног система безбедности.
Исход изучавања	Основни исход овог студијског програма је способност студената да разумеју место и улогу сваког елемента система националне безбедности Србије у успостављању и очувању националне безбедности Републике Србије
Садржај и структура предмета	1) Појам и порекло система националне безбедности. 2) Изазови, ризици и претње Републици Србији-стратегијски оквир. 3) Институционална основа система националне безбедности. 4) Положај Војске Србије у систему националне безбедности. 5) Улога полиције у систему националне безбедности. 6) Улога обавештајно-безбедносног система у систему националне безбедности. 7) Цивилна одбрана 8) Приватна безбедност. 9) Улога грађана у систему националне безбедности.

ПРЕДАВАЊА

недеља	Тематска јединица	број часова
I	Појам и порекло система националне безбедности	3
II	Структура система националне безбедности	3
III	Изазови и претње Републици Србији- стратегијски оквир	3
IV	Руководећи део система система националне безбедности	3
V	Место Народне скупштине у систему националне безбедности	3
VI	Улога извршне власти у систему националне безбедности	3
VII	Извршни део система националне безбедности	3
VIII	Уставни положај војске Србије- командовање, организација, мисије и задаци	3
IX	Савет за националну безбедност	3
X	Улога полиције у систему националне безбедности Србије	3
XI	Модел организације полиције	3
XII	Обавештајно безбедносни систем Србије	3
XIII	Комунална милиција и приватна безбедност	3
XIV	Цивилна одбрана	3
XV	Улога грађана у систему националне безбедности Србије	3

ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Упоредна анализа система националне безбедности држава окружења	1
II	Анализа одредаба Устава Србије које се односе на националну безбедност	1
III	Симулација рада одбора за одбрану и унутрашње послове	1
IV	Симулација рада одбора за контролу служби безбедности	1
V	Анализа различитих модела организације полиције	1
VI	Упоредна анализа полицијских послова у Србији и државама окружења	1
VII	Анализа Стратегије националне безбедности, са уопредном анализом сличних докумената држава у окружењу	1
VIII	Анализа Стратегије одбране Србије и сличних докумената држава у окружењу	1
IX	Војска Србије- мисије и организација- упоредна анализа	1
X	Анализа закона о службама безбедности	1
XI	Симулација рада Савета за националну безбедност	1
XII	Анализа закона о ванредним ситуацијама	1
XIII	Симулација рада штаба за ванредне ситуације	1
XIV	Права и обавезе грађана у националној безбедности	1
XV	Обавезно sluжење војног рока- за и против- панел	1

	дискусија	
--	-----------	--

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, семинарски рад, симулације	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 20 поена семинар, 20 поена активност током симулација испит: до 60 поена;	
Литература	обавезна	Зоран Драгишић, (2020.), Систем националне безбедности Србије.
	допунска	Зоран Кековић, Иван Димитријевић, Системи безбедности са системом националне безбедности Србије, Београд 2018.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	проф. др Зоран Драгишић E-mail: zoran.dragisic@yahoo.com Консултације: понедељак од 15,00 до 17,00	

ИСПИТНА ПИТАЊА

1. Појам и порекло система националне безбедности
2. Дефинисање система националне безбедности
3. Структура система националне безбедности
4. Стратегија националне безбедности Србије као општа безбедносна процена
5. Безбедносни изазови ризици и претње Републици Србији-глобални оквир

6. Безбедносни изазови ризици и претње Републици Србији- регионални оквир
7. Институционална основа система националне безбедности Србије
8. Улога Народне скупштине у СНБ- Уставотворна и законодавна надлежност
9. Улога Народне скупштине у СНБ- Доношење буџета
10. Улога Народне скупштине у СНБ- Потврђивање међународних уговора
11. Улога Народне Скупштине у СНБ- Усвајање Стратегије одбране
12. Улога Народне скупштине у СНБ- проглашење ратног и ванредног стања
13. Улога Народне Скупштине у СНБ- контрола служби безбедности
14. Улога Народне скупштине у СНБ- Контрола над радом извршне власти
15. Улога извршне власти у СНБ
16. Место и улога Владе у управљању СНБ
17. Улога председника Републике у СНБ
18. Положај Војске Србије у СНБ
19. Састав Војске Србије
20. Командовање Војском Србије
21. Служба у Војсци Србије и попуна Војске Србије
22. Учешће Војске Србије у мултинационалним операцијама
23. Улога полиције у СНБ
24. Модели организације савремених полиција
25. Јединствени централизовани модел организације полиције
26. Координисани централизовани модел организације полиције
27. Некоординисани централизовани модел организације полиције
28. Координисани децентрализовани модел
29. Некоординисани децентрализовани модел организације полиције
30. Организација полиције у Србији

31. Полицијски послови
32. Комунална полиција-појам и организација
33. Улога обавештајно-безбедносног система у СНБ
34. Настанак, развој и појам обавештајно-безбедносних служби
35. Обавештајно-безбедносни систем Републике Србије
36. Савет за националну безбедност- састав и надлежности
37. Канцеларија Савета за националну безбедност
38. Безбедносно информативна Агенција, појам, надлежности
39. ВБА и ВОА- место у СНБ, појам и надлежности
40. Историјски развој и одређење цивилне одбране
41. Систем заштите и спасавања
42. Субјекти заштите и спасавања
43. Начела заштите и спасавања
44. Задаци система заштите и спасавања
45. Цивилна заштита
46. Улога приватне безбедности у систему националне безбедности
47. Послови приватног обезбеђења
48. Лиценце за обављање послова приватног обезбеђења
49. Улога грађана у СНБ
50. Војна обавеза и елементи војне обавезе
51. Приговор савести
52. Учешће у цивилној заштити
53. Радна обавеза
54. Материјална обавеза
55. СНБ Србије и међународне интеграције
56. Учешће Србије у ППМ

План рада на наставном предмету

Назив предмета : САВРЕМЕНА ИСТОРИЈА СРБИЈЕ

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ЕСПБ	Фонд часова П+В
СБ.4.35/1.И.СА	обавезни / академско- општеобразовни (АО)	VII	ЕСПБ: 5	45 (2+1 Недељно)

Циљеви предмета	Циљ предмета је стицање знања и компетенција неопходних за разумевање савременог света, разумевање историјских процеса који делују на садашњост, развијање вештине критичког и изградња сопственог мишљења и одговоран однос према сопственом и националном идентитету, културноисторијском наслеђу, друштву и држави у којој живи. Поред тога циљ предмета је и стицање основних знања из историје српског народа и изградња и развој српске државе у европском, балканском и југословенском контексту у 19. и 20 веку. Изучавајући историјске процесе, догађаје, појаве и личности, ратове, конфликте и кризе али и разне облике регионалне и европске сарадње прати се настанак и развој српске државе од устаничких борби 1804. преко аутономног статуса у оквиру Османског царства, стицања независности 1878. ширења државне територије, балканских 1912-1913. и светских ратова 1914-1918. и 1941-1945. у којима је српски народ масовно страдао, стварања заједничке државе, револуције, живот у социјализму до разбијања југословенске државе. Циљ предмета је изградња и развој вештина историјског мишљења, изградња ставова и вредности, способност повезивања садашњег и прошлог, односно критичко сагледавање и разумевање корена сукоба и криза на овим просторима који се делом налазе у историји.
Исход изучавања	- Усвајање кључних знања – појмова, процеса, догађаја, личности и чињеница из историје српског и југословенских народа у 19. и 20. веку. - развијање способност повезивању узрока и корена сукоба и криза на овим просторима. - развијање способности да студент смешта кључне догађаје, појаве и процесе из савремене историје на временској ленти; уочи и прати динамику различитих историјских појава и промена у прошлости и покаже на историјској карти; пореди различите историјске изворе и рангира их на основу њихове сазнајне вредности; - упознавање студената са постојањем

	различитих интерпретација историјских појава у овом периоду - развијање способности код студената да критички процењују различите интерпретације и ставове са посебним нагласком на препознавање ненаучних и пропагандних садржаја и - развијање способности за креативни и истраживачки рад у историји. – идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликта; – изведе закључке о узроцима, току и последицама ратова условљених распадом СФРЈ користећи изворе различитог порекла и сазнајне вредности; – изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника; – препозна пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији; – критички се односи према информацијама из медија користећи се историјским знањима и вештинама; – анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног изворног материјала; – осмисли, спроведе и презентује резултате истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури – образложи смисао неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба; - покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа
Садржај и структура предмета	Теоријска настава: Српски народ на почетку 19. века, Духовно буђење и корени побуне 1804. Почетак борбе за независност. Стицање аутономије. Знамените личности. Сретењски устав-темељ модерне српске државе. Од аутономног статуса до независности Србије. Политичке и династичке борбе, Балкански ратови, Први светски рат и ратни циљеви Србије. Стварање заједничке државе Срба, Хрвата и Словенаца. Краљевина СХС 1918-1929. Краљевина Југославија 1929-1941. Хрватско питање у Краљевини Југославији. Други светски рат-окупација. Ослободилачки и грађански рат. Злочини у другом светском рату. Стварање федеративне народне републике Југославије. Југославија између истока и запада. Јосип Броз Тито. Југославија после Тита. Економска и политичка криза. Међунационални конфликти. Разбијање заједничке државе. Стварање и признавање нових држава. Рат на Косову и Метохији. Српски народ у транзицији на путу ка европским интеграцијама. Практична настава: Вежбе, Израда семинарских радова, дискусије, стручно-едукативне посете архивским и музејским институцијама.

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	УВОДНО ПРЕДАВАЊЕ, ТЕМЕ, ПОЈМОВИ, ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА	3
II	БОРБА ЗА НЕЗАВИСНОСТ (ПРВИ СРПСКИ УСТАНАК 1804-1813; ОРГАНИ ВЛАСТИ У УСТАНИЧКОЈ ДРЖАВИ; ЗНАМЕНИТЕ ЛИЧНОСТИ ПРВОГ СРПСКОГ УСТАНКА; ХРОНОЛОГИЈА ДОГАЂАЈА 1804 -1813	3
III	ДРУГИ СРПСКИ УСТАНАК (СРБИЈА У ПЕРИОДУ ИЗМЕЂУ ПРВОГ И ДРУГОГ СРПСКОГ УСТАНКА; ТОК УСТАНКА; ЛИЧНОСТИ И ХРОНОЛОГИЈА ДОГАЂАЈА 1814-1834)	3
IV	КНЕЖЕВИНА СРБИЈА 1834-1858. (СРЕТЕЊСКИ УСТАВ 1835; СРБИЈА ПОД УСТАВОБРАНИТЕЉИМА 1842-1858; ПРОГРАМИ УЈЕДИЊЕЊА СРПСКОГ НАРОДА; ЛИЧНОСТИ И ХРОНОЛОГИЈА)	3
V	КНЕЖЕВИНА СРБИЈА 1858-1878. (БОРБА ЗА НЕЗАВИСНОСТ; БАЛКАНСКИ САВЕЗ, КНЕЗ МИХАИЛО ОБРЕНОВИЋ, ХРОНОЛОГИЈА)	3
VI	ВЕЛИКА ИСТОЧНА КРИЗА, БЕРЛИНСКИ КОНГРЕС; СТИВЦАЊЕ НЕЗАВИСНОСТИ (ВЕЛИКА ИСТОЧНА КРИЗА;. САНСТЕФАСКИ МИР И БЕРЛИНСКИ КОНГРЕС; СРБИЈА ПОСЛЕ БЕРЛИНСКОГ КОНГРЕСА; ИЗГРАДЊА МОДЕРНЕ ДРЖАВЕ, ПЕРИОД ВЛАДАВИНЕ МИЛАНА ОБРЕНОВИЋА; ВЛАДАВИНА АЛЕКСАНДРА ОБРЕНОВИЋА ПОЛИТИЧКА ПРЕВИРАЊА И ДРЖАВНИ УДАРИ)	3
VII	СРБИЈА 1903-1914, ПОЛЕТ ДЕМОКРАТИЈЕ И СУЧЕЉАВАЊЕ СА АУСТРОУГАРСКОМ (ДРУШТВО, ПРИВРЕДА, ПРОСВЕТА И КУЛТУРА НЕЗАВИСНЕ СРБИЈЕ; ЕВРОПСКИ И БАЛКАНСКИ ОКВИРИ СРПСКЕ ИСТОРИЈЕ; СРБИ ПОД ТУРСКОМ ВЛАШЋУ, СРБИ ПОД ВЛАШЋУ АУСТРО-УГАРСKE - СРБИ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ, СРБИ У ЈУЖНОЈ УГАРСКОЈ, СРБИ У ХРВАТСКОЈ, СЛАВОНИЈИ И ДАЛМАЦИЈИ)	3
VIII	БАЛКАНСКИ РАТОВИ 1912-1913. (ПРВИ БАЛКАНСКИ РАТ; ДРУГИ БАЛКАНСКИ РАТ, НОВЕ ГРАНИЦЕ, КРАЉ ПЕТАР КАРАЂОРЂЕВИЋ)	3
IX	МЕЂУНАРОДНА КРИЗА И ПОЧЕТАК СВЕТСКОГ РАТА, РАТНА 1914. (. Србија и Црна Гора 1914; СРБИЈА 1915. И 1916. ПОВЛАЧЕЊЕ ПРЕКО АЛБАНИЈЕ И ОКУПАЦИЈА; ДРЖАВА У ИЗГНАНСТВУ; ПРОБОЈ СОЛУНСКОГ ФРОНТА И КРАЈ РАТА; СТВАРАЊЕ ЗАЈЕДНИЧКЕ ДРЖАВЕ ЈУЖНИХ СЛОВЕНА – УЈЕДИЊЕ ИЛИ ГУБИТАК СРПСКЕ ДРЖАВНОСТИ?	3

X	ЈУГОСЛОВЕНСКА КРАЉЕВИНА 1918–1939. (КРАЉЕВИНА СХС 1918-1929; КРАЉЕВИНА ЈУГОСЛАВИЈА 1929–1941. ГОДИНА; ДРУШТВО КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ; КРАЉ АЛЕКСАНДАР КАРАЂОРЂЕВИЋ	3
XI	ЈУГОСЛАВИЈА У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ (НАПАД НА ЈУГОСЛАВИЈУ – АПРИЛСКИ РАТ. ОКУПАЦИЈА; ОКУПАЦИЈА И ПОДЕЛА ЗЕМЉЕ, НЕЗАВИСНА ДРЖАВА ХРВАТСКА (НДХ);АНТИФАШИСТИЧКИ ПОКРЕТИ ОТПОРА. ГРАЂАНСКИ РАТ У ОСЛОБОДИЛАЧКОМ РАТУ; ЗАВРШНА ФАЗА РАТА; РЕВОЛУЦИОНАРНО ПРЕРУЂЕЊЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ; ГЕНОЦИД НАД СРБИМА У НДХ; ЉУДСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ГУБИЦИ СРБИЈЕ У РАТУ)	3
XII	ЈУГОСЛАВИЈА ПОСЛЕ ДРУГОГ СВЕТскоГ РАТА (РЕВОЛУЦИОНАРНИ ТЕРОР, УКИДАЊЕ МОНАРХИЈЕ И ПРОГЛАШЕЊЕ РЕПУБЛИКЕ; ЈУГОСЛАВИЈА 1945-1948 - НА ТРАГУ СОВЈЕТскоГ МОДЕЛА; САМОУПРАВЉАЊЕ У ЈУГОСЛАВИЈИ; ДРУШТВЕНИ, ЕКОНОМСКИ, ПОЛИТИЧКИ И КУЛТУРНИ РАЗВОЈ – ГЛАВНИ ПРОЦЕСИ И ПРОБЛЕМИ; ЈОСИП БРОЗ ТИТО;	3
XIII	ДРУШТВЕНА КРИЗА И ПОРАЗ ЈУГОСЛАВИЈЕ (РАЗБИЈАЊЕ ЗАЈЕДНИЧКЕ ДРЖАВЕ, ГРАЂАНСКИ РАТ, САВЕЗНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА, РЕПУБЛИКА СРПСКА)	3
XIV	КРИЗА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ, НАТО АГРЕСИЈА	3
XV	ОД ДРЖАВНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ СА ЦРНОМ ГОРОМ ДО САМОСТАЛНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ	3

ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	МЕСТА СЕЋАЊА ИЗ ПРВОГ И ДРУГОГ СРПСКОГ УСТАНАКА	1
II	ВОЖД КАРАЂОРЂЕ И КНЕЗ МИЛОШ ОБРЕНОВИЋ	1
III	СРЕТЕЊСКИ УСТАВ И ЊЕГОВ ЗНАЧАЈ	1
IV	ОБРЕНОВИЋИ –КНЕЗ МИХАИЛО, КРАЉ МИЛАН, КРАЉ АЛЕКСАНДАР	1
V	СРБИЈА НА БЕРЛИНСКОМ КОНГРЕСУ	
VI	НАСТАНАК И УЛОГА ПОЛИТИЧКИХ СТРАНАКА У СРБИЈИ	1
VII	ДИНАСТИЧКИ ПРЕВРАТ 1903.	1
VIII	АНЕКСИОНА КРИЗА	1
IX	ВИДОВДАНСКИ АТЕНТАТ	
X	МЕСТА СЕЋАЊА ИЗ БАЛКАНСКИХ И ПРВОГ	1

	СВЕТСКОГ РАТА	
XI	КАРАЂОРЂЕВИЋИ - КРАЉ ПЕТАР, КРАЉ АЛЕКСАНДАР, КНЕЗ ПАВЛЕ, КРАЉ ПЕТАР ДРУГИ	1
XII	АПРИЛСКИ РАТ	1
XIII	СРБИЈА И СРБИ НА КРАЈУ ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА	1
XIV	НАЦИОНАЛИЗАМ И ШОВИНИЗАМ У ЈУГОСЛАВИЈИ	1
XV	МЕСТА СТРАДАЊА И ЦИВИЛНЕ ЖРТВЕ У НАТО АГРЕСИЈИ	1

Облици извођења наставе	Предавања, презентације, вежбе, семинарски радови, дискусије, стручно-едукативне посете архивским и музејским институцијама.	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 20 поена (семинарски рад 15 и активност 5, писмени испит, 80. Могућност усменог испита за све студенте који на писменом испиту освоје половину предвиђених поена.	
Литература	обавезна	САВРЕМЕНА ИСТОРИЈА СРБИЈЕ-РАДНИ МАТЕРИЈАЛ – на сајту факултета; <i>Историја српског народа</i> , књига 5-1, 5-2, 6-1,6-2. Српска књижевна задруга,Београд, 1983.
	допунска	Д. Јанковић, <i>Историја државе и права Србије 19. века</i> , Београд, 1960. <i>Југославија 1918-1984.</i> Збирка докумената. Приредили Б. Петрановић и М. Зечевић, Београд, 1987. А. Митровић, <i>Србија у Првом светском рату</i> , Београд, 1984. С. Новаковић, <i>Васкрс државе српске</i> , Београд, 1986. Б. Петрановић, <i>Србија у Другом светском рату 1939-1945</i> , Београд, 1992. М. Павловић, <i>За Тита или за Краља</i> , Београд, 2007. М. Павловић, <i>Историја грађанских политичких странака у Југославији</i> , књига 1-2, Београд, 2008. М. Павловић, <i>Документа ЦИА о Југославији 1948-1983</i> , Београд, 2009. Љ Димић, <i>Историја српске државности</i> , Београд, 2001 Ст. .Павловић, <i>Историја Балкана</i> , Београд, 2001

		Р. Љушић,(ур.) <i>Владе Србије 1805-2005</i>, Београд, 2005 П.Ивић, <i>Историја српске културе</i>, Београд, 1994 Б. Глигоријевић, <i>Парламентаризам у Краљевини СХС</i>, Београд, 1979 Б. Глигоријевић,<i>Краљ Александар 1-3</i>, Београд, 201-2003 Ј. Марјановић, <i>Дража Михаиловић између Британаца и Немаца</i>, Загреб,1980 Б. Петрановић, <i>Револуција и контрареволуција</i>, Београд,1983 Д. Бекић, <i>Југославија у хладном рату</i>, Загреб, 1985 Љ. Димић, <i>Агитпроп култура</i>, Београд, 1988. Н. Поповић (ур.), <i>Косово и Метохија у великоалбанским плановима</i>, Београд, 2000 <i>Срби и Албанци у 20.веку</i>, Београд, САНУ, 1990 <i>Косово-прошлост и садашњост</i>, (група аутора), Београд, 1989. М. Павловић (ур.), <i>Век важних догађаја на Косову и Метохији 1912-2012.</i>; Београд 2013
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету		Проф. др ЧЕДОМИР АНТИЋ Е-mail: chedomirn.antic@gmail.com Консултације: после предавања и вежби Сарадник _____ Е-mail: Консултације:

ИСПИТНА ПИТАЊА:

БОРБА ЗА НЕЗАВИСНОСТ

Положај Срба у Отоманском царству на крају 18. и почетком 19. века

Страховлада дахија

Почетак устанка 1804. године

Основни захтеви устаника 1804. године

Ђорђе Петровић Карађорђе

Борбе устаника и турских јединица 1804. Године

Скупштина у Остружници

Развој устанка 1805-1806. Године

Мисија Петра Ичка на Порти

Скупштина у Смедереву
Устаници према Аустрији и Русији
Помоћ Русије
Успеси устаника 1807-1810. година
Букурешки мир (12 тачка) 1812. године
Слом устанка 1813. године
Водеће личности Првог српског устанка

ОРГАНИ ВЛАСТИ У УСТАНИЧКОЈ ДРЖАВИ
Правитељствујушчи совјет сербски

СРБИЈА У ПЕРИОДУ ИЗМЕЂУ ПРВОГ И ДРУГОГ СРПСКОГ УСТАНКА
Хаџи Проданову буну (1814. Године
Милош Обреновић
Збор у Такову и почетак Другог српског устанка
Ток устанка
Споразум кнеза Милоша и везира Марашли али паше
Турски хатишериџи Србији 1830 и 1833. године
Паралелизам власти од 1815. до 1833. године у Београдском пашалуку

СРЕТЕЊСКИ УСТАВ 1835. ГОДИНА
Милетина буна
Уставобранитељски покрет
Турски устав
Абдикација кнеза Милоша
Прва владавина кнеза Михаила Обреновића
Период уставобранитељског режима
Владавина кнез Александра Карађорђевића
Светоандрејска скупштина
Друга владавина Милоша Обреновића

ПРОГРАМИ УЈЕДИЊЕЊА СРПСКОГ НАРОДА

СРБИЈА 1858-1878. ГОДИНА
Владавина кнеза Михаила Обреновића
Милан Обреновић, кнез и краљ Србије

ВЕЛИКА ИСТОЧНА КРИЗА
Устанак у Херцеговини
Српско-Турски рат
Санстефански мир и Берлински конгрес
Стицање независности Србије

СРБИЈА ПОСЛЕ БЕРЛИНСКОГ КОНГРЕСА
Настанак и активност првих политичких странака у Србији
Проглашење Србије за Краљевину

Тимочка буна
Односи са Аустријом (Трговински споразум и Тајна конвенција)
Рат Србије и Бугарске 1885. Године
Абдикација краља Милана Обреновића
Владавина краља Александра Обреновића
Завереници и Мајски преврат

КРАЉЕВИНА СРБИЈА 1903-1914
Владавина краља Петра Првог Карађорђевића
Промене у унутрашњој политици
Нови курс у спољној политици
Царински рат
Анексиона криза

ДРУШТВО, ПРИВРЕДА, ПРОСВЕТА И КУЛТУРА НЕЗАВИСНЕ СРБИЈЕ
Знамените личности
Односи са Црном Гором
Срби ван Србије под турском влашћу
Комите – Четници
Срби под влашћу Аустро-угарске
Срби у Босни и Херцеговини
Срби у Јужној Угарској
Срби у Хрватској, Славонији и Далмација
Војна крајина (Војна граница)
Балканска супарништва и Балкански савез
Први Балкански рат
Лондонски мир.
Други Балкански рат
Букурешки мир
Последице Балканских ратова

МЕЂУНАРОДНА КРИЗА И ПОЧЕТАК СВЕТСКОГ РАТА
Узроци рата
Видовдански атентат у Сарајеву као повод за рат
Конструисање рата Аустроугарске са Србијом
Србија и Црна Гора 1914
Церска Битка
Злочини Аустроугарске војске у Србији
Битка на Дрини
Колубарска Битка
Нишка декларација
Црна Гора прве ратне године

СРБИЈА 1915. И 1916.
Тифус
Одбрана Београда 1915. године

ПОВЛАЧЕЊЕ ПРЕКО АЛБАНИЈЕ

Капитулација Црне Горе

Окупација Србије

Држава у изгнанству

Реорганизација војске и државе

Повратак на бојиште- Солунски фронт

Солунски процес

Топлички устанак

Пробој солунског фронта и крај рата

Жртве Србије у првом светском рату

СТВАРАЊЕ ЈУЖНОСЛОВЕНСКЕ ДРЖАВЕ

Идеје о заједништву Јужних Словена

Крфска декларација

Стварање Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца

Промене на Балкану после рата

КРАЉЕВИНА СХС 1918-1929

Политичке странке у Краљевини СХС

Видовдански устав

Хрватско питање

Круна

КРАЉЕВИНА ЈУГОСЛАВИЈА 1929–1941. ГОДИНА

Краљев удар 6. јануара 1929. године

Убиство краља Александра Карађорђевића

НАМЕСНИШТВО 1934–1941. Година

Кнез Павле Карађорђевић

Влада Милана Стојадиновића

Бановина Хрватска

Друштво Краљевине Југославије

Дипломатски и војни притисак на Југославију 1939-1941

Војни пуч у Београду

Напад фашистичких земаља на Југославију

ОКУПАЦИЈА И ПОДЕЛА ЗЕМЉЕ

Окупација у Србији

НЕЗАВИСНА ДРЖАВА ХРВАТСКА (НДХ)

Прогон Срба у НДХ;

Логори у НДХ;

Логор смрти-Јасеновац

Геноцид над Србима у НДХ,

АНТИФАШИСТИЧКИ ПОКРЕТИ ОТПОРА

Отпор припадника југословенске војске
Партизански отпор
Сарадња два покрета и стварање слободне територије
Грађански рат у ослободилачком рату
Пуковник Драгољуб Михаиловић
Јосип Броз Тито
Одмазда и злочини окупатора
Битка на Неретви
Битка на Сутјесци
Стварање нове власти и будуће федерације
Рат на Балкану и британска политика
Србија на крају рата
Савезничка бомбардовања градова у Србији 1943-1944.
Спашавање савезничких пилота и њихова евакуација из Србије 1944.
Крај рата
Злочини окупатора у Србији
Страдање Јевреја и цивила у Србији

Прве послератне године
Револуционарни терор и репресија победника
Реализација споразума Тито–Шубашић
Избори за Уставотворну скупштину („за Тита или за краља”)
Затирање страначког плурализма
Терор на селу
ОЗНА
Сарадња са Совјетским Савезом
Сукоб са Информбироом
Логори и затвори за политичке кривце

САМОУПРАВЉАЊЕ У ЈУГОСЛАВИЈИ

Друштво нове Југославије
Пораст стандарда
Масовна култура
УДБ-а
Пад Александра Ранковића
Реорганизација служби безбедности
Југославија као конфедерација
Уставне промене
Пораст међунационалних тензија
Разбијање заједничке државе-Југославије
Грађански рат
„Прљави рат“ у Словенији
Рат у Хрватској
Последице рата за српски народ у Хрватској
Стварање Савезне Републике Југославије

Рат у Босни и Херцеговини
Злочини у рату
Дејтонски мировни споразум
Криза на Косову и Метохији
Конструисање рата са Србијом
Споразум у Рамбујеу
Агресија НАТО
Пад Слободана Милошевића
Самопроглашење независности Косова
Међународни суд за злочина на простору Југославије
Различити погледи на узроке ратних сукоба у бившим југословенским републикама

План рада на наставном предметуНазив предмета : **Методологија научног истраживања**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
НБ. 4.35	Обавезан	VII	5	45+15

Циљеви предмета	Циљ предмета је стицање основних знања о методологији и разумевање елементарних принципа истраживачког процеса. Суштинска сврха изучавања методологије у оквиру овог студијског програма је да студенте снабде научним алаткама за квалитетан истраживачки рад у свим областима студирања, као и у оквиру послова којима ће се професионално бавити по завршетку студија.
Исход изучавања	Код студената се развија темељно разумевање теоријско-методолошких принципа истраживања у области безбедности. Студенти ће бити у стању да осмисле једноставна емпиријска истраживања, развију способност адекватног избора извора података и техника за њихово прикупљање и анализу.
Садржај и структура предмета	<i>Теоријска настава</i> Основни курс из методологије обухвата упознавање са појмом, предметом и природом ове дисциплине; усвајање основних методолошких знања о путевима, правилима, поступцима, изворима и средствима научног истраживања. <i>Практична настава:</i> На практичној настави студенти имају прилику да усвојена теоријска знања практично примењују креирајући нацрте истраживања у области својих интересовања. Такође, на часовима вежби ће се обнављати градиво са предавања, као и писати есеји.

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Упознавање са предметом, литературом, начином рада и дефинисање календара активности	3
II	Појам, функције и делокруг методологије	3
III	Фазе истраживачког процеса	3
IV	Пројектовање истраживања	3
V	Полагање првог колоквијума	3
VI	Типови истраживачких пројеката	3
VII	Структура и елементи пројекта истраживања	3
VIII	Теоријски и методолошки оквир истраживања	3
IX	Полагање другог колоквијума	3
X	Посматрање	3
XI	Упитник и интервју	3
XII	Анализа садржаја	3
XIII	Основне статистичке методе	3
XIV	Писање извештаја о истраживању	3
XV	Полагање трећег колоквијума	3

ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Оквирно одређење проблема истраживања	1
II	Рад у библиотеци (проналажење и избор релевантних библиографских јединица; израда пописа референци; редослед читања литературе)	1
III	Писање прегледне студије	1
IV	Рад на терену (разговори са експертима, увид у локалне изворе података; посматрање појава у природним условима; формирање мреже теренских сарадника)	1
V	Израда идејне скице пројекта	1
VI	Пројектовање различитих типова истраживања (једнократних и виšekратних, експерименталних и неексперименталних; експлоративних, дескриптивних, експликативних и предиктивних; квалитативних и квантитативних)	1
VII	Хипотетички оквир истраживања	1
VIII	Концептуализација и операционализација	1
IX	Комплементарност као истраживачки принцип	1
X	Методолошки проблеми у истраживањима појава безбедности	1
XI	Примена различитих типова посматрања у истраживањима појава безбедности	1
XII	Предности и недостаци примене интервјуа и анкета у истраживањима појава безбедности	1

XIII	Секундарна анализа података	1
XIV	Испитивање ставова	1
XV	Типови узорковања у истраживањима појава безбедности	1

Облици извођења наставе	Предавања са дискусијом, вежбе, колоквијуми, презентације, радионице	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 40 поена (активност током наставе 10, колоквијуми 2 x 15) испит: писмени и/или усмени испит до 60 поена;	
Литература	обавезна	Милић, В. (1978). <i>Социолошки метод</i>. Београд: Полит. стр: 15 – 38; стр. 431 – 475; стр. 477 – 529; стр. 571 – 597. Хавелка, Н. и др. (1998). <i>Методе и технике социјалнопсихолошких истраживања</i>. Београд: Центар за примењену психологију Друштва психолога Србије. стр. 38 – 81; стр. 82 – 142; стр. 240 – 251; стр. 79 – 81. Шушњић, Ђ. (1973). <i>Критика социолошке методе</i>. Ниш: Градина. стр. 207 – 214; стр. 215 – 227; стр. 229 – 237; стр. 247 – 259; стр. 307 – 318. Фајгел, С. (2005). <i>Методе истраживања понашања</i>. Београд: Центар за примењену психологију Друштва психолога Србије. стр. 311 – 323; стр. 347 – 359; стр. 339 – 347; стр. 546 – 599; стр. 600 – 644
	допунска	Ђурић, С. (2007). <i>Фокус групни интервју</i> . Београд: Службени гласник.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	проф. др Слађана Ђурић Е-mail: djuricsladja@gmail.com Консултације: среда од 14 до 15ч	

ИСПИТНА ПИТАЊА МЕТОДОЛОГИЈА НАУЧНОГ ИСТРАЖИВАЊА

ПРВИ ДЕО

1. Делокруг и функције методологије
2. Одређење методологије
3. Методологија и логика
4. Методологија и научна теорија
5. Научни метод
6. Саставни делови методологије
7. Главне фазе истраживачког процеса
8. Оквирно одређење проблема истраживања
9. Припремна фаза
10. Рад у библиотеци
11. Израда пописа референци
12. Писање прегледне студије на основу анализе литературе
13. Рад на терену
14. Израда идејне скице пројекта

ДРУГИ ДЕО

15. Задаци пројектовања и улога пројекта у истраживању
16. Пројектовање експлоративних, дескриптивних, експликативних и предикативних истраживања
17. Пројектовање једнократних и развојних истраживања
18. Пројектовање теоријских и примењених истраживања
19. „Идеални“ или „оптимални“ пројекат?
20. „Реални“ или „изведбени“ пројекат?
21. Структура пројекта истраживања
22. Теоријски део пројекта
23. Формулација проблема истраживања
24. Формулација циљева истраживања
25. Формулација хипотеза – задаци истраживања
26. Класификовање и дефинисање променљивих
27. Методолошки део пројекта
28. Операционалне дефиниције променљивих
29. Избор техника за прикупљање података
30. Нацрт узорка истраживања
31. План обраде података
32. План реализације истраживања
33. Материјални део пројекта
34. Извођење истраживања
35. Обрада и анализа података

ТРЕЋИ ДЕО

36. Предности, ограничености и тешкоће посматрања
37. Основне карактеристике научног посматрања
38. Врсте посматрања
39. Поступак сређивања података добијених посматрањем
40. Особине посматрача као препрека објективном посматрању
41. Одређење и начин примене интервјуа
42. Формулација и редослед питања у интервјуу
43. Претходна провера питања у интервјуу
44. Питања са понуђеним одговорима и питања са слободним одговорима
45. Интеракција између испитивача и испитаника
46. Утицај услова у којима се обавља разговор на квалитет интервјуа
47. Особине испитивача (анкетара) које утичу на квалитет интервјуа
48. Анкетарска грешка
49. Типови интервјуа
50. Основна разлика између интервјуа и анкете
51. Ограничења и слабости упитника
52. Предност упитника над разговором
53. Састављање питања за анкету – општи критеријум
54. Општа оцена вредности интервјуа и анкете
55. Критерији за табелисање података добијених интервјуом или анкетом
56. Анализа података добијених интервјуом или анкетом
57. Дефиниција анализе садржаја
58. Дефиниције и елементи комуникације
59. Области примене анализе садржаја
60. Извођење анализе садржаја – систем категорија
61. Значај познавања статистичких појмова и метода
62. Појам и теорије вероватноће
63. Идеја узорка
64. Природа и величина узорка
65. Основни принципи узимања узорака и главне врсте узорака
66. Средње вредности
67. Најчешће грешке у употреби статистике
68. Основни делови и врсте извештаја о истраживању

План рада на наставном предмету
Назив предмета : Криминалистика

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
20.O20059	Изборни	VIII	6	45+15

Циљеви предмета	Упознавање студената са основним криминалистичким појмовима, као и њихово оспособљавање за практичну примену криминалистичких метода у циљу спречавања, откривања, разјашњавања и доказивања кривичних дела, са посебним освртом на примену савремених метода заснованих на научним и техничким достигнућима.
Исход изучавања	Упознавање са основним карактеристикама криминалистичког мисаоног процеса, типичним облицима начина извршења кривичних дела, основним методама и техникама које се предузимају у криминалистичком раду, основним проблемима који се појављују у процесу откривања и доказивања кривичних дела и начинима њиховог превазилажења. Развијање способности за адекватну примену традиционалних и савремених криминалистичких метода и средстава у циљу превенције и сузбијања кривичних дела и откривању и процесуирању учинилаца кривичних дела.
Садржај и структура предмета	Теоријска настава Начела криминалистике, индиције, верзије, криминалистичке мере и радње, криминалистичка контрола и обрада, радње доказивања, методика откривања, разјашњавања и доказивања појединих кривичних дела, примена метода природних и техничких наука у спречавању и сузбијању криминалитета. Практична настава Анализа завршених криминалистичких обрада и симулација криминалистичкотактичких ситуација по кривичним делима општег и привредног криминалитета.

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Појам, врсте, узроци и карактеристике савременог криминала; Појам, врсте и карактеристике појединих категорија учинилаца кривичних дела; Основни методи и субјекти супротстављања криминалу; Међународна криминалистичка сарадња;	3

II	Појам предмет и задатак криминалистике и њен однос са другим наукама; Основна начела криминалистике; Начини сазнања за кривична дела	3
III	Тактичко планирање криминалистичког рада (појам и врсте тактичког планирања, анализа чињеничног стања, „златна питања криминалистике“, планирање и проверавање криминалистичких верзија, савремене методе планирања)	3
IV	Индиције (појам, значај, подела, основне методе рада са индицијама)	3
V	Оперативне криминалистичке евиденције; Криминалистичке мере и радње – појам, карактеристике, класификација; Криминалистичка провера	3
VI	Прикупљање обавештења; Тактика обављања разговора, специфичности разговора са појединим категоријама лица (осумњичени, сведоци, деца – малолетници)	3
VII	Провера алибија; Полиграф; Осматрање; Праћење; Заседа	3
VIII	Криминалистичка обрада места криминалног догађаја; Увиђај;	3
IX	Реконструкција; Претресање стана и других просторија; Претресање лица; Препознавање лица и ствари	3
X	Крвни деликти – Убиство; Сумњиве смрти; Чедоморство Сексуални деликти – Силовање; Недозвољени прекид трудноће	3
XI	Имовински деликти – Крађе; Тешке крађе; Разбојништво Превара; Изнуда; Уцена; Деликти на моторним возилима	3
XII	Пожари и паљевине; Угрожавање јавног саобраћаја; Кривична дела у вези са злоупотребом психоактивних супстанци	3
XIII	Политички криминал – Тероризам; Диверзија; Саботажа	3
XIV	Привредни криминал – Појам, карактеристике, феноменологија; Фалсификовање новца; Недозвољена трговина и кријумчарење;	3
XV	Привредни криминал – Проневере; Примање и давање мита; Фалсификовање исправе	3

В Е Ж Б Е		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Практични аспекти криминалистичких начела; Начини сазнања код појединих категорија кривичних дела	1
II	Практична примена метода и средстава планирања криминалистичке оперативне делатности, рад са верзијама, анализа примера из праксе	1
III	Индиције (откривање, тумачење, анализа примера из праксе); Најчешће грашке приликом рада са индицијама	1
IV	Практични аспекти рада са оперативним криминалистичким евиденцијама; Разграничење оперативних и доказних криминалистичких радњи и мера	1
V	Практични аспекти обављања разговора са појединим категоријама лица; Методе откривања лажи и прибављања признања; Симптоматска слика приликом обављања разговора	1
VI	Практични аспекти оперативних криминалистичких мера и	1

	радњи осматрања, праћења, заседе, примене полиграфа	
VII	Практични аспекти криминалистичке делатности на месту криминалног догађаја; Увиђајна документација	1
VIII	Практични аспекти доказних радњи претресања, препознавања,	1
IX	Први колоквијум	1
X	Анализа окончаних криминалистичких обрада крвних и сексуалних деликата	1
XI	Анализа окончаних криминалистичких обрада имовинских деликата	1
XII	Анализа окончаних криминалистичких обрада пожара и паљевина и угрожавања јавног саобраћаја	1
XIII	Анализа окончаних криминалистичких обрада кривичних дела у вези са злоупотребом психоактивних супстанци	1
XIV	Анализа окончаних криминалистичких обрада појединих кривичних дела привредног криминала	1
XV	Други колоквијум	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијуми, семинарски радови, стручно-едукативне посете организационим јединицама криминалистичке полиције.	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 40 поена (активност током наставе 10, колоквијуми 2X10, семинарски рад 10) испит: до 60 поена;	
Литература	обавезна	Жарковић, Милан, Бановић, Божидар, Ступар, Љубинка, <i>Криминалистика</i> , ВШУП, Београд, 2005.
	допунска	Бранислав Симоновић, <i>Криминалистика</i> , Крагујевац, 2014.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	проф. др Божидар Бановић Е-mail: banovicb@fb.bg.ac.rs Консултације: понедељак од 11,00 до 13,00	

ИСПИТНА ПИТАЊА КРИМИНАЛИСТИКА

1. Појам, врсте и узроци криминалитета
2. Карактеристике савременог криминалитета
3. класификације учинилаца кривичних дела
4. Основни методи и субјекти супротстављања криминалитету
5. Међународна криминалистичка сарадња
6. Појам, предмет и здаатак криминалистике
7. Однос криминалистике и других наука
8. Начела Криминалистике
9. Начини сазнања за кривична дела

10. Индиције и верзије
11. Златна питања Криминалистике
12. Оперативне криминалистичке евиденције
13. Појам и класификација криминалистичких мера и радњи
14. Криминалистичка провера
15. Прикупљање обавештења
16. Тактика обављања разговора
17. Специфичности разговора са жртвом и извршиоцем
18. Специфичности разговора са женама
19. Специфичности разговора са децом и малолетницима
20. Специфичности разговора са старим лицима
21. Специфичности разговора са осумњиченим
22. Провера алибија
23. Криминалистичка примена полиграфа
24. Осматрање
25. Праћење
26. Заседа
27. Појам и врсте потрага и потаржни акти
28. Тактика спровођења потаржних мера и радњи
29. Криминалистичка контрола лица
30. Криминалистичка употреба посебно дресираних паса
31. Појам, циљ и законски основ лишења слободе
32. Општа тактичка правила лишења слободе
33. Тактика лишења слободе на отвореном и у затвореном простору
34. Тактика лишења слободе у превозном средству и на радном месту
35. Криминалистичка обрада места криминалног догађаја
36. Појам, предмет, субјекти и циљеви увиђаја
37. Тактика вршења и документовање увиђаја
38. Реконструкција догађаја
39. Појам циљ, врсте и законски основ претресања
40. Претресање стана и других просторија
41. Претресање слободног простора и превозних средстава
42. Претресање лица
43. Препознавање
44. Кривична пријава
45. Појам и предмет криминалистичке методике
46. Убиство
47. Сумњиве смрти
48. Недозвољени прекид трудноће
49. Убиство детета при порођају
50. Силовање
51. Обичне крађе
52. Тешка крађа
53. Разбојништво
54. Превара
55. Изнуда

- 56. Уцена
- 57. Деликти на моторним возилима
- 58. Пожари и паљевине
- 59. Угрожавање јавног саобраћаја
- 60. Поступак у случају бекства учесника саобраћајне незгоде
- 61. Појам, врсте, карактеристике и путеви снабдевања опојних дрога
- 62. Откривање и доказивање неовлашћене производње и стављања у промет опојних дрога
- 63. Појам и карактеристике политичког криминалитета
- 64. Диверзија
- 65. Саботажа
- 66. Појам и карактеристике привредног криминалитета
- 67. Фалсификовање новца
- 68. Недозвољена трговина и кријумчарење
- 69. Проневера
- 70. Примање и давање мита
- 71. Фалсификовање исправе

План рада на наставном предмету у школској 2024/25. годиниНазив предмета: **Обавештајне студије**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ЕСПБ	Фонд часова П+В
20.О20051	Изборни	VIII	6	45+15

Циљеви предмета	Студенти ће упознати дисциплину Обавештајних студија која се током 20. века теоријски уобличавала у оквиру стратешких студија, теорија међународних односа, студија безбедности, политикологије, историје и других сродних научних дисциплина, кроз њен развој од првих појмовних разматрања обавештајног рада након завршетка Другог светског рата, све до модерних приступа у изучавању различитих аспеката савременог обавештајног рада. У том смислу, студенти ће усвојити основне појмове који се данас користе у Обавештајним студијама, као што су обавештајни рад, обавештајни податак и информација, обавештајни процес, обавештајна анализа и повезане појмове. Поред тога, од студената се очекује да развију критички однос према информацијама које су им доступне у свакодневном животу, тако што ће разумети да доступни подаци и информације нису увек истинити, тако што ће научити да провере њихову веродостојност, и тако што ће развити основне вештине за проналажење, филтрирање, проверавање и укрштање података које прикупе из различитих извора, помоћу техника и метода које се користе у савременом обавештајном раду.
Исход изучавања	Од студената се очекује да могу да објасне због чега су Обавештајне студије постале научна дисциплина, тако што ће уочити и разумети значај кључних догађаја у модерној историји обавештајног рада за развој теоријске мисли о њему. Након завршетка учења и полагања испита, студенти ће моћи да наведу основне карактеристике савременог обавештајног рада, да објасне како функционише уобичајени обавештајни процес, да наброје и објасне основне методе прикупљања обавештајних података, да објасне значај отворених извора података за савремени обавештајни рад, да примене основне принципе научених алата и техника за прикупљање и проверу веродостојности података и информација и ван области безбедности, као и да уоче сличности и разлике у раду обавештајних служби различитих држава. Такође, студенти ће бити у стању да примене основе научених аналитичких техника и метода у пракси без обзира на посао који буду обављали, тако што ће моћи да превазиђу проблеме који се односе на грешке у перцепцији, тако што ће знати да израде основни план прикупљања података и тако што ће бити у стању да провере податке из различитих извора кроз употребу савремених информационих и комуникационих технологија.
Садржај и структура предмета	I: Класична мисао о обавештајном раду за потребе вођења рата; Интелектуална претходница дисциплине Обавештајних студија; Прва академска расправа о карактеру обавештајног рада; Академски доприноси проучавању обавештајног рада; Почетак Обавештајних студија; Савремени академски доприноси Обавештајним студијама. II: Обавештајне „мисије“; Обавештајни процес; Методе прикупљања података; Отворени извори података и нове технологије; Алати и технике за прикупљање и проверу веродостојности отворених извора података; Контраобавештајни рад; Тајне акције и специјалне операције. III: Обавештајна анализа; Размишљање о размишљању; Перцепција и грешке у перцепцији; Познавање корисника обавештајних информација и аналитичко комуницирање; Структуриране аналитичке технике. IV: Будућност обавештајног рада.

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Класична мисао о обавештајном раду за потребе вођења рата; Интелектуална претходница дисциплине Обавештајних студија	3
II	Прва академска расправа о карактеру обавештајног рада; Академски доприноси проучавању обавештајног рада	3
III	Почетак Обавештајних студија; Савремени академски доприноси Обавештајним студијама	3
IV	Обавештајне „мисије“ (прикупљање и анализа података, контраобавештајни рад, тајне акције и специјалне операције)	3
V	Обавештајни процес (врсте и елементи обавештајног процеса); Методе прикупљања података (HUMINT, IMINT, SIGINT, MASINT, OSINT)	3
VI	Отворени извори података и нове технологије (интернет, друштвене мреже, Web 2.0, Web 3.0, велики подаци и базе података)	3
VII	Алати и технике за прикупљање и проверу веродостојности отворених извора података	3
VIII	Контраобавештајни рад (појам и карактеристике); Тајне акције и специјалне операције (одговорност обавештајних служби и значај обавештајних неуспеха за разумевање обавештајног рада)	3
IX	Обавештајна анализа (појам и основне карактеристике); Размишљање о размишљању (решавање проблема, критичко мишљење, рефлексивно размишљање, когнитивни фактори који утичу на квалитет размишљања)	3
X	Перцепција и грешке у перцепцији	3
XI	Познавање корисника обавештајних информација и аналитичко комуницирање	3
XII	Структуриране аналитичке технике (провера кључних хипотеза, анализа конкурентних хипотеза, анализа друштвених мрежа, геопросторна анализа, анализа индикатора и друге)	3
XIII	Контрола и надзор над обавештајним службама; Обавештајни рад у мировним мисијама	3
XIV	Обавештајни рад и приватност; Технике и методе надзора над електронским комуникацијама; Морални аспекти употребе савремених технологија у обавештајном раду; Значај и последице дезинформација у обавештајном раду	3
XV	Обавештајни рад на нивоу Европске уније	3

ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Обавештајни рад пре и после Другог светског рата (кључне карактеристике, сличности и разлике)	1
II	Обавештајна служба и политички одлучиоци (да ли обавештајни рад треба да буде потпуно одвојен од политичких одлучилаца?)	1
III	Значај „Године обавештајног рада“ за настанак Обавештајних студија	1
IV	Кључни аутори у Обавештајним студијама данас и њихов допринос разумевању савременог обавештајног рада	1
V	Колоквијум I	1
VI	Методе прикупљања обавештајних података (квалитативна анализа различитих извора података)	1
VII	Отворени извори података (врсте и карактеристике класичних јавно доступних података)	1
VIII	Отворени извори података и нове технологије (друга генерација OSINT-а и	1

	алати и технике за њихово прикупљање и проверу веродостојности)	
IX	Колоквијум II	1
X	Обавештајна анализа (анализа алата за размишљање)	1
XI	Обавештајна анализа (примери грешака у перцепцији)	1
XII	Структуриране аналитичке технике (технике за препознавање образаца, анализа друштвених мрежа, геопросторна анализа, технике за дијагностику)	1
XIII	Поправни колоквијум	1
XIV	Презентације есеја	1
XV	Припрема за полагање испита	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе са дискусијама, колоквијуми (припрема, спровођење и оцењивање), семинарски рад/есеј (припрема и одбрана), индивидуално читање литературе.	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: до 60 поена (активност током наставе 5, практична настава 10, колоквијуми 30, семинарски рад 10, есеј 5). усмени испит: до 40 поена.	
Литература	обавезна	Димитријевић, И. (прир.) (2025). <i>Обавештајне студије (радни материјал)</i> . Београд: Факултет безбедности (у припреми). Jensen, C.J., McElreath, D.H. & Graves, M. (2018). <i>Introduction to Intelligence Studies (2nd ed.)</i> . NY: Routledge.
	допунска	George, R.Z. (2020). <i>Intelligence in the National Security Enterprise</i> . Washington, DC: Georgetown Uni. Press. Andrew, C., Aldrich, R.J. & Wark, W.K. (Eds.) (2020). <i>Secret Intelligence: A Reader (2nd ed.)</i> . London: Routledge. McGlynn, P. & Garner, G. (2019). <i>Intelligence Analysis Fundamentals</i> . Boca Raton: CRC Press. Gill, P. & Phythian, M. (2018). <i>Intelligence in an Insecure World (3rd ed.)</i> . Cambridge: Polity Press. Johnson, L.K. (Ed.) (2007). <i>Strategic Intelligence, Volumes 1-5</i> . Westport: Praeger Security International. Heuer, R.J. (1999). <i>Psychology of Intelligence Analysis</i> . Washington, DC: Center for the Study of Intelligence.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	доц. др Иван Димитријевић E-mail: ivan.dimitrijevic@fb.bg.ac.rs Консултације: четвртак од 12,00 до 14,00 часова	

ИСПИТНА ПИТАЊА

I Теоријски основи Обавештајних студија

1. Класична мисао о обавештајном раду за потребе вођења рата (Сун Цу и вон Клаузевиц)
2. Интелектуална претходница дисциплине Обавештајних студија (Шерман Кент, професионализација обавештајног рада и потреба за обавештајном литературом)
3. Прва академска расправа о карактеру обавештајног рада (Кент и Кендал о односу обавештајних служби и политичких одлучилаца)
4. Академски доприноси проучавању обавештајног рада (Киркпатрик, Ренсом, Хилсман и други)
5. Почетак Обавештајних студија („Година обавештајног рада“ и конгресне истраге америчких обавештајних служби)
6. Савремени академски доприноси Обавештајним студијама (Ловентал, Ричелсон, Хаштед, Бетс, Дејвис, Хендел, Херман, Хулник, Џонсон, Кан, Лакер, Џервис и други)

II Обавештајне „мисије“

1. Обавештајне „мисије“ (прикупљање и анализа података, контраобавештајни рад, тајне акције и специјалне операције)
2. Обавештајни процес (врсте и елементи обавештајног процеса)
3. Методе прикупљања података (HUMINT, IMINT, SIGINT, MASINT, OSINT)
4. Отворени извори података и нове технологије (интернет, друштвене мреже, Web 2.0, Web 3.0, велики подаци и базе података)
5. Алати и технике за прикупљање и проверу веродостојности отворених извора података
6. Контраобавештајни рад (појам и карактеристике)
7. Тајне акције и специјалне операције (одговорност обавештајних служби и значај обавештајних неуспеха за разумевање обавештајног рада)

III Обавештајна анализа

1. Обавештајна анализа (појам и основне карактеристике)
2. Размишљање о размишљању (решавање проблема, критичко мишљење, рефлексивно размишљање, когнитивни фактори који утичу на квалитет размишљања)
3. Перцепција и грешке у перцепцији
4. Познавање корисника обавештајних информација и аналитичко комуницирање
5. Структуриране аналитичке технике (провера кључних хипотеза, анализа конкурентних хипотеза, анализа друштвених мрежа, геопросторна анализа, анализа индикатора и друге)

IV Будућност обавештајног рада

1. Контрола и надзор над обавештајним службама
2. Обавештајни рад у мировним мисијама
3. Обавештајни рад и приватност
4. Технике и методе надзора над електронским комуникацијама
5. Морални аспекти употребе савремених технологија у обавештајном раду
6. Значај и последице дезинформација у обавештајном раду
7. Обавештајни рад на нивоу Европске уније

План рада на наставном предметуНазив предмета : **Пенологија**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
20.020063	Изборни	VIII	6	45+15

Циљеви предмета	Основни сазнајни циљ студијског курса је упознавање студената са свим важним елементима извршења кривичних санкција при чему се ставља акценат на затворски систем односно систем извршења казне затвора. У оквиру курса студенти би требало да усвоје знања о историјском развоју пенолошке мисли од најранијег периода функционисања људске заједнице до савременог доба како би разумели промене у начинима реаговања на недозвољена понашања и очекивања друштва у различитим периодима у погледу ефеката коришћених облика санкционисања. С обзиром да више од два века казна затвора доминира у систему извршења кривичних санкција студенти ће се упознати детаљно са различитим аспектима њеног извршења како би разумели комплексност њеног спровођења која подразумева с једне стране нормативне аспекте а са друге третманске оквири поступања с обзиром на основни циљ прописивања и извршења казне затвора – ресоцијализација осуђеника односно његово поправљање како би био способан за живот на слободи. Студенти ће се упознати и са проблематиком извршења других кривичних санкција посебно алтернативних облика кажњавања који постају све значајније средство контроле криминалитета у условима кризе затворског система и све већег неповерења у ефекте затварања. Свеобухватно разумевање динамичких аспеката пенолошке теорије и праксе оспособиће студенте да критички размишљају о могућим будућим правцима развоја ове важне области друштвеног живота.
Исход изучавања	На крају процеса изучавања овог студијског курса студенти ће разумети све важне аспекте извршења кривичних санкција. Студенти ће усвојити знања о историјском развоју пенолошке мисли и најзначајнијим теоријским становиштима који су утицали на то а посебно ће схватити разлоге појаве казне лишења слободе у регистру кривичних санкција и разумеће како је дошло до њене популаризације

	и остваривања доминантне позиције у савременој пенолошкој пракси. Као резултат упознавања са нормативним аспектом проблематике, пре свега на примеру права извршења кривичних санкција у Републици Србији, студенти ће стећи вештину анализирања правних аката из области извршења кривичних санкција и биће у стању да критички разматрају ту област.
Садржај и структура предмета	Теоријска настава: Садржај овог курса се односи пре свега на изучавање правних последица делинквентних понашања. Обухвата историју и развој теоријске пенолошке мисли. Приказује систем извршења кривичних санкција и мера алтернативног кажњавања. Практична настава: Детаљнија обрада појединих тематских целина путем семинара и студијских посета. 1) Појам и предмет пенологије, место у систему кривичних наука 2) Неформална реакција од стране заједнице и колективни одговор на злочин 3) Кривично право и реакција на криминално понашање; Суштина казне и сврха кажњавања 4) Деловање полиције 5) Судови и изрицање кривичних санкција 6) Настанак и развој казне затвора и пенитенцијарних установа 7) Модерни систем извршења казне затвора 8) Казнене установе и контрола криминалитета 9) Оспоравање казне затвора и ресоцијализације 10) Начини за превазилажење кризе и алтернативе казни затвора 11) Стандардна минимална правила о поступању са затвореницима и Европска правила о затварању 12) Општи модел извршења кривичних санкција 13) Посебни модели извршења одређених кривичних санкција 14) Извршење казне затвора у Србији 15) Извршење осталих кривичних санкција у Србији; ванзаводске санкције и мере

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Дефинисање појма и предмета пенологије	3
II	Неформална контрола од стране заједнице и колективни одговор на злочин	3
III	Видови реакције друштва на злочин, историја кажњавања	3
IV	Суштина казне и сврха кажњавања	3
V	Тенденције у изрицању кривичних санкција у нашој земљи	3
VI	Улога полиције и судова, гарантовање права човека	3
VII	Настанак и развој казне затвора и пенитенцијарних установа	3
VIII	Ресоцијализација као сврха кажњавања, индивидуализација у извршењу казне затвора и хумано поступање са осуђеницима	3
IX	Критика филозофије третмана и начини за превазилажење кризе, отворене установе	3
X	Алтернативе казни затвора	3
XI	Извршење казне затвора у Србији – опште одредбе: пријем и разврставање осуђеника у заводима, права осуђеника	3
XII	Извршење казне затвора у Србији – мере за обезбеђење реда и безбедности, дисциплинске мере и дисциплински поступак	3
XIII	Извршење кривичних санкција у Србији – постпенална помоћ	3
XIV	Извршење кривичних санкција у Србији – ванзаводске санкције и мере	3
XV	Посебан модел извршења казне затвора за нарочито тешка кривична дела и извршење кривичних санкција према малолетницима	3

ВЕЖБЕ		
Недеља	Тематска јединица	број часова
I	Дефинисање појма и предмета пенологије и виктимологије	1
II	Неформална контрола од стране заједнице и колективни одговор на злочин	1
III	Видови реакције друштва на злочин, историја кажњавања Суштина казне и сврха кажњавања	1
IV	Тенденције у изрицању кривичних санкција у нашој земљи	1
V	Улога полиције и судова, гарантовање права човека	1
VI	Настанак и развој казне затвора и пенитенцијарних	1

	установа	
VII	Ресоцијализација као сврха кажњавања, индивидуализација у извршењу казне затвора и хумано поступање са осуђеницима	1
VIII	Критика филозофије третмана и начини за превазилажење кризе, отворене установе	1
IX	Алтернативе казни затвора	1
X	Извршење казне затвора у Србији– опште одредбе: пријем и разврставање осуђеника у заводима, права осуђеника	1
XI	Извршење казне затвора у Србији – мере за обезбеђење реда и безбедности, дисциплинске мере и дисциплински поступак	1
XII	Извршење кривичних санкција у Србији – постпенална помоћ	1
XIII	Извршење кривичних санкција у Србији – ванзаводске санкције и мере	1
XIV	Посебан модел извршења казне затвора за нарочито тешка кривична дела и извршење кривичних санкција према малолетницима	1
XV	Колоквијум	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијум, семинарски радови и стручно-едукативне посете затворским установама	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 60 поена (активност током предавања 5, практична настава 5, колоквијуми 20x2, семинари 10) испит: до 40 поена;	
Литература	обавезна	Игњатовић Ђ., <i>Криминологија</i> (V глава), Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2019, или новије издање Игњатовић Ђ., <i>Право извршења кривичних санкција</i> , Београд, 2018, или новије издање Закон о извршењу кривичних санкција („Службени гласник РС“, бр. 55/2014 и 35/2019) Закон о извршењу ванзаводских санкција и мера („Службени гласник РС“, бр. 55/2014 и 87/2018) Закон о извршењу казне затвора за кривична дела организованог криминала („Службени гласник РС“, 72/2009 и 101/2010) Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица („Службени гласник РС“, бр. 85/2005)
	допунска	Атанацковић Д., <i>Пенологија</i> , Београд, 1998 Илић, А., <i>Коментар Закона о извршењу кривичних санкција</i> , ЈП “Службени гласник”, Београд, 2022
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Проф. др Александра Илић Е-mail: aleksandra.ilic@fb.bg.ac.rs Консултације: понедељак од 11.00 до 12.00	

ИСПИТНА ПИТАЊА ПЕНОЛОГИЈА

Прво питање.....

1. Појам пенологије
2. Видови реакције друштва на злочин; имиџ злочина и митови о њему
3. Неформална реакција друштва на злочин; страх од злочина и неформална контрола од стране заједнице
4. Колективни одговор на злочин
5. Историја кажњавања
6. Одређивање граница кривичне репресије-хиперинкриминализација, декриминализација и инкриминализација
7. Суштина казне и сврха кажњавања; правила о одмеравању казни
8. Судови и изрицање кривичних санкција
9. Тенденције у изрицању кривичних санкција у Србији
10. Замерке деловању судова
11. Однос запрећених и изречених санкција
12. Независност судства
13. Врсте и области полицијске делатности (примена принуде од стране полиције)
14. Стратегије полицијског деловања
15. Занимање полицајац; противречност захтева и сукоб улога; опасан посао; стрес и субкултура полицајаца
16. Замерке полицијским органима – бирократизација, политизација, прекорачење и злоупотреба овлашћења полиције
17. Замерке полицијским органима – издвајање за полицију и њену ефикасност и корумпирање полиције
18. Полиција и приватизација послова безбедности

Друго питање.....

19. Настанак казне затвора и пенитенцијарних установа
20. Стање у првим заводима и њихови реформатори
21. Системи ћелијског осамљења
22. Комбиновани прогресивни систем
23. Ресоцијализација као сврха кажњавања
24. Индивидуализација у извршењу казне затвора – опште одредбе
25. Хумано поступање са осуђеницима – опште одредбе
25. Стандардна минимална правила о поступању са затвореницима (општа правила)
26. Европска правила о затварању (основни принципи и услови затварања)
27. Европска правила о затварању (здравље и одржавање реда у затвору)
28. Извршење казне затвора у Закону о извршењу кривичних санкција (опште одредбе, упућивање и распоређивање осуђених у заводе и поступак упућивања на издржавање казне затвора)
29. Извршење казне затвора у Закону о извршењу кривичних санкција (пријем и разврставање осуђеног у заводу)
30. Извршење казне затвора у Закону о извршењу кривичних санкција (положај осуђеног-права осуђеног која се односе на смештај у заводу)

31. Извршење казне затвора у Закону о извршењу кривичних санкција (положај осуђеног-права на комуникацију са спољним светом, проширена права и погодности осуђеног, премештај осуђеног и прекид извршења казне затвора)
32. Мере за одржавање реда и безбедности у Закону о извршењу кривичних санкција
33. Дисциплински преступи, мере и поступак и материјална одговорност осуђеног у Закону о извршењу кривичних санкција
34. Оспоравање казне затвора-циљ лишавања слободе и негативан утицај на осуђенике; осуђеничка заједница
35. Трајање казне, једна или више врста затварања
36. Пренатрпаност затвора и цена извршења, заводске побуне и насиље међу осуђеницима
37. Критика филозофије третмана
38. Начини за превазилажење кризе, ширење система отворених установа, врсте установа према степену обезбеђења
39. Појам отворених установа и избор осуђеника за отворене установе

Треће питање.....

40. Алтернативе казни затвора – појам и врсте
41. Рад у корист заједнице, кућно затварање и електронски надзор
42. Алтернативе и будућност казне затвора
43. Извршење осталих казни и мера безбедности у Закону о извршењу кривичних санкција
44. Радни односи, надзор и контрола рада у Закону о извршењу кривичних санкција
45. Извршење ванзаводских санкција и мера (пробација) – основне одредбе
46. Извршење ванзаводских санкција и мера (пробација) – положај актера ванзаводског третмана и надзор над извршењем обавеза одређених одлуком тужиоца у Закону о извршењу ванзаводских санкција и мера
47. Извршење мере кућног притварања и мере забране прилажења или комуницирања са одређеним лицем у Закону о извршењу ванзаводских санкција и мера
48. Извршење казне затвора без напуштања просторија у којима осуђени станује у Закону о извршењу ванзаводских санкција и мера
49. Извршење условне осуде са заштитним надзором и казне рада у јавном интересу у Закону о извршењу ванзаводских санкција и мера
50. Извршење условног отпуста и надзор над извршењем мера одређених уз условни отпуст у Закону о извршењу ванзаводских санкција и мера
51. Пружање помоћи лицу после извршења казне затвора и примена посебних мера за спречавање сексуалне виктимизације малолетника
52. Посебан модел извршења казне затвора за нарочито тешка кривична дела – уводне напомене, организација и надлежност за извршење
53. Посебан модел извршења казне затвора за нарочито тешка кривична дела – извршење казне затвора
54. Поступак према малолетницима (модел благостања и модел правде)

55. Извршење кривичних санкција према малолетницима – основне одредбе, извршење заводских мера и извршење казне малолетничког затвора

56. Нови трендови у контроли криминалитета-кругови одговорности и реститутивна и ресторативна правда

План рада на наставном предметуНазив предмета : **Сајбер безбедност**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
СБ.4.34/1.И.СА	Изборни	VIII	5	45+15

Циљеви предмета	Студенти се упознају са основним концептима, терминологијом, изазовима, технологијом, као и потребним вештинама, при чему се комбинују теоретски модели са практичним актуелним примерима. Представљене су актуелни напади као и могућност заштите од њих у свету где је повезано више милијарди нових уређаја. Поред тога студенти се упознају са актуелним стандардима у систему менаџмента безбедношћу информација и сајбер безбедности.
Исход предмета	Студенти ће моћи да разумеју основне принципе сајбер безбедности, као и да идентификују кључне рањивости, претње и нападе у сајбер простору као и могућност њиховог смањивања. Поред тога студенти ће бити упознати са основним стандардима у систему менаџмента безбедношћу информација и сајбер безбедности.
Садржај и структура предмета	1) Увод 2) Основни принципи безбедности информација 3) Анализа напада у рачунарским системима 4) Хакери, етички хакери, етички кодекс. 5) Интернет преваре, крађа идентитета, сајбер ухођење и заштита 6) Злонамерни програми (разумевање, начина ширења и приказ познатих злоанерних програма) 7) Заштита од злонамерних програма 8) Напад одбијања услуга 9) Хакерске технике 10) Стандарди безбедности информација 11) Дигитална форензика

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Уводно предавање	3
II	Основни принципи безбедности информација.	3
III	Анализа напада у рачунарским системима	3
IV	Ризик у рачунарским системима	3
V	Хакери, етички хакери, етички кодекс.	3
VI	Интернет преваре, крађа идентитета, сајбер ухођење, сајбер злостављање и заштита	3
VII	Злонамерни програми (разумевање, начина ширења и приказ познатих злоанермних програма)	3
VIII	Злонамерни програми (разумевање, начина ширења и приказ познатих злоанермних програма) наставак	3
IX	Заштита од злонамерних програма	3
X	Напад одбијања услуга	3
XI	Дигитална форензика	3
XII	Стандарди SRPS ISO/IEC 27XXX	3
XIII	Стандарди SRPS ISO/IEC 27XXX	3
XIV	Вештачка интелигенција и сајбер безбедност	3
XV	Вештачка интелигенција и сајбер безбедност	3

ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Провера лозинке и креирање ефикасне лозинке	1
II	Криптографија: коришћење софтвера за криптографију.	1
III	Стеганографија: основни елементи и коришћење софтвера за стеганографију.	1
IV	Анализа социјалних мрежа: основни елементи анализе	1
V	Софтвер за анализу социјалних мрежа	1
VI	Анализа социјалне мрежа - пример	1
VII	Сајбер насиље	1
VIII	Сајбер хигијена	1

IX	Злонамерни програми - примери	1
X	Злонамерни програми - примери	1
XI	Хакерске технике	1
XII	Дигитална форензика	1
XIII	Стандарди SRPS ISO/IEC 27XXX	1
XIV	Вештачка интелигенција и сајбер безбедност	1
XV	Вештачка интелигенција и сајбер безбедност	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијум	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе до 30: активност на настави, домаћи. испит до 70 поена	
Литература	обавезна	Easttom, C. (2020) Computer Security Fundamentals, 4 th , Pearson
	допунска	Раковић, Р. (2017) Безбедност информација: основе и смернице, Академска мисао, Београд SRPS ISO/IEC 27032:2019 Информационе технологије – Технике безбедности – Смернице за сајбер безбедност, Београд : Институт за стандардизацију Србије, 2019. Јевремовић, А., Веиновић, М., Шарац, М., Шимић, Г. (2018) Заштита у рачунарским мрежама, Универзитет Сингидунум, Београд.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	доц. др Ана Ковачевић Е-mail: ана.ковачевић@fb.bg.ac.rs	

Оквирна питања:

1. Шта је безбедност рачунарског система?
2. Због чега је важно управљање безбедношћу информација?
3. Који су основни циљеви управљања безбедношћу информација?
4. Распољивост информатичких ресурса
5. Поверљивост информатичких ресурса
6. Интегритет информатичких ресурса
7. Којим претњама могу бити изложени информатички ресурси?
8. Какве претње би требало узети у обзир када је у питању систем комуницирања?
9. Шта се подразумева под управљањем безбедношћу информација?
10. Ризик рачунарског система
11. Принципи безбедности информација.
12. Које су основне категорије напада на рачунарске системе?
13. Шта је контрола приступа у контексту безбедности информација?
14. Подела контроле приступа на основу циљева.
15. Подела контроле приступа на основу мера примене.
16. Шта је административна контрола приступа?
17. Шта је техничка контрола приступа?
18. Шта је физичка контрола приступа?
19. Основни сервис контроле приступа.
20. Провера идентитета.
21. Лозинка
22. Биометрија
23. Токени
24. Методологија контроле приступа.
25. Методи напада у рачунарски систем.
26. Подела контрола приступа према обавезности.
27. Евалуација и тестирање контроле приступа.
28. Улога државе у функцији заштите информатичких ресурса.
29. Компјутерски криминалитет.
30. Сајбер криминал
31. Компјутерски тероризам
32. Значај међународне сарадње на правној заштити безбедности информација
33. Кривична дела против безбедности рачунарских података (КЗРС)
34. Кривична дела против интелектуалне својине (КЗРС)
35. Софтвер према законском облику заштите
36. Доктрина поштеност коришћења
37. Када можете имати поверење у сопствене информације?
38. Криптографија
39. Дигитални потпис
40. Дигитални сертификат
41. Стеганографија
42. Основни елементи за стварање он-лине поверења
43. Како се етика уклапа у контексту остваривања безбедности информација?
44. Значај културе безбедности информација када је у питању електронско пословање
45. Какве претње безбедности информација долазе од запослених?

46. Шта је то противправно коришћење услуга и неовлашћено прибављање информација?
Социјални инжењеринг
47. Због чега је важно гајити културу безбедности информација?
48. Како се могу неутралисати унутрашње претње?
49. Тестирање заштите (Етичко хакерисање)
50. Етички кодекс Института за компјутерску етику
51. Злонамерни програми
52. Антивирусни програми
53. Крађа интегритета
54. Хакери
55. Firewall
56. Провера безбедности рачунара
57. Анонимност на webu
58. Зашто се поред законске регулативе и техничких механизма за управљање сигурношћу информација инсистира и на примену одговарајућих стандарда, као признатих модела за управљање безбедношћу информација?
59. Стандарди за управљање безбедношћу информација
60. Сертификација у области безбедности информација
61. ISO/IEC 27000 група, значај и историјат.
62. SRPS ISO/IEC 27001
63. SRPS ISO/IEC 27002
64. Кружни ток сталног побољшања
65. Регистар информатичких регистара
66. АУДИТ система за управљање безбедношћу информација, карактеристике, подела према клијентима и врстама провера.

План рада на наставном предмету
--

Назив предмета : **Медији и комуникације**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
НБ.4.37/2.	Изборни предмет/стручно-апликативни (СА)	VIII	5	45+15

Циљеви предмета	Циљ курса је да студенти стекну знања о основним токовима савремених теорија комуникације, са посебним освртом на масовне медије и развију критичко разумевање функционисања медија у демократским друштвима, као и социјалне димензије глобализације медија и сектора комуникације. Усвајају се и кључни појмови популарне културе и разумева се улога медија у обликовању и стварању друштвено значајних питања и њиховом производњом, регулацијом, представљањем, потрошњом и одговорношћу. Посебан акценат је на однос медија и безбедности.
Исход изучавања	Студенти имају основна знања о комуникацији и масовним медијима, њиховом месту, улози и функцијама у социјалној конструкцији реалности, као и базична знања о масовној култури.
Садржај и структура предмета	<i>Теоријска настава</i> Студенти се упознају са основним појмовима медија, комуникације и културе, начинима комуникације, социјалном историјом медија, изградњом јавног мњења, компаративним медијским системима, глобалним комуникацијама и регулацијом и праксом медија у Србији. Посебна пажња посвећује се односу медија и безбедности кроз проблематизовање тема односа медија и насиља, медија и тероризма, медија и криминала, медија и рата и места и улоге медија у кризним и ванредним ситуацијама <i>Пактична настава</i> Посета редакцији електронског и/или штампаног медија.

ПРЕДАВАЊА		
Недеља	Тематска јединица	број часова
I	Моћ комуникације	3
II	Медији - култура –друштво	3
III	Медији и насиље	3
IV	Говор мржње/таблоидизација медија/Лажне вести	3
V	Први коловијум	3
VI	Медији и криминал	3
VII.	Медији и тероризам	3
VIII.	Однос полиције и јавности	3

IX.	Медији и кризне/ванредне ситуације	3
X.	Цензура	3
XI	Виртуелна стварност /Зависност од Интерента	3
XII	Друштвене мреже и безбедност	3
XIII	Други колоквијум	3
XIV	Поправни колоквијум	3
XV	Припрема за усмени испит	3
В Е Ж Б Е		
Недеља	Тематска јединица	број часова
I	Виртуелно комуницирање	1
II	Медији и тероризам	1
III	Ријалити ТВ	1
IV	Медијска манипулација	1
V	Први колоквијум	1
VI	Цензура	1
VII	Неофолк култура	1
VIII.	Медији и насиље	1
IX	Медији и рат	1
X.	Медији и криминал	1
XI	Посета редакцији новина	1
XII.	Посета локалној телевизији	1
XIII	Други колоквијум	1
XIV	Поправни колоквијум	1
XV	Припрема за усмени испит	1
Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијуми	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 80 поена (активност током наставе 20, колоквијуми 2 x 30) испит: до 20 поена;	
Литература	Обавезна	1. М. Радојковић, М.Милетић, (2006) <i>Комуницирање, медији, друштво</i> , Београд:Стилос,2005 2. Kunczik, M. i Zipgel, A. (1998). <i>Uvod u publicističku znanost i komunikologiju</i> , Zagreb:Zaklada Friedrich Ebert

	Допунска	1. Илић, А. (2019). <i>Медији, криминалитет и судови</i>, Београд: Факултет безбедности/Службени гласник 2. Boyle, K. (2005), <i>Media and violence : gendering the debates</i>, London: Sage Publications. 3. Grimes, T., Anderson, J. A. and Bergen L. (2008). <i>Media violence and aggression : science and ideology</i>, Los Angeles [etc.] : Sage Publications. 4. Кешетовић, Ж. (2000), <i>Односи полиције са јавношћу</i>, Београд/Земун: Виша школа унутрашњих послова 5. Радојковић, М. (1988), <i>Тероризам и средства комуникација</i>, Горњи Милановац: Дечјеновине. 6. Бригс, А. и Кобли, П. (приређивачи) (2005), <i>Увод у студије медија</i>, Београд: Clio.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	проф. др Желимир Кешетовић Е-mail: kesetovic@fb.bg.ac.rs Консултације: по распореду Маринко Радић, наставник ван радног односа	

Испитна питања из предмета Медији и комуникације

1. Друштво - оквир људског комуницирања
2. Значај и моћ комуникације
3. Култура
4. Социјализација
5. Социјални конструктивизам
6. Тофлерова подела развоја цивилизације
7. Дебреова подела развоја цивилизације
8. Маклуанова подела развоја цивилизације
9. Појам комуницирања
10. Субјекти комуницирања
11. Комуникациони чин
12. Комуникациона ситуација
13. Облици комуникационе праксе
14. Вербално комуницирање
15. Дијалект, сленг, арго и пиџн
16. Лингвистичка схватања Ноама Чомског
17. Порекло и функције језика
18. Писани језик (говор)
19. Врсте писма
20. Однос писаног и усменог језика
21. Невербално комуницирање
22. Паралингвистички и екстралингвистички системи
23. Интраперсонално комуницирање
24. Интерперсонално комуницирање

25. Модели интерперсоналног комуницирања
26. Руморно комуницирање
27. Комуницирање у већим друштвеним групама
28. Масовно комуницирање
29. Масовна публика
30. Појам и врсте медија
31. Мултимедиј и медијатор
32. Медиј и комуницирање
33. Медиј масовног комуницирања
34. Друштвене функције масовних медија
35. Однос државе и медија
36. Штамп
37. Књига
38. Плакат и летак
39. Новине
40. Стрип
41. Филм
42. Радио
43. Телевизија
44. Компјутерска мрежа
45. Виртуелно комуницирање
46. Интернет
47. Масови медији у друштвеној структури
48. Друштвене функције масовних медија
49. Друштвене препреке масмедијске независности
50. Слобода информисања и цензура
51. Објекти цензуре
52. Цензура као филозофски проблем
53. Теорије о слободи штампе
54. Масмедиј, манипулација и пропаганда
55. Масмедији и масовна култура
56. Врсте пропаганде
57. Пропагандна порука
58. Емоционалне компоненте пропаганде
59. Медији и насиље – општи осврт
60. Медији и насиље – теоријски приступи
61. Насиље и критеријуми селекције вести
62. Теорија социјалног учења
63. Медији и тероризам
64. Улога медија у трансформацији класичног у нови тероризам
65. Модели односа терориста и медија
66. Тероризам и новинарски етички кодекси
67. Како терористи путем медија оправдавају употребу насиља
68. Терористичка медијска продукција
69. Тероризам на интернету
70. Говор мржње
71. Информативни медији и приказ криминала
72. Фикционално представљање криминала
73. Ефекти медијског представљања криминала
74. Морална паника
75. Медији и рат

План рада на наставном предметуНазив предмета : **МЕНАЏМЕНТ У ОБРАЗОВАЊУ**

Предметни наставник: проф. др Љубинка Катић

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ЕСПБ	Фонд часова П+В
	Изборни	VIII	6	3+1

Циљеви предмета	<i>Образовни циљеви:</i> Темељно упознавање појмова, значаја и међусобног односа различитих ресурса, форми и аспеката васпитно-образовног деловања са становишта појединца, друштвених асоцијација и друштва у целини. Упознавање са контингентним факторима организационих структура савременог друштва у разумевању и унапређивању образовања. <i>Васпитни циљеви:</i> Развијање способности разумевања релација савремених појава и законитости у друштву са политикама образовања, као и политикама безбедности. Развијање позитивног односа према континуираном учењу током професионалног и личног живота и уверења у еманципаторску моћ образовања у тим процесима
Исход изучавања	Очекује се да студенти могу да покажу ваљано разумевање појава и законитости из предметног проблемског оквира, да као продукт теоријског учења и практичног вежбања позитивно вреднују различите, не увек комплементарне, димензије образовања, те да умеју да планирају, организују и вреднују релевантна теоријска, стратегијска и практична образовна искуства.
Садржај и структура предмета	• Појам јавног добра и јавне одговорности • Образовање као јавно добро • Унапређивање образовања заснивањем образовне праксе на доказима истраживања • Образовни циклус • Образовне потребе • Менаџерски приступ /у/ образовању • Ресурси у образовању • Стили вођења • Образовна концепција - стратегија – систем • Односи у образовној тријади и према околини • Управљање путем модела финансирања образовања • Значај образовне димензије за људску, социјеталну и националну безбедност

	• Међусобни однос димензија образовања у европским политикама образовања • Образовање у контексту теорије људског капитала • Евалуација у образовању • Образовање и професионализација
--	---

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Појам, циљеви и функције образовања	3
II	Појам и карактеристике јавног добра	3
III	Образовање као јавно добро	3
IV	Образовни циклус вођен образовним потребама	3
V	Образовање од научних истраживања до практичних искустава	3
VI	Образовање и социјална стратификација	3
VII	Ресурси у образовању	3
VIII	Менаџерски приступ /у/ образовању	3
IX	Димензије образовних система	3
X	Међусобни однос димензија ефикасности и правичности у образовним политикама	3
XI	Образовна концепција – стратегија – систем	3
XII	Образовање и професионализација	3
XIII	Образовање и теорија људског капитала	3
XIV	Мрежа васпитно - образовних институција у Србији	3
XV	Евалуација – значај и ограничења	3

ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Циљеви и функције образовања (Дидактичка игра)	1
II	Јавно добро –јавна одговорност: јавно добро у образовању	1
III	Образовне потребе: актуелне–перспективне;индивидуалне – друштвене; начини	1

	утврђивања	
IV	Ресурси у образовању у Србији	1
V	/Не/прихватљивост неједнакости у образовању: класа, раса, род...; Теорија једнаких могућности	1
VI	Први колоквијум	1
VII	Актуелно стање димензија образовања у Србији према Стратегији развоја образовања (СРОС)	1
VIII	Визија развоја образовања у Србији према СРОС	1
IX	Стратегија високошколског образовања	1
X	Финансирање високог образовања	1
XI	Класични стилови руковођења–карактеристике; усредсређеност на различите циљеве; примереност различитим ситуацијама	1
XII	Евалуација образовања и евалуација наставе; Модели и примери	1
XIII	Студентска евалуација педагошког рада наставника	1
XIV	Други колоквијум	1
XV	Поправни колоквијум	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијуми	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 70 поена (колоквијуми 2x35) испит: 30 поена	
Литература	Обавезна (одабрана поглавља)	Пешикан, А. (пргр.), (2012) <i>Основни ресурси у предуниверзитетском образовању у Србији</i>, Београд, Филозофски факултет Универзитета у Београду,
	Допунска (одабрана поглавља)	- Катић, Љ. (2018) <i>Образовањем до безбедности</i>, Београд, Чигоја. - Apple, М. (2012) <i>Ideologija i kurikulum</i>, Београд, Fabrika knjiga. - Alibabić, Š. (2002) <i>Teorija organizacije obrazovanja odraslih</i>, Београд, Institut za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta u Beogradu. - Бодрошки Спарисусу, Б. (2007)

		Ефикасност и правичност образовних система у европским политикама образовања, <i>Настава и васпитање</i>, 3, 264-283. • Vukasović, M. (prir.), (2009) <i>Finansiranje visokog obrazovanja u jugoistočnoj Evropi</i>, Beograd, Centar za obrazovne politike, Državni univerzitet u Novom Pazaru.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Проф. др Љубинка Катић E-mail: ljkatice@fb.bg.ac.rs Консултације: уторак 10-12	

ИСПИТНА ПОДРУЧЈА

- Услови које треба испунити /х/уман систем образовања
- Појам јавног добра, карактеристике, значај
- Образовање као јавно добро
- Образовна политика, концепција, стратегија и систем
- Стилизови руковођења
- Менаџмент у образовању – макро, мезо и микро ниво
- Професионализација послова безбедности и образовање
- Димензије образовних система (квалитет, ефикасност, правичност, обухват)
- Образовне потребе; појам, значај, врсте, начини утврђивања, специфичности
- Образовни циклус
- Економски аспекти образовања
- Финансијски и нефинансијски ефекти образовања
- Схватање појма, аспекти и „култ“ ефикасности у образовању
- Појам правичности у образовању
- Теорија једнаких могућности и прихватљивост неједнакости
- Образовање и теорија људског капитала
- Образовање и социјална стратификација
- Међусобни однос димензија ефикасности и правичности
- Високошколско образовање; финансирање, карактеристике
- Доживотно образовање и обука одраслих
- Основни ресурси у образовању
- Евалуација образовања и у образовању
- Квалитет образовања и евалуација

План рада на наставном предметуНазив предмета : **Примењена етика**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
НБ.4.40/2.	Изборни	VIII	6	45+15

Циљеви предмета	Циљ предмета је да оспособи студенте да идентификују и анализирају моралне проблеме у различитим друштвеним и професионалним контекстима; да буду у стању да презентирају разложну аргументацију у вези професионалних расправа о моралним питањима; да структуришу и вреднују ове расправе; формулишу препоруке на основу понуђених теорија и дају оцену у погледу моралних питања у специфичним праксама.
Исход изучавања	Познавање особености моралне праксе и способност за исправну моралну процену у светлу контроверзних моралних питања и дилема. Познавање супротстављених становишта која се појављују у расправама о савременим моралним проблемима, као и могућих решења за моралне недоумице из домена професионалне праксе, као и оспособљеност за аргументовано критичко просуђивање о овим питањима.
Садржај и структура предмета	1) Појам и предмет и порекло примењене етике 2) Разлози за морално поступање 3) Принципи једнакости 4) Однос религије и етике 5) Морални кодекси 6) Питање толеранције и доследности 7) Однос циљева и средстава 8) Корисност и добро 9) Право и морал 10) Абортус и еутаназија 11) Права животиња 12) Идеја женске етике 13) Однос злочина и казне 14) Значење еволуције, образовања и хуманости

ПРЕДАВАЊА		
Недеља	Тематска јединица	број часова
I	Порекло етике	3
II	Предфилозофска идеја добра	3
III	Јеврејска, хришћанска и иламска етика	3
IV	Етички кодекси и морална безбедност	3
V	Принципи једнакости	3

VI	Зашто поступати морално?	3
VII	Однос циљева и средстава	3
VIII	Корисност и добро	3
IX	Право и морал	3
X	Питање толеранције	3
XI	Абортус и еутаназија	3
XII	Права животиња	3
XIII	Идеја женске етике	3
XIV	Злочин и казна	3
XV	Еволуција, образовање и хуманизам	3

В Е Ж Б Е		
Недеља	Тематска јединица	број часова
I	Дарвинизам и егоизам	1
II	Настанак етичких појмова пре етике као филозофске дисциплине	1
III	Етичке концепције у аврамовском монотеизму	1
IV	Хоризонт етичких кодекса	1
V	Једнакост шанси и једнако уважавање интереса	1
VI	Разлози за моралност	1
VII	Питања савести и грађанске непослушности	1
VIII	Утилитаризам и деонтологија	1
IX	Модерне концепције права и морала	1
X	Доследност и недоследност	1
XI	Одузимање људског живота	1
XII	Да ли су животиње морални субјекти?	1
XIII	Да ли је етика полно/родно условљена?	1
XIV	Деонтолошки и утилитаристички приступи кажњавању	1
XV	Дарвинистичко и ничеанско схватање еволуције	1
Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, презентације	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 30 поена (активност током наставе 10, презентација 20) испит: до 70 поена	
Литература	Обавезна	Увод у етику (прир. П. Сингер), (2004), ИКЗС, Сремски Карловци и Нови Сад; Питер Сингер, (2000), Практична етика, Сигнатуре, Београд
	Допунска	Лешек Колаковски, (1964), Филозофски

		есеји, Београд, Петер Слотердајк, (2001), У истом чамцу, Београдски круг, Београд.
Подаци о наставнику ангажованом на предмету	проф. др Бранко Ромчевић Е-mail: brankoromcevic@yahoo.com Консултације: четвртак од 11,00 до 13,00	

ИСПИТНА ПИТАЊА ПРИМЕЊЕНА ЕТИКА

1. Порекло етике
2. Предфилозофска идеја добра
3. Јеврејска етика
4. Хришћанска етика
5. Исламска етика
6. Проблем етичких кодекса
7. Принципи једнакости
8. Зашто поступати морално?
9. Однос циљева и средстава
10. Корисност и добро
11. Право и морал
12. Питање толеранције
13. Абортус
14. Еутаназија
15. Права животиња
16. Идеја женске етике
17. Злочин и казна
18. Значење еволуције
19. Питање хуманизма

План рада на наставном предметуНазив предмета: **Техничка средства безбедности и заштите**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
	Изборни	VIII	ЕСПБ: 6	60/(3+1)

Циљеви предмета	Циљ предмета је да се студенти упознају и усвоје знања о улози, функцијама и значају техничких средстава безбедности, односно очекује се да се студенти кроз изучавање наставних садржаја који су обухваћени овим предметом теоријски и практично оспособе за процену, пројектовање и заштиту основних вредности (лица, имовине и пословања) правних лица од свих извора и облика угрожавања, односно за обављање послова менаџера безбедности кроз примену техничких система обезбеђења.
Исход изучавања	На крају учења градива овог предмета, студенти ће моћи да адекватно примене техничку заштиту (механичку и електронску), да зна врсте механичке заштите и врсте електронске заштите, затим начин функционисања електронске заштите и њен значај, са компонентама алармних система, система видео обезбеђења, система контроле приступа, система електронских средстава надзора робе, система за контролу обиласка објекта, електронских система за заштиту од индустријске шпијунаже као и значај интегрисаности свих система у један. Поред тога, студенти ће моћи да ураде пројектовање система техничке заштите на конкретном примеру и да израде план система техничке заштите
Садржај и структура предмета	Теоријска настава: У оквиру теоријске наставе студенти изучавају Појам техничке компоненте (препреке, природне физичке препреке, баријере); Механичку заштиту; Електронску заштиту (алармни системи, системи видео обезбеђења (CCTV), системи за контролу приступа и детекцију, систем електронских средстава надзора робе, системи за контролу обиласка објекта, електронски системи за заштиту од индустријске шпијунаже, уређаји за уништавање докумената, оптичких и магнетних медија и интегрисани системи електронске заштите). Како би били припремљени за израду предлога пројекта техничке заштите, студенти изучавају Физичко-техничку заштиту – контролу приступа (предуслове функционисања, начин спровођења..). Студенти се упознају са начином и упутством израде предлога пројекта техничке заштите. Практична настава: У практичном делу наставе кроз вежбе студенти имају прилику да стечена теоријска знања имплементирају кроз израду предлога пројекта техничке заштите на конкретном примеру.

ПРЕДАВАЊА		
Недеља	Тематска јединица	Број часова
1.	Појам техничке компоненте, препреке и природне физичке препреке и баријере;	3
2.	Механичка заштита; Електронска заштита;	3
3.	Алармни системи - намена и врсте, карактеристике алармних система и делови алармног система;	3
4.	Системи видео обезбеђења (CCTV) - појам и функције, делови система видео обезбеђења	3
5.	Системи за контролу приступа и детекцију - појам, намена и врсте, делови система, параметри избора система за контролу приступа	3
6.	Систем електронских средстава надзора робе; Системи за контролу обиласка објекта;	3
7.	Електронски системи за заштиту од индустријске шпијунаже;	3
8.	Уређаји за уништавање докумената, оптичких и магнетних медија; Интегрисани системи електронске заштите;	3
9.	Физичко-техничка заштита – контрола приступа – значај познавања	3
10.	Контрола приступа дефинисана мешавином акредитива; Архитектонски план који испуњава безбедносно-заштитне критеријуме	3
11.	Предуслови функционисања и спровођења контроле приступа; Начини спровођења контроле приступа	3
12.	Физичко-техничке мере заштите података	3
13.	Фазе процеса пројектовања техничке заштите – 1. део	3
14.	Фазе процеса пројектовања техничке заштите – 2. део	3
15.	Израда предлога пројекта техничке заштите	3

ВЕЖБЕ		
Недеља	Тематска јединица	Број часова
1.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1
2.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1
3.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1
4.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1
5.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1
6.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1
7.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1
8.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1
9.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1
10.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1
11.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1
12.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1
13.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1
14.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1
15.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, семинари, презентације, консултације
Начин оцењивања на предмету	Предиспитне обавезе: 20 поена (активност у току предавања 10, практична настава 10) Усмени испит: 80 поена

Литература	Обавезна	Горан Ј. Мандић, <i>Технички системи заштите</i> , Универзитет у Београду – Факултет безбедности, Београд (2023. – у припреми)
	Допунска	Горан Ј. Мандић, <i>Системи обезбеђења и заштите правних лица</i> , Универзитет у Београду – Факултет безбедности, Београд (2015) Горан Ј. Мандић, Петар Станојевић, <i>Корпоративна безбедност</i> , Универзитет у Београду – Факултет безбедности, Београд (2020) Закон о приватном обезбеђењу (2018), Службени гласник РС, 87/18 Правилник о начину вршења послова техничке заштите и коришћења техничких средстава Службени гласник РС, 91/2019 Уредба о минималним техничким условима код обавезне уградње система техничке заштите у банкама и другим финансијским организацијама Службени гласник РС, 98/2016-4 Уредба о ближим критеријумима за одређивање обавезно обезбеђених објеката и начину вршења послова њихове заштите Службени гласник РС, 98/2016-3 Закон о заштити података о личности (2018), Службени гласник РС, 87/18 Закон о тајности података (2009), Службени гласник РС, 104/09 Закон о заштити пословне тајне (2011), Службени гласник РС, 72/11
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	проф. др Горан Ј. Мандић E-mail: goran.mandic@fb.bg.ac.rs Консултације: четвртак од 11:00 до 13:00 Јана Марковић, сарадник у настави E-mail: jana.markovic@fb.bg.ac.rs Консултације: по договору	

План рада на наставном предмету
Назив предмета : Безбедност и здравље на раду

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ЕСПБ	Фонд часова
НБ.4.40/3.И.СА	Изборни	VIII	6	45+15

Циљеви предмета	Упознавање студената са теоријским концептима научних и стручних сазнања из области безбедности и здравља на раду, у радном процесу, као и практичним знањима која имају за циљ спречавање, елиминисање и смањење ризика по безбедност и здравље на радном месту и у радној околини. Студенти ће добити основна знања о факторима који утичу на здравље запослених и мерама и нивоима превенције професионалних болести, као и о законској регулативи Европске уније и Републике Србије у овој области.
Исход изучавања	Усвајање знања и вештина, односно стицање компетенције за управљање, организацију и надзор у области безбедности и здравља на раду, као и развој одговарајућих процедура и метода у овој области. Студенти ће бити оспособљени да усвојена знања примењују у пракси у смислу примене методологије процене ризика по безбедност и здравље на раду, као и примене свих мера примарне, секундарне и терцијарне заштите, у складу са законом.
Садржај и структура предмета	1) Дефиниција безбедности и здравља на раду. 2) Процеси у радној средини и превентивне мере у циљу очувања безбедности и здравља запослених 3) Идентификација и процена ризика на радном месту. Акт о процени ризика. 4) Физиологија рада, радно оптерећење, замор и премор. Стрес и мобинг на радном месту,. 5) Радна и животна средина: агенси физичке, хемијске и биолошке природе 6) Промоција здравља на радном месту и здравствено васпитање 7) Међународно и национално законодавство, нормативи и стандарди у области безбедности и здравља на раду 8) Мере заштите на раду – организационе и хигијенске мере, лична заштитна средства, мере медицинске и

	социјалне заштите. 9) Професионалне болести и болести у вези са радом. 10) Ментално здравље, злоупотреба психоактивних супстанци и безбедност и здравље на раду 11) Тимски рад и партнерско повезивање, улога менаџера безбедности у тиму за безбедност и здравље на раду и међународна сарадња. 12) Закон о безбедности и здрављу на раду (ЗБЗР) – основне одредбе и практична импликација у радним организацијама.
--	---

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Дефиниција безбедности и здравља на раду. Појам, улога и историјат предмета.	3
II	Сагледавање процеса у радној средини који могу угрозити безбедност, живот и здравље запослених и животну средину. Примена превентивних мера у циљу заштите здравља и безбедности на раду	3
III	Основни принципи идентификације и процене ризика радних места. Акт о процени ризика	3
IV	Физиологија рада – предмет и задаци. Радна оптерећења, захтеви рада, биоенергетика при раду, терморегулација. Биолошки ритмови, тежина рада, замор и премор. Стрес на радном месту и мобинг. Хигијена рада – предмет и задаци.	3
V	Радна и животна средина. Агенси физичке природе (клима и микроклима, повишен и снижен барометарски притисак, осветљеност, звук, ултразвук и инфразвук, вибрације, нејонизујуће зрачење, јонизујуће зрачење, аерозагађење). Агенси хемијске природе. Агенси биолошке природе	3
VI	Амбијентални мониторинг. Заштита на раду као део хигијене рада – основни принципи и мере заштите на раду Промоција здравља на радном месту и здравствено васпитање.	3
VII	Међународна сарадња и законодавство у области безбедности и здравља на раду - општи појмови	3
VIII	Мере заштите на раду: техничке, организационе и хигијенске. Лична заштитена средства. Медицинске мере заштите. Социјална заштита радника.	3
IX	Професионалне болести – опште карактеристике..	3

	Професионалне болести изазване физичким агенсима. Професионалне болести изазване хемијским агенсима. Професионалне болести изазване биолошким агенсима	
X	Професионалне малигне болести. Професионалне болести органа за дисање. Професионални трауматизам и мере превенције. Професионална обољења коже	3
XI	Злоупотреба ПАС (психоактивних супстанци) и заштита на раду. Алкохолизам и заштита на раду. Психонеурозе и заштита на раду. Ментално здравље и заштита на раду	3
XII	Здравствена заштита у радним организацијама. Здравствена култура и заштита на раду. Тимски рад и партнерско повезивање. Улога менаџера безбедности и осталих стручњака у тиму за безбедност и здравље на раду. ИЛО - Међународни биро рада, као специјализована агенција УН	3
XIII	Закон о безбедности и здрављу на раду (ЗБЗР) – основне одредбе и практична импликација у радним организацијама. Лица која имају право на безбедност и здравље на раду. Превентивне мере предвиђене Законом. Обавезе и одговорности послодавца – опште обавезе	3
XIV	Закон о безбедности и здрављу на раду (ЗБЗР) - Оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад. Права и обавезе запослених. Организовање послова безбедности и здравља на раду - лице за безбедност и здравље на раду. Организовање послова безбедности и здравља на раду – послови медицине рада, према Закону о БЗР.	3
XV	Закон о безбедности и здрављу на раду (ЗБЗР) – Представник запослених за безбедност и здравље на раду. Евиденција, сарадња и извештавање према Закону о БЗР – дужности послодавца. Казнене одредбе према Закону о безбедности и здрављу на раду	3

В Е Ж Б Е		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Концепт безбедности и здравља на раду – примери из	1

	практике, мере превенције.	
II	Дистрибуција и професионалне штетности и опасности, идентификација приоритетних проблема (радна места са високим ризиком)	1
III	Идентификација и процена ризика на радном месту – методологија процене ризика и израда акта о процени ризика по безбедност и здравље на раду.	1
IV	Редукција или елиминација приоритетних опасности и штетности. Утврђивање здравствених и безбедносних критеријума при изради и увођењу нових технологија и нових радних места.	1
V	Мере промоције здравља и безбедности у радној и животној средини и смањење штетног утицаја агенаса физичке, хемијске и биолошке природе.	1
VI	Промоција здравља на радном месту и здравствено васпитни рад (циљеви, методе, средства, садржаји и објекти здравствено-васпитног рада у радним организацијама)	1
VII	Први колоквијум	1
VIII	Иновација и хармонизација законодавства и стандарда у области безбедности и здравља на раду.	1
IX	Опште и специфичне мере превенције професионалних болести. Превентивни програми и здравствено-васпитни рад у превенцији професионалних болести изазваних физичким, хемијским и биолошким агенсима.	1
X	Мере превенције професионалних малигних болести, професионалних болести органа за дисање, професионалног обољења коже и професионалног трауматизма. Превентивни програми и здравствено-васпитни рад.	1
XI	Мере превенције злоупотребе психоактивних супстанци на радном месту, превентивни програми и здравствено-васпитни рад у овој области.	1
XII	Дефинисање и јачање улоге компетентних државних служби и институција и развој служби безбедности и заштите здравља на раду на националном и локалном нивоу.	1
XIII	Закон о безбедности и здрављу на раду (ЗБЗР) – основне одредбе и практична импликација у радним организацијама. Обавезе и одговорности послодавца и запослених.	1

	Организовање послова безбедности и здравља на раду - лице за безбедност и здравље на раду.	
XIV	Дефинисање одговорности послодавца и предузетника за безбедност и заштиту здравља на раду својих запослених. Евиденција, сарадња, извештавање и казнене одредбе према Закону о безбедности и здрављу на раду	1
XV	Други колоквијум	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијуми, семинарски радови.	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 80 поена (активност током наставе 5 семинар 5, колоквијум 70) усмени испит: до 20 поена;	
Литература	обавезна	1.Јоцић, Н.(2008). Безбедност и здравље на раду – Водич за процену и управљање ризиком, Футура д.оо. Нови Сад 2.Видаковић, А. и сар.(2007) Основи медицине рада. Медицински факултет Београд. ЦИБИД. 3. Закон о безбедности и здрављу на раду, Службени гласник РС бр 101/2005, 91/2015, 113/2017 и 2022, 2023. 4. Стратегија безбедности и здравља на раду у Републици Србији за период од 2013.до 2017.године, Службени гласник Р. Србије, 100/13.
	допунска	1. Божић -Трефалт В., Косић С., Николић Б. Приручник за полагање стручног испита о практичној оспособљеностица за безбедност и здравље на раду, Нови Сад, 2006 2. Пауновић, Ј. (2010). Послодавац и безбедност и здравље на раду, Техпро, Београд 3.Аранђеловић, М, Јовановић, Ј. (2006). Медицина рада (електронски облик). Медицински факултет у Нишу

Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Проф. др Слађана Јовић E-mail: sladjana.jovic@fb.bg.ac.rs Консултације: четвртак од 14 до 15 часова
---	---

ИСПИТНА ПИТАЊА /ОБЛАСТИ

1. Сагледавање процеса у радној средини који могу угрозити безбедност, живот и здравље запослених и животну средину.
2. Примена превентивних мера у циљу заштите здравља и безбедности на раду
3. Основни принципи идентификације и процене ризика радних места. Акт о процени ризика
4. Радна оптерећења, захтеви рада, биоенергетика при раду и терморегулација
5. Биолошки ритмови, тежина рада, замор и премор.
6. Радна и животна средина - Агенси физичке природе (клима и микроклима, повишен и снижен барометарски притисак, осветљеност)
7. Радна и животна средина - Агенси физичке природе (звук, ултразвук и инфразвук, вибрације)
8. Радна и животна средина - Агенси физичке природе (нејонизујуће зрачење, јонизујуће зрачење, аерозагађење).
9. Радна и животна средина - Агенси хемијске природе.
10. Радна и животна средина - Агенси биолошке природе
11. Стрес на радном месту и мобинг
12. Амбијентални мониторинг.
13. Заштита на раду као део хигијене рада – основни принципи и мере заштите на раду
14. Промоција здравља на радном месту и здравствено васпитање.
15. Међународна сарадња и законодавство у области безбедности и здравља на раду - општи појмови
16. Техничке мере заштите на раду.
17. Организационе мере заштите на раду.
18. Хигијенске мере заштите на раду.
19. Лична заштитна средства.
20. Медицинске мере заштите.
21. Социјална заштита радника.
22. Професионалне болести – опште карактеристике.
23. Професионалне болести изазване физичким агенсима.
24. Професионалне болести изазване хемијским агенсима.

25. Професионалне болести изазване биолошким агенсима
26. Професионалне малигне болести.
27. Професионалне болести органа за дисање.
28. Професионални трауматизам и мере превенције.
29. Професионална обољења коже
30. Злоупотреба ПАС (психоактивних супстанци) и заштита на раду.
31. Алкоголизам и заштита на раду.
32. Психонеурозе и заштита на раду.
33. Ментално здравље и заштита на раду
34. Здравствена заштита у радним организацијама.
35. Здравствена култура и заштита на раду.
36. Тимски рад и партнерско повезивање. Улога менаџера безбедности и стручњака медицине рада у тиму за безбедност и здравље на раду.
37. ИЛО - Међународни биро рада, као специјализована агенција УН
38. Закон о безбедности и здрављу на раду (ЗБЗР) – основне одредбе и практична импликација у радним организацијама.
39. Закон о безбедности и здрављу на раду (ЗБЗР) – Лица која имају право на безбедност и здравље на раду.
40. Закон о безбедности и здрављу на раду (ЗБЗР) – Превентивне мере предвиђене Законом.
41. Закон о безбедности и здрављу на раду (ЗБЗР) –Обавезе и одговорности послодавца – опште обавезе
42. Закон о безбедности и здрављу на раду (ЗБЗР) - Оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад.
43. Закон о безбедности и здрављу на раду (ЗБЗР) - Права и обавезе запослених.
44. Закон о безбедности и здрављу на раду (ЗБЗР) - Организовање послова безбедности и здравља на раду - лице за безбедност и здравље на раду.
45. Организовање послова безбедности и здравља на раду – послови медицине рада, према Закону о БЗР.
46. Закон о безбедности и здрављу на раду (ЗБЗР) – Представник запослених за безбедност и здравље на раду.
47. Евиденција, сарадња и извештавање према Закону о БЗР – дужности послодавца.
48. Казнене одредбе према Закону о безбедности и здрављу на раду
49. Дистрибуција и професионалне штетности и опасности, идентификација приоритетних проблема (радна места са високим ризиком)
50. Идентификација и процена ризика на радном месту – методологија процене ризика и израда акта о процени ризика по безбедност и здравље на раду.

КОЛОКВИЈУМИ

Први колоквијум: 17. април, Војна академија, амфитеатар 135

Други колоквијум: 29. мај, Војна академија, амфитеатар 135

Семинарски рад није обавезан. Ако желе да раде рад, студенти могу сами дефинисати тему из оквира наставних садржаја и предати рад до 9. маја. Рад доноси 2-5 поена.

План рада на наставном предмету
Назив предмета: Индустријска безбедност и заштита

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
НБ.4.37/3.	Изборни	VIII	5	45+15

Циљеви предмета	Разумевање концепта индустрије и индустријске безбедности. Студенти ће упознати савремене токове индустрије данашњице, актуелне безбедносне процедуре и мере заштите. Очекује се да студенти буду оспособљени за примену раније стечених знања на контекст индустријске безбедности, као и за комуникацију са стручњацима из различитих индустријских области како би развили и имплементирали безбедносне процедуре у вези са сложеним индустријским активностима.
Исход изучавања	Након успешног завршетка курса студенти ће бити способни да: ефикасно функционишу у различитим тимовима и/или у мултидисциплинарном индустријском окружењу како би допринели решавању безбедносних проблема; ефикасно комуницирају по питањима индустријске безбедности са припадницима других струка и друштва уопште; разумеју утицај и ефекте мера заштите на индустријске процесе у ширем смислу.
Садржај и структура предмета	<i>Теоријска настава</i> Упознавање са појмовима у вези са индустријом и индустријском безбедношћу, изазовима савремене и високотехнолошке индустрије, као и безбедносним процесима и процедурама у индустрији. <i>Практична настава</i> Путем вежби биће представљене студије случајева у виду интерактивне радионице, те упутства за израду студентских пројеката, као и њихово праћење.

ПРЕДАВАЊА		
Недеља	Тематска јединица	Број часова
I	Увод у предмет, упознавање студената са садржајем и циљевима предмета, литературом, методама извођења наставе и вредновањем активности студената.	3
II	Појмовно одређење индустрије, индустријске безбедности и заштите, дефиниције, подела и основне одлике.	3
III	Кључни аспекти индустријске безбедности и методологије управљања ризиком у индустрији.	3
IV	Међународни стандарди, значај и улога. Циљеви стандардизације.	
V	Интегрисани систем менаџмента (ISO 9001, ISO 14001, ISO 27001, ISO 31010, ISO 37001 и ISO 45001).	3
VI	Заштита животне средине и индустријски отпад.	3
VII	Друштво 5.0. Интеграција физичког и виртуелног простора. Друштво вођено подацима.	3
VIII	Индустрија 4.0. Заједничка питања Индустрије 4.0 и Друштва 5.0.	3

IX	Вештачка интелигенција и машинско учење, дефиниција и главне способности.	3
X	Ризици у вези са вештачком интелигенцијом: опасности и нове безбедносне могућности. Безбедносни изазови машинског учења.	3
XI	Системи вештачке интелигенције и информатичка безбедност, значај за индустрију. Замке система вештачке интелигенције и како их избећи. Примена вештачке интелигенције у добре сврхе и злоупотреба.	3
XII	Индустријска шпијунажа и импликације паметних информационих система.	3
XIII	Економски аспекти индустријске безбедности.	3
XIV	Заштита интелектуалне својине. Патентна заштита и алтернатива патентирању. Пословна тајна.	3
XV	Колоквијум.	3
В Е Ж Б Е		
Недеља	Тематска јединица	Број часова
I	Припрема за радионице и рад на студентском пројекту.	1
II	Индустрија и индустријска безбедност: примери из праксе.	1
III	Преглед методологија управљања ризиком у индустрији.	1
IV	Практична примена метода и техника за управљање индустријским ризицима према стандарду ИЕС 31010.	1
V	Интегрисани систем менаџмента и преглед стандарда од значаја за индустријску безбедност.	1
VI	Студија случаја: Индустријска загађења и заштита животне средине.	1
VII	Студија случаја: Друштво 5.0.	1
VIII	Студија случаја: Индустрија 4.0.	1
IX	Студија случаја: Вештачка интелигенција и машинско учење.	1
X	Студија случаја: Безбедносни изазови вештачке интелигенције.	1
XI	Студија случаја: Примена вештачке интелигенције у добре сврхе и злоупотреба.	1
XII	Студија случаја: Индустријска шпијунажа.	1
XIII	Студија случаја: Економски аспекти индустријске безбедности.	1
XIV	Студија случаја: Заштита интелектуалне својине.	1
XV	Предаја студентских пројеката.	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијум	
Начин оцењивања на предмету	Предиспитне обавезе: до 70 бодова (активност током наставе до 20, пројекат до 30, колоквијум 20 бодова) Испит: до 30 бодова	
Литература	Обавезна	• Бошковић М. (2017) <i>Индустријска безбедност и заштита</i> . Београд: Универзитет у Београду, Факултет безбедности.
	Допунска	1. Живковић, Н. (2012). Интегрисани системи менаџмента. Београд: Факултет организационих наука

		• Марковић, С. М. (2014). Право интелектуалне својине и информационо друштво. <i>Београд: Службени гласник</i>. • AI, H. (2019). High-level expert group on artificial intelligence. <i>Ethics guidelines for trustworthy AI</i>. • Deguchi, A., Hirai, C., Matsuoka, H., Nakano, T., Oshima, K., Tai, M., & Tani, S. (2020). What is society 5.0. <i>Society</i>, 5, 1-23.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Наставник: проф. др Иван Ракоњац E-mail: ivan.rakonjac@fb.bg.ac.rs Консултације: Сарадник: Милош Тошовић E-mail: milostosovic79@gmail.com Консултације: уторак, од 15.00 до 16.00	

ОКВИРНА ИСПИТНА ПИТАЊА

- Индустриска безбедност и заштита – дефиниција, подела и основне одлике
- Методологија управљања ризиком у индустрији – појам и карактеристике
- Методе и технике за управљање индустријским ризицима
- Стандардизација у области индустријске безбедности
- Интегрисани систем менаџмента
- Систем менаџмента квалитетом ISO 9001
- Систем менаџмента животном средином ISO 14001
- Систем менаџмента безбедношћу информација ISO 27001
- Систем менаџмента против мита ISO 37001
- Систем менаџмент безбедношћу и здрављем на раду ISO 45001
- Заштита критичне инфраструктуре
- Безбедносни изазови савремених технологија
- Друштво 5.0.
- Интеграција физичког и виртуелног простора.
- Индустрија 4.0.
- Заједничка питања Индустрије 4.0 и Друштва 5.0.
- Вештачка интелигенција и машинско учење, дефиниција и главне способности.
- Системи вештачке интелигенције и информатичка безбедност, значај за индустрију.
- Замке система вештачке интелигенције и како их избећи.
- Опасности и импликације паметних информационих система.
- Примена вештачке интелигенција у добре сврхе и злоупотреба.
- Ризици у вези са вештачком интелигенцијом: опасности и нове безбедносне могућности.
- Безбедносни изазови машинског учења и како их превазићи.
- Заштита интелектуалне својине.

- Патентна заштита и алтернатива патентирању. Аргументи за и против подношења пријаве патента.
- Пословна тајна.
- Економски аспекти безбедног управљања у индустрији.

План рада на наставном предметуНазив предмета: **Техничка средства безбедности и заштите**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
20.OA4862	Изборни/ стручно- апликативни	VIII	ЕСПБ: 6	60/(3+1)

Циљеви предмета	Циљ предмета је да се студенти упознају и усвоје знања о улози, функцијама и значају техничких средстава безбедности, односно очекује се да се студенти кроз изучавање наставних садржаја који су обухваћени овим предметом теоријски и практично оспособе за процену, пројектовање и заштиту основних вредности (лица, имовине и пословања) правних лица од свих извора и облика угрожавања, односно за обављање послова менаџера безбедности кроз примену техничких система обезбеђења.
Исход изучавања	На крају учења градива овог предмета, студенти ће моћи да адекватно примене техничку заштиту (механичку и електронску), да зна врсте механичке заштите и врсте електронске заштите, затим начин функционисања електронске заштите и њен значај, са компонентама алармних система, система видео обезбеђења, система контроле приступа, система електронских средстава надзора робе, система за контролу обиласка објекта, електронских система за заштиту од индустријске шпијунаже као и значај интегрисаности свих система у један. Поред тога, студенти ће моћи да ураде пројектовање система техничке заштите на конкретном примеру и да израде план система техничке заштите
Садржај и структура предмета	Теоријска настава: У оквиру теоријске наставе студенти изучавају Појам техничке компоненте (препреке, природне физичке препреке, баријере); Механичку заштиту; Електронску заштиту (алармни системи, системи видео обезбеђења (CCTV), системи за контролу приступа и детекцију, систем електронских средстава надзора робе, системи за контролу обиласка објекта, електронски системи за заштиту од индустријске шпијунаже, уређаји за уништавање докумената, оптичких и магнетних медија и интегрисани системи електронске заштите). Како би били припремљени за израду предлога пројекта техничке заштите, студенти изучавају Физичко-техничку заштиту – контролу приступа (предуслове функционисања, начин спровођења..). Студенти се упознају са начином и упутством израде предлога пројекта техничке заштите. Практична настава: У практичном делу наставе кроз вежбе студенти имају прилику да стечена теоријска знања имплементирају кроз израду предлога пројекта техничке заштите на конкретном примеру.

ПРЕДАВАЊА		
Недеља	Тематска јединица	Број часова
1.	Појам техничке компоненте, препреке и природне физичке препреке и баријере;	3
2.	Механичка заштита; Електронска заштита;	3
3.	Алармни системи - намена и врсте, карактеристике алармних система и делови алармног система;	3
4.	Системи видео обезбеђења (CCTV) - појам и функције, делови система видео обезбеђења	3
5.	Системи за контролу приступа и детекцију - појам, намена и врсте, делови система, параметри избора система за контролу приступа	3
6.	Систем електронских средстава надзора робе; Системи за контролу обиласка објекта;	3
7.	Електронски системи за заштиту од индустријске шпијунаже;	3
8.	Уређаји за уништавање докумената, оптичких и магнетних медија; Интегрисани системи електронске заштите;	3
9.	Физичко-техничка заштита – контрола приступа – значај познавања	3
10.	Контрола приступа дефинисана мешавином акредитива; Архитектонски план који испуњава безбедносно-заштитне критеријуме	3
11.	Предуслови функционисања и спровођења контроле приступа; Начини спровођења контроле приступа	3
12.	Физичко-техничке мере заштите података	3
13.	Фазе процеса пројектовања техничке заштите – 1. део	3
14.	Фазе процеса пројектовања техничке заштите – 2. део	3
15.	Израда предлога пројекта техничке заштите	3

ВЕЖБЕ		
Недеља	Тематска јединица	Број часова
1.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1
2.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1
3.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1
4.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1
5.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1
6.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1
7.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1
8.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1
9.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1
10.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1
11.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1
12.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1
13.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1
14.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1
15.	Израда предлога пројекта техничке заштите	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, семинари, презентације, консултације
Начин оцењивања на предмету	Предиспитне обавезе: 20 поена (активност у току предавања 10, практична настава 10) Усмени испит: 80 поена

Литература	Обавезна	Радни материјал; Горан Ј. Мандић, Петар Станојевић, <i>Корпоративна безбедност</i> , Универзитет у Београду – Факултет безбедности, Београд (2023)
	Допунска	Горан Ј. Мандић, <i>Системи обезбеђења и заштите правних лица</i> , Универзитет у Београду – Факултет безбедности, Београд (2015) Закон о приватном обезбеђењу (2018), Службени гласник РС, бр. 87/18 Правилник о начину вршења послова техничке заштите и коришћења техничких средстава Службени гласник РС, бр. 91/2019 Уредба о минималним техничким условима код обавезне уградње система техничке заштите у банкама и другим финансијским организацијама Службени гласник РС, бр. 98/2016-4 Уредба о ближим критеријумима за одређивање обавезно обезбеђених објеката и начину вршења послова њихове заштите Службени гласник РС, бр. 98/2016-3 Закон о заштити података о личности (2018), Службени гласник РС, бр. 87/18 Закон о тајности података (2009), Службени гласник РС, бр. 104/09 Закон о заштити пословне тајне (2011), Службени гласник РС, бр. 72/11
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	проф. др Горан Ј. Мандић E-mail: goran.mandic@fb.bg.ac.rs Консултације: четвртак од 11:00 до 14:00 Јана Марковић, сарадник у настави E-mail: jana.markovic@fb.bg.ac.rs Консултације: по договору	

План рада на наставном предметуНазив предмета: **Заштита од природних и антропогених катастрофа**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
	Изборни	VIII	6	45+15

Циљеви предмета	Представља стицање знања о стратешком, тактичком и оперативном нивоу заштите и спасавања људи, материјалних и културних добара од директних и индиректних последица природних (литосферских, хидросферских, атмосферских и биосферских) и антропогених (нуклеарне и радиолошке, индустријске и транспортне, катастрофе изазване опасним материјама, ратним разарањима и пожарима) катастрофа. Поред тога, стичу се знања о интегрисаном управљању заштитом и спасавањем односно организацији интервентно-спасилачких служби (полиција, ватрогасно-спасилачке јединице, служба хитне медицинске помоћи, војска итд.) у отклањању последица разноврсних катастрофа. Свеобухватним изучавањем предмета, стичу се знања и о различитим тактичким моделима заштите од катастрофа у различитим државама широм света. Уз то, студенти стичу знања о различитим логистичким аспектима и опреми која се користи у заштити људи, материјалних и културних добара од последица катастрофа.
Исход изучавања	Оспособљеност студената за: разумевање стратешког, тактичког и оперативног нивоа заштите и спасавања људи, материјалних и културних добара од последица разноврсних катастрофа; сагледавање и разумевање различитих организационих модела заштите и спасавања људи од стране интервентно-спасилачких служби (полиција, ватрогасно-спасилачке јединице, служба хитне медицинске помоћи, војска итд.); разумевање основних карактеристика, фаза и принципа интегрисане заштите од природних и антропогених катастрофа; упознавање са основном опремом и информационим системима од значаја за заштиту и спасавање људи и имовине; разумевање међународне сарадње у циљу отклањања последица катастрофа на националном, регионалном и светском нивоу.
Садржај предмета	Појмовно одређење и концептуалне основе заштите од катастрофа; стратешке, тактичке и оперативне мере заштите људи и имовине од катастрофа; планирање, организовање, спровођење и контрола мера

	и радњи заштите људи и имовине од последица разноврсних катастрофа; организација и надлежности интервентно-спасилачких служби у заштити људи и имовине од катастрофа (управљање и контролисање подручја; идентификација проблема; евалуација опасности и ризика; селекција личне заштитне одеће и опреме; контрола протока информација и координирање ресурса; спровођење приоритених акција итд.); организациони модели заштите од катастрофа; карактеристике, фазе и принципи интегрисане заштите од катастрофа; опрема и информациони системи од значаја за заштиту и спасавање; међународна сарадња и отклањање последица од катастрофа; системи управљања заштитом и спасавањем; стратегије заштите од природних и антропогених катастрофа; тактика заштите од природних и антропогених катастрофа.
--	--

ПРЕДАВАЊА		
Недеља	Тематска јединица	Број часова
I	Мере заштите и спасавања у катастрофама (појмовно одређење; врсте мера заштите и спасавања; историјски аспекти заштите)	3
II	Управљање мерама заштите и спасавања у катастрофама	3
III	Тактика заштите и спасавања у катастрофама изазваним литосферским опасностима	3
IV	Тактика заштите и спасавања у катастрофама изазваним хидросферским опасностима	3
V	Тактика заштите и спасавања у катастрофама изазваним атмосферским опасностима	3
VI	Тактика заштите и спасавања у катастрофама изазваним биосферским опасностима	3
VII	Тактика заштите и спасавања у катастрофама изазваним технолошким опасностима	3
VIII	Тактика заштите и спасавања у катастрофама изазваним терористичким нападима	3
IX	Тактика заштите и спасавања у катастрофама изазваним великим пожарима	3
X	Стратешке, тактичке и оперативне мере заштите људи и имовине од катастрофа; планирање, организовање, спровођење и контрола мера и радњи заштите људи и имовине од последица разноврсних катастрофа;	3
XI	Планирање, организовање, спровођење и контрола мера и радњи заштите људи и имовине од последица разноврсних катастрофа; организација и надлежности интервентно-спасилачких служби у заштити људи и имовине од катастрофа (управљање и контролисање подручја;	3
XII	Организациони модели заштите од катастрофа; карактеристике, фазе	3

	и принципи интегрисане заштите од катастрофа;	
XIII	Опрема и информациони системи од значаја за заштиту и спасавање	3
XIV	Међународне сарадња у циљу отклањања последица катастрофа на националном, регионалном и светском нивоу	3
XV	Специјалистичке обуке у циљу унапређења заштите и спасавања у катастрофама.	3

В Е Ж Б Е		
Недеља	Тематска јединица	Број часова
I	Тактика поступања полиције у заштити и спасавању људи	1
II	Тактика поступања ватрогасно-спасилачких јединица у заштити и спасавању људи	1
III	Тактика поступања службе хитне медицинске помоћи у заштити и спасавању људи	1
IV	Тактика поступања војске у заштити и спасавању људи	1
V	Опрема интервентно-спасилачких јединица	1
VI	Симулациона вежба заштите и спасавања у урбаном подручју	1
VII	Симулациона вежба заштите и спасавања у руралном подручју	1
VIII	Стратешко, тактичко и оперативно одлучивање у катастрофама	1
IX	Системи веза у процесу управљања у катастрофама	1
X	Руковођење у условима катастрофа	1
XI	Пружање прве помоћи у катастрофама	1

XII	Анализа интервенција заштите и спасавања и извлачење поука	1
XIII	Израда планских докумената у области заштите и спасавања	1
XIV	Студије случаја заштите и спасавања	1
XV	Припрема студената за полагање испита за добијање лиценце за заштиту од пожара.	1

Облици извођења наставе	Основна знања из области заштите и спасавања у ванредним ситуацијама студенти ће стећи кроз интерактивна предавања (презентације, едукативни филмови) и вежбе са подразумеваним активним учествовањем студената у наставном процесу. Поред тога, студенти ће похађати стручну обуку и праксу.	
Начин оцењивања на предмету	Теоријски део испита носи 60 поена. Писмени део испита носи 40 поена.	
Литература	Обавезна	1. Цветковић, В. (2022). Тактика заштите и спасавања у катастрофама. Београд: Научно-стручно друштво за управљање ризицима у ванредним ситуацијама. 2. Цветковић, В., Чаушић, Л. (2022). Збирка прописа из области ванредних ситуација. Нови Сад: Правни факултет у Новом Саду.
	Допунска	1. Haddow, G., Bullock, J., & Coppola, D. P. (2017). <i>Introduction to emergency management</i> . Butterworth-Heinemann. 2. Coppola, D. P. (2015). <i>Introduction to International Disaster Management</i> . Butterworth-Heinemann. 3. Бошковић, Д., Цветковић, В. (2017). Процена ризика у спречавању извршења кривичних дела експлозивним материјама. Београд: Криминалистичко-полицијска академија. 4. Миладиновић, С., Цветковић, В., & Милашиновић, С. (2017). Управљање у кризним ситуацијама изазваним клизиштима. Београд: Криминалистичко-

		полицијска академија. 5. Јаковљевић, В., Цветковић, В., & Гачић, Ј. (2015). Природне катастрофе и образовање. Београд: Факултет безбедности, Универзитет у Београду; 6. Цветковић, В., & Мартиновић, Ј. (2021). Управљање у нуклеарним катастрофама. Београд: Научно-стручно друштво за управљање ризицима у ванредним ситуацијама. 7. Цветковић, В. (2016). Полиција и природне катастрофе. Београд: Задужбина Андрејевић. 8. Цветковић, В., & Гачић, Ј. (2016). Евакуација у природним катастрофама. Београд: Задужбина Андрејевић. 9. Цветковић, В. (2013). Интервентно-спасилачке службе у ванредним ситуацијама: Београд: Задужбина Андрејевић. 10. Цветковић, В., & Јовановић М. (2021). Митови о катастрофама: истине и заблуде. Научно-стручно друштво за управљање ризицима у ванредним ситуацијама, Београд.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету		Проф. др Владимир М. Цветковић E-mail: vladimirkpa@gmail.com Консултације: уторак од 18,00 до 19,00 часова. Персонални Веб-сајт-https://vladimircvetkovic.upravljanje-rizicima.edu.rs/

ТЕМАТСКИ ОКВИР ЗА ПРИПРЕМАЊЕ ИСПИТА

1. Појмовно одређење мера заштите и спасавања у катастрофама?
2. Историјски аспекти развоја заштите и спасавања у катастрофама?
3. Врсте мера заштите и спасавања у катастрофама?
4. Систем раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања грађана?
5. Евакуација?
6. Потраге и спасавање?
7. Асанација терена?
8. Организација сахрањивања лешева?
9. Осигурање ризика од катастрофа?
10. Мобилизација?
11. Заштитне конструкције (склоништа) ?
12. Заштита критичне инфраструктуре од катастрофа?
13. Појмовно одређење управљања мерама заштите спасавања у катастрофама?
14. Организација управљања мерама заштите и спасавања?

15. Стратешки ниво управљања мерама заштите и спасавања?
16. Тактички ниво управљања мерама заштите и спасавања?
17. Штаб за управљање мерама заштите и спасавања?
18. Оперативни ниво управљања мерама заштите и спасавања?
19. Компаративни преглед карактеристика управљања мерама заштите и спасавања?
20. Планирање мера заштите и спасавања у катастрофама?
21. Улога и задаци полиције у катастрофама?
22. Улога и задаци ватрогасно-спасилачких јединица у катастрофама?
23. Улога и задаци службе хитне медицинске помоћи у катастрофама?
24. Тријажа повређених?
25. Транспорт повређених и припрема болница?
26. Улога и задаци војске у катастрофама?
27. Јединице цивилне заштите?
28. Заштита особља интервентно-спасилачких служби у катастрофама?
29. Опрема интервентно-спасилачких служби?
30. Обучавање припадника интервентно-спасилачких служби?
31. Комуникација у катастрофама?
32. Операције деконтаминације и асанације?
33. Заштита и спасавање у катастрофама изазваним земљотресима?
34. Заштита и спасавање у катастрофама изазваним клизиштима и одронима?
35. Заштита и спасавање у катастрофама изазваним вулканским ерупцијама?
36. Заштита и спасавање у катастрофама изазваним поплавама и бујицама?
37. Заштита и спасавање у катастрофама изазваним лавинама?
38. Заштита и спасавање у катастрофама изазваним цунамијем?
39. Заштита и спасавање у катастрофама изазваним олујним ветровима?
40. Заштита и спасавање у катастрофама изазваним сушама?
41. Заштита и спасавање у катастрофама изазваним екстремним снежним падавинама, мећавама и вејавицама?
42. Заштита и спасавање у катастрофама изазваним епидемијама, епизонозама и епифитонозама?
43. Заштита и спасавање у катастрофама изазваним шумским пожарима?
44. Заштита и спасавање у катастрофама изазваним нуклеарним и радиолошким катастрофама?
45. Заштита и спасавање у катастрофама изазваним индустријским акцидентима?
46. Заштита и спасавање у катастрофама изазваним саобраћајним незгодама?
47. Заштита и спасавање у катастрофама изазваним опасним материјама?
48. Заштита и спасавање у катастрофама изазваним ратним разарањима?
49. Организација и мере заштите и спасавања у катастрофама изазваним терористичким нападима?
50. Заштита и спасавање у катастрофама изазваним хемијским терористичким нападима?

51. Заштита и спасавање у катастрофама изазваним биолошким терористичким нападима?
52. Заштита и спасавање у катастрофама изазваним нуклеарним или радиолошким терористичким нападима?
53. Заштита и спасавање у катастрофама изазваним експлозивима високе разорне моћи
54. Појмовно одређење, карактеристике и врсте пожара?
55. Превентивне мере заштите од пожара?
56. Средства за гашење пожара?
57. Основна тактичка дејства гашења пожара?
58. Техничко-спасилачке интервенције?

План рада на наставном предметуНазив предмета : **Геополитика светских региона**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ЕСПБ	Фонд часова П+В
20.О20062	изборни/стручно-апликативни (СА)	VIII	6	4/60

Циљеви предмета	Циљ предмета: Сазнајни циљеви предмета подразумевају упознавање студената са: геополитичким појавама и процесима у регионима и подрегионима света, њиховим значајем и утицајем на међудржавне односе и целу међународну заједницу; основним карактеристикама региона света (физичкогеографским, друштвеним, културне, политичким и економским) и њихових подрегиона; начином настанка региона и динамиком њиховог развоја; регионалном геополитичком динамиком и особеностима конкретних светских региона и подрегиона (Западна Европа, Централна и Источна Европа, Балкан, Северна Америка, Средња и Јужна Америка, Африка, Блиски исток, Кавказ, Централна Азија, Југоисточна и Источна Азија, Аустралија и Океанија); регионалним силама и стожерним државама у одређеним регионима света. Процесни циљеви предмета подразумевају развој: свести о важности конкретних региона за геополитичке односе у свету, и значају региона као јединице анализе у науци о геополитици; знања о геополитичким карактеристикама светских региона и њихових подрегиона; способности препознавања утицаја регионалних догађаја и превирања на укупност светских дешавања; теоријских основа за разумевање и промишљање актуелног, и предвиђање будућег положаја региона у међународној заједници.
Исход изучавања	Након реализоване наставе студенти ће бити у могућности да: сагледају регионалну мапу света; разликују геополитичке особености светских региона и њихових подрегиона; идентификују кључне карактеристике региона које детерминишу њихову геополитичку динамику; разумеју геополитичка превирања у различитим светским регионима; препознају међусобну интеракцију регионалних прилика и глобалних геополитичких дешавања; самостално промишљају актуелна геополитичка догађања и дају

	основна предвиђања будућих регионалних геополитичких трендова.
Садржај и структура предмета	Теоријска настава У оквиру теоријске наставе студенти ће обрадити следеће теме: Најзначајнији представници геополитичке мисли и њихово схватање значаја одређених региона за вођење светске (гео)политике; Модели настанка региона (унутра ка споља, споља ка унутра, конструисање региона); Регионална мапа света; Кључна обележја региона (физичко-географска, политичка, економска, друштвенорелигијска и културна); Геополитичке карактеристике региона: Западна Европа; Геополитичке карактеристике региона: Централна и Источна Европа; Геополитичке карактеристике (под)региона: Балкан; Геополитичке карактеристике региона: Северна Америка, Средња и Јужна Америка; Геополитичке карактеристике региона: Африка и Блиски исток; Геополитичке карактеристике региона: Кавказ и Централна Азија, Геополитичке карактеристике Азијско-пацифичког региона: Југоисточна Азија, Источна Азија, Аустралија и Океанија; Доминација региона или доминирање регионом. Практична настава: Посета Министарству спољних послова- сектору за регионалну и мултилатералну сарадњу. Дебате на тему актуелних геополитичких дешавања у обрађиваним регионима.

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Геополитика светски региона: класични, системски и критички приступ;	3
II	Геополитичке карактеристике Западне Европе;	3
III	Геополитичке карактеристике Централне и Источне Европе;	3
IV	Геополитичке карактеристике Балканског (под)региона;	3
V	Геополитичке карактеристике Северне Америке;	3
VI	Геополитичке карактеристике Средње и Јужне Америке;	3
VII	Геополитичке карактеристике Афричког континета;	3
VIII	Геополитичке карактеристике региона Блиског истока;	3
IX	Геополитичке карактеристике региона: Кавказ и Централна Азија;	3
X	Геополитичке карактеристике Азијско-пацифичког региона: Југоисточна Азија, Источна Азија, Аустралија и Океанија	3
XI	Окциденталне и оријенталне (гео)политике	3

XII		
XIII		
XIV		
XV		

В Е Ж Б Е		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Класични, системски и критички приступ геополитичкој анализи региона;	1
II	Западна Европа – одбрана студија случаја	1
III	Балкан – одабрана студија случаја	1
IV	Централна и Источна Европа - одбрана студија случаја	1
V	Сверна Америка – одбрана студија случаја	1
VI	Централна и Јужна Америка – одбрана студија случаја	1
VII	Африка – одбрана студија случаја	1
VIII	Блиски исток – одбрана студија случаја	1
IX	Кавказ и Централна Азија – одабрана студија случаја	1
X	Азијско-пацифички регион – одбрана студија случаја	1
XI	Доминација региона и доминирање регионом	1
XII		
XIII		
XIV		
XV		

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, презентације, колоквијуми, израда семинарског рада, радионице, дебате. Други облици наставе: студијске посете	
Начин оцењивања на предмету	Предиспитне активности, колоквијум, усмени испит	
Литература	обавезна	Обавезна: 1. Материјали са предавања; 2. Килибарда, З., Младеновић, М., Ајзенхамер, В. (2014). Геополитичке перспективе савременог света. Београд: Факултет безбедности ISBN 978-86-84069-91-9 3. Авијуцки, В. (2009). Континеталне геополитике: Свет у XXI веку. Београд: Клио.

	допунска	1. Cohen, B.S. (2015).Geopolitics:the Geography of International Relations.Lanham:Rowman&Littlefield ISBN978- 1-4422-2349-3 ISBN978-1-4422-2350-9 2. de Blij, H., Muller, P., Nijman, J., Prins, W. A. (2011).The world today:concepts and regions in geography.5th edition.Hoboken: John Wiley&Sons,inc. 3. Обрадовић, Ж. (2014). Балкански етнички мозаик. Чигоја ISBN 978-86-531-0098-8 4. Хантингтон, С. (2000). Сукоб цивилизација. Подгорица: ЦИД, Бања Лука: Романов; 5. Тодорова, М (2006). Имагинарни Балкан, Библиотека XX век; 6. Саид, Е (2000). Оријентализам, Библиотека XX век.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	доц.др. Владимир Ајзенхамер Е-mail: ajzenhamer@fb.bg.ac.rs Консултације: петак од 13,30 до 14,30 Факултет безбедности, Господара Вучића 50, Кабинет бр. 29 <u>Доц. др Михајло Копанја</u> Е-mail: Korpanja.fb@gmail.com <u>Консултације: среда 13.00-14.00</u> Факултет безбедности, Господара Вучића 50, Кабинет: бр. 44	

ИСПИТНА ПИТАЊА

Модул 1.: Теоријска разматрања

Класични геополитички приступ светским регионима?

Системско тумачење геополитике светских региона?

Критичко тумачење геополитике светских региона?

Окцидентална и оријентална геополитичка мапа света?

Модул 2.: Окциденталне геополитике

Геополитичке карактеристике Западне Европе?

Геополитичке карактеристике Централне и Источне Европе?

Геополитичке карактеристике Балканског (под)региона?

Геополитичке карактеристике Северне Америке?

Геополитичке карактеристике Средње и Јужне Америке?

Модул 3.: Оријенталне геополитике

Геополитичке карактеристике афричког континета?

Геополитичке карактеристике региона Блиског истока?

Геополитичке карактеристике региона Кавказа и Централна Азије?

Геополитичке карактеристике азијско-пацифичког региона (Југоисточна Азија, Источна Азија, Аустралија и Океанија)?

План рада на наставном предметуНазив предмета : **Мировне мисије и решавање конфликта**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ЕСПБ	Фонд часова П+В
	Изборни-стручно-апликативи	VIII	6	4/60

Циљеви предмета	Студенти ће усвојити знања о сукобима, мировном процесу, различитим инструментима за решавање сукоба, а нарочито о мировним мисијама и њиховом значају за успостављање и одржавање мира. Студенти ће бити оспособљени да коришћењем релевантних база података изврше мапирање сукоба, пореде мировне процесе и предложе инструменте за решавање сукоба. Уједно, студенти ће развити критичко мишљење о улози УН и регионалних организација у очувању и одржању мира, мандатима мировних мисија и њиховим (не)успесима у решавању сукоба, о будућности мировних мисија за очување и одржавање мира и безбедности, као и о остваривању и значају циљева одрживог развоја.
Исход изучавања	На крају учења студенти ће моћи да примене базе података из области безбедности (оружаних сукоба, мировних споразума и мировних операција), да мапирају сукоб, пореде мировне споразуме и изаберу инструмент за решавање сукоба. Студенти ће бити способни да објасне комплексност збивања у савременој међународној заједници и потребу за успостављањем мировних мисија, укажу на значај имплементације родне перспективе у мировни процес, да упореде мандате мировних мисија у складу са фазама њиховог развоја и критички анализирају њихову (не)успешност, као и да укажу на могуће правце развоја мировних мисија као инструмента за очување и одржавање мира и безбедности.
Садржај и структура предмета	<i>Теоријска настава:</i> упознавање са карактеристикама сукоба и фазама мапирања сукоба, теоријским одређењем мировног процеса и различитим стратегијама и инструментима за решавање сукоба, концептом одрживог мира, теоријским одређењем и класификацијом мировних мисија, трансформацијом мировних мисија, анализом мандата мисија УН, успесима и неуспесима мировних мисија УН, улогом регионалних организација у одржавању

	мира, као и савременим изазовима и будућности мировних операција. <i>Практична настава:</i> вежбе, дискусије, семинарски радови /есеји, базе података, студије случаја.
--	--

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Сукоби, узроци и последице оружаних сукоба.	3
II	Мапирање сукоба.	3
III	Галтунгов модел сукоба, насиља и мира.	3
IV	Мировни процес.	3
V	Мировни споразуми.	3
VI	Стратегије за решавање сукоба.	3
VII	Одрживи мир и циљеви одрживог развоја.	3
VIII	Мировне мисије УН као инструмент очувања и одржавања мира.	3
IX	I генерација мировних мисија УН	3
X	II генерација мировних мисија УН	3
XI	III генерација мировних мисија УН	3
XII	Мандати мировних мисија УН	3
XIII	Улога регионалних организација у очувању и одржању мира.	3
XIV	Савремени изазови мировних мисија	3
XV	Будућност мировних мисија	3

ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Базе података о оружаним сукобима.	1
II	Мапирање актуелног оружаног сукоба.	1
III	Базе о мировним споразумима.	1
IV	Анализа и поређење мировних споразума.	1
V	Анализа инструмената за решавање сукоба.	1
VI	Мировне мисије као инструмент за решавање сукоба.	1
VII	Базе података о мировним мисијама.	1
VIII	Значај циљева одрживог развоја за остваривање мира и безбедности.	1
IX	Анализа мандата мировних мисија.	1
X	Мировне мисије у асиметричном окружењу.	1
XI	Савремени изазови мировних мисија.	1
XII	Регионалне организације у очувању међународног мира и	1

	безбедности.	
XIII	Предикције даљег развоја и трансформације мировних мисија.	1
XIV	Колоквијум.	1
XV	Анализа целокупних наставних активности; саопштавање бодова и потписивање индекса.	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијуми, базе података, дискусије и семинарски радови/есеји.	
Начин оцењивања на предмету	30 поена (семинарски рад/есеј 10 бодова, колоквијум 1X20 бодова) испит: до 70 бодова	
Литература	обавезна	Милисављевић, Б. (2007). <i>Нове мировне мисије Организације уједињених нација</i> . Београд: Правни факултет и ЈП „Службени гласник”. Galtung, J. (2009). <i>Mirnim sredstvima do mira</i> . Beograd: NVO Jugoistok XXI – Centar za Evro-balkansku saradnju, JP Službeni glasnik.
	допунска	Bellamy, A. at al. (2010). <i>Understanding peacekeeping</i> . Cambridge: Polity; 2 edition Дулић, Д. (2008). Мировне и хуманитарне операције. Београд: Факултет безбедности и ЈП „Службени гласник“. Ramsbotham, O., Woodhous, T., Miall, H. (2014). <i>Contemporary conflict resolution : the prevention, management and transformation of deadly conflicts</i> . Third Edition. Cambridge: Polity.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Проф. др Вања Роквић Е-mail: vanjarokvic@fb.bg.ac.rs Консултације: среда од 10 до 12 часова	

ИСПИТНА ПИТАЊА

1. Савремени оружани сукоби
2. Узроци оружаних сукоба
3. Последице савремених оружаних сукоба
4. Мапирање сукоба - пример
5. Мировни процес
6. Стратегије за решавање сукоба
7. Инструменти за решавање сукоба
8. Галтунгов модел сукоба, насиља и мира
9. Индекс позитивног мира
10. Галтунгов трансцендентни модел решавања сукоба
11. Родна перспектива мировног процеса
12. Циљеви одрживог развоја
13. Концепт одржавања мира (sustaining peace)
14. Историјски развој мировних операција
15. Дефинисање, правни оквир и мандат мировних операција
16. Класификација мировних операција
17. Фазе развоја мировних операција
18. Традиционалне мировне операције
19. Мултидимензионалне мировне операције
20. УН и регионалне и подрегионалне организације
21. Улога Афричке уније у очувању међународног мира и безбедности
22. Улога Европске уније у очувању међународног мира и безбедности
23. Учешће приватних војних и безбедносних компанија у мировним операцијама
24. Родна димензија мировних операција
25. Мировне операције у асиметричном окружењу
26. Будућност мировних операција

План рада на наставном предмету

Назив предмета : Рат и цивилизација

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ЕСПБ	Фонд часова П+В
	Изборни/стручно-апликативни (СА)	VIII	6	60

Циљеви предмета	Циљ предмета је да се студенти: упознају са настанком развојем и облицима цивилизације, као и њиховим сусретањима и конфликтима у глобалном свету; усвоје знања о настанку, облицима и структури политичких институција, начелима и вредностима религије, као и врстама и одликама верских организација. Уједно циљ предмета је развијање теоријске основе, за сагледавање спољашњих и унутрашњих димензија безбедносних институција, као и рата и ратоводства. Развијање способности критичног мишљења према постојећим теоријама и проблематици и односу рата и цивилије.
Исход изучавања	По завршетку наставе наставе студенти ће бити у могућности да објасне настанак, развој и облике цивилизације као и њихово сусретање и сучељавања у савременом свету. Усвојиће теоријска знања о настанку, облицима и структури политичких институција, начелима и вредностима религије, као и врстама и одликама верских организација. Биће у могућности да идентификују спољашње и унутрашње димензије безбедносних институција, као и појавне облике рата, историјски контекст и његовог вођења . узроке рата и услова мира, као и елементе развоја модерног ратоводства и у потпуности позиционирају стратегију у оквиру политике, међународних односа и безбедносних студија. Студенти ће развити способности критичног мишљења према постојећим теоријама и проблематици и односу рата и цивилије.
Садржај и структура предмета	Теоријска настава У оквиру теоријске наставе студенти ће обрадити следеће тематске области: Цивилизација (настанак, развој, врсте и облици; Запад и Исток ; сусретање и конфронтација цивилизација у глобалном свету); Креирање вредности (политичке институције; религије;); Заштита вредности (безбедносне институције спољашња димензија; унутрашња димензија); Рат и ратовање.

	Практична настава Дебате на тему рат и цивилизација.
--	--

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Шта је цивилизација?	3
II	Цивилизацијске разлике и потенцијал сукоба	3
III	Легитимација рата у име цивилизације	3
IV	Хобсов легитимациони модел и питање Левијатана	3
V	Идеја о сукобу цивилизација	3
VI	Однос Истока и Запада	3
VII	Креирање вредности	3
VIII	Заштита вредности	3
IX	Рат и ратовање	3
X	Теорије мира и оправдање рата	3
XI	Хуманитарне интервенције	3
XII	Поредок и револуција	3
XIII	Утопија и дистопија	3
XIV	Биополитичке перспективе	3
XV	Савремене трансформације рата	3

ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Разлика између цивилизације и културе	1
II	Појмови варвара и пагана	1
III	Pax Romana	1
IV	Природно стање и друштвени уговор	1
V	Хантингтон о односу културе и цивилизације	1
VI	Сусрети и конфронтације Истока и Запада	1
VII	Политичке и религиозне институције	1
VIII	Међународна безбедност и институције	1
IX	Оправдани и неоправдани рат	1
X	Злочини против мира	1
XI	Питање легитимности хуманитарних интервенција	1

XII	Поредак и револуција (за и против)	1
XIII	Могућност краја цивилизације	1
XIV	Управљање људским животом, пандемија и интерпретације безбедности	1
XV	Перспектива трећег светског рата	1

Облици извођења наставе	Предавања и вежбе	
Начин оцењивања на предмету	Активност на часу, колоквијуми, усмени испит	
Литература	обавезна	Najl Ferguson Civilizacija Službeni glasnik Beograd 2013 Martin van Kreveld (2010), Transformacija rata, Fakultet bezbednosti i Službeni glasnik Beograd 2010.
	допунска	Semjuel Hantington, Sukob civilizacija, CID, Podgorica 2000.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Проф. др Миленко Бодин Проф. др Бранко Ромчевић Проф. др Жељко Бралић Е-mail: milenkobodin@fb.bg.ac.rs romcevicbranko@gmail.com Консултације: четвртком, од 13:00 до 15:00, кабинет бр. 20.	

ИСПИТНА ПИТАЊА

1. Шта је цивилизација?
2. Цивилизацијске разлике и потенцијал сукоба
3. Легитимација рата у име цивилизације (пакс романа)
4. Хобсов легитимациони модел и питање Левијатана
5. Идеја о сукобу цивилизација
6. Однос Истока и Запада
7. Креирање вредности
8. Заштита вредности
9. Рат и ратовање
10. Теорије мира и оправдање рата
11. Хуманитарне интервенције
12. Поредак и револуција
13. Утопија и дистопија
14. Биополитичке перспективе
15. Савремене трансформације рата

План рада на наставном предмету

Назив предмета : СТРАТЕГИЈА И ТЕХНОЛОГИЈА

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ЕСПБ	Фонд часова П+В
	Изборни	VIII	6	60

Циљеви предмета	Усвајање знања о улози, садржајима и начину повезаности нових технологија и међународних односа, оружаног сукоба, доктрине и стратегије, глобалним правним и регулаторним оквиром за управљање настајућим технологијама. Упознавање са цивилним и војним применама нових технологија. Усвајање знања о природи и трендовима развоја нових технологија. Развој креативног и критичког односа према различитим моделима коришћења технологије и технолошког развоја посебно на развој националних стратегија и доктрина уз сагледавање етичких и правних проблема и ограничења.
Исход изучавања	Студенти ће усвојити знања потребна за анализу кључних трендова у развоју нових технологија и њихове повезаности са међународним односима, оружаним сукобима и безбедносном ризицима. Усвојиће знања о главним актуелним и технологијама у настајању релевантним за међународне односе и сукобе, њиховим цивилним и војним применама и двострукој употреби технологија
Садржај и структура предмета	<i>Теоријска настава</i> Технолошка револуција, динамика (циклуси) технолошког развоја, технологије четврте индустријске револуције (блокчејн, машинско учење, вештачка интелигенција, IoT, Биг Дата, Дигитална реалност, адитивна производња,...), комерцијални успех и технологија, ширење војне технологије, трка у наоружању, модел акције и реакције, модел технолошког императива, модел ослонаца на националне снаге, одвраћање и одбрана, еволуција, логика и варијабле одвраћања, одвраћање без провокација, контрола наоружања и разоружање, војноиндустријски комплекс, пролиферација оружја, технологије космичког рата, управљање малим, хемијским, биолошким, нуклеарним оружјем и интернетом кроз међународне организације и споразуме, правни и етички аспекти и међународно право. <i>Практична настава</i> Опрема и наоружање: пешадијско, артиљеријско, оклопно-механизовано, телекомуникације нуклерано, хемијско, биолошко, ПА наоружање, ракете ПА, ракете противоклопне, стратешке (нуклеарне) ракете, хиперсоничне технологије, системи за навођење, за извиђање, за електронско ратовање, дрони, аутономни системи (роботи), бродови, подморнице, авиони, хеликоптери, системи за командовање и контролу, „технологije“ одлучивања, сајбер напади, муниција и бомбе, технологије са двоструком сврхом и сл.

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Технолошка револуција, динамика (циклуси) технолошког развоја	3
II	Технологије четврте индустријске револуције	3
III	Ширење војне технологије и однос комерцијалног успеха и технологије	3
IV	Трка у наоружању, модел акције и реакције, модел технолошког императива	3
V	Одвраћање и одбрана, еволуција, логика и варијабле одвраћања, одвраћање без провокација, модел ослонца на националне снаге	3
VI	Контрола наоружања и разоружање	3
VII	Војноиндустријски комплекс	3
VIII	Пролиферација оружја	3
IX	Технологије космичког рата	3
X	Нуклеарно оружје и контрола	3
XI	Мало, хемијско и биолошко оружје	3
XII	Управљање малим, хемијским, биолошким, нуклеарним оружјем и интернетом кроз међународне организације и споразуме	3
XIII	Технологије сајбер рата	3
XIV	Студије случаја карактеристичних земаља и технологија	3
XV	Правни и етички аспекти и међународно право	3

ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Пешадијско наоружање	1
II	Артиљеријско наоружање	1
III	Наоружање оклопно-механизованих јединица	1
IV	Телекомуникације	1
V	Ракетно наоружање	1
VI	Стратешке (нуклеарне) ракете и хиперсоничне технологије,	1
VII	Системи за навођење и извиђање	1
VIII	Системи за електронско ратовање	1
IX	Авиони	1
X	Хеликоптери	1
XI	Дронови и аутономни системи (роботи),	1
XII	Површински бродови и подморнице	1
XIII	Системи за командовање и контролу и „технологије“ одлучивања,	1
XIV	Муниција, мине и бомбе	1
XV	Логистичка и остала опрема. Технологије са двоструком сврхом.	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијуми, израда семинарског рада, радионице. Други облици наставе: студијске посете, симулације догађаја	
Начин оцењивања на предмету	Предиспитне обавезе: активности студента, практична настава, колоквијуми и семинарски – 40 бодова Завршни испит: до 60 бодова	
Литература	обавезна	Маја-Леви Јакшић, Менаџмент технологије и развоја, Чигоја, 2009, ISBN 978-86-7558-400-1; Радивоје Митровић, СРБИЈА 4.0-Будућност која се не сме пропустити, Завод за уџбенике, 2019, ISBN 978-86-17-19955-3 Пол Шар, Војска без војника-аутономно оружје и будућност ратовања, Лагуна, 2020, ISBN 978-86-521-3663-6 Robert Lattif, Future war – Preparing for new global battlefield, Penguin Random House, 2018. ISBN 978-1101971802 Bernard Marr, Tech trends in practice: The 25 technologies that are driving the 4 th Industrial Revolution, John Willey and Sons, 2020. ISBN 9781119646198 Александар Стаматовић, Војна привреда друге Југославије, ВИЗ, 2001. Barry Buzan, An Introduction to Strategic Studies (Military technology and international relations), Macmillan Palgrave Macmillan press, 1987., ISBN 978-0-333-36506-9
	допунска	Thomas G. Mahnken, Technology and the American way of war since 1945., Columbia University Press, 2008., ISBN 978-0-231-12336-5 Jacques S. Gansler, Democracy's Arsenal. Creating a Twenty-First-Century Defense Industry, Massachusetts Institute of Technology, 2011., ISBN 978-0-262-07299-1 Нада Секулић, Фуллерова теорија рата и промене у концептима вођења рата у другој половини хх века – настанак „креативног“ рата, 130 социологија, Вол. LIII (2011), Н° 2
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Проф. др Петар Станојевић Е-mail: petar.stanojevic@fb.bg.ac.rs Консултације: Сарадник Е-mail: zrnica_bojan@yahoo.com Консултације:	

ИСПИТНА ПИТАЊА

1. Технолошка револуција, динамика (циклуси) технолошког развоја
2. Блокчејн
3. Машинско учење
4. Вештачка интелигенција
5. Биг Дата
6. Дигитална реалност
7. Адитивна производња
8. Ширење војне технологије
9. Однос комерцијалног успеха и технологије
10. Трка у наоружању
11. Модел акције и реакције
12. Модел технолошког императива
13. Одвраћање и одбрана
14. Еволуција, логика и варијабле одвраћања
15. Одвраћање без провокација
16. Модел ослонаца на националне снаге
17. Контрола наоружања и разоружање
18. Војноиндустријски комплекс
19. Пролиферација оружја
20. Технологије космичког рата
21. Нуклеарно оружје и контрола
22. Мало оружје и контрола
23. Хемијско оружје и контрола
24. Биолошко оружје и контрола
25. Управљање малим оружјем кроз међународне организације и споразуме
26. Управљање хемијским оружјем кроз међународне организације и споразуме
27. Управљање биолошким оружјем кроз међународне организације и споразуме
28. Управљање нуклеарним оружјем кроз међународне организације и споразуме
29. Управљање интернетом кроз међународне организације и споразуме
30. Технологије сајбер рата
31. Правни и етички аспекти и међународно право
32. Пешадијско наоружање основни представници, начин рада и трендови развоја

33. Артиљеријско наоружање основни представници, начин рада и трендови развоја
34. Наоружање оклопно-механизованих јединица, основни представници, начин рада и трендови развоја
35. Телекомуникације основни представници, начин рада и трендови развоја
36. Ракетно наоружање, основни представници, начин рада и трендови развоја
37. Стратешке (нуклеарне) ракете и хиперсоничне технологије
38. Системи за навођење и извиђање, основни представници, начин рада и трендови развоја
39. Системи за електронско ратовање, основни представници, начин рада и трендови развоја
40. Авиони, основни представници, начин рада и трендови развоја
41. Хеликоптери, основни представници, начин рада и трендови развоја
42. Дронови и аутономни системи (роботи), основни представници, начин рада и трендови развоја
43. Површински бродови и подморнице, основни представници, начин рада и трендови развоја
44. Системи за командовање и контролу и „технологије“ одлучивања, основни представници, начин рада и трендови развоја
45. Муниција, мине и бомбе, основни представници, начин рада и трендови развоја
46. Логистичка и остала опрема, основни представници, начин рада и трендови развоја
47. Технологије са двоструком сврхом.